

Sophoc.

Tragö.

Trachin.

I A 97
14

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

A.

POETARUM

VOL. X.

CONTINENS

SOPHOCLIS TRAGOEDIARUM VOL. II.

ED.

EDUARDUS WUNDERUS.

EDITIO SECUNDA.

GOTHAE, MDCCCL.

SUMPTIBUS BERNARDI HENNINGS.

SOPHOCLIS

TRAGOEDIAE.

RECENSUIT ET EXPLANAVIT

EDUARDUS WUNDERUS.

VOL. II. SECT. III.

CONTINENS

TRACHINIAS.

EDITIO SECUNDA.

GOTHAE, MDCCCL.

SUMPTIBUS BERNARDI HENNINGS.

MONITUM EDITORIS.

Non poterit quisquam recte hac editione uti, nisi adhibito libello, quem anno MDCCCXLI emisi, ita inscripto: *Ed. Wunderi Emendationes in Sophoclis Trachinias. Grimae, sumptibus I. M. Gebhardti.* Item monendum est, compendio, quo usus sum, litterarum *Synt. mea* significari libellum a me a. MDCCCXLVIII. Grimae editum hoc titulo: *Die schwierigsten Lehren der griechischen Syntax zum Gebrauch für Schulen kurz und fasslich dargestellt.*

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ.

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
ΘΕΡΑΠΗΑΙΝΑ.
ΥΛΛΟΣ.
ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΤΡΑΧΙΝΙΩΝ.
ΑΓΓΕΛΟΣ.
ΛΙΧΑΣ.
ΤΡΟΦΟΣ.
ΠΡΕΣΒΥΣ.
ΗΡΑΚΛΗΣ.

FABULA HERCULIS

QUALEM

SOPHOCLES AD SCENAM COMPOSUIT.

CAPUT I.

Hercules, Iove natus et Alcmena (§. 1.), Thebis partu editus, Iunonem infensam sibi adversamque nactus (§. 2.), usque ad finem vitae Eurystheo, filio Stheneli, nepoti Persei, servire coactus est (§. 3.). In ista servitute quum eos, qui impositi sunt, labores perfecit gravissimos, tum ipse plurima pericula suscepit (§. 4.). Ita non solum Graecorum maria saltusque purgavit immania monstra tollens, sed etiam exteras terras easque remotissimas obiit (§. 5.), neque ulla ex pugna inferior discessit (§. 6.).

§. 1.

Alcmena, ex qua natus Hercules est, uxor fuit Amphitryonis; unde factum est, ut saepe filius Amphitryonis diceretur. Eam famam inde ab Homero (Il. ξ, 323 sq. ε, 392. Od. λ, 266 sqq. φ, 25. 36.) omnes scriptores et poetae secuti videntur. Neque aliter sensisse Sophocles existimandus est, quanquam hac in fabula nullam Amphitryonis mentionem fecit. Verum notum est ipsius illius Amphitryonis fabulam a Sophocle ad scenam esse compositam. Eius paucissima restant fragmenta.

§. 2.

Thebis natum esse Herculem cum Homero (Il. τ, 99. ξ, 323 sq.), Hesiodo (Theog. 530.), Pindaro (Isthm. I, 13 sqq. VII. init.) aliisque plurimis et poetis et scriptoribus prosaicis veterum Graecorum et Latinorum Sophocles hac fabula prodidit v. 116.

De partū eius, quem silentio transmisit Sophocles, vide Hom. Il. τ, 95—133. Quo ex loco illud simul apparet, cur infestam sibi Hercules Iunonem expertus sit, de cuius in illum odio secundum Homerum (Il. ξ, 253. ο, 27. σ, 119. τ, 95 sqq.) Sophocles admonuit v. 1048 sq.

§. 3.

Eurystheo servisse Herculem praeunte Homero omnes, quod sciam, scriptores veteres tradiderunt. Verum passum eam servitute, satis iniquam, Herculem esse usque ad finem vitae tantum ab antiquioribus poetis proditum videtur. Dico autem Homerum, Homeridam in Herculem hymni auctorem, Hesiodum, Sophoclem.

De Homero nemo dubitabit, qui legerit Od. λ, 620 sqq.:

Ζητὸς μὲν παῖς ἦα Κρονίονος, αὐτὰρ οὐζὺν
εἶχον ἀπειροσίην· μάλα γὰρ πολὺ χεῖρον φατὶ
δεδμήμην, ὃ δέ μοι χαλεποὺς ἐπετέλλετ' ἀέθλους.
καὶ ποτὲ μ' ἐνθάδ' ἐπεμψε κύν' ἄζοντ'· οὐ γὰρ εἶ' ἄλλον
φράζετο τοῦδ' ἔτι μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.
τὸν μὲν ἐγὼν ἀνένεικα καὶ ἤγαγον ἐξ Αἰδαο.
Ἐρμείας δέ μ' ἐπεμψεν ἰδὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη.

Neque in Iliade ullus reperitur locus, ex quo appareat per ali-
quod tantum vitae tempus Herculem Eurystheo servisse labori-
busque ab eo impositis vexatum esse. Cf. Il. θ, 363 sq. ο, 639
sq. τ, 132 sq., in quibus solis de servitute illa monetur. Immo
ad mortem usque malis agitatum Herculem esse diserte dixit
Homerus Il. σ, 117 sqq.:

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγε Κῆρα,
ὅσπερ φιλικτος ἔσκε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι·
ἀλλὰ ἔ μοιγ' ἐδάμασσε καὶ ἀργαλέος χόλος Ἥρης.

Hymnum Homericum, qui dicitur, non sine causa totum hic
describendum putavi:

Ἡρακλῆα, Διὸς υἱόν, ἀέλομαι, ὃν μὲν' ἄριστον
γέλνατ' ἐπιχθονίων, Θήβης ἐνὶ καλλιχόρσιον,
Ἀλκμήνη, μυχθεῖσα κελαινεγεί Κρονίωνι·
ὃς πρὶν μὲν κατὰ γαῖαν ἀθέσφατον ἦδ' ἰθάλασσαν

πλαζόμενος, πομπῆσιν ὑπ' Ἐδρυσθῆος ἄνακτος,
πολλὰ μὲν αὐτὸς ἐρεξεν ἀτάσθαλα, πολλὰ δ' ἀνείλη·
νῦν δ' ἤδη κατὰ καλὸν ἔδος νηρόεντος Ὀλύμπου
κατεῖ τερόμενος, καὶ ἔχει καλλισφύρον Ἥβην.

Χαίρε, ἄναξ, Διὸς υἱέ· δίδου δ' ἀρετήν τε καὶ ὄλβον.

Haec quoque consentaneum est ita nos interpretari, ut totam vi-
tam Herculis propter servitute illam fuisse aerumnosam dici
existimemus.

Eiusdem generis sunt quae posuit Hesiodus Theog. 950 sqq.:

Ἥβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός,
ἔς Ἡρακλῆος, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
παῖδα Διὸς μεγάλιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου,
αἰδοίην θεέτ' ἄκοιτιν ἐν Ὀδλύμπῳ νηρόεντι,
ὄλβιος, ὃς μέγα ἔργον ἐνὶ θνητοῖσιν ἀνύσσας
κατεῖ ἀπήμαντος καὶ ἀγήραος ἡμᾶτα πάντα.

Apertissime autem Sophocles usque ad finem vitae Herculem in
servitute fuisse declaravit. Cf. v. 34 sqq.:

τοιοῦτος αἰὼν εἰς δόμους τε καὶ δόμων
ἀεὶ τὸν ἄνδρ' ἐπεμπε λαιτρεύοντά τω.
νῦν δ' ἦντι' ἄθλων τῶνδ' ὑπερτελής ἐφν,
ἐνταῦθα δὴ μάλιστα ταρβήσασ' ἔχω.

Nolo ceteros describere locos, qui huc pertinent, — ut v. 155—174.
821—830: ἴδ' οἶον — λαιτρεῖαν. 1159—1173: ἐμοὶ γὰρ ἦν — οὐ
προσγίγνεται.

Obiecta servitus illa Herculi narratur esse ab Eurysto eadem
fab. 267 sq.:

ὥσπερ δὲ δοῦλος ἀνδρὸς ἀντ' ἑλευθέρου
ῥαίοντο.

Commemoratur autem Eurystheus ab Hercule ipso 1046 sqq.:

ὦ πολλὰ δὴ καὶ θεσμὰ καὶ λόγων πέρα
καὶ χειρὶ καὶ νότοισι μοχθήσας ἐγώ·
οὐπω τοιοῦτον οὐτ' ἄκοιτις ἢ Διὸς
προὔθηκεν, οὐθ' ὃ σιτητὸς Ἐδρυσθεὺς ἐμοί,
οἶον etc.

Addo Scholiastam ad Hom. Il. τ, 119: βασιλεὺς δὲ ἂν Ἐδρυσθεὺς
Ἡρακλεῖ τοὺς ἄθλους ἐπέτασεν, οὓς τελεώσας κατὰ τὰς Ἀθηναῖς
καὶ Ἀπόλλωνος ὑποθήκας ἀθανασίας μετέλαβε.

Contra seniores scriptores, qui omnia fata factaque Herculis
sibi exponenda sumpserunt, Apollodorum dico et Diodo-
rum Siculum, sive scriptores illi, quos hi auctores secuti sunt,
duodecim tantum labores impositos ab Eurystheo Herculi esse

narrarunt ita, ut superatis demum laboribus illis Deianiram in matrimonium eum duxisse atque post id tempus plurima facinora praeclara perpetrasse referant. Cf. Apollod. II, 6, 1 sqq. coll. II, 4, 12. et Diodor. IV, 29. 31 sqq. coll. IV, 10 extr.

Sunt tamen, ne hoc dissimulem, ab ipso Sophocle oracula quaedam, quae Herculi data essent, commemorata, ex quibus appareat, qui fieri potuerit, ut alii Herculem existimarent peractis, qui ab Eurystheo impositi essent, laboribus iucundam vitam transegisse.

§. 4.

Graves fuisse labores illos Hercules ipse hac fabula v. 1046 sqq. confitetur. Sed illud neque a Sophocle monitum, quot et quos labores Eurysthei iussu pertulerit, neque a quoquam antiquiorum scriptorum vel poetarum. Ita Homerus etsi Herculem in servitute illa gravia perpessum esse saepe admonuit, tamen non nisi ubi Cerberum ex inferis ab eo adductum esse commemoravit, id Eurysthei iussu esse factum addidit. Similiter apud Pindarum, qui plurimis in locis de Herculis facinoribus exposuit, una cervae venatio imperata Herculi ab Eurystheo narratur.

Ceterum illud nunc notum est, duodecim Herculi labores perferendos fuisse primos tradidisse Theocritum in Heraclisco (Id. XXIV, 80.) et Apollonium Rhodium (Argon. I, 1318.). Et hos et cetera eius facinora ad temporum ordinem digesserunt digestaque exposuerunt Apollodorus et Diodorus Siculus.

Plurima autem Herculem sua sponte etiam perpetrasse facinora praeclara iam hymno Homérico significatum est, quem §. 3. descripsi.

§. 5.

Maria ac terras se purgasse apud Sophoclem ostendit Hercules v. 1010 sqq.: πόθεν ἔστ', ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀδικώτατοι ἀνέρες, οὗς δὴ πολλὰ μὲν ἐν πότι, κατὰ τε θηρία πάντα καθάρων, ἀλεκόμεν ὁ τάλας; barbaras easque remotissimas terras obisse, v. 1060: οὐθ' Ἑλλάς, οὐτ' ἄγλωσσος, οὐθ' ὄσην ἐγὼ γαῖαν καθάρων ἐκόμην. coll. v. 1100: ἐπ' ἐσχάτοις τόποις. Idem, ut ceteros omittam, de Hercule praedicavit Pindarus Nem. I, 61 sqq. ed. Diss.: ὁ (Τειρεσίας) δὲ οἷ φράζει καὶ παντὶ στρατιῷ, ποταῖς ὁμιλήσει τύχαις, ὄσους μὲν ἐν χέρσῳ κτανῶν, ὄσους δὲ πότι θῆρας ἀνδροδίκας. Nem. III, 20 sqq.; οὐκέτι πρόσω

ἀβάταν ἄλλο κίονων ὑπὲρ Ἡρακλῆος περᾶν εὐμαρές, ἦρας θεοῦ ἄς ἔθηκε ναυτιλίας λοχάτας μάστιγας κλυτάς· δάμασε δὲ θῆρας ἐν πελάγειον ὑπερόχος, διὰ τ' ἐξερεύνασε τετραγών ἡοάς, ὅπα πόμπιμον κατέβηαι νόστου τέλος, καὶ γὰν φράδασσε. Isthm. III, 73 sqq.: ὅς (Ἡρακλῆς) Οὐλυμπόνδ' ἔβα, γαλας τε πάσας καὶ βαθυκρήμνου πολιᾶς ἀλὸς ἐξερῶν θέναι, ναυτιλιαῖοι τε πορθμὸν ἀμερώσας.

Plurimas terras ac maria Eurysthei iussu Herculem obisse primus videtur auctor hymni Homeric v. 4 sq. (vide §. 3.) narrasse.

§. 6.

Nunquam se victum esse ostendit Hercules apud Sophoclem v. 1101 sq.: ἄλλων τε μόχθων μυθίων ἐγευσάμην, κούδεις τρόποι' ἔστησε τῶν ἐμῶν χερῶν.

CAPUT II.

Admirabilia eius facinora, quorum mentio ita in hac fabula fit, ut neque quando perpetraverit, neque Eurystheine iussu an sua sponte exegerit, declaratum sit, haec sunt:

Bellum cum Gigantibus gessit (§. 1.); leonem Nemeaeum interfecit (§. 2.); hydram Lernaeam occidit (§. 3.); pugnam cum Centauris et apro Erymanthio commisit (§. 4.); Plutonis canem tricripitem, Echidna natum, superavit (§. 5.); draconem, malorum aureorum custodem, in extremis terrae finibus devicit (§. 6.); innumerabiles alios labores pertulit (v. 1101 sq.).

Letalem ictum sagittarum eius fuisse ostenditur eo, quod Chironi immortalis sagittae ictu vulnus insanabile inflixerit (§. 7.).

§. 1.

Bellum cum Gigantibus gessisse Herculem, de quo Sophocles v. 1058 sq. admonuit, οὐθ' ὁ γηγενῆς στρατὸς Γιγάντων, primus videtur Pindarus commemorasse quum alibi tum imprimis Nem. I, 67. ed. Diss.: καὶ γὰρ ὅταν θεοὶ ἐν πεδίῳ Φλέγρας Γιγάντεσσι μάχην ἀντιάζωσιν, βελῶν ὑπὸ ζυγαῖαι κείνου φαιδίμην γαίῃ πεφύροσθαι κόμην ἔνεπεν. Futurum hoc esse Tires-

sias vaticinatus est, quum Hercules, vixdum partu editus, binos dracones, a Iunone missos, manibus correptos suffocasset. Sae-
pius de bello illo admonuit Euripides Herc. fur., v. 177 sqq.:

Διὸς κεραυνὸν δ' ἠρόμην τέθριππά τε,
ἐν οἷς βεβηκῶς τοῖσι γῆς βλαστήμασι,
Γίγασι, πλενροῖς πτήν' ἐναρμόσιαι βέλη,
τὸν καλλίνικον μετὰ θεῶν ἐκόμασεν.

ibidem rursus v. 1190 sqq.:

ἐμὸς ἐμὸς ὄδε γόνος ὁ πολύπορος, ὃς ἐπὶ
δόρυ γιγαντοφόρον
ἦλθεν σὺν θεοῖσι Φλεγραῖον εἰς
πεδῖον ἀπιστίας.

Cf. etiam v. 1272 sq. De dis ea re promeruisse Herculem idem
v. 852 sq. ostendit:

θεῶν ἀνέστησεν μόνος
τιμᾶς πιτρούσας ἀνοσίων ἀνδρῶν ὕπο.

Pluribus expositum de bello illo ab Apollodoro I, 6, 1. 2: Γῆ
δὲ περὶ Τιτάνων ἀγανακτοῦσα γενεῖ Γίγαντας ἐξ Οὐρανοῦ, με-
γέθει μὲν σωματίων ἀνυπερβλήτους, δυνάμει δὲ ἀκαταγωνίστους,
οἱ φοβεροὶ μὲν ταῖς ὄψεσι κατεφαινοντο, καθειμένοι βαθεῖαν
κόμην ἐκ κεφαλῆς καὶ γενέων· εἶχον δὲ τὰς βάσεις φολλίδας δρα-
κόντων. ἐγένοντο δὲ, ὡς μὲν τινες λέγουσιν, ἐν Φλέγρασι, ὡς
δὲ ἄλλοι, ἐν Παλλήνῃ. ἠκόντιζον δὲ εἰς οὐρανον πέτρας καὶ θρῦς
ἡμένας. διέμερε δὲ πάντων Πορφυρίων τε καὶ Ἀλκονεύς, ὃς
δὴ καὶ ἀθάνατος ἦν, ἐν ἧπερ ἐγενήθη γῆ μαχόμενος. οὗτος δὲ
καὶ τὰς Ἥλιου βόας ἐξ Ἐρυθραίας ἤλασε. τοῖς δὲ θεοῖς λόγιον
ἦν ὑπὸ θεῶν μὲν μηδένα τῶν Γιγάντων ἀπολέσθαι δύνασθαι,
συμμαχοῦντος δὲ θνητοῦ τινος τελευτήσῃν. ἀσθρομένη δὲ Γῆ
τοῦτο ἐξήτει φάρμακον, ἵνα μηδ' ὑπὸ θνητοῦ δυνηθῶσιν ἀπο-
λέσθαι. Ζεὺς δὲ ἀπειπὼν φαίνειν Ἡοῦ τε καὶ Σελήνῃ καὶ Ἥλιῳ,
τὸ μὲν φάρμακον αὐτὸς ἔλαμψε φθάσας, Ἡρακλῆα δὲ σύμμαχον
δὲ Ἀθηναῖς ἐπεκαλέσατο. κἀκείνος πρῶτον μὲν ἐτόξευσεν Ἀλ-
κονεῖα· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῆς γῆς μᾶλλον ἀνεθάλετο· Ἀθηναῖς δὲ
ὑποθεμένης, ἔσω τῆς Παλλήνης εἴλκυσεν αὐτόν· κἀκείνος μὲν οὐ-
τως ἐτελεύτη. Πορφυρίων δὲ Ἡρακλεῖ κατὰ μάχην ἐφώρησε
καὶ Ἡρα· Ζεὺς δὲ αὐτῷ πόθον Ἡρας ἐνέβαλεν, ἥτις καὶ, κα-
ταδόχῃ γνόντος αὐτοῦ τοὺς πέπλους καὶ βιάζεσθαι θέλοντος, βοη-
θοὺς ἐπεκαλέσθη· καὶ Διὸς κεραυνώσαντος αὐτόν, Ἡρακλῆς τοξεύ-
σας ἀπέκτεινε. τῶν δὲ λοιπῶν Ἀπόλλων μὲν Ἐραλίῳ τὸν ἀρι-
στερόν ἐτόξευσεν ὀφθαλμόν, Ἡρακλῆς δὲ τὸν δεξιόν· Εὐρυπιο

δὲ Θηροῦ Διόνισος ἔκτεινε· Κλυτίον δὲ, φασίν, Ἐκάτη, μᾶλλον
δὲ Ἡρακλῆος βαλὼν μύθοις. Ἀθηναῖ δὲ Ἐγκελάδω φεύγοντι Σι-
κελλαν ἐπέφραμε τὴν νῆσον· Πάλλαντος δὲ τὴν δορὰν ἐκτεμοῦσα,
ταύτη κατὰ τὴν μάχην τὸ ἴδιον ἐπέσκαπε σῶμα. Πολυβῶτης δὲ
διὰ τῆς θαλάσσης διωχθεὶς ὑπο τοῦ Ποσειδῶνος ἦεν εἰς Κῶ·
Ποσειδῶν δὲ τῆς νήσου μέρος ἀποδόξασας ἐπέφραμεν αὐτῷ, τὸ
λεγόμενον Νίσυρον. Ἐρμῆς δὲ τὴν Ἄϊδος κνέην ἔχων κατὰ τὴν
μάχην Ἰππόλυτον ἀπέκτεινε, Ἄρτεμις δὲ Ἀγαλῶνα (vulgo Γρα-
τίωνα), Μοῖραι δὲ Ἄργιον καὶ Θόωνα χαλκίοις ὑπάλοις μαχο-
μένους. τοὺς δὲ ἄλλους κερανοῖς Ζεὺς βαλὼν διέφθειρε· πάντας
δὲ Ἡρακλῆς ἀπολλυμένους ἐτόξευσεν.

Idem Apollodorus gessisse bellum illud narrat Herculem
perfectis dudum laboribus, quos Eurystheus imposuisset, quum
excisa Troia Con insulam expugnasset, lib. II. cap. 7. §. 1 extr.:
πορθήσας δὲ Κῶ ἦκε δι' Ἀθηναῖν εἰς Φλέγραν καὶ μετὰ θεῶν
κατεπολέμησε Γίγαντας.

Contra Diodorus Siculus et bis pugnasse Herculem cum
Gigantibus tradit, primum ut dis opitularetur cum illis pugnan-
tibus, secundo ipsum a Gigantibus lacessitum et a dis adiutum,
et priorem pugnam commissam esse, postquam tauro e Creta in
Peloponnesum traducto ludos Olympicos Iovi instituisset, poste-
riorem, quum ex itinere, quod in Iberiam ad abducendos boves
Geryonis suscipere iussus esset, per Italiam reverteretur. De
priore exponit lib. IV. c. 15: μετὰ δὲ ταῦτα τῶν περὶ τὴν
Παλλήνην Γιγάντων ἀνελομένων τὸν πρὸς τοὺς ἀθανάτους
πόλεμον, Ἡρακλῆς τοῖς θεοῖς συναγωνισάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν
τῶν γηγενῶν, ἀποδοχῆς ἔλαμψε τῆς μεγίστης. Ζεὺς γὰρ τοὺς μὲν
συναγωνισαμένους τῶν θεῶν μόνους ὠνόμασεν Ὀλυμπίους, ἵνα τῇ
ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τιμῇ ὁ ἀγαθὸς κοσμηθεὶς διαφέρῃ τοῦ χεί-
ρονος· ἠξίωσε δὲ ταύτης τῆς προσηγορίας τῶν ἐκ θνητῶν γυναικῶν
γεννομένων Διόνισον καὶ Ἡρακλῆα, οὐ μόνον ὅτι πατρὸς ἦσαν Διὸς,
ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν προαίρεσιν ὁμοίαν ἔσχον, εὐεργετήσαντες μεγάλα
τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

De altera pugna quae narrat, auctore Timaeo historico se
narrare addit, lib. IV. c. 21: ὁ δ' οὖν Ἡρακλῆς ἀπὸ τοῦ Τιβε-
ρεως ἀναξείδης καὶ διεξιὼν τὴν παραλίον τῆς νῦν Ἰταλίας ὀνο-
μαζομένης καθήνησεν εἰς τὸ Κυμαῖον πεδῖον, ἐν ᾧ μυθολογοῦσιν
ἄνδρας γενέσθαι ταῖς τε ῥώμαις προέχοντας καὶ ἐπὶ παρανομίᾳ
διωμομασμένους, οὓς ὀνομάζεσθαι Γίγαντας. ὠνομάσθαι δὲ
καὶ τὸ πεδῖον τοῦτο Φλεγραῖον ἀπὸ τοῦ λόφου, τοῦ

τὸ παλαιὸν ἄπλατον πῦρ ἐκφυσῶντος, παραπλησίως τῆ κατὰ τὴν Σικελίαν Ἀΐτην· καλεῖται δὲ τῶν δὲ τόπος Οὐτεσοῦβιος, ἔχων πολλὰ σημεῖα τοῦ κεκαῦσθαι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. τοὺς δ' οὖν Γίγαντας, πυθόμενους τὴν τοῦ Ἡρακλείους παρουσίαν, ἀθροισθῆναι πάντας καὶ παρατάξασθαι τῷ προειρημένῳ. θανμαστῆς δὲ γενομένης μάχης κατὰ τε τὴν ἑώμην καὶ τὴν ἀλικὴν τῶν Γιγάντων, φασὶ τὸν Ἡρακλέα συμμαχοῦντα αὐτῶ τῶν θεῶν κρατῆσαι τῆ μάχης καὶ τοὺς πλείστους ἀνελόντα τὴν χώραν ἐξημερῶσαι. μυθολογοῦνται δ' οἱ Γίγαντες γηγενεῖς γενεῖναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ κατὰ τὸ σῶμα μεγέθους. καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν Φλέγρα φρονευθέντων Γιγάντων τοιαῦτα μυθολογοῦσά τινας, οἷς καὶ Τημίος ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησεν.

Quum non dubium sit, quin nomen Φλέγρα initio non proprium, sed appellativum nomen fuerit, nemo mirabitur, quod ipsi scriptores veteres, quo in loco Gigantes ab Hercule devicti sint, dissentiant. Videtur tamen antiquior fama haec fuisse, campos Phlegraeos illos in Pallene Macedoniae situs esse. Ceterum vide Heynii Obs. ad Apollodor. I, 6, 1. p. 29. et Vogel. p. 27. not. 23. Scholiasta Pindari ad Nem. I. I. p. 434. ed. Boeckh.: Φλέγρα δὲ τόπος ἐν Θράκη καὶ κόμη, ἐνθα οἱ Γίγαντες ἀνηρέθησαν ὑπὸ θεῶν.

§. 2.

De leone Nemeaeo a se occiso Hercules apud Sophoclem v. 1091 sqq. haec dicit:

οἶ (sc. φλοι βραχίονες) ποτε
Νεμέας ἔνοιον, βουκόλων ἀλάστορα,
λέοντ', ἄπλατον θρέμμα ἀπροσῆγορον,
βίε κατειργάσασθε.

Is igitur ad Nemeam Argolidis inter Cleonas et Phliuntem quum saeviret neque ulla vi vinci potuisset, ab Ortho, ut Hesiodus ait, sive, ut alii, a Typhone ortus, Hercules occidere eum ab Eurystheo iussus est. Cf. Hesiod. Theog. 327 sqq.:

ἦ δ' ἄρα Φιν' ὄλοην τέκε, Καδμείοισιν ὄλεθρον,
Ὀρθῶ ὑποδηθεῖσα, Νεμειῶν τελέοντα,
τόν ῥ' Ἥρη θρέψασα, Διὸς κιδνὴ παράκοιτις,
γονυῶσιον κατέασσε Νεμείης, πῆμ' ἀνθρώποις.
ἐνθ' ἄρ' ὄγ' οἰκίαν ἐλεπαίρατο φῦλ' ἀνθρώπων,
κοιρανέων Τρητοῖο Νεμείης ἠδ' Ἀπέσσαντος·
ἀλλὰ ἔ ἐς ἐδάμασσε βίης Ἡρακλειῆς.

Primum eum laborem Herculi impositum esse iam Pindarus, quem ceteri secuti sunt, qui de rebus Herculis exposuerunt, admonuit Isthm. V. 47 sq.: ὡς περὶ τόδε δέγμα με τῶν περιπλανῶνται θηρός, ὃν πάμπρωτον ἄθλων κτεῖνά ποτ' ἐν Νεμέῃ. Euripides Herc. f. 153 sq.:

ἦ τὸν Νέμειον θῆρ' ; ὃν ἐν βρόχοις ἐλίων
βραχίονός φησ' ἀγχόναισιν ἐξελεῖν.

ibidem v. 359 sqq.:

πρῶτον μὲν Διὸς ἄλλος
ἠρήμωσε λέοντος,
πυρσοῦ δ' ἀμφεκαλύφθη
Ξενθὸν κρατ' ἐπινωτίους
δεινῶ χάσματι θηρός.

Consentiunt ceteri scriptores leonem illum, quum nulla re vulnerari potuisset, suffocatum ab Hercule esse. Pluribus rem descripsit Theocritus Id. XXV. 193 sqq. Diodorus Siculus I. IV. c. 11. haec habet: καὶ πρῶτον ἔλαβεν ἄθλον ἀποκτεῖναι τὸν ἐν Νεμέῃ λέοντα. οὗτος δὲ μέγθεε μὲν ὑπερφυῆς ἦν, ἄτροπος δὲ ὢν οὐδὲν καὶ χαλκῶ καὶ λίθῳ τῆς κατὰ χεῖρα βιαζομένης προσεδεῖτο ἀνάγκης. διέτριβε δὲ μάλιστα μεταξὺ Μυκητῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ περὶ τὴν ὄρεον διώρυγα διηρηκῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλεύειν τὸ θηρίον. ὁ δ' Ἡρακλῆς κατανήσας ἐπὶ τὸν τόπον προσέβαλεν αὐτῶ, καὶ τοῦ θηρίου συμφιγόντος εἰς τὴν διώρυγα συνακολουθῶν αὐτῶ καὶ τὸ ἔτερον τῶν στομίων ἐμφράξας συνεπλάκη, καὶ τὸν ἀσχένα σφίγγας τοῖς βραχίουσιν ἀπέπνιξε. τὴν δὲ δορὰν αὐτοῦ περιθήμενος καὶ διὰ τὸ μέγεθος ἄπαν τὸ ἴδιον σῶμα περιλαβὼν, εἶχε σκεπαστήριον τῶν μετὰ ταῦτα κινδύνων.

Simillima narrat Apollodorus II, 5, 1., nisi quod pellem adferre leonis illius iussum ab Eurystheo Herculem esse ait, atque secus quam antiquiores scriptores tradunt Herculem pellem leonis Cithaeronii, quem antea occidisse perhibetur, gestasse (lib. II. c. 4. §. 9. 16.) memoriae prodidit.

§. 3.

Ut occisio hydrae Lernaee statim post caedem leonis Nemeaei a Sophocle v. 1094. commemoratur, ita ab aliis scriptoribus, postquam leonem Nemeaeum interfecerit, hic secundus labor impositus Herculi narratur, ut hydram illam, quae Lernaee, XL. stadia ab Argis dissitae, ad Amymones fontem (cf. Pau-

san. II, 36, 6. et II, 37, 4. adde Schol. Pindari ad Olymp. VII, 60. et Schol. ad Eur. Phoen. 169.) delitescerat, occideret. Nata fuit Typhone et Echidna, auctore Hesiodo, qui Theog. 313 sqq. haec de ea narrat:

τὸ τρυφόν· Ὑδρην αὖτις ἐγείνατο, λίγῳ· εἰδυῖαν,
 Λερναίην, ἣν Θυρέψε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
 ἄπλητον κοίτουσα βίῃ Ἡρακλήϊν.
 καὶ τὴν μὲν Διὸς υἱὸς ἐνήρατο κηλέϊ χαλκῷ
 Ἀμφιγυρωιάδης σὺν ἀρηϊφίλῳ Ἴολάῳ
 Ἡρακλῆος βουλῆσιν Ἀθηναίης ἀγελέης.

De multis eius capitibus, quibus praedita fuisse a serioribus poetis scriptoribusque prosaicis dicitur, nihil vides Hesiodum monere. Pausanias II, 37, 4. scribit: τῆς δὲ Ἀμυμώνης πέφυκεν ἐπὶ τῇ πηγῇ πλατάκος· ὑπὸ ταύτῃ τὴν ὕδραν τραφῆναι τῇ πλατάνῳ φασίν. ἐγὼ δὲ τὸ θηρίον πεύθομαι τοῦτο καὶ μεγέθει διενεγκεῖν ὕδρων ἄλλων καὶ τὸν ἰδὸν οὕτω δὴ τι ἔχειν ἀνίατον, ὡς τὸν Ἡρακλῆα ἀπὸ τῆς χολῆς αὐτοῦ τὰς ἀκίδας φαρμακεῦσαι τῶν δαιμόνων. κεφαλὴν δ' εἶχεν, ἐμοὶ δοκεῖν, μίαν, καὶ οὐ πλείονας. Πελοπιδος δὲ ὁ Καμρεὺς (vixit circa a. 630. a. Chr. n.), ἵνα τὸ θηρίον τε δοκοῖη φοβερώτερον καὶ αὐτῷ γιγνηταὶ ἢ ποίησις ἀξιοχρεῶς μᾶλλον, ἀντὶ τούτων τὰς κεφαλὰς ἐποίησε τῇ ὕδρι τὰς πολλὰς.

Alii septem, alii octo, alii novem, alii quinquaginta, alii innumera ei capita tribuerunt. Cf. interpp. ad Hygin. ed. van Staveren. fab. 30, p. 83.

Euripides Herc. f. 419 sqq.:

τὰν τε μυριάχραντον
 πολύφορον κύνα Λέρνας
 ὕδραν ἐξεπέφωσεν
 βέλεσ' ἵ' ἀμφέβαλλε,
 τὸν τριώματον οἷσιν ἔκτα βοτῆρ' Ἐρυθείας.

et v. 1274 sq.:

τὴν ἵ' ἀμφίχραντον καὶ πάλμπλασιγὴ κύνα
 ὕδραν φονεύσας.

Eurysthei iussu occisam eam addit v. 579 sq., ἔλειον dicit v. 151 sq.

Apollodorus de occisa hydra sic exponit II, 5, 2: δευτέρου δὲ ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὴν Λερναίαν ὕδραν κτείνειν· αὕτη δὲ ἐν τῷ τῆς Λέρνης ἔλει ἐκτραφεῖσα ἐξέβαινεν εἰς τὸ πεδίον καὶ τὰ τε βοσκίμια καὶ τὴν χώραν διέφθειρεν. εἶχε δὲ ἡ ὕδρα

ὑπερμέγεθες σῶμα, κεφαλὰς ἔχον ἐννέα· τὰς μὲν οὐκὼ θρητὰς, τὴν δὲ μέσην ἀθάνατον. ἐπιβάς οὖν ἄρματος, ἠνιοχοῦντος Ἴολάου, παρεγένετο εἰς τὴν Λέρνην. καὶ τοὺς μὲν ἔπιπυε ἔσκησε, τὴν δὲ ὕδραν εὐρῶν ἐν τινὶ λόφῳ παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Ἀμυμώνης, ὅπου ὁ φωλεὸς αὐτῆς ὑπῆρχε, βαλὼν βέλεσι πεπυρωμένοις ἠνάγκασεν ἐξελεθεῖν. ἐκβαίνουσαν δὲ αὐτὴν κρατήσας κατεῖχεν. ἡ δὲ θάτρω τῶν ποδῶν ἠείλετο περιπλακεῖσα. τῷ ἄσπυλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς κόπτων, οὐδὲν ἀνύειν ἐδύνατο· μῆς γὰρ κοπτομένης κεφαλῆς, δύο ἀνεφύοντο. ἐπεβόηθει δὲ καρύνος τῇ ὕδρι ὑπερμεγέθης, δάκνων τὸν πόδα. διὸ τοῦτον ἀποκτείνας ἐπεκαλέσαστο καὶ αὐτὸς βοηθὸν τὸν Ἴολαον, ὃς μέρος τι καταπρήσας τῆς ἐγγυὸς ὕλης, τοῖς δαλοῖς ἐπικαλὼν τὰς ἀνατολὰς τῶν ἀναφυομένων κεφαλῶν, ἐκώλυεν ἀνιέναι. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον τῶν ἀναφυομένων κεφαλῶν περιγεγόμενος, τὴν ἀθάνατον ἀποκόψας κατώρυξε, καὶ βαρεῖαν ἐπέθηκε πέτραν, παρὰ τὴν ὄδον τὴν φέρουσαν διὰ Λέρνης εἰς Ἐλεῶντια· τὸ δὲ σῶμα τῆς ὕδρας ἀνασχίστους τῇ χολῇ τοὺς δαιμότους ἔβαφεν. Ἐδουθεὺς δὲ ἔφη μὴ δεῖν καταριθμῆσαι ἐν τοῖς δώδεκα τὸν ἄθλον· οὐ γὰρ μόνος, ἀλλὰ καὶ μετ' Ἴολάου τῆς ὕδρας περιγένετο.

Brevius rem narravit Diodorus Siculus IV, 11., quum in aliis dissentiens ab Apollodoro, tum in eo, quod centum fuisse capita hydrae esse narrat.

Servius ad Virg. Aen. VI, 287: Latine excetra dicitur, quod uno capite caeso tria excrescebant.

§. 4.

De Centauris non est dubium, quin Sophocles, qui v. 1095 sq. haec posuit:

διφυῆ ἵ' ἄμικτον ἱποβάμονα σιγαῖδόν
 Θηρῶν, ὑβριστὴν, ἄνομον, ὑπέμορον βίαν.

eam famam secutus sit, de qua Pindarus Pyth. II, 25 — 48. ed. Diss. admonuit. Fama illa haec fuit: Ixion quum stuprum inferre Iunoni vellet, pro ea Iupiter Nubem supposuit, quacum ille concubuit. Ex ea natus est Centaurus, suboles dira. Qui quum dis pariter atque hominibus detestabilis esset, in Pelio, monte Thessaliae, cum equabus Magnesiis rem habuit. Quo ex concubitu natus est exercitus admirabilis, et patri et matribus similis, ita ut inferiore parte corporis formam matrum, superiore patris referrent, i. e. qui vulgo dicti sunt Hippocentauri. Non sine causa adscribo Pin-

dari verba a v. 42: ἄνευ οἱ Χαλκίων τέκεν (scil. ἡ νεφέλη) γόνον ὑπερφύλον, μόνα καὶ μόνον, οὐτ' ἐν ἀνδράσι γερασφόρον οὐτ' ἐν θεῶν νόμοις· τὸν δυνάμει τράφοισα Κενταύρων, ὃς ἵπποισι Μαγνητίδεσσι ἐμῖγνυ' ἐν Πάλλου σφυροῖς, ἐκ δ' ἐγένοντο στρατιὸς θαυμαστός, ἀμφοτέραις ὁμοῖοι τοκεῦσι, τὰ μηρόθεν μὲν κάτω, τὰ δ' ὑπερθε πατρός.

Adverte autem neque Pindarum neque Sophoclem, quo nomine proprio proles ista Centauri, filii Ixionis, insignita esset, addidisse, sed utrumque eam στρατὸν appellare satis habuisse.

Similia illis, quae ex Pindaro attulimus, memoriae prodidit Diodorus Siculus IV, 69 sq.: τέλος δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς κατὰ τοὺς μύθους ἀγριοθεῖς (ὁ Ἴξλων), ἠράσθη μὲν τῆς Ἥρας καὶ κατετόλμησεν ὑπὲρ συνοσίας λόγους ποιῆσθαι. ζῆντα τὸν μὲν Δία εἰδῶλον ποιήσαντα τῆς Ἥρας νεφέλην ἐξαποστεῖλαι, τὸν δὲ Ἴξλον τῇ νεφέλῃ μίγντα γεννησάμενος Κενταύρους ἀνθρωποφυεῖς. τοὺς δὲ Κενταύρους τινὲς μὲν φασὶν ἐν τῷ Πηλῶ τραφῆναι ὑπὸ νυμφῶν, ἀνθρωθέντας δὲ καὶ μίγντας ἵπποις θηλείαις γεννησάμενος διφυεῖς Ἴπποκενταύρους· τινὲς δὲ λέγουσι τοὺς ἐκ Νεφέλης καὶ Ἴξλων γεννηθέντας Κενταύρους πρώτους ἵππεύειν ἐπιχειρήσαντας Ἴπποκενταύρους ὀνομάσθαι καὶ εἰς πλάσμα μύθου καταταχθῆναι ὡς διφυεῖς ὄντας. φασὶ δὲ τοὺς ὡς συγγενεῖς ὑπάρχοντας ἀπαιτῆσαι τὸν Πειρίθου τὸ μέρος τῆς πατρῴας ἀρχῆς· οὐκ ἀποδιδόντις δὲ τοῦ Πειρίθου πόλεμον ἐξενεγκεῖν πρὸς αὐτόν τε καὶ τοὺς Λαπίθας. ὕστερον δὲ διαλυθέντων αὐτῶν Πειρίθου μὲν γήμης Ἴπποδάμειαν τὴν Βούτου, καὶ καλέαντος εἰς τοὺς γάμους τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Κενταύρους, φασὶ μεθυθέντας ἐπιβαλέσθαι ταῖς κεκλημέναις γυναῖξιν καὶ βία μισγεσθαι· διὰ δὲ τὴν παρανομίαν τὸν τε Θησέα καὶ τοὺς Λαπίθας παροξυνθέντας οὐκ ὀλίγους μὲν ἀνελεῖν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως. διὰ δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν τῶν Κενταύρων πανδημῶν στρατευσάντων ἐπὶ τοὺς Λαπίθας καὶ πολλοὺς ἀνελόντων, τοὺς ὑπολειφθέντας φνεῖν εἰς Φενεὸν τῆς Ἀρκადίας, τινὰς δὲ εἰς Μαλέαν ἐκπεσόντας ἐνταῦθα κοιμησάμενοι. τοὺς δὲ Κενταύρους μετεωρισθέντας τοῖς προειρημέσιν, καὶ ὀρμημένους ἐκ τῆς Φολόης, ληξέσθαι τοὺς παριόντας τῶν Ἑλλήνων καὶ πολλοὺς τῶν περιόκων ἀναιεῖν. Vide etiam Scholiastam Eurip. ad Phoeniss. v. 1185. p. 252. ed. Matth. et Scholiastam Homeri ad II. α., 268.

Ceterum conferatur Iacobi Handwörterbuch der Griech. u. Röm. Mythologie. T. II. p. 531 sqq.

Ex Sophoclis igitur sententia Hercules cum iis Centauris pugnavit, qui erant Hippocentauri. Monitum autem iam supra est ne positum quidem hominum illorum nomen proprium a Sophocle esse. Ceteri vero scriptores paene omnes, qui pugnae istius mentionem fecerunt, Centauros Herculis adversarios appellaverunt. Euripides subolem Centaurorum dicit; vide quos statim descripturus sum locos. Incertum tamen, quis veterum scriptorum primus pugnas cum monstris illis Herculem narrarit.

Non inepte Vogelius p. 14. iam Pisandrum Camiraeum, qui circa a. 630. a. Chr. n. floruit, pugnam illam cecinisse ex verbis eius ab Hesychio adlatis, *νοῦς οὐ παρὰ Κενταύροις*, colligi posse existimavit. Non dubium autem, quin de ea exposuerint Stesichorus Himeraeus et Panyasis. Cf. Vogel. p. 18. et p. 23.

Deinde dissentiant veteres scriptores, quo in loco pugna gesta sit. Sophocles nihil ea de re monuit. Euripides in Thesalia, vetero Centaurorum sede, pugnatum esse ait Herc. f. 364 — 374:

τὰν τ' ὄρειόνμον ἀγρίων
Κενταύρων ποτὲ γένναν
ἔτρωσεν τόποις φονίαις,
ἐνάγων πτανοῖς βέλειν.
ἔννοιδε Πηγεῖος ὁ καλλιδίνας
μικρὰ τ' ἄροτρα πεδίων ἄκαρποι
καὶ Πηλιάδες θεράπναι
οὐγγοροὶ θ' Ὀμόλας ἐναῖοι, πεύκισιν ὄθεν χέρας
πληροῦντες χθόνα Θεσσαλῶν
ἵππελαις ἰδάμαζον.

Sed idem pugnare secum statuendus erit, qui eiusdem fab. v. 181 sqq. ex Lyco rege Amphitryonem haec quaerentem introduxerit:

τετρασκελὲς θ' ἔβρισμα, Κενταύρων γένος,
Φολόην ἐπελθών. ὃ κάσιπε βουσιλέων,
ἔροῦ, τίν' ἄνδρ' ἄριστον ἐγκρίναιεν ἄν,
ἢ οὐ παῖδα τὸν ἐμὸν ὃν σὺ φῆς εἶναι δοκεῖν;

Nam Pholoen Thessaliae sive montem sive urbem esse nemo unquam, quod sciam, veterum scriptorum memoriae prodidit. Immo omnes, a quibus commemoratus ille locus est, in Arcadia situm dixerunt esse. In ea autem civitate, Arcadium dico, Herculem cum Centauris confixisse ceteri scriptores, qui eius rei

mentionem fecere, tradiderunt. Cf. Apollodorum II. 5, 4. et Diodorum Siculum IV. 12. Itaque statuendum erit aut translatum nomen Pholoes post Euripidis aetatem demum ex Thessalia in Arcadiam esse, quum illuc fugisse olim (vide Diodori verba modo a me descripta) ex Thessalia Centauri crederentur (cf. Odofr. Mueller. Dori. T. II. p. 412 sq.), aut diversam famam iam Euripidis aetate existitisse, sic ut alii in Arcadia, alii in Thessalia Centauros ab Hercule esse superatos dicerent.

Ut autem de loco, quo Hercules pugnaret, inter se consentiunt Apollodorus et Diodorus Siculus, ita etiam, quo tempore et qua de causa cum Centauris manus conseruerit, uno modo tradiderunt, in rebus tantum nonnullis levioris momenti a se dissentientes. Uterque enim quum aprum Erymanthium, ab Erymantho, monte Arcadiae, ita dictum, vivum adducere ad Erystheum iussus esset, data occasione cum Centauris sua sponte pugnam gessisse Herculem narrat. Diodorus tamen Siculus tertium illud fuisse laborem ait, quartum Apollodorus, qui l. II. c. 5. §. 4. haec scribit:

Τέταρτον ἄθλον ἐπέταξεν αὐτῷ τὸν Ἐγμάνθιον κάρου ζῶντα κομψεῖν. τοῦτο δὲ τὸ θηρίον ἠδίκηε τὴν Ψωφίδα, ὁρμώμενον ἐξ ὄρους, ὃ καλοῦσιν Ἐγμάνθον. διερχόμενος οὖν Φολὴν ἐπιζηνοῦται Κενταύρῳ Φόλῳ, Σιληνοῦ καὶ Νύμφης Μέλλας παιδί. οὗτος Ἡρακλεῖ μὲν ὅπτα παρῆχε τὰ κρέα, αὐτῆς δὲ ὁμοῖς ἐχορῆτο· αἰοῦντος δὲ οἶνον Ἡρακλέους ¹⁾, ἐφη δεδοικέναι τὸν

¹⁾ Diodorus Siculus IV, 12. ita haec narrat: Φόλος ἦν Κένταυρος, ἀφ' οὗ συνέβη τὸ πληστόν ὄρος Φολὴν ὀνομασθῆναι· οὗτος ξένους δεχόμενος τὸν Ἡρακλῆα τὸν κατακωσμένον οἶνον πίθον ἀνέφεξε. τοῦτον γὰρ μυθολογοῦσι τὸ παλαιὸν Διόνυσον παρατεθεισθαι τινὲς Κενταύρῳ καὶ προστάξαι τότε ἀνοῖξαι, οὗαν Ἡρακλῆς παραγένηται. διόπερ ἕσπερον τέταρτοι γενεαῖς ἐπιζηνοθέντος αὐτοῦ μνησθῆναι τὸν Φόλον τῆς Διονύσου παραγγελίας. ἀνοιχθέντος οὖν τοῦ πίθου καὶ τῆς εὐωδίας διὰ τὴν παλαιότητα καὶ δόξαμιν τοῦ οἴνου προσπεσοῦσης τοῖς πλησίων οἰκοῦσι Κενταύροις, συνέβη διοιστηθῆναι τούτους. διὸ καὶ προσπεσόντες ἀθρόοι τῆ οἰκίᾳ τοῦ Φόλου, καταπληκτικῶς ὤρμησαν πρὸς ἀσπαγῆν. ὃ μὲν οὖν Φόλος φοβηθεὶς ἐκρυψεν ἑαυτὸν, ὃ δ' Ἡρακλῆς παραδόξως συνεπλάκη τοῖς βιαζομένοις· ἔδει γὰρ διαγωνίσασθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ μὲν μητρὸς τοῖς· ἔδει γὰρ διαγωνίσασθαι πρὸς τοὺς ἀπὸ μητρὸς τοῖς θεοῦς ὄντας, τὸ δὲ τάχος ἔχοντας ἔππων, ἥωμῃ δὲ δισωμάτων θήρας, ἐμπειρίαν δὲ καὶ σύνεσιν ἔχοντας ἀνδρῶν· τῶν δὲ Κενταύρων οἱ μὲν πένικας αὐτομόλτους ἔχοντες ἐπέστησαν, οἱ δὲ πέτρας μεγάλας, τινὲς δὲ λαμπάδας ἡμμένας, ἔτεσαν οἱ δὲ βουφόνοισι πελέκει. ὃ δ' ἀκαταπληκτικῶς ὑποστάς

κοινὸν τῶν Κενταύρων ἀνοῖξαι πίθον· θαρσύνειν δὲ παρακλεινοσάμενος Ἡρακλῆς, αὐτὸν ἦνοιξε, καὶ μετ' οὐ πολὺ διὰ τῆς ὁρμῆς αἰσθόμενοι παρῆσαν οἱ Κένταυροι πέτραις ὀπλισμένοι καὶ ἐλάταις ἐπὶ τὸ τοῦ Φόλου σπήλαιον. τοὺς μὲν οὖν πρῶτους τολμήσαντας εἶσω παρελθεῖν Ἄγχιον καὶ Ἄγχιον Ἡρακλῆς ἐτρέψατο βαλὼν δαλοῖς· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐτόξευσε διώκων ἄχρι τῆς Μαλέας. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς Χείρωνα συνέφυγον, ὃς ἐξελαθεὶς ὑπὸ Λαπιθῶν ὄρους Πηλίου παρὰ Μαλέαν κατόκησε. τούτῳ περιπεπωκότας τοὺς Κενταύρους τοξείων ἦσι βέλος, τὸ δὲ ἐνεχθῆν Ἐλάτου διὰ τοῦ βραχίονος τῷ γόνατι Χείρωνος ἐμπήγνυται. ἀνιαιθεὶς δὲ Ἡρακλῆς, προσδραμὼν τό τε βέλος ἐξέλιπσε, καὶ, δόντος Χείρωνος, φάρμακον ἐπέθηκεν. ἀνιαιτον ἔχων τὸ ἔλκος εἰς τὸ σπήλαιον ἀλλάσσεται. κἀκεῖ τελευτήσας βουλόμενος καὶ μὴ δυνάμενος, ἐπέπερ ἀθάνατος ἦν, ἀντιδόντος δὲ Λιδ Πρωμηθεὺς τὸν ἀντι' αὐτοῦ γενησόμενον ἀθάνατον, οὕτως ἀπέθανεν. οἱ λοιποὶ δὲ τῶν Κενταύρων φεύγοντι ἄλλος ἄλλαχθ, καὶ τινες μὲν παρεγένοντο εἰς ὄρος Μαλέαν, Εὐρυτίων δὲ εἰς Φολὴν, Νέσσοσ δὲ ἐπὶ ποταμὸν Εὐήρον, τοὺς δὲ λοιποὺς ὑποδεξάμενος Ποσειδῶν εἰς Ἐλευσίνα ὄρει κατεκάλυψε. ἐπανελθὼν δὲ εἰς Φολὴν Ἡρακλῆς καὶ Φόλον τελευτῶντα θεασάμενος μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν· ἐλπίσας γὰρ ἐκ νεκροῦ τὸ βέλος ἐθαύμαζεν, εἰ τοὺς τηλικούτους τὸ μικρὸν διέφθειρε· τὸ δὲ τῆς χειρὸς ὀλισθῆσαν ἦλθεν ἐπὶ τὸν πόδα, καὶ παραχορῆμα ἀπέκτεινεν αὐτόν. θάψας δὲ Φόλον Ἡρακλῆς, ἐπὶ τὴν τοῦ κάρου θήραν παραγίνεται, καὶ διώσας αὐτὸν ἐκ τινος λόγχης μετὰ κραυγῆς εἰς χιόνα πολλὴν, παρεμμένον ἐμβροχίας ἐκόμισεν εἰς Μυκίνας ²⁾.

Pausanias etiam l. III. c. 18. §. 7. in descriptione throni Amyclaei inter ceteras sculpturas commemorat τὴν παρὰ Φόλῳ τῶν Κενταύρων μάχην.

Praeterea obiter mentionem Herculis a Pholo excepti iniecit Theocritus Id. VII, 149. sq., ad quem locum vide Scholiastam.

ἄξιαν τῶν προκατειργασμένων συνεστήσατο μάχην. συνηγωνίζετο δ' αὐτοῖς ἡ μήτηρ Νεφέλη, πολλὴν ὄμβρον ἐκχέουσα, δι' οὗ τοὺς μὲν τετρασκελεῖς οὐκ ἐβλαπτε, τῷ δὲ δυσὶν ἠρσιμένῳ σκέλει τὴν βάσιν ὀλισθηρὰν κατεσκευάζεν. ἀλλ' ὁμοῦ τοῖς τοιοῦτοις προτερήμασι πλεονεκτοῦντας Ἡρακλῆς παραδόξως κατηγωνίσαστο, καὶ τοὺς μὲν πλείστους ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ὑπολειφθέντας φυγεῖν ἠνάγκασεν.

²⁾ Diodorus l. I. paulo aliter haec refert ita: δν (sc. τὸν κάρου) ἰδὼν ὁ βουσιεὺς (Εὐρησοθεὺς) ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντα καὶ φοβηθεὶς ἐκρυψεν ἑαυτὸν εἰς χαλκοῦν πίθον. Soph. Trag. Vol. II. Sect. III. 2

Ceterum errat Vogelius, quum p. 15. ex Diodori Siculi (IV, 12.) narratione, qui pugnam cum Centauris gestam separatim et post aprum captum narret, conici posse putat non uno tempore has duas res olim gestas existimatas esse. Nam Diodorus ubi de venatione apri exposuit, ita pergit: *ἕμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡρακλῆς κατηγωνίσαιτο τοὺς ὀνομαζομένους Κενταύρους διὰ τοιαύτας αἰτίας*, ideoque eodem tempore, quo caprum venari iussus Hercules erat, Centauros ab eo superatos esse ostendit.

Sophocles continuo post commemoratam Herculis cum Centauris pugnam (v. 1095 sq.) apri Erymanthii venationem commemorat (v. 1097.).

Exposuerunt praeterea de apro Erymanthio ab Hercule capto Hecataeus Milesius (cf. Vogel. p. 34 sq. et 36.) et Herodorus Heracleota (cf. Vogel. p. 63.). Adde Apollonium Rhodium Argon. I, 122—129. Pausaniam VIII, 24, 1. 2., ubi inter alia hoc scriptum: *λέγεται δὲ, ὡς Ἡρακλῆς κατὰ πρόσταγμα Εὐρυσθέως παρὰ τῷ Ἐρυμάνθῳ θηράσειεν ἕν μεγέθει καὶ ἄλλῃ τοὺς ἄλλους ὑπερηκότα*.

Denique de Chirone, quem invitum Herculem letali vulnere affecisse Apollodorus loco modo adlato tradidit, item monuit Sophocles v. 714 sq. Bene de eo exposuit Iacobi Handwört. der Gr. u. Röm. Myth. T. II. p. 532 sq. not. 2.

§. 5.

De Cerbero ab Hercule superato haec posuit Sophocles v. 1097 sqq.:

τόν θ' ὑπὸ χθονός
"Αἶδου τριχρανον σκύλακ", ἀπρόσμαχον τέρας,
δεινῆς Ἐχιδνῆς θρέμμα.

Laborem hunc Herculi impositum ab Eurystheo esse, ut canem ex inferis adduceret, iam Homerus prodidit Od. λ, 623—626., quem locum supra c. I. §. 3. descripsi, coll. II. θ, 367 sq.

Hesiodus quanquam Cerberum descripsit (Theog. 310—312. coll. 769—773.), ab Typhone et Echidna natum dicens, tamen Hercule eductum ad superos esse non addidit.

Idem primus de terribili eius forma, de qua nihil Homerus adiecit, monuit, appellans eum ἀμήχανον, οὗτι φάτειόν, ἀμηστήν, Αἶδew κύνα χαλκῶφωνον, πεντηκοντακάρηνον, ἀναδέα τε κρατερόν τε. Sed quod quinquaginta ei capita

attribuit, in eo pugnare secum videtur, quum v. 771. dicit: *ἔς μὲν ἰόντας σάλναι ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὐασιν ἀμφοτέροισιν*.

Sophocles (v. 1098.) et Euripides (Herc. f. 611. 1277.) satis labuerunt eum τριχρανον dicere, nisi quod Euripides eadem fab. 24. etiam τρισώματον dicit. Atque hos quidem seriores scriptores secuti sunt.

Factum illud Herculis celebratum etiam a Pindaro esse ex Schol. ad Hom. II. φ, 194. intelligi potest.

Extremum autem fuisse hunc laborem ab Eurystheo Herculi impositorum primus, quod sciam, Euripides dixit Herc. f. v. 22 sq. et v. 827—830. Eum secutus est Apollodorus I. II. c. 5. §. 12. c. 6. §. 1.

Fortasse ipsius Homeri verba nonnulli veterum Graecorum ita interpretati sunt, ut eum extremum illum laborem fuisse dicere putarent. Scripsit enim Od. λ, 623 sq.:

καὶ ποτέ μ' ἐνθάδ' ἐπεμπεκόν' ἄξοντ'· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλον
φράζετο τοῦδ' ἔτι μοι χαλεπώτερον εἶναι ἄεθλον.

Aliam Sophoclis fuisse sententiam ex iis, quae c. I. §. 3. et §. 4. monuimus, apparet.

Diodorus Siculus, quocum consentit Schol. ad Hom. II. φ, 368., I. IV. c. 24. 25. 26. undecimum eum laborem fuisse narrat. Brevisime ille de facinore isto Herculis ita exposuit:

καὶ τετελεκὼς τὸν δέκατον ἄθλον ἔλαβε πρόσταγμα παρ' Εὐρυσθέως τὸν ἔξ Αἶδου Κέρβερον πρὸς τὸ φῶς ἀγαγεῖν. πρὸς δὲ τοῦτον τὸν ἄθλον ὑπολαβὼν συνόλεσεν αὐτῷ, παρήλαθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ μετέσχε τῶν ἐν Ἐλευσίνι μυστηρίων, Μουσαίου τοῦ Ὀρφείως υἱοῦ τότε προεσθηκότος τῆς τελετῆς. Tum de Orpheo digressionem facta haec addit c. 26.: οὗτος (ὁ Ἡρακλῆς) κατὰ τοὺς παραδεδομένους μύθους καιαβὰς εἰς τοὺς καθ' Αἶδον τόπους καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῆς Πελοπόνης, ὡς ἂν ἀδελφός, Θεοσία μὲν ἀνήγαγεν ἐκ δεσμιῶν μετὰ Πειρίθου, χαρισιαμένης τῆς Κόρης, τὸν δὲ κύνα παραλαβὼν δεδεμένον παραδόξως ἀνήγαγε καὶ φανερόν κατέστησεν ἀνθρώποις.

Apud Euripidem quoque mysteriis initiatus Hercules per Tachari fauces ad inferos descendit, apud quos diutius commoratus dicitur, quod simul Theseum inde reducerit, qui reversus ad superos Athenas se contulit. Canem perdomitum et in lucem eductum, donec comperisset, ut Thebis se res haberent, nemori Chthoniae in Hermionensium civitate credidit. Vide Herc. f. 22—25. 610—621.

τὸν Ἡριδανόν, ὑπέθεντο Ἡρακλεῖ ἀποροῦντι μαθεῖν παρὰ Νηρέως, ποῦ ἂν εἴη τὰ χρύσεια μήλα. λαβεῖν δὲ αὐτὸν βία, πρῶτον μὲν μεταμορφούμενον εἰς ὄδωρ καὶ πῦρ, εἶτα ἐς τὴν παλαιὰν ὄψιν κατασιάντα δηλώσαι τὸν τόπον.

Non sine causa adiicio verba Scholiastae Eurip. Hipp. 742., qui ad Euripidis verba Ἐσπερίδων δ' ἐπὶ μηλόσπορον haec adnotavit:

Ἐνθα τὰ χρύσεια μήλα ἐσπάρησαν. Φερεκύδης δὲ Αἰὼς καὶ Θέμιδος φησὶν αὐτάς· ἔνιοι δὲ τὰς αὐτάς τὰς Ἀτλαντίων. Ἐσπερίδες δὲ ὀνομάζονται διὰ τὸ ἐν τῇ ἐσπέρᾳ, τοιούτων ἐν τῇ δόσει κτεῖσθαι.

Iam quod Pherecydes narravit, draco quum custodiret mala, remotas iam fuisse Hesperidas, quod vexare illa et subtrahere solitae essent, equidem recentius puto commentum fuisse.

Antiquiorem famam, quam secutum etiam Sophoclem suspicor, eam iudico fuisse, qua Hesperides una cum dracone mala custodire dicebantur. Hanc tenuit Euripides Herc. f. 394—400:

ἑμνησθούς τε κόρας
ἤλυθεν ἐσπέριον ἐς αὐλάν,
χρυσῶν πετάλων ἄπο μηλοφόρον χερσὶ καρπὸν ἀμείζων,
δράκοντα πυρρόνοτον, ὃς
ἄπλιτον ἀμφελικτὸς ἔλικ' ἐφρούρει,
κτανών.

et Hippolyto 742 sqq.:

Ἐσπερίδων δ' ἐπὶ μηλόσπορον ἀκίαν
ἀνύσοιμι τᾶν αἰοιδῶν,
ἔν' ὁ ποντομέδων πορφυρέας λιμένας
καύταις οὐκέθ' ὄδωρ νέμει,
σεμνὸν τέρμονα κύρων
οὐρανῶ, τὸν Ἄτλας ἔχει,
κρήναι τ' ἀμβρόσιαι χέονται
Ζητὸς μελάθρων παρὰ κοίταις,
ἔν' ὀλβιόδωρος αὖξει ζεθεῖα
χθῶν εὐδαιμονίαν θεοῖς.

Neque aliter Apollodorus II, 5, 11: μετὰ τούτου (sc. τοῦ δράκοντος) δὲ Ἐσπερίδες ἐφύλαττον, Ἀίγλη, Ἐρφέεια, Ἐστία, Ἀρέθουσα.

Illud autem iam ex Euripide (Herc. f. l. l.) intellectum est, id imperatum Herculi fuisse (Apollodorus II, 5, 11. undecimum, Diodorus IV, 26. duodecimum laborem dixit),

ut mala aurea Hesperidum Eurystheo adferret; quae quum draco custodiret, eam ob causam illum esse interfectum. Idque iam tradiderat Panyasis.

Scholiasta ad Germanici Aratea Phaenom. (Engonasia):

Draconem immensae magnitudinis, hortorum custodem insomnem, quum a lunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, quum ad mala aurea profectus esset, ut refert *Panyasis in Heraclea*, fertur peremisse; et idcirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum honorasse et utrosque sideribus intulisse, ita ut in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam desecto; qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, ut certaminis labor significetur.

Neque alia potuit esse Sophoclis sententia. Adde Apollonium Rhodium IV, 1393 sqq. Diodorum Siculum IV, 26 extr. Refert etiam fuisse qui hoc dicerent Apollodorus II, 5, 11. his verbis:

ἔνιοι δὲ φασὶν οὐ παρὰ Ἄτλαντος αὐτὰ λαβεῖν, ἀλλ' αὐτὸν (sc. τὸν Ἡρακλεῖα) δρέψασθαι τὰ μήλα, κτείναντα τὸν φρουροῦντα ὄψιν.

Ipse tamen Apollodorus ita narravit Herculem mala aurea consecutum esse: Suadente Promethæo Hercules non ipse ad mala profectus est, sed Atlantem, ut, dum ipse pro eo coelum sustineret, tria sibi mala aurea adferret, permovit. Is quum malis captis ad Herculem, coelum suis humeris tenentem, redisset, ipsum se mala illa ad Eurystheum perlaturum declaravit, coelum rursus humeris suis impositurum esse negavit. Tum Hercules onus se illud sustenturum esse pollicitus, si peram antea capiti superimposuisset, ea fraude persuasit Atlanti, ut paulisper coelum reciperet. Quod quum fecisset Atlas, arreptis, quae ille humi deposuerat, malis Hercules discessit et ad Eurystheum ea pertulit.

Ad eam famam respexit etiam Scholiasta Sophoclis, qui ad Trach. 1099 sq. haec adnotavit: φασὶ τὸν Ἄτλαντα τῷ Ἡρακλεῖ κεκομικέναι τὰ μήλα, ὅτε καὶ αὐτὸν διαδεξάμενος τὸν οὐρανὸν ἐβίασασεν.

Alienum autem hoc apparet a mente Sophoclis fuisse, quem, si Herculi ab Atlante mala illa adducta esse statuisset, manife-

stum est non dicturum fuisse draconem, custodem malorum, ab Hercule interfectum esse.

Neque vero adduci possum, ut credam ea, quae consentiens cum Apollodoro Scholiasta Apollonii Rhodii ad l. IV. v. 1396. de adductis ab Atlante malis narrat, ex Pherecydis scriptis deprompta esse; qua in sententia quum alii sunt, tum Vogelius p. 46. coll. p. 53.

Nam si probari potest Pherecydem quoque custodem illum malorum interfectum ab Hercule narrasse, mea quidem sententia necessario sequitur, ut eundem scriptorem sua manu decerpssisse Herculem mala illa tradidisse existimemus. Atqui quo tandem consilio Pherecydem putabimus custodem illum malorum descripsisse, nisi ut, quam periculosum esset eum occidere, ostenderet? Quod periculum subterfugisse Herculem non potuit a Pherecyde contra priorum scriptorum consentientia testimonia poni.

Deinde vero narrasse Pherecydem draconem illum ab Hercule interfectum esse satis, puto, apparet ex iis, quae Scholiasta Germanici Caesaris ad v. 49. p. 90. ed. Sanctandr. 1589. adnotavit:

Hunc (sc. draconem) Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod, quum nuberet Iovi Iuno, dis offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis; quae Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, et Hesperides, Atlantis filias, custodes posuit. Quae quum a filiabus Atlantis subtraherentur et saepe vexarentur, Iuno custodem horti draconem pervigilem implicuit arbori, quem *Hercules interfecit*, et illa astris intulit.

Denique tenendum est, quae Scholiastae Apollonii de auxilio illo ab Atlante Herculi praestito in adducendis malis aureis tradat, ita tradi ab eo, ut oratione recta utatur, quum ea, quae ante, ut a Pherecyde narrata, retulerit, a nobis paulo ante descripta, oratione obliqua usus tradiderit.

Itaque recentius illud iudico commentum esse.

Quo in loco terrarum hortus ille, in quo esse putabantur mala aurea, situs esset, veteres Graeci ipsi videntur ignorasse. Scholiasta Sophoclis ad verba, ἐπ' ἐσχάτοις τόποις, haec adnotavit: τοῖς τῆς Αἰβύης. Contra recte Apollodorus II, 5, 11., secutus, ut videtur, Pherecydem:

ταῦτα δὲ (τὰ μῆλα) ἦν οὐχ, ὡς τινες εἶπον, ἐν Αἰβύῃ, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντος ἐν Ὑπερβορείοις.

Hyperborei autem illi, ad quos Hercules dicitur accessisse, non sunt illi, qui vulgo dicuntur, in plaga septentrionali siti, sed qui ad occidentem versus habitabant, Hispani. Cfr. Ottfr. Mueller. Dori. I. p. 273 sqq. et Vogel. p. 11., ubi apte conferatur Diodorus Siculus V, 17., p. 24. et p. 50.

Ceterum illud alienum ab hoc loco est, exponere, quas terras Hercules, quum ad mala illa aurea proficisceretur, obisse, quasque res in itinere illo gessisse a scriptoribus veteribus tradatur.

Hoc unum adiicio, iam veteres Graecos (a quo tempore, incertum) coepisse dubitare, num poma aurea adferre Hercules ab Eurystheo iussus esset, quum ei imperatum esset, ut μῆλα χρυσᾶ adduceret. Qua de re quum alii monuerunt, tum Diodorus IV, 26:

τελευταῖον δ' ἄθλον λαβὼν ἐνεγκὴν τὰ τῶν Ἑσπερίδων χρυσᾶ μῆλα, πάλιν ἐπλευσεν εἰς τὴν Αἰβύην. περὶ δὲ τῶν μύλων τούτων διαπεφωνήκασι οἱ μυθογράφοι, καὶ τινὲς μὲν φασὶν ἐν τισὶ κήποις τῶν Ἑσπερίδων ὑπάρχειν κατὰ τὴν Αἰβύην μῆλα χρυσᾶ, τηρούμενα συνεχῶς ὑπὸ τινος δαίμοντος φοβερωτάτου, τινὲς δὲ λέγουσι ποιμνας προβάτων κάλλιε διαφερούσας κεντῆσθαι τὰς Ἑσπερίδας, χρυσᾶ δὲ μῆλα ἀπὸ τοῦ κάλλους ὠνομάσθαι ποιητικῶς, ὡς περὶ καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσῆν καλεῖσθαι διὰ τὴν εὐπρέπειαν. ἔτι οἱ δὲ λέγουσιν, ὅτι πρόβατα τὴν χρῶαν ἰδιάζουσιν ἔχοντα καὶ παρόμοιον χρυσῶν τετευχέναι ταύτης τῆς προσηγορίας. Ἀράκοντα δὲ τῶν ποιμνίων ἐπιμελητὴν καθισταμένον, καὶ ῥώμη σώματος καὶ ἀλκῆ διαφέροντα, τηρεῖν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ληστεύειν αὐτὰ τολμῶντας ἀποκτείνειν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐξέσται διαλαμβάνειν ὡς ἂν ἕκαστος ἐαυτὸν πεύθῃ.

CAPUT III.

Multis annis ante (§. 1.) quam mortuus est Hercules Pleuronem, urbem Aetoliae, Thebis profectus, Deianirae, filiae Oenei, procus exstitit (§. 2.). Quam quum diu ante Achelous, fluvius (§. 3.), quamvis invitam sibi in coniugium dari postulasset, ut sibi nuptum loçaretur, certamen cum illo Hercu-

les inire coactus est. E quo quum victor discessisset, Deianiram uxorem duxit. Quacum ante nuptias Pleurone relicta in eam regionem iter contendit, ut Evenum fluvium traicere deberet (§. 4.). Ad quem ubi venit, ipse quidem per fluvium meavit, Deianiram autem Nesso Centauro, qui pacta mercede homines trans fluviam vehebat, transferendam tradidit. Is quum Deianiram medio in flumine contrectare coepisset, magno ab ea clamore sublato, ab Hercule, qui praecesserat, reverso venenata sagitta transfixus est. Quo facto moriens Deianiram, ut, si quando Hercules alius mulieris amore exarsisset, delinimentum quoddam haberet, veneno, quo infecta sagitta fuit, permixtum cruorem, ex vulnere destillantem, in vase aliquo condere conditumque servare iussit (§. 5.).

Ex quo antem tempore Deianira nupta fuit Herculi, nunquam sollicitudinis ac timoris expertus fuit. Perpetuo enim ille laboribus, ab Eurystheo impositis, occupatus erat. Quo factum etiam est, ut raro et breve ad tempus apud suos versaretur. Nihilominus plures ei ex Deianira liberi nati sunt, quorum natu maximus fuit Hyllus (§. 6.).

§. 1.

Quum Hyllus, Herculis et Deianirae filius natu maximus, extrema fabula ab ipso patre iubeatur post mortem suam Iolen in matrimonium ducere (v. 1220 sqq.) atque adeo viri nomine insigniatur (v. 60. et 1238.), viginti paene annis ante quam occidit Hercules secundum Sophoclem videri possit Deianiram uxorem duxisse. Atqui valde erraverit, qui istiusmodi argumentis ad aliquam rem probandam uti velit. Neque enim annos poetae in huiusmodi rebus numerant. Immo quamvis Sophocles Hyllum adolescentem videri circiter duodeviginti annorum voluerit, tamen, quot annos Hercules cum Deianira coniunctus nuptiis fuisset, computari ab auditoribus noluit. Alioquin enim valde secum pugnaret, qui quamquam Herculem per omne illud tempus, quo Deianiram uxorem habuit, in servitute Eurysthei fuisse diserte declaravit (cf. c. I. §. 3. p. 10 sqq.), tamen quod aliquando Herculi oraculum datum esset, eventu probatum esse narraverit, quo

servitutum illam post annum duodecimum finitum iri praedictum esset. Vide quae infra exponam.

Quid quod ne illud quidem recte statuemus, Sophoclem auditores suos existimare voluisse Herculem tum demum, quum Deianiram duxisset, labores ab Eurystheo impositos perferre sive servum eius esse coepisse, quamvis per duodecim tantum annos perferendis laboribus illis occupatum eum fuisse sumpsit. Primum enim nihil ab eo positum est, quo in illa se fuisse opinione ostenderet. Deinde vero incredibile est postulare eum ausurum fuisse, ut auditores aliquid sumerent, quod cum vulgari fama prorsus pugnaret. Nam etsi negari non potest quum ceteros tragicos tum Sophoclem in plerisque fabulis, quas ad scenam composuerunt, non pauca novasse, tamen modum quandam in ea re servatum esse et per se apparet et certissimis argumentis ostendi potest. Ita quod omnium ore celebrabatur ita, ut, quin verum esset, nemo vulgo dubitaret, nunquam credam poetis illis abiicere aut negare licuisse. At sicubi v. c. eadem de re variae aut diversae fabulae circumferebantur, tum profecto etiam nova comminisci, quae a probabilitate non abhorrent, concessum fuisse poetis recte iudicabimus. De Hercule autem iam tum diversissimas fabulas dispersas fuisse, si opus esset, facili negotio planum facerem. At erant etiam nonnulla inde ab antiquissimis temporibus tanto consensu tradita, ut ea relinquere aut dissentire nefas putaretur.

In iis haec fuisse contendo, gravissimis rationibus ductus, Herculem, antequam Deianiram duxisset, et cum Megara nuptiis iunctum fuisse, et quum alios labores sive fato coactum sive quod Eurystheo serviret exantlasse, tum Cerberum perdomuisse.

Hinc illi scriptores, qui Cerbero superato finem laborum Herculem consecutum esse retulerunt, non potuerunt non omnia illa, quae Herculi, postquam Deianiram duxisset, accidisse narrabantur, post exantlatos labores evenisse dicere. Factum id est, ut alios nunc taceam, ab Apollodoro et a Diodoro Siculo, qui leviter eo tantum dissentit ab Apollodoro, quod undecimum fuisse laborem eum scripsit, ut Cerberum Hercules ex inferis educeret.

Ab his autem scriptoribus quum discedit Sophocles, Herculem iam tum, quum Eurystheo serviret, in matrimonio habuisse Deianiram dicens, minime ille existimandus est, in qua

opinione nunc quidam viri docti versantur, relicta suae aetatis fama communi nova finxisse. Immo antiquiores ille traditiones hac in re secutus est. Etenim supra iam demonstravimus antiquissimis temporibus Herculem traditum esse ad mortem usque laboribus impositis exercitum esse. Vide quae c. I. §. 3. et alibi exposuimus. Manifesto autem Phliasii Herculem statuebant, dum labores perferret, in matrimonio iam habuisse Deianiram. Vide quem huius cap. §. 4. attuli locum Pausaniae.

Itaque auctoribus usus scriptoribus vel poetis antiquioribus hoc dicere Sophocles potuit, Herculem, dum Deianiram uxorem habebat, etiam tum servitutem passum esse; illud non potuit, eum ducta demum Deianira in servitutem Eurystheo traditum esse. Neque vero id posuisse censendus est, sed potius computare auditores noluisse, quot annos Hercules coniux Deianirae fuisset.

§. 2.

De Deianira iam Pisandrum Camiraeum exposuisse contendit O. Muellerus Dori. T. II. p. 476.

Certum est Pindarum eius mentionem fecisse, ex cuius deperditis carminibus haec retulit Scholiasta Hom. II. φ, 194:

Ἡρακλῆς εἰς Αἶδου κατελθὼν ἐπὶ τὸν Κέρβερον συνέτιχε Μελεάγρω τῷ Οἰνέως. οὗ καὶ δεηθέντος γῆμαι τὴν ἀδελφὴν Ἀχιάνειραν, ἐπανελθὼν εἰς φῶς ἔσπευσεν εἰς Αἰτωλίαν πρὸς Οἰνέα. καταλαβὼν δὲ μνηστέον τὴν κόρην Ἀχελῶν, τὸν πλησίον ποταμόν, διεπάλαυσεν αὐτῷ ταύρου μορφήν ἔχοντι. οὗ καὶ ἀποσπᾶσας τὸ ἕτερον τῶν κεράτων ἔλαβε τὴν παρθένον. φασὶ δὲ αὐτὸν τὸν Ἀχελῶν παρ' Ἀμαθειας τῆς Ὠκεανοῦ κέρας λαβόντα δοῦναι τῷ Ἡρακλεῖ καὶ τὸ ἴδιον ἀπολαβεῖν. δοκεῖ δὲ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι ποταμῶν μέγιστος εἶναι ὁ Ἀχελῶς, διὸ καὶ πᾶν ὕδωρ τῆς τούτου προσηγορίας καλεῖται. ἴστορεῖ Πίνδαρος.

Atque hanc famam, qua Hercules Cerbero demum superato (modo ne ultimus is labor fuisse putetur) Deianiram petisse perhibebatur, iure Sophocles etiam secutus esse existimari potest. Vide quae §. 1. exposui.

Deinde vero illud notandum diligenter est, quod Scholiasta ille retulit, Herculem ex inferis reversum illico Deianiram petisse.

Alii enim, in quibus Apollodorus est (II, 6, 1.) et Diodorus Siculus (IV, 31.), Herculem post expeditionem ad inferos factam primum Iolen petisse et, quae ex petitione illa continuo secuta sunt, Iphitum occidisse et Omphalae servisse, ac

tum demum Aetoliam profectum Deianirae procum exstitisse tradiderunt.

A quorum traditione quod dissentit Sophocles, rursus ille nova finxisse insimulatus est. Ita Vogel. p. 71: „Trachiniae, inquit, id spectant, ut Herculis in Iolen amorem exitiosum ostendant. Quo ipso necesse fuit poetam pluries a fama vulgari recedere et non pauca permutare. Itaque pugnam cum Acheloo et Deianirae connubium Nessique caedem ante Ioles petitum matrimonium et Iphiti interfectionem et Omphales servitium collocat.“

Atqui satis superque ex illa Scholiastae narratione apparet habuisse Sophoclem quos sequeretur auctores, ac nescio, an antiquiores quam quos Apollodorus et Diodorus Siculus secuti sunt, quum Herculem Iolen eo tempore, quo Deianiram in matrimonio habuit, petisse et quae cum petitione illa coniuncta erant fecisse et passum esse narravit.

Eos autem, qui hoc ante Sophoclem memoriae videntur prodidisse, verosimile est hoc quoque, quod ipsum Sophocles posuit, narrasse, Herculem pellicis loco habere Iolen voluisse.

Itaque ne illud quidem primum narrasse Sophoclem credo, Pleurone Aetoliae Oeneum cum suis habitasse (v. 6 sq.), quamvis ceteri scriptores, qui de Deianirae patria exposuerunt, illius loco Calydonem commemorarunt. Vide Apollodorum II, 7, 5. et Diodorum IV, 34.

Denique Thebis profectum Herculem Pleuronem ad Oeneum esse, in coniugium sibi dari Deianiram postulaturum, Sophocles tradidit v. 510 sq.

§. 3.

De Acheloi cum Hercule certamine iam Archilochum cecinisse monitum in Schol. Ven. ad Hom. II. φ, 237. *μεμνῶς ἦντε ταῦρος*. Verba haec sunt:

Ἐντεῦθεν ὀρμηθέντες τὸν Ἀχελῶν ἐταύρωσαν Ἡρακλεῖ ἀγωνιζόμενον. Ἀρχιλοχὸς μὲν οὐκ ἐτόλμησεν Ἀχελῶν ὡς ποταμόν Ἡρακλεῖ συμβαλεῖν, ἀλλ' ὡς ταῦρον. Ὅμηρος δὲ πρῶτος ποταμοῦ καὶ ἦρωος ἡγωνοθέτησε μάχην.

Eadem de re Pindarum exposuisse narratum vidimus a Schol. Hom. II. φ, 194., cuius verba §. 2. modo descripsimus, Panyasidem ex Pausania X, 8, 5. apparet, Pherecydem Apollodorus II, 6, 5. ostendit.

Sophocles de certamine dixit v. 9—27. et 506—525.

Addo Apollodorum II, 7, 5. haec narrantem: Ἡρακλῆς δὲ παραγενομένος εἰς Καλυδῶνα, τὴν Οἰνέως θυγατέρα Δηϊάνειραν ἐμνηστεύσαστο. καὶ διαπαλασίας ὑπὲρ τῶν γάμων αὐτῆς πρὸς Ἀχελῶν, ἀπεικασθέντα ταύρω, περιέκλασε τὸ ἕτερον τῶν κεράτων, καὶ τὴν μὲν Δηϊάνειραν γαμῆ· τὸ δὲ κέρας Ἀχελῶος ἀπολαμβάνει, δοὺς ἀντὶ τούτου τὸ τῆς Ἀμαλθείας. Ἀμαλθεία δὲ ἦν Αἰμονίου θυγάτηρ, ἣ κέρας εἶχε ταύρου. τοῦτο δέ, ὡς Φερεκύδης λέγει, δύναμιν ἔχει τοιαύτην, ὥστε βρωτὸν ἢ ποτὸν, ὅπερ εὐξαιτό τις, παρέχειν ἄφθονον.

Hi omnes scriptores in eo consentiunt cum Sophocle (506 sqq.), quod tauri forma praeditum Acheloum luctatum cum Hercule esse tradiderunt. Ut autem Ovidius Metam. IX, 1—100. narraret in tres se formas mutasse Acheloum cum Hercule luctantem, id quod non memini narratum a quoquam antiquiorum scriptorum esse, inde suspicor factum esse, quod tribus formis usus Achelous Deianiram in coniugium petisse perhibebatur. Posuit id Sophocles v. 10—13.

Eam rem explicat Strabo lib. X. §. 20. p. 458. (T. IV. p. 104 sqq. ed. Tzschuck.), qui de Echindibus insulis exponens, earumque nonnullas limo aggesto cum continente coniunctas iam esse monens, haec profert:

ἢ περ (limum aggestum dicit) καὶ τὴν Παραχελῶνιν καλουμένην χώραν, ἣν ὁ ποταμὸς (Achelous) ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐπολεῖ τὸ παλαιὸν, τοὺς ὕδρους συγγέουσα ἀεὶ, τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς Ἀκαρῶσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὄπλοις, οὐκ ἔχοντες διαίτητάς· ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι. ἀπ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὡς Ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῶν καὶ ἐνεγκαμένου τῆς νίκης ἄθλον τὸν Δηϊάνειρας γάμον τῆς Οἰνέως θυγατρὸς, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν (v. 9—13).

μνηστῆρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῶν λέγω,
ὅς μ' ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός,
φοιτῶν ἐναργῆς ταῦρος, ἄλλοτ' ἀλόλος
δράκων ἐλικτός, ἄλλοτ' ἀνδρείω κύτει
βούρωρος.

προσθεταῖσι δ' ἐνιοὶ καὶ τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέκλασεν Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελῶου καὶ ἔδωκεν Οἰνεὶ τῶν γάμων ἔδνον. οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν ἀληθῆς, ταύρω μὲν ζοικότεα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῶν φασί, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλ-

λους ποταμούς, ἀπὸ τε τῶν ἤχων καὶ τῶν κατὰ τὰ ῥέθρα κημῶν, ἕς καλοῦσι κέρατα· δράκοντι δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα· βούρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, δι' ἣν καὶ ταῦρος. τὸν Ἡρακλῆα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα καὶ τῷ Οἰνεὶ κηδεύσαντα, παραχώμασι τε καὶ διοχετείαις βιάσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμελῶς ὄντα καὶ πολλὴν τῆς Παραχελῶντιδος φθέρουσα ἀνάψυξιν χαρίζομενον τῷ Οἰνεὶ· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας.

Similia Scholiasta ad Sophoclis v. 12 sq. adnotavit: δράκων ἐλικτός· διὰ τὸ σκολιὸν τῶν ῥευμάτων. βούρωρος· οἱ ποταμοὶ ταυρόκρανοι διετυποῦντο, ἢ ὅτι μνηθμῶ εἰσι παραπλήσιοι περὶ τὰς ἐκβολάς. Ὅμηρος (II. φ., 237).

τοὺς ἐμβαλλε θύραζε, μεμνῶς ἢ ὅτε ταῦρος· ἢ ὅτι σχίζουσι τὴν γῆν, ὡς οἱ βόες· ἢ διὰ τὸ τὰς κατανομάς παρὰ ποταμούς εἶναι.

Conferendus etiam cum loco Sophocleo Philostr. Iun. 4. de Acheloo dicens: βούρωρα αὐτῷ πρόσωπα, καὶ γενεὶας ἀμφιλαφῆς, πηγαί τε ταμάτων ἐκπλημμυροῦσαι τοῦ γενείου. Ad quem locum adscripsit Iacobus fragm. Empedoclis: βουγενῆ, ἀνδρόρωρα, τὰ δ' ἔμπαλιν ἐξανατέλλειν ἀνδροφωτῆ βούρωρα.

Res autem notissima saepe a veteribus poetis tauriformes exhiberi fluvios. Cf. Liebel. Archil. p. 235. et Voss. Mythol. Briefe. T. II. p. 275 sq. Quid significatum variis formis Acheloi sibi videatur, exponit more suo Creuzerus Symb. T. IV. p. 132 sqq.

Simillima iis, quae Strabo exposuit, narravit Diodorus Siculus IV, 34 sq.:

Ἡρακλῆς δὲ — ἀπῆλθεν ἐκουσίως ἐξ Ἀρκαδίας καὶ πάσης Πελοποννήσου. συναπελθόντων δ' αὐτῷ πολλῶν ἐκ τῆς Ἀρκαδίας, ἀπῆλθε τῆς Αἰτωλίας εἰς Καλυδῶνα καὶ κατόκησεν. οὐκ ὄντων δ' αὐτῷ παίδων γνησίων οὐδὲ γαμετῆς γυναικὸς, ἔγημε Δηϊάνειραν τὴν Οἰνέως, τετελευτηκίους ἤδη Μελεάγρου. Tum facta de Meleagro digressione c. 35. sic pergit: Ἡρακλῆς δὲ τοῖς Καλυδωνίοις βουλόμενος χαρίσασθαι τὸν Ἀχελῶν ποταμὸν ἀπέστρεψε, καὶ ῥύσιν ἄλλην κατασκευάσας ἀπέλαβε χώραν πολλὴν καὶ πάμφρονον, ἀρθενομένην ὑπὸ τοῦ προειρημένου ῥέθρου. διὸ καὶ τῶν ποιητῶν τινες μυθοποιῆσαι τὸ πραχθέν· παρειαγάγον γὰρ τὸν Ἡρακλῆα πρὸς τὸν Ἀχελῶν συνάψαι μάχην, ὁμοιωμένου τοῦ ποταμοῦ ταύρω· κατὰ δὲ τὴν συμπλοκὴν θάτερον τῶν κεράτων κλάσαντα δωρήσασθαι τοῖς Αἰτωλοῖς, ὃ προσηγορεῦσαι κέρας Ἀμαλθείας. ἐν ᾧ

πλάττονσι πάσης ὀπωρινῆς ἄρας ὑπάρχειν πλήθος, βοτρυῶν τε καὶ μῆλων καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, ἀνιττομένων τῶν ποιητῶν κέρας μὲν τοῦ Ἀχελῷου τὸ διὰ τῆς διάρρυγος φερόμενον ξείθρον, τὰ δὲ μῆλα καὶ τὰς ῥόας καὶ τοὺς βότρους δηλοῦν τὴν καρποφόρον χώραν τὴν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρδευομένην καὶ τὸ πλήθος τῶν καρποφορούντων φυτῶν. Ἀμυλθελας δ' εἶναι κέρας οἰονεὶ τινος ἀμυλακιστίας, δι' ἧς τὴν εὐτονίαν τοῦ κατασκευάσαντος δηλοῦσθαι.

Ceterum Herculis cum Acheloo luctam insculptam throno Amyclaei fuisse narrat Pausanias III, 18, 9. Idem VI, 19, 9. haec memoriae prodidit:

Μεγαρεῖς δὲ οἱ πρὸς τῇ Ἀττικῇ θησαυρόν τε ἐκδομήσαντο, καὶ ἀναθήματα ἀνέθειον ἐς τὸν θησαυρόν, κέθρον ζώδια χρυσῶ διηρησμένα, τὴν πρὸς Ἀχελῷον Ἡρακλέους μάχην. Ζεὺς δὲ ἐνταῦθα καὶ ἡ Δηϊάνειρα καὶ ὁ Ἀχελῷος καὶ Ἡρακλῆς ἐστίν, Ἄρης τε τῷ Ἀχελῷῳ βοηθῶν.

Saepius depictus nummis Acarnaniis Achelous reperitur. Cf. Eckhel. Doctr. Num. Vet. II, 183 sq. Spanhem. de usu et praestant. Num. I, 395. et Heyn. Antiquarische Aufsätze I, 57 sq.

§. 4.

Tenendum est ab Sophocle neque quamdū apud Oeneum Hercules commoratus esset, neque cur ex ea civitate cum Deianira abisset, neque quo relicta ea urbe habitatum concessisset, commemoratum esse. Nihil enim ad rem pertinebat quicquam horum commemorasse.

Haec duo tantum ex eius verbis apparent, primum (v. 557: παῖς ἐτ' οὖσα) intactam ab Hercule Deianiram ex domo patria discessisse, deinde non sponte sua, sed missum ab Oeneo (v. 562.) Herculem abisse.

Contra alii Deianiram Herculi nuptam per aliquod tempus in domo patria versatam esse narrant, dum Hercules quum alia officia Aetolis praestiterit, tum contra Thesprotos bellum gesserit. Cf. Apollodor. II, 7, 6. et Diodor. Sic. IV, 36. et Scholiast. Apoll. Rh. I, 1213., quamvis hic postremus nihil de rebus ab Hercule per id tempus gestis dicat.

Diodorus l. l. adeo tribus demum annis exactis Deianiram cum Hercule domum paternam reliquisse scribit.

Idem scriptores ibidem discensus causam hanc fuisse addunt, quod in convivio Architelis filium (alii Eunomum, Dio-

dorus Eurynomum, alii Cyathum appellant), qui in ministrando errorem commisisset, pugno validius percussus interemerit.

Pausanias autem alio et loco et tempore eam caedem perpetratam ab Hercule scribit II, 13, 8. hoc modo:

λέγεται δὲ καὶ ὅδε ὑπὸ Φλιασίων λόγος, Ἡρακλῆα, ὅτ' ἐκ Λιβύης ἀνισώθη κομίζων τὰ μῆλα τὰ Ἐσπερίδων καλούμενα, ἐς Φλιοῦντα ἔλθειν κατὰ δὴ τι ἴδιον διαιωμένου δὲ ἐνταῦθα, Οἰνεία ἔξ Αἰτωλίας ἀφικέσθαι παρ' αὐτόν· ἐγγόνει δὲ τῷ Ἡρακλεῖ πρότερον ἔτι κηδεστής, τότε δὲ ἀφικόμενος εἰσιτὰ τὸν Ἡρακλῆα, ἡ αὐτὸς εἰσιτᾶτο ὑπ' ἐκείνου. Κύαθον δ' οὖν παῖδα οἰνοχόον Οἰνέως, οὐκ ἀρεσθεὶς τῷ δοθέντι πώματι, παλεῖ τῶν διατύλων ἐνὶ ἐς τὴν κεφαλὴν ἀποθανόντος δὲ αὐτίκα ὑπὸ τῆς πληγῆς, Φλιασίοις ἐστὶν οἴκημα ἐς μνήμην. τοῦτο ἐκδομήματα μὲν παρὰ τὸ ἱερόν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀγάλματα δὲ λίθου πεποιημένα ἔχει, κύλικα δὲ γέγοντα Ἡρακλεῖ τὸν Κύαθον.

Istiusmodi famam etiam Sophoclem secutum esse crediderim, quem probabile est de Hercule et Deianirae ex domo Oenei discessu aliter fuisse expositurum, si caedis expiandae causa fugere Hercules coactus esset.

Ceterum advertite ex hac Pausaniae narratione id apparere, a Phliasiis etiam Herculem ante finitos labores in matrimonium duxisse filiam Oenei iudicatum esse. Idem sumpsisse Sophoclem supra §. 1. diximus.

Denique tres illi scriptores, Apollodorus, Diodorus Siculus, Scholiasta Apollonii Rhodii, locis adlatis Herculem iam tum cum Deianira Trachinem ad Ceycem regem, postquam in itinere multas praeclaras res gessisset, habitatum concessisse narrant. Addunt Diodorus et Scholiasta ille natum iam tum Hyllum fuisse et cum parentibus discessisse.

Sophocles autem non dubium est quin alium in locum Herculem cum Deianira se contulisse statuerit. Trachinem enim tum demum Deianiram cum liberis suis confugisse ad hospitem narrat, quum Hercules Iphitum occidisset, de qua caede infra a me expositum est. Hac autem in re quum nihil causae esset, cur a vulgari fama recederet, equidem quod seriores illi scriptores narrant recentius puto commentum esse.

§. 5.

De tota re, quae ad Evenum, fluvium Aetoliae, accidit, exposuit Deianira apud Sophoclem v. 555—575. coll. v. 831 sqq. 1141 sq. 1162.

Soph. Trag. Vol. II. Sect. III.

Consentiunt maximam partem cum Sophocle Apollodorus II, 7, 6. et Diodorus IV, 36., nisi quod semen etiam suum exceptum narrant Nessum condendum cum cruore Deianirae tradidisse. Apollodorus haec habet:

ἄγων δὲ Ἀηϊάνειραν ἐπὶ ποταμὸν Εὐήρον ἦκεν, ἐν ᾧ καθέζομενος Νέσσοσ ὁ Κένταυροσ τοὺσ παριόντασ διεπόρθημεν μισθοῦ, λέγων παρὰ θεῶν τὴν πορθημίαν εἰληφέναι διὰ δικαιοσύνην. αὐτὸσ μὲν οὖν Ἡρακλῆσ τὸν ποταμὸν διέβη, Ἀηϊάνειραν δὲ, μισθὸν αἰτηθεὶσ, ἐπέτρεψε Νέσσοσ διακομίζειν. ὁ δὲ διαπορθημείων αὐτὴν ἐπέχει βιάζεσθαι. τῆσ δὲ ἀνακαταγούσησ αἰσθόμενοσ ὁ Ἡρακλῆσ ἐξελθόντι Νέσσοσ ἐτόξευσεν εἰσ τὴν καρδίαν. ὁ δὲ μέλλων τελευτᾶν, προσκαλεσάμενοσ εἶπεν, εἰ θεοὶ φίλτρον πρὸσ Ἡρακλῆα ἔχουσ, τόν τε γόνον, ὃν ἀφῆκε κατὰ τῆσ γῆσ, καὶ τὸ ὄνεν ἐκ τοῦ τραύματοσ αἷμα συμμίζει. ἢ δὲ ποιήσασα τοῦτο, ἐφύλαττε παρ' ἐαυτῆ.

Non sine causa his addo quae Diodorus IV. 36. de delinimenti genere narrat: ἐπιβοωμένησ δ' αὐτῆσ τὸν ἄνδρα, ὁ μὲν Ἡρακλῆσ ἐτόξευσε τὸν Κένταυρον, ὁ δὲ Νέσσοσ μεταξὺ μογόμενοσ, καὶ διὰ τὴν δξύτητα τῆσ πληγῆσ εὐθὺσ ἀποθνήσκων, ἔφησε τῆ Ἀηϊάνειρα δώσειν φίλτρον, ὅπωσ μηδεμιᾶ τῶν ἄλλων γυναικῶν Ἡρακλῆσ θελήσῃ πλησιάσαι. παρεκελεύσατο οὖν λαβοῦσαν τον ἐξ αὐτοῦ πεσόντα γόνον, καὶ τοῦτω προσμείζασαν ἔλαιον καὶ τὸ ἀπὸ τῆσ ἀκίδοσ ἀποσιάζον αἷμα, χρίσαι τὸν χιτῶνα τοῦ Ἡρακλῆουσ.

Ex his facile apparebit quae Sophocles dicit v. 580. προσβαλοῦσ' ὅσα ζῶν κείνοσ εἶπε, recte veterem Scholiastam explicasse.

Commemorantur etiam de Nesso ab Hercule interfecto Strabo lib. X. §. 5. extr. p. 451. (p. 56. ed. Tzschuck.) et Pausanias X, 38, 1., qui tamen Nessum non statim ab Hercule accepto vulnere occubuisse, sed intra fines Loerorum Ozolarum profectum animam demum efflasse secundum alios narrat.

Ex poetis Graecis primus Archilochus commemoratur caedem illam cecinisse. Cf. Schol. Apoll. Rh. I, 1213.

Ovidius tractavit hoc argumentum Metam. IX, 101—133.

§. 6.

Vide quae Sophocles narravit v. 26—35. et 54—57. Scholiasta ad v. 53. haec adnotavit: πῶσ παισὶ μὲν τοσοῖδεσ πληθύεισ· ἦσαν γὰρ αὐτῆ παιδεσ ἐξ Ἡρακλῆουσ Ὑλλοσ, Κτήσιπποσ, Γληρόσ, Ὀλίτησ. ἔστι δὲ Ἡρακλῆ καὶ ἕτεροσ Ὑλλοσ ἐκ Μελίτησ.

Pro nomine Ὀλίτησ sine dubio, id quod factum iam a Brunckio est, cum Hemsterlusio ad Schol. Lucian. dial. mort. XIII, 2. rescribendum est Ὀδίτησ ex Diodor. Sic. IV, 37., ad quem locum consule etiam Wesseling. p. 489 sq.

Eadem atque Scholiasta filiorum nomina posuit Apollodorus II, 7, 8., nisi quod ibi quoque extrema nomina corrupte scripta in codd. leguntur. Vide ibi Heyn. p. 229. et in Animadv. T. II. p. 199.

CAPUT IV.

Quindecim mensibus ante obitum suum accidit, ut Hercules contumelias ulturus, quibus ab Euryto, rege Oechaliae, affectus erat (§. 1.), filium eius, Iphitum, quum Tirynthem venisset equas, quae patri abreptae erant, investigaturus, improvisum de altissimo colle praecipitaret (§. 2.).

Propter eam caedem quum de sede sua fugere coactus esset, dum Deianira cum liberis suis Trachinem, urbem Thessaliae, ad hospitem concessit, ipse, quo iturus esset, celans uxorem testamento relicto ita ab ea discessit, ut exactis post abitum suum quindecim mensibus aut moriendum sibi fore aut omnibus periculis defunctum ac servitute liberatum beatam transacturum reliquam vitam esse ostenderet (§. 3.): hoc enim sibi oraculo praedictum esse (§. 4.).

§. 1.

Eurytus, quo de hic agitur, manifesto idem est atque ille, de quo dixit Homerus II. β, 596: Οἰχαλιθεν ἰόντα παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆοσ, et 730: οὐ τ' ἔχον Οἰχαλίην, πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆοσ, et Odyss. θ, 224 sqq.: ἀνδράσι δὲ προτέροισιν ἐριζέμεν οὐκ ἐθελήσω, οὐθ' Ἡρακλῆϊ, οὐτ' Εὐρύτῳ Οἰχαλιῆϊ et cetera. Quo in extremo loco ab Apolline interfectum esse Eurytum Homerus addit, antequam ad senectutem pervenerit, propterea, quod adeo artem sagittandi suam iactaverit, ut ipsum Apollinem ad certamen provocaret. Idem ab Homero Od. φ, 32 sq. mortuus fuisse traditur, quum filius eius, Iphitus, Messenen ad Herculem

veniret. De morte eius quum alios scriptores serioris aevi, tum Sophoclem alia prodidisse deinde videbimus.

Eundem Eurytum artem sagittandi didicisse ab Apolline narrat Scholiasta ad Hom. II. ε, 392., atque tradidisse Herculi referunt Theocritus Id. XXIV, 105 sq. et Apollodorus II, 4, 11.

Eam ob causam fortasse hospes vetustus Herculis fuisse Eurytus ab Sophocle (v. 263: ξένον παλαιὸν ὄντα) dicitur. Homerus Herculem et Iphitum, filium Euryti, hospitio iunctos fuisse (Od. φ, 27 sqq.) tradidit.

Oechaliam autem, cuius rex fuit Eurytus, alii in Thessalia ³⁾, alii in Messenia ⁴⁾, alii in Arcadia ⁵⁾, alii denique in Euboea sitam fuisse putarunt.

Hoc extremum posuit Sophocles (v. 74.), qui v. 325. Oechaliam δῆνεμον, v. 534. ἐψήπυργον, et v. 858. αἰπεινὴν dixit.

Praevisse videtur Creophylus ille, qui ἄλωσιν Οἰχάλλας scripsit, de quo vide Vogel. p. 12., ut conici licet ex Pausaniae verbis IV, 2, 2. positus, de quibus conferenda sunt quae Siebelis adnotavit p. 91. Secuti eum sunt Hecataeus Milesius (coll. Pausan. IV, 2, 2.), Apollodorus II, 6, 1., Diodorus IV, 37., et Scholiasta Hom. II. ε, 392., apud quem certum est vitiose ἐν Βοιωτίῃ pro ἐν Εὐβοίᾳ scriptum legi.

Ceterum conferantur quae Odofr. Muellerus Dori. T. I. p. 412 sq. exposuit.

Contumeliis autem his affectum Herculem ab Euryto esse, quum aliquando ad eum Oechaliam venisset, Sophocles v. 262 — 269. narrat.

Non solum multa maledicta imprudenter in Herculem congressit, eique obiecit, quod, quanquam tela inevitabilia haberet, tamen arte sagittandi suis (Euryti) filiis inferior esset, quodque

³⁾ Schol. Ven. ad Hom. II. β, 596: ὅτι Θεσσαλίας ἢ Οἰχάλλας κατ' Ὀμηρον· οἱ δὲ νεώτεροι ἐπ' Εὐβοίας πεποιήκασιν. Schol. Apollon. Rh. I, 87: Οἰχάλλαν οἱ μὲν νεώτεροι ἐν Εὐβοίᾳ φασίν· Ὀμηρος δὲ ἐν νεῶν καταλόγῳ δόκει ἐν τῷ Πελαγονικῷ Ἄργεϊ αὐτὴν καταλέγειν. Pausanias IV, 2, 2: οἱ μὲν (sc. οἱ Θεσσαλοὶ λέγουσιν) ὡς τὸ Εὐρύτιον (vicus desertus Thessaliae) πόλις τὸ ἀρχαῖον ἦν καὶ ἐκαλεῖτο Οἰχάλλαι. Scholiasta ad Trach. v. 74: Εὐβοῖδαι χώραν· ἐνισὶ φασὶ καὶ Θεσσαλίας εἶναι Οἰχάλλαν· οὐδὲν δὲ ἀτοπον συναντηεῖν.

⁴⁾ Sic iudicabant ipsi Messenii, quibus non sine causa se assentiri Pausanias ait IV, 2, 2, coll. c. 33. §. 5

⁵⁾ Hoc dixisse Pherecydem refert Schol. Soph. ad Trach. v. 354., si fides haberi Scholiastae potest et verba eius non corrupta sunt.

servi instar ab Eurystheo perderetur, sed etiam, vino quum obrutus esset, e domo eum violenter eiecit.

Credibile est autem Sophoclem, quod a consilio suo alienum esse intelligeret, et, qua de causa illo tempore Hercules ad Eurytum accessisset, commemorare omisisse, et, quae tum obiecta Herculi esse vulgo dicebantur, eorum multa consulto silentio praetermisisse. In iis ea fuisse crediderim, quae Scholiasta commemoravit ad v. 264. et 266:

ἐπεὶ ἡρόθησεν· σφοδρῶς ὕβρισεν, ἢ εἰς τὴν παιδοκτονίαν τῶν ἀπὸ Μεγάρας τέκνων, ὡς Ἀπολλόδορος, ἢ ὅτι πολλὰς πρόων ἠμίλησε γυναῖξιν. τῶν ὧν τέκνων λίποιτο τοῦτο ἰδίως· οὐ γὰρ ἠλαξονεῦσαιτο μόνον περὶ τῶν παιδῶν ἐαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ δῶρον τοξείας προθεῖς εἰς τὴν Ἰόλην, κινήσαντι Ἡρακλεῖ οὐκ ἠγγύησεν.

Quodsi et haec et ea, quae eadem de re ab aliis poetis scriptoribusque prosaicis tradita sunt, consideramus et cum iis, quae Sophocles narrat, componimus, non potest dubitari, quin res illa, quam totam exponere Sophocles noluit, haec fuerit:

Hercules quum audisset Eurytum professum esse ei se Iolien, filiam suam formosissimam, in matrimonium daturum esse, qui se aut filios suos sagittandi arte superasset, ubi Oechaliam ad eum profectus est, quanquam e certamine proposito victor discesserat, tamen non solum promisso praemio frustratus, sed etiam acerbis maledictis et iniuriis lacessitus est. Exprobrasse autem inter alia Eurytus hoc videtur Herculi, quod, qui ei ex Megara, quam primam ille duxisse uxorem fertur, nati erant liberi, omnes interfecisset ⁶⁾.

Atque ita fere rem narratur Pherecydes referente Schol. Hom. Od. φ, 23., cuius verba infra §. 2. descripturus sum ⁷⁾, Herodorus teste Scholiasta Eur. Hippol. 545. ed. Matth., Apollodorus II, 5, 12. et Scholiasta Hom. II. ε, 392.

⁶⁾ De hac caede, quam plerique insania correptum Herculem perpetrasse aiunt, iam Stesichorus Himeraeus et Panyasis, de quibus Pausanias IX, 11, 1. admonuit, et Pindarus (Isthm. III, 79 sqq. ed. Diss.) exposuerunt. Vide Boeckhii Explic. Pind. Vol. II. P. II. p. 509. Praeterea celebrata res ab Euripide est Hercule furente et a Seneca fabula eiusdem tituli. Vide etiam Apollodorus II, 4, 12. et Diodorus IV, 11.

⁷⁾ Scholiasta Sophoclis ad Trach. v. 354. sic scribit: τὴν θ' ὕψιπυργον Οἰχάλλαν· Φιρεκύδης φησὶν οὕτω· μετὰ δὲ τὸν ἀγῶνα Ἡρακλῆς ἀφικνεῖται πρὸς Εὐρύτιον τὸν Μελαῖως τοῦ Ἀρκευιάδου εἰς τὴν Οἰχάλλαν· φησὶτο δὲ αὐτῇ ἐν Θούλῃ τῆς Ἀρκαδίας· καὶ ἤπει τὴν θνητάτην Ὑλλῶ γυναῖκα· τοῦ δὲ μὴ

Schol. Eur. Hipp. 545. haec habet: Ἡρόδοτος δὲ φησιν, ὅτι τοῦ τῆς Ἰόλης γάμου προκειμένου τοξείας ἐπάθλου Ἡρακλέα νικήσαντα ἀπαξιούσθαι τοῦ γάμου.

Schol. Hom. Il. ε, 392: Εὐρυτος ὁ Οἰχάλλας τῆς ἐν Εὐβοίᾳ βρασιλεύς προσέθηκε τὸν τῆς Θυγατρὸς Ἰόλης γάμον τῷ κατὰ τὴν τοξικὴν αὐτὸν νικήσῃ δυναμένῳ, ἢ, ὡς τινες, τοὺς παῖδας· παρὰ γὰρ Ἀπόλλωνος εἰλήφει τὴν τοξικὴν. Ἡρακλέους δὲ διαγωνισμένου, ἀγανακτήσας ὁ Εὐρυτος οὐκ ἀπέδδου τὴν κόρην.

Apollodorus l. 1. sic scribit: Μετὰ δὲ τοὺς ἄθλους Ἡρακλῆς ἀφικόμενος εἰς Θήβας Μεγάρῃ μὲν ἔδωκεν Ἰολάῳ αὐτὸς δὲ γῆμαι θέλων ἐπυθάνετο Εὐρυτον Οἰχάλλας δυνάστην ἄθλον προθεῖναι τὸν Ἰόλης τῆς Θυγατρὸς γάμον τῷ νικήσαντι τοξικῇ αὐτὸν τε καὶ τοὺς παῖδας αὐτῷ ὑπάρχοντας. ἀφικόμενος οὖν εἰς Οἰχάλλαν καὶ τῇ τοξικῇ κρείττων αὐτῶν γενόμενος, οὐκ ἔτιχε τοῦ γάμου, Ἰφίτιον μὲν τοῦ πρεσβυτέρου τῶν παίδων λέγοντος διδόναι τῷ Ἡρακλεῖ τὴν Ἰόλην, Εὐρύτου δὲ καὶ τῶν λοιπῶν ἀπιγορευόντων καὶ δεδοικέναι λεγόντων, μὴ τεκνοποιήσασθαι τὰ γενησόμενα πάλιν ἀποκτείνῃ.

Hic quod Iphitum suasisse Euryto ait, ut filiam Herculi in matrimonium daret, aut ipsum Apollodorum finxisse aut ex inepto scriptore deprompsisse credo. Pugnat enim hoc non solum cum ceterorum scriptorum testimoniis, sed etiam cum re ipsa, quae postea dicitur accidisse, de qua §. 2. expositurus sum.

Scholiasta Sophoclis ad Trach. v. 354. continuo post adlata Pherecydis verba, in nota modo a me descripta, haec addit: Μετὰ ταῦτα δὲ οὕτω λέγει· Ἡρακλῆα εἰς ἐπιθυμίαν Ἰόλης ἀφικέσθαι τῆς Εὐρύτου· τὸν δὲ μὴ θέλειν δίδοναι· ἦρα τε γὰρ αὐτῆς καὶ μνησθῆναι ἐμελλε τῇ Θυγατρὶ, εἰ μὴ Ἀργεῖοι ἐξήλθον εἰς τὴν Εὐβοίαν.

De certamine proposito tacet etiam Diodorus IV, 31., cuius verba infra §. 2. descripta leges.

δόντος, Ἡρακλῆς εἶλε τὴν Οἰχάλλαν καὶ τοὺς υἱοὺς ἔπειθεν. Ἰφίτιος δὲ ἔφυγεν εἰς Εὐβοίαν. Sturzium in fragm. Pherecyd. hoc recepit, tractavitque p. 175 sq. ed. sec. Sed miror non vidisse Sturzium, quod recte monuit Vogel. p. 53., non posse haec Pherecydis esse statui, ut prorsus pugnantia cum iis, quae ex eodem Pherecyde affert Schol. ad Od. φ, 23. Ibi enim Iphitum de muro praecipitasse dicitur Hercules δια τοῦ πύργου εἶναι ἐκλήθει καὶ τὸν πατέρα, ὅτι τελευτήσαντι πρὸς αὐτὸν ἔχειν ἐγκλημα καὶ τὸν πατέρα, ὅτι τελευτήσαντι αὐτῷ τὸν ἄθλον τὴν Ἰόλην γαμῆν οὐκ ἔδωκεν, ἀλλ' ἀτιμάσαντες ἀπέπεμψαν. Neque Odoif. Muellerus Dori. T. II. p. 469. quomodo haec et illa ab eodem scriptore dici potuissent, declaravit.

§. 2.

Iniuriis illis, quae §. 1. modo exposuimus, odio in Eurytum inflammatus Hercules filium eius, Iphitum, quum Tiryntem venisset, equas investigaturus, de altissimo colle praecipitasse narratur a Sophocle v. 269 — 273. Accidisse id quindecim mensibus ante obitum Herculis disertis verbis exponit idem v. 36 sqq. 156 sqq.

De caede illa Iphiti iam Homerus exposuit Od. φ, 11—37., sed ita ut primum, quod secus traditur a ceteris scriptoribus omnibus, patrem eius iam mortuum tum fuisse narret, deinde et occidisse Herculem sua in domo Iphitum hospitem, et equas occiso Iphito retinuisse dicat. Ex quo postremo hoc videtur colligi posse, Homerum sic statuisse, abreptas illas equas ab Hercule fuisse. Idque ipsum factum esse narrat Diodorus Sic. IV, 31:

τελέσας γὰρ τοὺς ἄθλους, τὴν μὲν ξαντοῦ γυναῖκα Μεγάρῃν συνήμισεν Ἰολάῳ, διὰ τὴν περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν ὑποπτευσάμενος τὴν ἐξ ἐκείνης παιδοποιῶν, ἑτέραν δὲ ἐξήτει πρὸς τέκνων γενέσει ἀνύποπιον. διόπερ' ἐμνήστευσεν Ἰόλην τὴν Εὐρύτου τοῦ δυναστεύσαντος Οἰχάλλας. ὁ δ' Εὐρυτος διὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγάρῃς γενομένην ἀτιμίαν εὐλαβηθεὶς, ἀπεκρίθη βουλευσέσθαι περὶ τοῦ γάμου. ὁ δ' ἀποτιχῶν τῆς μνηστείας διὰ τὴν ἀτιμίαν ἐξήλασε τὰς ἵππους τοῦ Εὐρύτου. Ἰφίτιον δὲ τοῦ Εὐρύτου τὸ γεγονός ὑποπτευσάμενος καὶ παραγενομένου κατὰ ζήτησιν τῶν ἵππων εἰς Τίρυνθα, τοῦτον μὲν ἀναβιβάσας ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τινὰ πύργον ὑψηλὸν ἐκέλευσεν ἀφορᾶν, μὴ που νεμόμενοι τυχάνουσιν. οὐ δυναμένους δὲ κατανοῆσαι τοῦ Ἰφίτιου, φήσας αὐτὸν ψευδῶς κατηγιάσθαι τὴν κλοπὴν, κατεκρήμνισεν ἀπὸ τοῦ πύργου.

Contra ab Hercule, sed ab Autolyco raptas fuisse boves, non equas Apollodorus II, 6, 2. narrat, totam rem paulo aliter exponens ita:

μετ' οὐ πολὺ δὲ κλαπειῶν ἐξ Εὐβοίας ὑπὸ Ἀυτολύκου βοῶν, Εὐρυτος μὲν ἐνόμισεν ὑφ' Ἡρακλέους γεγονέναι τοῦτο. Ἰφίτιος δὲ ἀπιστῶν ἀμειψάμενος πρὸς Ἡρακλέα καὶ συντιχῶν ἦκοντι ἐν Φεργῶν αὐτῷ, σεσηκῶτι τὴν ἀποθανούσαν Ἀλκίοντι Ἀδμήτῳ, παρακαλεῖ στήθησιν τὰς βόας. Ἡρακλῆς δὲ ὑποσχεῖται καὶ ξενίζει μὲν αὐτὸν· μανεῖς δὲ αὐθις ἀπὸ τῶν Τίρυνθίων ἐξήμεν αὐτὸν τευχῶν.

Quod dixi §. 1. de Apollodori verbis, quae proxime praecedunt, idem de hac narratione dicendum videtur. Illud autem manifesto si non Apollodori, at certe senioris scriptoris cuiusdam commentum est, quod Herculem insania correptum ait Iphitum

occidisse. Neque opus est, ut, cur hoc statuendum necessario sit, pluribus explanem

Pherecydes, cuius multo maior auctoritas est, ut longe antiquioris scriptoris, refertur ab Scholiasta Hom. ad Od. φ, 23. haec narraſſe:

Ἴφιτος, Εὐρύτου μὲν παῖς, Οἰγαλιεύς δὲ τὸ γένος, ἀπολομένων αὐτῶ τῶν ἑκπῶν, περιήει τὰς πέριξ ἑρουνῶν πόλεις, εἴ που φανέειν. Πολιάδου δὲ τοῦ μάντεως εἰπόντος αὐτῶ μὴ παραγίνεσθαι εἰς Τίρυνθα χάριν ζήτησεως, οὗ γὰρ εἶναι συμφέρον, λέγεται παρακούσαντα παραγίνεσθαι. τὸν δὲ Ἡρακλέα μηχανῇ τιμὴ καὶ στρατηγία συνεφελευσάμενον αὐτὸν ἄγειν εἰς ἐπίκρημον τείχος καὶ καταστρέφει διὰ τὸ πρὸς αὐτὸν ἔχειν ἔγκλημα καὶ τὸν πατέρα, οὗτε τελευτήσαντι αὐτῶ τὸν ἄθλον τὴν Ἰόλην γαμῆν οὐκ ἔδωκαν, ἀλλ' ἀτιμάσαντες ἀπέπεμψαν. λέγεται δὲ, ὡς ἀγανακτήσας ὁ Ζεὺς ἐπὶ τῇ ξηροκτονίᾳ προσέταξεν Ἐρμῇ λαβόντα τὸν Ἡρακλέα πωλῆσαι δίκην τοῦ φόνου. τὸν δὲ εἰς Λυθίαν ἀγαγόντα τῇ τῶν τόπων βασιλευσῶσῃ Ὀμφάλῃ δοῦναι τριῶν τιμηθέντα ταλάντων. ἡ ἱστορία παρὰ Φερεκίδῃ.

Denique non inutile putavi adscribere hic ea, quae Scholiasta Sophoclis ad v. 266. de filiis Euryti adnotavit:

διαφανέεται δὲ ὁ τῶν Εὐρυτιδῶν ἀριθμὸς. Ἡσίοδος μὲν γὰρ δ' φησὶν ἐξ Εὐρύτου καὶ Ἀντιόχης, οὕτως:

ἡ δ' ὑποκυσσάμενη καλλιζωνος Στρατοτική
Εὐρυτον ἐν μεγάροισιν ἐγένετο φίλτατος νιόν.
τοῦ δ' υἱεὶς ἐγένοντο Αἰθῶν τε Κλυτίος τε
Τοξείης τ' ἀντίθεος, ἡ δ' Ἴφιτος, ὄζος Ἀρης.
τοὺς δὲ μεθ' ὀπλοτάτην τέκετο ξυνοθὴν Ἰόλειαν
Ἀντιόχῃ κρελούσα παλαιὸν γένος Ναυβολίδαο.

Κρεώφυλος δὲ β', Ἀριστοκράτης δὲ γ', Τοξέα, Κλυτίον, Αἰθῶνα.

Brunckius et Gaisfordius fr. Hes. XLI. cum Bentleio Epist. ad Mill. p. 503. pro Ἀντιόχης et in Scholiastae verbis et in fragm. Hesiodico scripserunt Ἀντιόπης.

Idem cum eodem versu extremo fragm. Hesiod. scripserunt κρελούσα Πύλωνος Ναυβολίδαο. Hermannus post κρελούσα intercidisse aliquot verba putat, in quibus nomen fuerit patris, sive ille Pylon, ut Hyginus fab. 14. ait, sive aliter appellatus fuerit, ultima autem verba Hesiodi fuisse παλαιῶ Ναυβολίδαο, ut apud Homerum sit παλαιῶ Ααρθανίδαο. Idem in tertio versu e Diodoro IV, 37. rescribendum Μολίων pro Αἰθῶν esse suspicatur.

§. 3.

De suo et Herculis habitu, postquam occisus Iphitus erat, eiusque mandatis, quae discedens sibi dederit, Deianira exponit v. 38 sqq. et 155—174. Hospitis autem, ad quem concessit Deianira, quod nomen fuerit, omisit commemorare poeta. Videtur autem Ceyx, rex civitatis illius, intelligendus esse. Vide quae c. III. §. 4. diximus. Sic etiam Scholiasta ad v. 40: ξέρω παρ' ἀνδρῶ τῶ Κηῦκι. Καὶ Ἡσίοδος (Scut. Herc. 353.) Τρηχίτινα δέ τοι παραλεύρω ἐς Κηῦκι ἄνακτα.

Non addit Sophocles, ut supra iam monitum est, quo in loco Hercules et Deianira habitarent, quum Iphitus occideretur. Quae tamen caedes quum Tirynthe perpetrata dicatur esse, ea in urbe coniciat quis Herculem cum Deianira usque ad id tempus habitasse a Sophocle significari.

Deinde omnium eorum, quae post caedem Iphiti usque ad eum diem, quo periit, Herculi accidissent, ignaram fecit Sophocles Deianiram, nisi quod pauca illa, quae cap. V. narrabo, Licham praekonem eodem illo die exponentem introducit.

Itaque inutile videtur ea hic commemorare, quae praeter illa, de quibus cap. V. dicendum est, ab Apollodoro (II, 6, 2.), Diodoro (IV, 31.) et Scholiasta Homeri (ad II. ε, 392.) post eam caedem obvenisse Herculi traduntur.

§. 4.

Hercules summis doloribus, quos invita ei Deianira paravit, correptus, simulatque ab Hyllo filio comperit (v. 1122—1142.) Nessi fraude circumventam Deianiram istud mali sibi struxisse, illico moriendum sibi iam esse exclamat (v. 1143.), recordatus duorum oraculorum, et antiquioris et recentioris, quae sibi olim data fuerint. Exponit haec v. 1159—1173. ita:

ἔμοι γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι
πρὸς τῶν νεόντων μηδενὸς θανεῖν ὕπο,
ἀλλ' ὅστις Αἶδου φθίμενος οὐκ ἴτω πέλοι.
ὅδ' οὖν ὁ θῆρ Κένταυρος, ὡς τὸ θεῖον ἦν
πρόφαντον, οὕτω ζῶντιά μ' ἔκτεινεν θανάων.
φανῶ δ' ἐγὼ τοῦτοισι συμβαινόντά σοι,
μαντεῖα κινῶ, τοῖς πάλαι ξυνήγορα,
ἅ τῶν ὀρεῖων καὶ χυμικκοιτῶν ἐγὼ
Σελλῶν ἐξελθῶν ἄλλοος εἰσεγραψάμην
πρὸς τῆς πατρίδας καὶ πολυγλώσσου δρυός.

ἢ μοι χρόνῳ * * * τῷ παρόντι νῦν
 ἔφρασε μόχθων τῶν ἐφροσώτων ἐμοὶ
 λύσιν τελεῖσθαι· κἀδόκουν πράξειν καλῶς.
 τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.
 τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.

Quod primo loco commemoratur oraculum, non debere propterea, quod ab alio scriptore mentionem eius factam esse ignoramus, ab Sophocle fictum existimari vix opus est ut moneatur.

De altero oraculo quae dicit, ad ea explicanda primum placet adscribere quae Scholiasta adnotavit.

Σελλῶν ἐξελεθῶν· ἀκούσας ἔγραψα· ἔθος γὰρ τοὺς χρησμὸν δεχομένους παραχρῆμα γράφειν, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται. ἔπειτα δὲ χωρὶς τοῦ σ γράφουσι, Ἐλλοὺς ἀποδεχόμενοι, καὶ Ἐλλοπῆαν τὴν Ἀωδώνην νομίζουσι εἶναι. τὴν γὰρ χώραν οὕτως Ἡσίοδος ὀνομάζει ἐν Ἡοίαις, λέγων οὕτως·

Ἔστι τις Ἐλλοπῆαν πολυλήϊος ἡδ' εὐκλείμων,
 ἀφνειὴ μῆλοισι καὶ ἐλλιπόδεοσι βόεσσιν.
 ἐν δ' ἄνδρες ναλοῦσι πολυθήνηρες, πολυβοῦται,
 πολλοί, ἀπειρέσιοι, φύλι θνητῶν ἀνθρώπων.
 ἐνθάδε Ἀωδώνη τις ἐπ' ἔσχατι ἡ πεπόλιστα.
 τὴν δὲ Ζεὺς ἐθέλησεν^{*)} ἐδὸν χρηστήριον εἶναι,
 τίμιον ἀνθρώποις, ναῶν δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ.
 ἐνθεν ἐπιχθόνιοι μαντήϊα πάντα φέρονται,
 ὅς δ' ἡ κείθι μολῶν θεὸν ἄμβροτον ἐξερεῖν ἦ,
 δῶρα φέρον ἔλθουσι σὺν οἰωνοῖς ἀγαθοῖσιν.

ἐπιεῦθεν δὲ λέγουσι εἶναι Ἐλλοπιῆς καὶ τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ οἰκίσαντας.

καὶ πολυγλώσσου δρυός· ἦτοι πολλὰ μαντευσμένης καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ φεγγομένης. ἢ τῆς διαφόροις διαλέκτοις χρησιμώδους πρὸς τὴν ἐκάστου τῶν μαντευσμένων γλώσσαν.

De Sellis, sacerdotibus Dodonaeis, confer quae Homerus dixit II. π, 233 sqq.:

Ζεῦ ἄνα Ἀωδοναῖε, Πελαογιεῖ, τηλόθι ναίων,
 Ἀωδῶνης μεδέων δυσχειμέρου· ἀμφὶ δὲ Σελλοῖ
 σοὶ ναῶν^σ ὑποφῆται ἀντιόποδες, χαμαιεῦναι.

Utra autem scriptura verior esset, Σελλοὶ an Ἐλλοί, qua posteriore Pindarus usus est, ipse iam Strabo lib. VII. §. 10. p. 328.

^{*)} Scripsi ita ex coniectura Ruhnkennii Epist. crit. T. I. p. 198. proposita. Vulgo ἐφθέλασε καὶ δν. Versu extremo ἔλθουσι ex ed. Rom. recepi. Vulgo ἔλθῃ.

(T. II. p. 471 sqq. ed. Tzschuck.) ambigebat, qui ibidem p. 470—477. ed. Tzsch. de situ, fundatoribus, genere oraculi Dodonaei atque de sacerdotibus exposuit. Quibuscum conferenda sunt quae de eodem oraculo scripsit Herodotus lib. II. c. 52—58. Vid. etiam Sickler. Handbuch der alten Geogr. T. II. p. 202 sqq. ed. sec. et Schirlitz. Hdbuch der alten Geogr. p. 199 sq.

Item de quercu fatidica, quam quo sensu Sophocles πολυγλώσσου vocavit, ipse explicat v. 171 sq., de quo statim post dicam, monitum iam ab Homero est Od. ξ, 327 sq.:

τὸν δ' ἐς Ἀωδῶνην φάτο βήμεναι, ὄρα θεοῖο
 ἐκ δρυὸς ὑψικέριοιο Λιδὸς βουλὴν ἐπακούσαι.

Adde Aeschyli Prom. 832:

ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα,
 τὴν αἰνυϊωτόν τ' ἀμφὶ Ἀωδῶνην, ἵνα
 μαντιῆα θεῶκος τ' ἐστὶ Θεσπρωτοῦ Λιδὸς,
 τέρας τ' ἔπιστον, αἰ προσήγοροι δρυῖες.

Narrat igitur Hercules v. 1164—1173., quos modo descripsimus, oraculo Dodonaeo sibi praedictum esse, quo tempore laborum finem consecuturus esset, idque tempus iam accessisse addit. Quapropter, quod diligenter animadverti volo, oraculum illud, considerato altero oraculo, quod prius a Iove sibi datum esse ait, sic interpretatur, ut laborum finem significatam mortem esse dicat.

De eodem oraculo Dodonaeo Hercules Deianiram, quum occiso Iphito ab ea discederet, ita admonuerat, ut exactis quindecim mensibus aut moriendum sibi esse aut omnibus defuncto periculis beatam fore vitam reliquam moneret. Id refert Deianira ipsa v. 38 sqq. v. 76—81. et 155—174. additque transactum illud tempus esse, ita ut in summa sollicitudine sit. Adscribo, ut hic statim explicem, in quibus oraculi illius mentio iniicitur, v. 169—172:

τοιαῦτι' ἔφραζε πρὸς θεῶν εἰμαρμένα,
 ὡς τὴν παλαιὰν φηγὸν ἀυδῆσαι ποτε
 Ἀωδῶνι δισσοῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.

Scholiasta ad v. 172. haec adnotavit:

Ἀωδῶνι δισσοῶν ἐκ πελειάδων· τὴν ἐν Ἀωδῶνι τῆς Θεσπρωτίας φηγὸν, ἐφ' ἣ δύο περιστεραὶ καθήμεναι ἐμαντεύοντο· ὡς ἀπ' εὐθείας δὲ τῆς ἢ Ἀωδῶν, ὡς Πλευρώων. Ὅμηρος δὲ (II. β, 750.) Ἀωδῶνην εἶπεν. [Ἐἰς τὸ αὐτό.] ὑπερένω τοῦ ἐν Ἀωδῶνι μαντιῆου δύο ἦσαν πέλειαι, δι' ὧν ἐμαντεύετο ὁ Ζεὺς,

ὡς Ἀπόλλων ἀπὸ τριπλοδος. οἱ μὲν οὕτω λέγονται θεοπέλειν, οἱ δὲ οὕτω, τὰς ἱερείας γράμματα οὐσας. καὶ γὰρ τοὺς γέροντας οἱ Μολοσοὶ πελειούς (sic Br., cod. πολιοὺς) ὀνομάζουσιν. Ἡρόδοτος δὲ ἐν β' (c. 57.) φησὶ πελειάδες δὲ μοι δοκέουσι κεκληῆσθαι πρὸς Ἀσθωναίων αἱ γυναῖκες, διότι βάρβαροι οὐσαι ἐδόκουν ὁμοίως ὄρνισι φθέγγεσθαι. μετὰ δὲ χρόνον δοκοῦσιν ἀνθρώπων ἢ φωνῇ φθέγγεσθαι, ἐπεὶ περὶ ἐκ Θηβῶν Ἀλυπτιῶν ἦσαν. Εὐριπίδης τρεῖς γεγονέναι φησὶν αὐτάς, οἱ δὲ δύο· καὶ τὴν μὲν εἰς Διβίην ἀρκεῖσθαι Θήβηθεν εἰς τὸ τοῦ Ἀμμωνος χρηστήριον, τὴν δὲ περὶ τὴν Ἀσθώνην, ὡς καὶ Πίνδαρος Παιῶσιν.

Certum est nomine φηγὸς eandem arborem significari, quam v. 1168. δρῶν dixit. Sed nomine δρῶς universum genus arborum, quas Latini quercus dixerunt, vocabulo autem φηγὸς species, quercus esculus, significatur. Cfr. Theophr. Histor. plant. III, 9, 16. Vidimus autem ab ipso Hesiodo arborem illam fatidicam fragmento allato φηγὸν esse dictam.

Deinde quod vulgo dicebatur, quercum illam loqui et vaticinari, quam ob causam v. 1168. πολύγλωσσον dixit, id sic videtur Sophocles accipi voluisse, ut verba referre quercus putaretur, quae columbae, ramis eius insidentes, praeirent. Hinc dixit τὴν παλαιὰν φηγὸν αὐδοῖναι δισοῶν ἐκ πελειάδων.

Restat, ut quaeratur, quo temporis spatio elapso oraculum Dodonaeum Herculi praedixerit fore, ut laborum finem consequeretur. Eo autem ipso tempore, quo ultimum ab Deianira discessit, datum Herculi illud oraculum esse, ita ut praedictum esse statuamus post quindecim menses finem laborum futurum esse, quum alias multas ob causas, quas, ne longus sim, afferre nolo, tum imprimis propterea prorsus incredibile est, quod Deianira apud Sophoclem tabellam illam, in qua perscriptum ab Hercule oraculum illud esset, diu ante id tempus, quo ultimum a se ille discesserit, fuisse scriptam testatur, sed nunquam ante, sicubi labores suscepturus abierit, ab eo se de oraculo illo certiores esse factam ait. Verba haec sunt (v. 155 sq.):

ὄδῶν γὰρ ἤμος τὴν τελευταίαν ἀναξ
 ὠρμαῖτ' ἀπ' οἴκων Ἡρακλῆς, τότ' ἐν δόμοις
 λείπει παλαιὰν δέλιον ἐγγεγραμμένην
 ξυνοθήμαθ', ἄμοι πρόσθεν οὐκ ἔτιλη ποτὲ,
 πολλοὺς ἀγῶνας ἔξιων, οὔπω φράσαι.

Vide quae ad v. 154 sq. ed. meae adnotata sunt. Praeterea adverte, quod παλαιὰν dicit tabellam Deianira, qualem dici non

potuisse apparet, si illo demum tempore, quo abiit Hercules occiso Iphito, oraculum Dodonaeum in ea scriptum fuisset.

Neque vero illud dubium est, quo tempore datum illud oraculum Herculi esse statuendum sit.

Narrat Apollodorus II, 4, 12., quem locum infra afferam, Herculi oraculum vaticinatum esse fore, ut, si per duodecim annos Eurystheo servisset, immortalitatem consequeretur.

Multa autem narrari ab Apollodoro, quae aevo Sophocleo incognita fuerint, quanquam non ignoro, tamen illud etiam intelligo, quae de oraculo illo ab eo relata sint, eo minus ficta seriore aevo esse statui posse, quo magis cum fabula ista, quam Apollodorus tradidit, pugnare apparet. Elapsis enim duodecim illis annis, quibus exactis Herculem immortalem fore oraculo praedictum esse scribit, non adeptum immortalitatem, sed alios rursus eosque plurimos labores exantlasse eum narrat. At quum consulto Apollodorus inepta ac pugnancia scripsisse existimari nequeat, non potest dubitari, quin, nisi ab antiquis scriptoribus oraculum illud commemoratum reperisset, prorsus silentio transiturus fuerit. Hinc Diodorus Siculus, qui de eodem oraculo exposuit, quamvis nonnihil ab Apollodoro dissentiens, cuius dissensionis causam intelligentiores sua sponte facile perspicient, quum Herculem promisso tempore immortalitate non donatum videret, ubi de iis laboribus exponere incipit, quos suscepisse Hercules superatis, quae imposita erant, certaminibus perhibebatur, ne oraculum falsa praedixisse videretur, fingit idem oraculum Herculi eo tempore, quo evehi ad deos deberet, vaticinatum esse non inutile fore, antequam e vita discederet, praeter exantlata certamina aliquot alios labores perferre (lib. IV. c. 29.).

Hoc ergo manifestum est, iam antiquiore aetate, quam qua Apollodorus vixit, famam percubuisse oraculum istud, de quo ille commemoravit, Herculi datum esse. Eandem autem famam Sophoclem secutum esse Trachin. v. 821—830. extra omnem dubitationem ponitur. Ibi enim Chorus, ubi ab Hyllo comperit Deianirae culpa Herculem in morbum letalem coniectum esse, v. 821—830. haec canit:

ἴδ' οἶον, ὃ παῖδες, προσέμιξεν ἄφαρ
 τοῦπος τὸ θεοπρόπον ἡμῶν
 τὰς παλαιάτου προνοίας,
 ὃ τ' ἔλακεν, ὅποτε τελεόμηνος ἐκφέροι
 δωδέκατος ἄροτος, ἀναδοχὰν τελεῖν πόνοιν

τῷ Διὸς αὐτόπαιδι, καὶ τὰδ' ὄρθῳς
 ἔμπεδα κατουρῶσι.
 πῶς γὰρ ἂν ὁ μὴ λείσσω
 φῶς ἔτι ποτ', ἔτι πόνων ἔχοι λατρεῖαν;

Certum est, monitumque etiam a Scholiasta, ἄροτον annum hic dici; non minus certum δωδέκατον ἄροτον non posse quicquam aliud quam duodecimum annum significare.

Deinde de eodem illo Dodonaeo oraculo, de quo Sophocles v. 169. sqq. et 1164 sqq. dixit, hic agi intellectum iam ab Scholiasta est, qui ad v. 821. haec adnotavit: ἴδ' οἶον ᾧ παῖδες ὁ χορὸς πρὸς ἀλλήλους διαλέγεται περὶ τοῦ δεδομένου μαντείου τῷ Ἡρακλεῖ ἐν τῇ Δωδώνῃ, ὅτι νῦν ἀπέβη. Esse autem necessarium de oraculo illo cogitandum quum ex aliis rebus apparet, tum ex eo, quod idem Chorus ab hoc oraculo praedictum esse ostendit atque Hercules v. 1164 sqq. ab oraculo Dodonaeo sibi responsum esse dicit. Responsum enim dixit esse, se certo tempore elapso finem laborum consecuturum esse. Deinde eodem etiam modo Chorum hic v. 828 sq. πῶς γὰρ — λατρεῖαν, atque Herculem v. 1171 sqq. oraculum illud interpretari videmus.

Itaque Hercules, quum occiso Iphito a Deianira discessit, quindecim mensibus exactis aut moriturum se esse aut servitute liberatum beatam vitam transacturum scripsit, quod inde ab eo tempore, quo oraculum Dodonaicum consuluerat, decem annos novemque menses elapsos esse sciebat.

Sophocle ergo narrante oraculum Dodonaicum vaticinatum Herculi erat post duodecim annos laborum ac servitutis finem fore ⁹⁾. Fine autem laborum

⁹⁾ Paucis monendum hic est de iis, quae Trachin. v. 74 — 81. scripta sunt. Quae qui negligentius perlegerit, facile aut oraculum aliud quam Dodonaicum significatum esse, aut responsum aliud a Iove Dodonaeo datum Herculi esse existimaverit, quam quod ego datum esse monui. At aliud quam Dodonaicum oraculum intelligi non posse quis concedet, qui v. 164 — 168. v. 821 — 830. v. 1159 — 1173. cum versibus 79 — 81. comparaverit. Neque vero id responsum datum esse Herculi a Iove Dodonaeo statui potest, fore, ut, quo tempore Oechaliam oppugnaret, finem laborum consequeretur, quamvis Deianira, quum ab Hyllo, quem, ubi Hercules commoraretur, interrogaverat, comperisset in oppugnanda Oechalia eum occupatum esse, sic v. 76 sq. respondeat:

ἄρ' οἶσθα δῆτ', ᾧ τέκνον, ὡς ἔλειπέ μοι
 μαντεῖα πιστὰ τῆσδε τῆς χώρας πέρι;

vitae finis significatus erat. Ex quo apparet, ut hoc rursus monentem, Sophoclem secundum antiquiores poetas sic statuisset, Herculem servitute, in quam traditus Eurystheo esset, morte demum liberatum esse, sive, quod idem est, siquidem vita defunctus ad deos receptus putabatur, superatis laboribus, ab Eurystheo imperatis, immortalitatem consecutum esse. Hoc ipsum autem, quod extremo loco posui, oraculo praedictum Herculi esse Diodorus etiam Siculus prodidit lib. IV. c. 10. et c. 26., a Sophocle in eo dissentiens, quod non Iovem, sed Apollinem Delphicum id vaticinatum Herculi esse ait, duodecim superatis laboribus eum immortalitatem consecuturum esse. Narrat tamen hoc ita, ut, quod non tradit, olim ab aliis etiam quam a Sophocle traditum esse ex verbis eius iure colligi possit, non tam Apollinem Delphicum quam potius Iovem Dodonaicum futura Herculi praedixisse. Verba eius (c. 10.) haec sunt:

Ἐδρυσοθέως δ', ὁ τὴν βασιλείαν ἔχων τῆς Ἀργείας, ὑποπιπέσας τὴν Ἡρακλέους ἀΐξιν, μετεπέμπετό τε αὐτὸν καὶ προσέτατε τελεῖν ἄθλους. οὐχ ὑπακούοντος δὲ τοῦ Ἡρακλέους Ζεὺς μὴν ἀπέστειλε, διακελευόμενος ὑπουργεῖν Ἐδρυσοθεῖ. Ἡρακλῆς δὲ παρελθὼν εἰς Δελφοὺς καὶ περὶ τούτων ἐπερωτήσας τὸν θεὸν, ἔλαβε χρησμὸν τὸν δηλοῦντα, διότι τοῖς θεοῖς δέδοκται δώδεκα ἄθλους τελέσαι προστάττοντος Ἐδρυσοθέως, καὶ τοῦτο πράξαντα τεύξεσθαι τῆς ἀθανασίας.

Hic addo quae c. 26. scripsit: ὁ δ' Ἡρακλῆς — τοὺς ἄθλους ἐπιτετελεώς προσέδεχτο τῆς ἀθανασίας τεύξεσθαι, καθάπερ ὁ Ἀπόλλων ἔχρησεν.

Qui vero probabile est Herculem, si ab Iove iussus esset Eurystheo servire, antequam id faceret, Apollinem, cui ipsi Iupiter oracula praecire dicebatur, consulturum fuisse? Itaque mea quidem sententia non potest dubitari, quin Diodorus loco allato et antiquiorem et recentiore famam coniunxerit. Antiquior erat,

Immo, ut paucis defungar, rem ita se habere manifestum est. Quum Deianira eo ipso tempore, quo exacto Herculem aut moriturum aut ab omnibus laboribus liberum beate victurum esse oraculo Dodonaeo certior erat facta, bellum gerere adversus Oechaliam audiret, consentaneum erat, ut extremum illum, qui Herculi perferendus esset, laborem esse crederet. Itaque quantumvis nulla esset ab oraculo expeditionis illius mentio facta, quam non esse factam ex ipsius Deianirae narratione accurata, quam v. 164 — 172. legimus, satis perspicitur, tamen Deianira ultimum illum laborem fore oraculo Dodonaeo praedictum esse dicere recte potuit.

oraculum illud ab Iove Dodonaeo, recentior, ab Apolline Delphico datum Herculi esse. Maluisse autem mihi quidem videntur seriores scriptores ad Apollinem Delphicum referre, quod antiquioribus temporibus a Iove Dodonaeo profectum dicebatur, propterea quod paene extinctam memoriam oraculi Dodonaei esse reperiebant (cfr. Strab. lib. VII. p. 470. ed. Tzsch.), quum summa oraculi Delphici auctoritas esset. Pari modo Diodorus (IV, 31.) et Apollodorus (II, 6, 2.) ab Apolline Delphico Herculem Omphalae servire iussum esse narrant, quam servitutum ab Iove impositam ei esse Sophocles retulit. Cfr. v. 274 sqq.

Denique afferenda puto Apollodori verba, de eodem illo oraculo, quod commemoratum ab Diodoro est, II, 4, 12. sic exponentis: *παραγερόμενος δὲ εἰς Δελφοῦς πυνθάνεται τοῦ θεοῦ, ποῦ κατοικήσει. ἢ δὲ Πυθία τότε πρῶτον Ἡρακλέα αὐτὸν προσηγόρευσε. τὸ δὲ πρῶτον Ἀλκείδης προσηγορεύετο. κατοικεῖν δὲ αὐτὸν εἶπεν ἐν Τίρυνθι, Ἐὐρυσεῖ λατρεύοντα ξητὴ δώδεκα, καὶ τοὺς ἐπιτασσομένους ἄθλους δώδεκα ἐπιτελεῖν, καὶ οὕτω, ἔφη, τῶν ἄθλων συντελεσθέντων ἀθάνατον αὐτὸν ἔσεσθαι.*

Nolo, ne longus sim, illud praeterea explicare, cur sic necessario existimare debeamus, antiquissimis temporibus non quot labores Hercules perferre, sed quot annos servire Eurystheo deberet, oraculum respondisse Herculi creditum esse.

CAPUT V.

Intra tempus illud, quod procul a Deianira transigit, ut occisi Iphiti poenas Euryto expenderet, ipsius Iovis iussu Omphalae, Lydae, per totum annum in servitutem venditus est (§. 1.). Ea finita quum frustra ab Euryto petisset, ut Iole, filia eius, sibi pellicis loco daretur, levi usus praetextu adversus Oechaliam, urbem Euboeae, in qua ille regnabat, exercitum duxit (§. 2.). Urbe expugnata et rege omnique sexu virili occiso quum alias selectas mulieres, tum Iolem illam, puellam formosissimam, in servitutem abduxit. Ob reportatam autem victoriam dum in Euboeae promontorio Iovi Cenaeo sacra parat, Licham praeconem cum mulieribus illis Trachinem praemisit, qui salvum et incolumem mox se rediturum esse nuntiaret (§. 3.).

§. 1.

Narrat haec Sophocles v. 69 sq. 248 — 253. et 274 — 280.

Simillima sunt quae scripsisse Pherecydem refert Scholiasta Hom. Od. φ, 23: *λέγεται δὲ, ὡς ἀγανακτῆσας ὁ Ζεὺς ἐπὶ τῇ ξειροτοίᾳ προσέειπεν Ἐρμῇ λαβόντα τὸν Ἡρακλέα πωλῆσαι δίκην τοῦ φόρου. τὸν δὲ εἰς Λυδίας ἀγαγόντι τῇ τῶν τόπων βασιλευσίᾳ Ὀμφάλῃ δοῦναι τριῶν τιμηθέντα ταλάντων.*

Triginta talenta poposcisse Eurytum eiusque filios Lysimachus tradidit, referente Scholiasta Euripidis ad Hipp. v. 545. ed. Matth., cuius verba §. 2. afferam.

Cum Pherecyde in eo consentit Apollodorus II, 6, 2. 3., quod a Mercurio venditum esse Herculem ait.

Addunt Apollodorus l. l. et Diodorus Siculus IV, 31. Herculem, quod frustra Neleum flagitasset, a Deiphobo impetrasse, ut expiaretur; sed nondum morbo liberatum, in quem propter caedem Iphiti incidisset, ab Apolline Delphico, quem consulisset, hoc responsi tulisse, fore, ut morbo levaretur, si iusto pretio venditus eam pecuniam Euryto (Diodorus Euryti liberis ait) solvisset. Hinc Omphalae, reginae Lydiae, filiae Iardani, in servitutem datum esse.

Adiecit Apollodorus, quod consulenti Herculi respondere Pythia nolisset, pugnam inter Herculem et Apollinem ortam esse, ab Iove diremtam, ac tum demum oraculum datum Herculi esse, imperatumque, ut per tres annos serviret; deinde non accepisse mulctam illam Eurytum; denique Omphales maritum fuisse Tmolium, quo mortuo regnum ad illam delatum esse.

Per tres annos Herculem Omphalae servisse narravit etiam Herodorus teste Scholiasta ad Soph. Trach. 253.

§. 2.

Continuo post servitutem illam Herculem bellum adversus Eurytum suscepisse Sophocles narravit v. 72 — 75. 258 — 260.

Contra multorum annorum spatium interiectum esse sumunt Apollodorus et Diodorus Siculus inter servitutem illam et expeditionem adversus Eurytum susceptam. Nam Deianiram adeo pluribus annis post, quam servisset Omphalae, in matrimonium demum duxisse referunt.

Antiquiorem autem eam famam, quam Sophocles secutus sit, existimandam esse non opus est ut ostendam.

Deinde illud imprimis notandum est, quod Sophocles ipse ostendit, fuisse qui temere crederent Herculem, ut Eurytum ulci-
Soph. Trag. Vol. II. Sect. II. 4

sceretur, a quo lacessitus eam caedem perpétrasset, cuius expian-
dae causa Omphalae in servitum datus esset, adversus Oechalia-
m exercitum duxisse. Hanc enim evertendae Oechaliae causam
fuisse primum Licham praekonem dicere fecit v. 254—260., quem
mendacii coarguentem paulo post nuntium introducit v. 351—365.,
ita ut Lichas a Deianira verum dicere iussus solius Ioles amore
captum Herculem concedat (v. 471—483.) eam expeditionem
suscepisse.

Vehementer autem falluntur qui fictum illud a Sophocle esse
putant, quod Ioles amore flagrantem Herculem bello petisse Oe-
chaliā dixerit. Immo certum est iam Sophoclis aetate alios alia
causa commotum Herculem bellum illud suscepisse putasse. Idem,
quod Sophocles posuit, statuisse Euripides (Hippol. 545—
554.), Herodorus et Diodorus Siculus videntur.

De Euripide et Herodoro haec scripsit Scholiasta Euripidis
ad Hippol. v. 545:

τὰν μὲν Οἰχαλίαν· περὶ τῆς Ἰόλης ὁ λόγος, ὅτι ὁ ταύτης
ἕρκος τὴν Οἰχαλίαν ἐπόρθησεν. ἔτι οὖν φασὶν ἀτιμα-
σθέντα τὸν Ἡρακλέα ὑπὸ Εὐρύτου καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ [num
forte αὐτῆς?] (οὗ γὰρ δεδιώκων αὐτῶ τὴν κόρη) πορθῆσαι τὴν
Οἰχαλίαν. Ἡρόδοτος δὲ φησὶν, ὅτι τοῦ τῆς Ἰόλης γάμου προκέ-
μένου τοξείας ἐπάθλου Ἡρακλέα νικήσαντα ἀπασιούσθαι τοῦ γάμου.
διὸ καὶ κατὰ κρᾶτος ἔλειν τὴν Οἰχαλίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς
ἀνελεῖν, Εὐρύτον δὲ φυγεῖν εἰς Εὐβοίαν. Ἀνοίμαχος δὲ φησὶν ἐν
τοῖς Θηβαϊκοῖς παραδόξοις, τριάκοντα ἀργυροῦ τάλαντα ἀπαιτούν-
των ποινὴν ἐπὶ Ἰφίτῳ, οὕτως ἐπ' αὐτοὺς Ἡρακλέα στρατεῦσαι.

Diodorus Siculus IV, 37. scribit: ταῦτα δὲ διαπραξάμενος
ἐστράτευσεν εἰς τὴν Οἰχαλίαν ἐπὶ τοὺς Εὐρύτου παῖδας, ὅτι τὴν
Ἰόλην μηστεύσας ἀπέτιχεν.

Iniurias Euryti ulturum Herculem exercitum contra Oechalia-
m duxisse refert Apollodorus II, 7, 7: ἀφικόμενος δὲ εἰς
Τραχίνα στρατείας ἐπ' Οἰχαλίαν συνήθροισεν, Εὐρύτον τιμωρήσα-
σθαι θέλων.

Ceterum dudum ante Sophoclem Oechaliae expugnatio
epico carmine celebrata erat, quod alii a Creophylo, alii ab
Homero compositum esse iudicarunt. Cf. Bentley. Epist. ad
Millium p. 61 sq. Iacobsii Animadv. ad Anthol. Gr. I, 2. p.
286. Weichert. vita Apollonii Rhodii p. 246. et O. Mueller.
Dori. T. I. p. 411 sq.

§. 3.

Vide de his rebus exponentem Sophoclem v. 229—290.

Consentiunt cum Sophocle Apollodorus II, 7, 7. et Dio-
dorus Siculus IV, 37. 38., nisi quod illud non diserte comme-
morant, praemissam Iolen cum pracone esse.

CAPUT VI.

Ea de re certior facta Deianira, ut caveret, ne
omnem sui amorem Hercules abiiceret et in Iolen
transfunderet, veneficio illo, quod a Nesso acce-
pit, vestem perungit (v. 531—587.) perunctamque Her-
culi, ut eam Iovi sacra facturus gestet, Licham ad-
ferre iubet (v. 600—619.). Post eius discessum ubi
vellus, quo usa vestem inunxerat, in solo abiectum
sua vi absumi vidit, summa sollicitudine percel-
litur ac metu, ne Nesso vindictae ab interfectore
sumendae ministram sese obtulerit (v. 663—730.),
quum subito Hyllus redit et matrem Herculi parasse
interitum nuntiat (v. 734—812.). Ipse enim ante Li-
chae adventum ad patrem quaerendum missus suis
viderat oculis, postquam Hercules vestem illam
induit, quantam in calamitatem, tabificam medica-
mento vim exserente, coniectus esset. Vipereum
enim sagittae virus toto corpore ardore suo car-
nes depasci coepit. Itaque vehementissimis dolo-
ribus cruciatus Hercules quum initio Licham, qui
vestem adtulisset, pestiferi mali auctorem esse
credidisset, pede apprehensum ad prominentem e
mari scopulum allisit. Tum navi impositum Tra-
chinem se deferri iusserat. Haec simulatque audi-
vit Deianira, necem sibi consciscit, antequam Her-
cules adfertur (v. 871—946.). Qui ubi in scenam ad-
latus et de miserrima et indignissima calamitate
conquestus ab Hyllo comperit, quae totius mali
causa esset, duo, quae olim acceperat, oracula re-
cordatus quum mortem sibi iam instare intellexis-
set, Hyllum sibi rogam in Oeta monte exstruere at-
que Iolen post obitum suum in matrimonium du-

cere iubet. Quo facto postquam patri se obediturum filius affirmavit, Hercules concremandus effertur (§. 2.).

§. 1.

Pleraque, quae hoc capite secundum Sophoclem exposui, eodem fere modo tradidit Apollodorus II, 7, 7. Neque dissentit in rebus gravioribus Diodorus Siculus IV, 38.

Uterque discedunt a Sophocle in eo, quod Herculem impetrasse Lichae narrant, ut sibi sacra Iovi Cenaeo facturo, qua uti consuesset in sacris, vestem ex urbe Trachine adferret.

Deinde simpliciter interfectum ab Hercule Licham esse Diodorus I. I. refert. Apud Apollodorum non dubito quin corruptum sit quod legitur; τὸν μὲν Ἀλκὴν τοῖν ποδοῖν ἀράμενος κατηρόντισεν. Scripsisse ille videtur κατεπόντισεν.

De Lichae interitu idem, quod Sophocles posuit, Aeschylus commemoravit in Glaucō marino fragm. 24. ed. Dind.:

Ἐβροῖδα καμπὴν ἀμφὶ Κηναίου Διὸς
ἀκτὴν, καὶ αὐτὸν τύμβον ἀθλοῦ Λίχα.

Addit Diodorus Herculem, postquam Trachinem redisset, ingravescente morbo quum Licymnium et Iolaum Delphos misset, qui de sanando morbo Apollinem consularent, hoc tulisse responsum, ut cum apparatu bellico in Oetam montem ferri se iuberet ibique magnam pyram exstrueret; cetera Iovi curae fore. Tum omni spe abiecta Herculem pyram conscendisse.

Denique constat ex Latinis poetis obitum illum Herculis Ovidium Metam. IX, 134 — 272. et Senecam Hercule Oetaeo cecinisse.

§. 2.

Praestare mihi visum est hic potius quam in ipso commentario admonere de anachronismo, cuius Sophocles ab Scholiasta ad Trachin. v. 625 ed. meae insimulatus est. Ibi quum Chorus adesse iubet ad futurum iamiam Herculis reditum celebrandum, quisquis circa Trachinem habitet, inter alia haec dicit: ὃ θερμὰ λουτρὰ παραναιετάοντες, i. e. qui circa aquas calidas, quae sitae erant in ipsis Thermopylis, habitatis. Ad illa verba θερμὰ λουτρὰ haec sunt a Scholiasta adnotata: φησὶ τὰ Ἡράκλεια, ἃ περ λέγεται αὐτῷ ἢ Ἀθηνᾶ ἀνεῖναι. δοκεῖ δὲ τοῦτο παρ' Ἰσοκράτη εἶναι· φασὶ γὰρ πρῶτον ἐν Τραχίνι τῷ Ἡρακλεῖ ἀναδεδόσθαι· ἐνταῦθα δὲ ὡς προὔπαρχόντων αὐτῶν φησιν. — ἔνιοι δὲ ἐν Σικελίᾳ φασὶν ἀναδοθῆναι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ θερμὰ λουτρὰ. —

Nisi inania dixisse Scholiastam statuere volumus, necesse est sic existimemus, eum aquas illas calidas tum demum exortas esse putasse, quum Hercules ex Euboea Trachinem reversus saevissimo illo morbo laboraret, qui causa eius interitus fuit. Nam si ante illud tempus aquas istas ortas esse creditas putamus, fieri profecto non potest, ut illius anachronismi Sophocles accusetur, quamvis Herculis demum aetate aquae istae ortae sint.

Itaque, ne temere falsum crimen Sophocli intendamus, ante omnia quaerendum est quum illud, num fuerit Sophoclis aetate ea fama, aquas illas Herculis demum temporibus cognitatas esse, tum imprimis hoc, num iidem illi poetae aequales tum demum erupisse eas crediderint, quum Hercules moriens Trachinem esset delatus.

Atque illud quidem vel uno Pisandri testimonio satis superque confirmatur, Herculis demum aetate ortas illas aquas existimatas esse. Scholiasta Aristoph. ad eius Nub. 1041. haec adnotavit:

Ἡράκλεια λουτρὰ· Ἴβυκός φησι τὸν Ἡρακλειστον κατὰ δωριὰν ἀναδοῦναι Ἡρακλεῖ λουτρὰ θερμῶν ὑδάτων· ἐξ ὧν τὰ θερμὰ τινὲς φασιν Ἡράκλεια γίνεσθαι. οἱ δὲ φασιν, ὅτι τῷ Ἡρακλεῖ πολλὰ καμόντι περὶ θερμοπύλας Ἀθηνᾶ θερμὰ λουτρὰ ἀναδέδωκεν. Πείσανδρος·

τῷ δ' ἐν θερμοπύλῃσι θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ποιεῖ θερμὰ λοετρὰ παρὰ φηγμῶνι θαλάσσης.

Similia habet Hesychius omisso Pisandri testimonio: Ἡράκλεια λουτρὰ· Ἡρακλεῖ πολλὰ μογήσαντι φασὶ τὴν Ἀθηνᾶν θερμὰ λουτρὰ ἀναφῆναι, οἷς χρῆσασθαι αὐτόν. τινὲς δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἡρακλεῖα κατασκειάσαι φασὶν ἑαυτῷ τὰ λουτρὰ θερμὰ· ἄλλοι δὲ Νύμφας αὐτῷ ποιῆσαι ἐν Σικελίᾳ.

Quibuscum consentit Photius et Pors. p. 73: Ἡράκλεια λουτρὰ· τὴν Ἀθηνᾶν ἐν θερμοπύλαις πολλὰ καμόντι Ἡρακλεῖ ἀνεῖναι· οἱ δὲ ἐν Σικελίᾳ τὰς Νύμφας· οἱ δὲ αὐτὸν αὐτὰ κατασκειάσαι.

In Sicilia quod narrant Hesychius, Photius et Scholiasta Sophoclis a nonnullis credi paratas esse aquas calidas Herculi a nymphis, idem memoriae prodidit Diodorus Siculus IV, 23: διεξιόντιος δ' αὐτοῦ τὴν παράλιον τῆς νήσου (Siciliae), μυθολογοῦσι τὰς νύμφας ἀνεῖναι θερμὰ λουτρὰ πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν τῆς κατὰ τὴν ὀδοπορίαν γενομένης αὐτῷ κακοπαθείας. ad quem locum vide quae Wesselingius adnotavit.

Calidas autem aquas illas, quae in Thermopylis sitae sunt, Herculi sacras fuisse ostendit etiam Herodotus VII, 176., quum scribit: *ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐσόδῳ ταύτῃ (Thermopylas dicit) θερμὰ λουτρά, τὰ χύτρους καλέονσι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ βωμὸς Ἰδρυταί᾽ Ἡρακλέος ἐπ' αὐτοῖσι.* Neque aliter Strabo IX. p. 428: *τὴν μὲν οὖν παράδοον Πύλας καλοῦσι καὶ Στενὰ καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλεστον ἴδατα τιμώμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά.*

A nullo tamen aut horum aut aliorum scriptorum illud monitum diserte est, morienti Herculi, quum esset Trachina delatus, Minervam aquas illas calidas creasse, ita ut equidem in incerto relinquendum putem, iurene an iniuria Sophocles anachronismi a Scholiasta accusatus sit. Illud quidem certum est, istiusmodi anachronismos neque spectatoribus offensioni esse potuisse, et a poetis tragicis plurimos esse admissos. Simillimum notavi ad O. C. in descriptione scenae fabulae §. 6. p. 25 sq.

ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

*Λόγος μὲν ἔστ' ἀρχαῖος ἀνθρώπων φανείς,
ὡς οὐκ ἂν αἰῶν' ἐκμάθοις βροτῶν, πρὶν ἂν
θάνη τις, οὐτ' εἰ χρηστός, οὐτ' εἰ τῷ κακός·
ἐγὼ δὲ τὸν ἔμῳν, καὶ πρὶν εἰς Αἴδου μολεῖν,*

V. 1. *λόγος — φανείς]* De forma loquendi *φανείς ἔστι*, quae non multum differt significato a perfecto *πέφανται*, ad O. R. 928. egimus. Deinde notum est saepe a poetis Atticis *φαίνεσθαι* eo sensu usurpari, ut nihil sit nisi edere, proferre. Cf. Ant. 621 sq.: *σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔπος πέφανται.* O. R. 474: *ἤλαμψε γὰρ — ἀγέτως φανείσα φάμα.* ibid. 525: *τοῦ πρὸς δ' ἐφάνθη, ὅτι etc.*, ad quem locum (v. 506 ed. meae) vide quae adnotavimus. Ibidem v. 848: *ὡς φανέν γε τοῦπος ὅδ' ἔπισταισο.* Adde quae ad huius fab. v. 1144. monuimus. Latine hunc locum commode sic transferas: contritum est vetustate proverbium. Eius autem proverbii auctor quum Solon esse putaretur, Scholiasta poetam anachronismi incusavit narrans de quibus Herodotus I, 29 — 33. exposuit. Similia vide ad O. R. 1494 sq. ed. meae adnotata.

V. 2 sq. *ὡς οὐκ ἂν — κακός]* Non potest dubitari, quin hoc dixerit poeta: non posse te cognoscere vitam hominum, utrum fausta alicui an infausta fuerit, antequam quis mortuus sit. Ex more enim vulgari quod nomen in membro secundario, *οὐτ' εἰ etc.*, poni debuisse videatur, *βροτῶν αἰῶν*, collocatum in membro primario est. Cf. Rost. Gr. Gr. §. 122, 8. Matth. §. 296.

V. 3. *οὐτ' εἰ — οὐτ' εἴ]* Comparat de duplicato *οὐτ' εἰ* Neuius Platon. Protag., p. 312. C: *εἰ τοῦτ' ἀγνοεῖς (ὁ τι ποιεῖ ὁ σοφιστής ἐστίν), οὐδέδ' ὀτιω παραδίδως τὴν ψυχὴν ὀσθα, οὐτ' εἰ ἀγαθὸν οὐτ' εἰ κακὸν πράγματι.* De iterato *τῷ* post *τις* vide Matth. §. 487, 7.

V. 4 sq. *ἐγὼ δὲ τὸν ἔμῳν — βαρύν]* V. 4 sq. Respondent haec locutioni Germanae: *an meinem Leben habe ich ein trauriges, pro qua ut*

- 5 ξξοιδ' ἔχουσα δυστυχῆ τε καὶ βαρύν.
 ἥτις πατρός μὲν ἐν δόμοισιν Οἰνέως
 ναίουσ' ἐτι Πλευρώνι νυμφείων ὄκνον
 ἀλγιστον ἔσχον, εἰ τις Αἰτωλὶς γυνή.
 μνηστῆρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῶν λέγω,
 10 ὃς μ' ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός,
 φοιτῶν ἐναργῆς ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος
 δράκων ἐλιχτός, ἄλλοτ' ἀνδρείω κῦτει
 βούπρωρος· ἐκ δὲ δασκίου γενειάδος
 κρονοὶ διεῖρῶναιοντο κρηναίου ποτοῦ.
 15 τοιόνδ' ἐγὼ μνηστῆρα προσδεδεγμένη
 δύστηνος αἰεὶ κατθανεῖν ἐπευχόμην,

V. 17. τοῦδε ego emendavi. Libri τῆσδε. Vide Emen-

nos vulgo malumus dicere: *mein* Leben ist ein trauriges, ita Sophocles quoque, si vulgarem secutus esset dicendi consuetudinem, potuit hic dicere: τὸν ἐμὸν αἰῶνα ὄντα δυστυχῆ, sed maluit quod minus usitatum videretur ponere. Quanquam per se non potest inusitata locutio dici ἔχειν τί τι, veluti γείτονα ἔχειν τινά, vicinum habere aliquem, an Jemand einen Nachbar haben. Cf. v. 81.

V. 6. ἥτις πατρός μὲν] Oppositio, quam secuturam esse μὲν particula ostendit, continetur iis, quae v. 27 sqq. dicuntur. Simillima ratio Philoct. 1.
 V. 7. ἐτι Πλευρώνι] De dativo loci vide v. 172: ἀδῆσαι ποιε Λωδῶνι. Niptr. fr. 401. ed. Diind.: Λωδῶνι ναίων Ζεὺς ὁμέσιος βροτοῖς. et quae O. C. 309 sq. ed. meae adnotata sunt.

V. 7 sq. νυμφείων — ἔσχον] Recte Scholiasta monuit vocabulo νυμφείων significari νυμφεύματα, id est nuptias sive coniugium. Itaque νυμφείων ὄκνον ἀλγιστον ἔσχον est miserrimo metu nuptiarum

premebar. Praeterea cf. Emen-dat. n. p. 3 sq. De locutione εἰ τις ad Oed. Col. 1646. admonuimus.

V. 9 sqq. μνηστῆρ γὰρ — βούπρωρος] De his vide quae in fabula Hericulis c. III. §. 3. exposui.

V. 11. ἐναργῆς ταῦρος] Purus putus taurus, i. e. integri tauri speciei; quod recte Hermannus monet dici propter sequentia, ἄλλοτ' ἀνδρ. κ. β., nunc capite taurino homo. Vocabulum ἐναργῆς eodem sensu positum O. R. 535. De omissa ad verba ἐν. ταῦρος particula ἄλλοτε vide El. 752.

V. 14. κρονοὶ — κρηναίου ποτοῦ] i. e. rivi aquae fontanae. Scholiasta: πλῆθος ὑδάτων, ὡς ἀπὸ κρηνης. Cf. Philoct. 21: τὰχ' ἂν ἴδοις ποτῶν κρηναίων, εἴνεφ' ἐοῖσι σῶν.

V. 15. προσδεδεγμένη] Exceptum habens, i. e. apud me in domo patris mei habens. Male vulgo interpretantur expectans, de qua ratione vide quae dixi in Emendat. p. 4 sq.

V. 17. τοῦδε κοίτης ἐμπελασθῆναι] De significato

- ποῖν τοῦδε κοίτης ἐμπελασθῆναι ποτε.
 χρόνῳ δ' ἐν ὑστέρω μὲν, ἀσμένῃ δὲ μοι,
 ὁ κλεινὸς ἦλθε Ζηνὸς Ἀλκμήνης τε παῖς.
 20 ὃς εἰς ἀγῶνα τῷδε συμπεσὼν μάχης
 ἐκλύεται με. καὶ τρόπον μὲν ἂν πόνων
 οὐκ ἂν διείποιμ', οὐ γὰρ οἶδ', ἀλλ' ὅστις ἦν
 θακῶν ἀταρβῆς τῆς θεάς, ὃδ' ἂν λέγοι.
 ἐγὼ γὰρ ἤμην ἐκπεπληγμένη γόβῳ,
 25 μὴ μοι τὸ κάλλος ἄλγος ἐξεύροι ποτέ.
 τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος καλῶς,
 εἰ δὴ καλῶς. λέχος γὰρ Ἡρακλεῖ κριτὸν
 ξυστᾶσ' αἰεὶ τιν' ἐκ γόβου γόβον τρέφω,

dat. nostras p. 5 sqq.

locutionis ἐμπελασθῆναι τινας vel κοίτης τινός ad Philoct. 669. et O. R. 1071. diximus.

V. 18. ἀσμένῃ — μοι] Vide de hac dicendi forma Matth. §. 388. d.

V. 20. εἰς ἀγῶνα — μάχης] Dictum de hac locutione iam ad Ai. 1136. ed. meae.

V. 21 sq. Schol.: καὶ τρόπον μὲν ἂν πόνων· τὸν τρόπον τῆς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν μάχης οὐκ ἂν διείποιμ'. ἐδεδοκῆκεν γὰρ· ἐκείνος δ' εἶποι, ὃς ἀφοβὸς αὐτῶν τὴν μάχην θεωρῶν ἐκάθητο. Ὅμηρος (II. δ, 539.)· ἐνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνῆρ ὀνόσαιτο μετελθῶν, ὅστις ἐτ' ἄβλητος.

V. 23. ἀταρβῆς τῆς θεάς] Qui spectaculo non impletur formidine. Exempla similia attulit plurima Matth. §. 345. not. — De locutione ἦν θακῶν ad Phil. 1191. ed. meae dictum est.

V. 24. Schol.: ἐγὼ γὰρ ἤμην· δασῶς, ἵνα συνάδη τῷ ἀλλ' ὅστις ἦν θακῶν ἀταρβῆς τῆς θεάς. οἱ δὲ φιλῶς, αἰεὶ τοῦ ὑπῆρχον.

V. 25. Schol.: μὴ μοι τὸ κάλλος· μὴ διὰ τὸ κάλλος ἄλ-

γηδόνι περιπέσω, τῷ Ἀχελῷ γαμηθεῖσα. De ἐξεύροι, pararet sive consequeretur, cf. Philoct. 287 sq.: γαστρί μὲν τὰ σύμφορα τόσον τόδ' ἐξεύρισκε. huius fab. 284: εὐροῦσαι βλον. El. 1061: ἀφ' ὧν τ' ὄνασιν εὐρωσι. ibid. 1305: αὐτῇ μέγ' εὐρεῖν κέρδος. Philoct. 1101: λωῖτέρον δαίμονος εἴλου τὸ κάκιον εὐρεῖν.

V. 26. Schol.: τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος· ὁ πρῶτανος τοῦ ἀγῶνος. τὸ δὲ ὄλον οὕτως ἔχει· ὁ ἀγώνιος Ζεὺς εὐτυχῆς τῷ ἀγῶνι τέλος ἐπέθηκεν· ἐμοὶ δὲ οὐκ εὐτυχῶς· εὐτυχῶς μὲν, ὅτι ἀπῆλλαξε με τοῦ Ἀχελῶου· οὐκ εὐτυχῶς δὲ, ὅτι καὶ τὴν οὐχ ἤττον ἀγωνιστὴν διὰ τὴν Ἡρακλέους ἀπουσίαν.

V. 28. Schol.: ξυστᾶσαι· ἀντὶ τοῦ συνελθοῦσα. Cf. Ai. 483. ed. meae: ἐπεὶ τὸ σὸν λέχος ξυστᾶσον. Eurip. Phoen. 824: ἡ δὲ σύναιμον λέχος ἦλθεν. Recte Hermannus: „Congressu, inquit, iungitur connubium, quo fit, ut συστᾶσαι, ut quod notionem verbi συνάσαιμι in se contineat, eodem modo, ut illud verbum, construat. Simi-

- κείνου προκηραίνουσα. νύξ γὰρ εἰσάγει
 30 καὶ νύξ ἀπωθεῖ διαδεδεγμένη πόνον.
 κἀφύσαμεν δὴ παῖδας, οὓς κείνος ποτε,
 γήτης ὅπως ἄρουραν ἔκτοπον λαβῶν,
 σπείρων μόνον προσεΐδε κάξαμῶν ἄπαξ.
 τοιοῦτος αἰὼν ἐς δόμους τε καὶ δόμων
 35 αἰεὶ τὸν ἄνδρ' ἐπεμπε λατρεύοντά τφ.
 νῦν δ' ἠνίκ' ἄθλων τῶνδ' ὑπερτελής ἐφν,
 ἐνταῦθα δὴ μάλιστα ταρβήσασ' ἔχω.

V. 44—48. Hos versus cur uncis incluserim, in Emendat.

liter Homerus, ἐμὸν λέχος ἀντιώσωσαν. Κριτὸν dicit, quod Hercules ipsam prae aliis sibi uxorem legit.

Ibid. Schol.: τρέφω· ἀντὶ τοῦ ἔχω, αὐξω. Vide ad Ant. 884. ed. meae.

V. 29. Schol.: προκηραίνουσα· ἀγωνιώσα, μεριμνώσα κατὰ τὸ κέαρ, ὃ ἔστιν, ἐν βάρθει βουλευομένη. καὶ Εὐρησίδης (Hippol. 225.)· τί ποτ', ὦ τέκνον, τὰδε κηραίνεις;

V. 29 sq. νύξ γὰρ — πόνον] Dissentiunt in explicandis his verbis interpretes. Tenendum primum est, quod recte iam Scholiasta vidit, ad εἰσάγει et ἀπωθεῖ supplendum esse αὐτόν, i. e. Ἡρακλῆα. Deinde illud manifestum est, non de duabus consequentibus noctibus, sed de una eademque sermonem esse. Itaque sensus hic est: nox enim, quae adducit, eadem dimittit, postquam laborem excepit, i. e. qua enim nocte venit, labore perfunctus, eadem rursus abit, novum laborem subiturus. Poetice enim nox ipsa facere id dicta est, quod scriptor prosaicus fieri per noctem sive noctu dixisset. Cf. v. 34 sq. Ai. 646 sq. 714. El. 39. 781 sq. Ant. 607. (600 sq. ed. meae cum nota nostra) et O. C. 609. De-

nique ne quis pugnare haec cum sequentibus opinetur, diligenter animadvertendum est his verbis non ostendere Deianiram, quoties ad se venerit Hercules, sed hoc dicere, si quando venerit, eadem, qua venerit, nocte rursus discessisse.

V. 31 sqq. οὓς κείνος ποτε — ἄπαξ] Ad interpretandum hunc locum non sufficit dixisse, quod Brunckius dixit, nulla addita explicatione, verba sic ordinanda esse: οὓς κείνος ποτε προσεΐδεν ἄπαξ μόνον ὅπως γήτης ἄρουραν ἔκτοπον λαβῶν προσεΐδεν αὐτὴν μόνον σπείρων καὶ ἐξαμῶν. Ita enim primum videri potest Hercules dici liberos, ex quo nati essent, semel tantum vidisse; quod dici nullo pacto potuit. Deinde claudicare comparatio iure existimanda est, quum agricolam, quocum Hercules comparatur, agrum suum bis videre quotannis manifestum sit, qui sementis tempore et messis videre dicatur. Itaque hoc primum addi debebat, agricolam, quum dicatur agrum suum longe dissitum tantum sementis et messis tempore videre, sata agri illius semel quotannis videre hic significari. Ex quo continuo sequitur Herculem, qui cum istiusmodi agricola comparetur, quum semel di-

- ἐξ οὗ γὰρ ἕκτα κείνος Ἴφίτου βίαν,
 ἡμεῖς μὲν ἐν Τραχίνι τῆδ' ἀνάστατοι
 40 ξένω παρ' ἀνδρὶ ναίομεν, κείνος δ' ὅπου
 βέβηκεν, οὐδεὶς οἶδε· πλὴν ἐμοὶ πικρὰς
 ὠδύνας αὐτοῦ προσβαλὼν ἀποίχεται·
 σχεδὸν δ' ἐπίσταμαι τι πῆμ' ἔχοντά νιν.
 [χρόνον γὰρ οὐχὶ βαιόν, ἀλλ' ἤδη δέκα
 45 μῆνας πρὸς ἄλλοις πέντ' ἀκήρυκτος μένει.
 καστὶν τι δεινὸν πῆμα· τοιαύτην ἐμοὶ

p. 167 sqq. expositum est.

catur sata sua (liberos suos) vidisse, liberos suos semel quotannis vidisse dici. Sensus ergo hic est: quos Hercules non saepius vidit, quam agricola sata agri longe dissiti videt, in quem tantum sementis et messis tempore venit. Denique noli putare ἄπαξ et ποτὲ non potuisse recte coniungi. Nam priore adverbio, quoties quid factum sit, indicatur; posteriore, quo tempore id factum sit, quod quis semel factum esse dixerit, non posse certo dici significatur.

V. 32. Schol.: γήτης γεωργός, ὃ τὴν γῆν ἐργαζόμενος. ἔκτοπον δὲ ἔχω καὶ πόρῳ οὖσαν.

V. 34 sq. αἰὼν — ἐπεμπε] Vide quae ad v. 29 sq. modo monita sunt.

V. 35. Schol.: λατρεύοντά τφ· ὑπηγετοῦντα τῷ Εὐρησίδει. Vide quae in fabula Hercules c. I. §. 3. exposui.

V. 36. Schol.: ὑπερτελής ἐφν· ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τὸ τέλος γέγονεν· οἶον, τοῦ τέλους τῶν ἄθλων κρείττων ὄφθη, κατορθώσας αὐτούς· ἢ ὑπέτερος αὐτῶν ἔστιν, ἐγκρατής καὶ ὑπεράνω. Cf. Blo mf. gloss. Aesch. Ag. 277. Finem autem laborum ac servitutis consecutum iam esse Herculem ex oraculo intel-

lexit, de quo v. 155 sqq. admonuit.

V. 37. ταρβήσασ' ἔχω] Vide ad Phil. 1334 ed. meae.

V. 38—41. ἐξ οὗ γὰρ — οὐδεὶς οἶδε] De re expositum in fabula Hercules c. IV. §. 2. 3. Nexus hic est: ex quo enim Iphitum occidit, dum ego extorris Trachine versor, ille ubi sit, nemo scit. De βέβηκεν vide ad O. C. 52 ed. meae.

V. 41 sq. πλὴν ἐμοὶ—ἀποίχεται] I. e. πλὴν ἐμοὶ, ἠνίκα ἀπῆλθε, προσέβαλεν etc. Significat autem Deianira vocabulo ὠδύνας tabellam, in qua oraculum perscriptum erat, de qua pluribus poeta egit v. 155 sqq. Praeterea conferenda quae in fabula Hercules c. IV. §. 4. exposui. Scholiasta: ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ αὐτοῦ. Immo confer quae ad Ant. 11. notata sunt. De vocabulo ὠδύνας ad Ai. 775 ed. meae monitum est.

V. 43. Schol.: σχεδὸν δ' ἐπίσταμαι· ὑποπτεύω, ὑπονοῶ, οἴομαι. Quo significatu saepe ab Herodoto usurpatum id verbum esse constat.

V. 44—48. χρόνον γὰρ — λαβεῖν] De sensu horum verborum, quae ab histrione addita esse persuasum habeo, dixi in Emendat. p. 167 sqq.

δέλτον λιπὼν ἔστειχε, τὴν ἐγὼ θαμὰ
θεοῖς ἀρωμαί πημονῆς ἄτερ λαβεῖν.]

ΘΕΡΑΠΙΑΝΑ.

- δέσποινα Δηάνειρα, πολλὰ μὲν σ' ἐγὼ
50 κατείδον ἤδη πανδάκρυτ' ὀδύρματα
τὴν Ἡράκλειον ἔξοδον γοωμένην·
νῦν δ', εἰ δίκαιον τοὺς ἐλευθέρους φρενοῦν
γνώμῃσι δούλαις, καμὲ χρὴ φράσαι τόσον·
πῶς παισὶ μὲν τοσοῖσδε πληθύεις, ἀτὰρ
55 ἀνδρὸς κατὰ ζήτησιν οὐ πέμπεις τινά,
μάλιστα δ' ὄνπερ εἰκὸς Ὑλλον, εἰ πατρὸς
νέμοι τιν' ὥραν τοῦ καλῶς πράσσειν δοκεῖν.
ἐγγὺς δ' ὄδ' αὐτὸς ἀρτίπους θρώσκει δόμους,
ὥστ', εἴ τί σοι πρὸς καιρὸν ἐννέπειν δοκῶ,
60 πάρεστι χρῆσθαι τάνδρι τοῖς τ' ἐμοῖς λόγοις.

V. 50 sq. πανδάκρυτ' — γοωμένην] Verba haec, ὀδύρματα γοᾶσθαι, quum idem significant atque ὀδύρματα δδύρεσθαι, recte se habet accusativus τὴν ἔξοδον. Cf. quae exposui in Censura Ai. ab Lobeck. iterum edit. p. 39 sqq. Adiectivum πανδάκρυτος significat hic lacrimosum, sive id quod plenum est multis lacrimis, ut πανδ. ὀδ. γοᾶσθαι sit multis cum lacrimis conqueri.

V. 51. Ἡράκλειον] Expectaveris τοῦ Ἡρακλέους. Sed vide quae ad Ai. 134. adnotavi.

V. 52. Schol.: φρενοῦν· νοθετεῖν, εἰς φρόνησιν ἄγειν.

V. 53. φράσαι τόσον] Brevem enim sermonem servorum volebant veteres esse. Eur. Iph. Aul. 313: μέθες· μακροῦς δὲ δούλος ἂν λέγεις λόγους.

V. 54 sq. πῶς — οὐ πέμπεις τινά] I. e. qui fit, ut, quum tot filiis abundes, non mittas etc. Cf. Matth. §. 622, 4. De dativo vide Rost. §. 108, 4. not. 15. De filiis De-

ianirae dictum in fabula Herc. c. III. §. 6. est.

V. 56 sq. εἰ πατρὸς — δοκεῖν] Ut alia verba nonnulla duplicem casum adsciscunt ita, ut altero genus, altero species significetur, similiter hic, quum ὥραν νέμειν πατρὸς dictum esset, alius additus genitivus est, τοῦ — δοκεῖν, ab eadem illa locutione aptus, quo prior ille genitivus accuratius explicaretur, hoc sensu: si patris aliquam curam gerat, an ille rebus secundis uti videatur. Similia sunt quum alia tum Ai. 1062 sq.: αὐτὸν — σῶμα τυμβεῦσαι. In optativo νέμοι nemo haerebit, qui intellexerit in verbis praecedentibus hanc sententiam inesse: μάλιστα δὲ πέμπεις ἂν Ὑλλον.

V. 58. Schol.: ἀρτίπους θρώσκει· ὃ ἐστίν, ἀρτίως καὶ ἡρμωμένως τῷ καιρῷ πορεύεται. Recta haec interpretatio. Vide quae ad El. 1083. adnotata sunt. De accusativo δόμους, ex ἐγγὺς

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ τέκνον, ὦ παῖ, καὶ ξ' ἀγεννήτων ἄρα
μῦθοι καλῶς πίπτουσιν. ἦδε γὰρ γυνή
δούλη μὲν, εἴρηκεν δ' ἐλεύθερον λόγον.

ΥΛΛΟΣ.

ποῖον; δίδαξον, μῆτερ, εἰ διδακτὰ μοι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

- 65 σὲ πατρὸς οὐτῷ δαρὸν ἐξενωμένου
τὸ μὴ πυθέσθαι ποῦ ἴστιν αἰσχύνην φέρειν.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οἶδα, μῦθοις γ' εἴ τι πιστεύειν χρεῶν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ ποῦ κλύεις νιν, τέκνον, ἰδρῦσθαι χθονός;

θρώσκει apto, dictum ad Phil. 1126 sq.

V. 60. Schol.: τάνδρι· τῷ Ὑλλῳ.

V. 61. ὦ τέκνον, ὦ παῖ] Sic Phil. 260. Tum Scholiasta: ἀγεννήτων· διεγενῶν. Intellige homines loco humili ortos.

V. 61 sqq. καὶ ξ' ἀγεννήτων ἄρα — ἦδε γὰρ κτλ.] Adverte membrum conclusivum praemissum hic membro causali esse. Sententia enim haec est: quum serva haec liberaliter locuta sit, apparet ab hominibus etiam ignobilibus opportuna verba proferri. Simillime Herodotus VI, 100: τῶν δὲ Ἐρετριῶν ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγιὲς βούλημα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον δὲ διαφασίας ἰδέας. οἱ μὲν γὰρ αὐτέων ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας, ἄλλοι δὲ αὐτέων, ἴδια κέρδεα προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἰσεσθαι, προδοσίην ἐσκευάζοντο.

V. 62. καλῶς πίπτουσιν] Metaphora a talis deprompta Cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Ag 31.

V. 63. δούλη μὲν, εἴρηκεν δ' κτλ.] Consulto Sophocles mihi quidem videtur alio ordine verba posuisse, quam quo ordine ponenda fuisse interpretes iudicant, quibus ἐλεύθερον δὲ λόγον εἴρηκεν dicere debuisset videtur. Potuit autem metri causa scribere: ἀλλ' ἐλεύθερον λόγον λέγει, sed maluit sic uti fecit scribere, ut hoc significaret: haec enim mulier quanquam re serva est, sermone tamen, quem fecit, liberalem se ostendit.

V. 64. Schol.: εἰ διδακτὰ μοι· εἰ προσήκει μοι μαθεῖν.

V. 65. Schol.: ἐξενωμένου· ἐν ξένη διατριβήν. Vide ad El. 849.

V. 68. καὶ ποῦ] Vide quae de καὶ particulae usu ad Oed. R. 990. monui. De κλύεις cfr. Syntax. mea §. 2. Scholiasta: ἰδρῦσθαι· διάγειν.

ΥΛΛΟΣ.

τὸν μὲν παρελθόντ' ἄροτον ἐν μήκει χρόνου
70 Ἀνδρῆ γυναικι φασὶ νῦν λάτρην πονεῖν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πάν τοῖνυν, εἰ καὶ τοῦτ' ἔτλη, κλύοι τις ἄν.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' ἐξαφεῖται τοῦδ' ἄρ', ὡς ἐγὼ κλύω.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ δῆτα νῦν ζῶν ἢ θανῶν ἀγγέλλεται;

ΥΛΛΟΣ.

Εὐβοῖδα χώραν φασίν, Εὐρύτου πόλιν,
75 ἐπιστρατεύειν αὐτὸν ἢ μέλλειν ἔτι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἄρ' οἶσθα δῆτ', ὦ τέκνον, ὡς ἔλειπέ μοι
μαντεῖα πιστὰ τῆσδε τῆς χώρας πέρι;

V. 70. Pro φασὶ νῦν λάτρην nescio an Sophocles scripserit φασὶ λατρεῖαν πονεῖν.

V. 80 sq. Cur spuria existimem verba haec, ἐς τὸν ὕστερον τὸν λοιπὸν ἤδη βλοτον, in Emendat. p. 171 sqq. patefactum est.

V. 85. Ego primus ut spurium hunc versum includendum putavi. Cf. Emendat. p. 171 sqq.

V. 69. Schol.: τὸν μὲν παρελθόντ' ἄροτον· ἀντὶ τοῦ ἐπιαιτόν· ἀπαξ γὰρ τοῦ ἔτους ἄροτριᾶται ἡ γῆ. Sic rursus v. 825. De locutione ἐν μήκει χρόνου cf. Aesch. Ag. 610.

V. 70. Schol.: Ἀνδρῆ γυναικί· τῆ Ὀμφάλῃ· λάτρην· δοῦλον. Vide fab. Herc. c. V. §. 1.

V. 71. Schol.: πάν τοῖνυν, εἰ καὶ τοῦτ' ἔτλη· ἀκούσεται τοῖνυν τις, οἷοι Ἡρακλῆς πάν αἰσχρὸν ὑπέμεινεν, εἰ ἀληθῶς ὑπέστη τὸ δουλεύειν τῇ Ὀμφάλῃ.

V. 72. Schol.: ἐξαφεῖται· ἀφείθη, ἀπὸ τῆς ἀπὸ τῆς ἀφείθη, ἀπὸ τῆς ἀφείθη, ἀπὸ τῆς ἀφείθη.

V. 74. Εὐβοῖδα — πόλιν] Verba Εὐβ. χώραν appositionis loco sunt, ita ut Hercules adversus Oechaliam, civitatem Euboicam, exercitum duxisse dicatur. De Oechalia dixi in fab. Herc. c. IV. §. 1., de adiectivo Εὐβοίς vide 237. et Lobeck. ad Phryn. p. 39.

V. 76. ἔλειπέ] De oraculo, quod commemorat, in fab. Herc. c. IV. §. 4. monitum est.

V. 78. τὰ ποῖα — ἀγνοῶ] Eurip. Phoen. 707: τὰ ποῖα ταῦτα; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

V. 80. τοῦτον ἄρας ἄθλον] De usu activi αἰρεῖν ad Aiac. 129. diximus. Nihilominus haereo in his verbis, siquidem ἄθλον αἰ-

ΥΛΛΟΣ.

τὰ ποῖα, μῆτερ; τὸν λόγον γὰρ ἀγνοῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὡς ἢ τελευτὴν τοῦ βίου μέλλει τελεῖν,
80 ἢ τοῦτον ἄρας ἄθλον [ἐς τὸν ὕστερον τὸν λοιπὸν ἤδη βλοτον] εὐαίων' ἔχειν.
ἐν οὖν ῥοπῇ τοιαῦδε κειμένῳ, τέκνον, οὐκ εἴ ξυνέρξων, ἠνίκ' ἢ σεσώμεθα, ἢ πίπτομεν, σοῦ πατρὸς ἐξολωλότος;
85 [κείνον βλον σώσαντος, ἢ οἰχόμεσθ' ἄμα;]

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' εἶμι, μῆτερ· εἰ δὲ θεοφάτων ἐγὼ
βάζειν κατήδη τῶνδε, καὶν πάλαι παρῆν.
νῦν δ', ὡς ξυνήμι', οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ
πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι.
90 ἀλλ' ὁ ξυνήθης πότμος οὐκ ἐξ πατρὸς
ἡμᾶς προταρβεῖν, οὐδὲ δειμαίνειν ἄγαν.

V. 88 sqq. In codicibus hi versus hoc ordine et modo scripti leguntur: νῦν δ' ὁ ξυνήθης πότμος οὐκ ἐξ πατρὸς ἡμᾶς προταρβεῖν, οὐδὲ δειμαίνειν ἄγαν. νῦν δ', ὡς ξυνήμι', οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ' ἀλήθειαν πέρι. A quibus cur discendum putarim, expositum est in Emendat. p. 177 sqq. Ceterum cum Brunckio post μὴ addidi οὐ particulam.

ρεῖν et ἄθλον αἰρεσθαι nihil significare posse videtur nisi laborem suscipere. Atqui non suscepto, sed potius superato hoc labore Hercules debebat dici in posterum vitam beatam transactionis esse.

V. 82. Schol.: ἐν οὖν ῥοπῇ τοιαῦδε· ἐν κινδύνῳ καὶ ἐπὶ ἐντροπῇ ἀκμῆς ἵσταμένῳ, οὐ πορεύσῃ συλληψόμενος αὐτῷ καὶ συναγωνισόμενος;

V. 83. Schol.: ξυνέρξων τῷ πατρὶ. Male vulgo ἠνίκ' explicant quoniam. Nunquam enim aliam quam temporis significationem habet. Ita hoc quoque loco significat quando, i. e. eo tempore, quo.

V. 86 sq. Schol.: εἰ δὲ θεοφάτων ἐγὼ. εἰ δὲ καὶ ἠπιστάμην, ἢ προσηκρόειν, φησὶν, οἷοι ταῦτα προεῖπεν, πάλαι ἂν ἐγὼ συμπαραῆμην αὐτῷ. De formula καὶ πάλαι vide ad Ant. 289 sqq. ed. meae.

V. 88 sq. οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ κτλ.] Vide ad Ant. 263 ed. meae. Tum verbis πᾶσαν ἀλήθειαν περὶ τῶνδε πυθέσθαι hoc videtur significari: penitus explorare, qui sit eventus oraculorum. De locutione πᾶσαν ἀλ. vide quae ad Ant. 783 sqq. adnotavi, de positu περὶ praepositionis confer Phil. 343. 621. Ai. 792 sq.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

χώρει νυν, ὦ παῖ. καὶ γὰρ ὑστέρῳ τό γ' εὔ
πράσσειν, ἐπεὶ πύθοιτο, κέρδος ἐμπολῶ.

ΧΟΡΟΣ.

(στροφὴ α')

Ὅν αἰόλα νύξ ἐναριζομένα
95 τίκτει κατευνάζει τε φλογιζόμενον

V. 102. *πονομένη* ex Musgravii coniectura scripsi. Libri

969. 1029. El. 1111. Ant. 70. 1012. Nulla interposita voce continuo post nomen, ad quod pertinet, praepositio posita est Ai. 950. 1231. 1279. El. 34. 412. 700. 707. Ant. 73. 283. 528.

V. 92 sq. καὶ γὰρ ὑστέρῳ — ἐμπολῶ] Hoc dicit: etiam serius venienti prospere quidem res, ubi de iis audierit, lucrum afferunt. Apertum est τὸ εὔπράσσειν non eius intelligi, qui comperiat, sed illius, de quo comperiat. HERM.

V. 94 — 137. Accedit Chorus, qui quae iam canit, eorum summa haec est: Te, qui cuncta cernis, Sol, invoco, ut, ubi Hercules commoretur, nunties. Summo enim cum desiderio Deianira de eius absentia assidue conqueritur, ne quid acciderit ei, metuens. At quanquam ille continuus et periculosissimis malis conflictatur, tamen dei alicuius auxilio nunquam non ab interitu arceatur. Quapropter rogo te, regina, ut bonam spem ne abicias. Neque enim cuiquam mortalium omni vacare dolore licet, sed semper prospera adversis Fortuna alternat. Nihil enim constans in vita humana

est, ac modo hic, modo ille rebus secundis utitur. Quod te cogitare iubeo et bona sperare a Iove, qui nunquam liberorum suorum obliviscatur.

V. 94. Schol.: αἰόλα νύξ· μέλαινα, ὡς οἱ νεώτεροι; ἢ ποιητικῶς διὰ τὰ ἄσπρα, ἢ ταχέως διὰ τὸ νυκτὶ θοῆ παρ' Ὀμήρω (Il. μ, 463. cf. Buttm. Lexil. T. II. p. 65.). Comparavit iam Eustathius ad Il. a. p. 22. Aeschyl. Ag. 264: εὐάγγελος μὲν, ὅσπερ ἢ παροιμία, ἕως γένουτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα. Similiter ibid. 279: τῆς νῦν τεκούσης φῶς τὸδ' εὐφρόνης λέγω. De adiectivo αἰόλη componit Hermannus Aesch. Prom. 24. ἢ ποιητικῶν νύξ.

Ibid. Schol. rec.: ἐναριζομένα· φθειρομένη. Recte Erfurdtius: τοξενόμενη, i. e. diei spiculis, ἡλίου τόξοις (Eur. Herc. f. 1090.), percussa et confecta. Lucret. l. 148: non radii solis neque lucida tela diei discutiant.

V. 95. Schol.: τίκτει· ἀντι τοῦ ἀνατέλλειν ποιῆ. φλογιζόμενον· ἀντὶ τοῦ λάμποντα. Recte autem monitum a Neio esse ad v. κατευνάζει intelligendum esse participium γεννωμένη.

V. 96. Schol.: Ἄλιον· Ὁμηρος (Il. γ, 277). Ἡἕλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷ. Non dissimiliter nuntii partes suscipere Sol iu-

Ἄλιον, Ἄλιον αἰτῶ,
τοῦτο καρῶσαι τὸν Ἀλκμήνας, πόθι μοι, πόθι μοι
ναίει ποτ', ὦ λαμπρῶ στεροπᾶ φλεγέθων,
100 ἢ ποντίας ἀνλῶνας, ἢ δισσαῖσιν ἀπίροις κλιθεῖς,
εἴπ', ὦ κρατιστεύων κατ' ὄμμα. 101

(ἀντιστροφὴ α')

πονομένη γὰρ φρενὶ πυνθάνομαι

ποθουμένα. Vide Emendat. p. 8.

betur ab Aiace fab. cogn. v. 844 sqq. Idem in Homeric hymno Cereris interrogatur (v. 69 sqq.), quis Proserpinam rapuerit. Adde Senec. Herc. Oet. 1516 sqq. et Nonn. Dionys. XXVII, 269 sqq.

V. 97 sq. τοῦτο καρῶσαι — ναίει ποτ'] Non haerendum est in coniunctis verbis τοῦτο καρῶσαι τὸν Ἀλκμήνας. Nam nomen posterius, τὸν Ἀλκ., ex usu pervulgato coniunctum est cum verbo καρῶσαι, quum deberet elatum casu nominativo in membro relativo, πόθι — ναίει, collocari. Cf. ad v. 2 sq. Rectissime autem dicitur τοῦτο καρῶσαι, πόθι μοι ὁ Ἀλκμήνας ναίει. Apte comparavit Seidlerus Eur. Hipp. 1112: εἶθε μοι εὐξαμένα θεοῦθεν τάδε μοῖρα παράσχοι, τίχων μετ' ὄλβον κτλ. Alc. 37: ἢ τὸδ' ὑπέστη, πόων ἐκλύσασ' αὐτὴν προθανεῖν. Heracl. 745: ἔστιν δ' ἐν ὄλβῳ καὶ τὸδ' οὐκ ἀρθῶς ἔχον, εὐφυχίας δόκησις. Adde Soph. Phil. 1327 ed. meae cum nota nostra. — Ceterum Scholiastam, qui ad πόθι μοι adnotavit: λέλειπει οἰκεῖ, διατρέφει, novum membrum inchoari inde a verbis ναίει ποτέ putasse manifestum est. Atqui in promptu est videre verbum ναίει ad duo membra referendum esse, et ad πόθι μοι, et ad ἢ ποντίας ἀνλῶνας etc. De usu verbi ναίει monitum ad O. C. 118 ed. meae est.

V. 100. Schol.: ἢ ποντίας Soph. Trag. Vol. II. Sect. III.

ἀνλῶνας· τοὺς παρὰ θάλατταν τόπους στενοῦς· ἐκ δὲ τοῦτον τὰ πελάγη φησὶν. ἄρα οὖν ἐν θαλάττῃ ἔστιν; Cetera quae addit falsa sunt. Nam toto versus nihil nisi hoc significatur: utrum mare teneat (ναίει), an in alterutra continente commoretur. Ad participium autem κλιθεῖς intelligendum est ναίει, sive potius, quod continetur isto verbo, simplex verbum ἔστιν, coll. quae ad v. 1. adnotata sunt. De nominis δισσοῦς significatione, quam nemo dum editorum perspexit, vide quae ad El. 1300 sq. adnotavi. Denique nomine ἡπέροις duas continentes Asiam et Europam intelligi debere, in quas multi veterum omnem terrarum orbem dividerint, pluribus demonstravit Schaeferus Melett. critt. p. 36 sq. Postremo κλιθεῖναι τόπω τινὶ ex usu Homericō dici sic, ut sit in aliquo loco iacere, commorari, monuit iam Hermannus.

V. 101. εἴπ', ὦ κτλ.] Quod repetitum in fine membri ἐπέ est, de eo vide quae ad Ant. 814 ed. meae adnotata sunt. De ceteris recte Scholiasta: ὦ κρατιστεύων· ὦ νικῶν πάντας τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ ὀπτικόν. Καὶ Ὁμηρος· ὃς πάντ' ἐφορᾷ. Cf. O. R. 639 ed. meae. El. 810 ed. meae.

V. 102. *πονομένη*] Cf. huius fab. v. 985: κῆμαι πεπο-

τὰν ἀμφινεικῆ Ληϊάνειραν αἰεῖ,
οἰά τιν' ἄθλιον ὄρνιν, 105
οὐποτ' εὐνάζειν ἀδακρύτων βλεφάρων πόθον, ἀλλ'
εὐμναστον ἀνδρὸς δαίμα τρέφουσαν ὁδοῦ
ἐνθυμίαις εὐναῖς ἀνανδρώτοισι τρύχεσθαι, κακὰν
δύστανον ἐλπίζουσαν αἴσαν. 111

V. 106. τρέφουσαν cum Casaubono scripsi. Libri vitiose φέρουσαν. Vide Emendat. p. 9 sq.

νημένος ἀλλήλοισι δδύνας. Thucyd. II, 51: ἐπὶ πλέον δὲ ὄμως οἱ διαπεφευγότες τὸν τε θνήσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ὠκτιζοντο.

V. 103. Schol.: τὰν ἀμφινεικῆ Ληϊάνειραν τὴν περιμάχητον. Brunckius interpretatur: procorum certamine nobilem. Immo expeptitam certamine procorum explica. Cf. v. 527. Tum αἰεῖ adverbium ad πυνθάνομαι referendum videtur.

V. 104. Schol.: ἄθλιον ὄρνιν τὴν ἀλκίονα φησὶν, ἣ τίται ἐν ταῖς ὑφάλαις πέτραις, εἴτα, τῶν ὠδῶν ἀφανιζομένων, δακρύει. — ὄρνιν ἀλκίονην ἢ ἀηδόνα. Lusciniam puta significari. Cf. El. 149. et 1075 sqq.

V. 105. οὐποτ' — πόθον] Recte Hermannus explicat: οὐποτ' εὐνάζειν τὸν πόθον τῶν βλεφάρων, ὥστε γίνεσθαι αὐτὰ ἀδάκρυτα, coll. Seidlero ad Eur. El. 442. et additam. ad Vig. p. 897. Praeterea confer Ant. 863 ed. meae cum nota nostra. Non male Scholiasta: πυνθάνομαι, φησὶ, τὴν ἀμφινεικῆ Ληϊάνειραν μηδέποτε τοὺς ἀφθαλμοὺς ἀδακρύτους ἔχειν, ἀλλ' αἰεῖ τῷ πόθῳ τῶν δακρύων νικωμένην δδύγεσθαι.

V. 106. εὐμναστον — ὁδοῦ] Verba sic iungenda videntur: εὐμναστον δαίμα ὁδοῦ ἀνδρὸς τρέφουσαν, i. e. ἔχουσαν, coll. v. 28. De locutione δαίμα εὐμναστον comparat Neuius

Aesch. Ag. 155: μνάμων μή- τις, ibique Blomf. in gloss. v. 150.

V. 107. Schol.: ἐνθυμίαις εὐναῖς ταῖς μεριμητικαῖς, ταῖς πολυφροντιστοῖς ἀνανδρώτοισι δὲ, ταῖς ἐρήμοις τοῦ ἀνδρὸς. Vulgo ἐνθ. εὐν. ἀν. dativum loci esse putant; quae interpretatio multis de causis improbanda est. Ego dativum causae esse iudico, aptum ex verbo τρύχεσθαι, coll. Matth. §. 399. Rost. §. 106. b., ita ut Sophoclem, id quod facere poetae solent, imagine quadam usum, εὐναῖς ἀνανδρώτοις, toro viduo, significare absentiam mariti voluisse statuum. Ea dicitur ἐνθυμία, quod gravis et acerba Deianirae fuit.

V. 109. δύστανον] Adiectivum hoc seiungendum a nomine κακὰν esse recte iam monuit Neuius, coll. v. 16. et Phil. 291. De usu verbi ἐλπίζειν ad v. 293 sq. ed. meae monitum est.

V. 110 sq. πολλὰ — ἴδη] Genitivi absoluti sunt ἀκάμαντος — Βορέα, ut apud Hom. II. β., 397: τὸν δ' οὐποτε κύματα λέπει, παντοίων ἀνέμων, δ' ἂν ἐνθ' ἢ ἐνθα γένωνται. Et sic iam Scholiasta ad hunc locum: ἢ Νότου πύοντος ἢ Βορέου. Idem verba βάντ' ἐπιόντα τε recte explicat: τὰ μὲν ἐπιόντα, τὰ δὲ ἐπερχόμενα. Fluctus enim succedere fluctibus dicuntur. De coniunctivo ἴδη satis est unum

(στροφῆ β.)
110 πολλὰ γὰρ ὥστ' ἀκάμαντος ἢ Νότου ἢ Βορέα τις
κύματ' ἐν εὐρέι πόντῳ βάντ' ἐπιόντα τ' ἴδη, 115
οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ
115 τρέφει, τὸ δ' αὖξει βίότου
πολύπονον, ὥσπερ πέλαγος
Κρήσιον. ἀλλὰ τις θεῶν
αἰὲν ἀναμπλάκητον Ἄιδα σφε δόμων ἐρύκει. 120

adscripsisse locum Homeri II. l. 67 sq.: οἱ δ', ὥστ' ἀμητῆρες ἐναντίοι ἀλλήλοισιν ὄγγον ἐλαύρωσιν.

V. 114 sqq. Schol.: Καδμογενῆ τὸν Θεβαγενῆ Ἡρακλέα. Holodος (Theog. 530.) ὄφρ' Ἡρακλήος Θεβαγενέος κλέος εἴη. Cf. de fabula Herc. c. I. §. 1. De locutione autem vide quae ad O. R. 1. adnotavimus. Tum de δέ particula in apodosi posita ad El. 27. monitum est. Certissimum est τὸ βίότου πολύπονον nominativum esse subiectumque utriusque verbi, et τρέφει et αὖξει, ita ut, quemadmodum in mari ventis perturbato fluctus succedere fluctibus videmus, ita Herculem agitare tot vitae labores dicuntur, quot maris Cretici fluctus sint. In verbis tamen τρέφει et αὖξει non tam agitando quam potius nutriendi et augendi significatio inest. Τρέφεσθαι autem nutriri, poetae saepe dicunt homines iis rebus, quibus adeo tenentur, ut ipsa eorum vita iis contineri videatur. Sic Eur. Hipp. 367: ὃ πόνοι τρέφοντες βροτούς, ad quem locum cfr. Musgravium. Aperte autem cum τρέφει verbum αὖξει coniunctum est. Augetur enim sive crescit, cui affatim nutrimenti est. Cf. Platon. de Rep. VIII, 565: οὐκοῦν εἶα τινὰ αἰεὶ ὁ δῆμος εἴωθε διαφερόντως προδοτασθαι ξαντοῦ

καὶ τοῦτον τρέφειν τε καὶ αὖξειν μέγαν; Adde Beruhardy Synt. Gr. p. 126. Non improbabile est autem Sophoclem addito hoc verbo id adsignificare voluisse, perferendis laboribus illis gloriam suam augere Herculem. Scholiasta ad verba τρέφει — αὖξει adnotavit: ἐπὶ τροφῆς καθήμερινῆς καὶ αὖξήσεως εἶδον αὐτῷ οἱ πόνοι, et in nota sequenti inter alia haec scripsit: ἢ ὅτι οἰκτιρὸν τοῦ ἥρωος τὸ τρέφει καὶ αὖξει ὥστε τρέφεσθαι αὐτοῦ τὴν ἀρετὴν διὰ τῶν πόνων. Denique minime haerendum in verbis τὸ δὲ erat. Brevitati enim studuit poeta, hoc dicens: τὸ μὲν τρέφει, τὸ δὲ αὖξει βίότου πολύπονον. Vide quae ad O. R. 447. adnotata sunt. Postremo de usu nominis πέλαγος ad O. C. 662. exposuimus.

V. 117. Schol.: Κρήσιον ὡς πάνυ χειμαζομένης τῆς περὶ Κρήτην θαλάσσης. Cf. Horat. Od. 1, 26, 1 sqq. et Strabon. X. 4.

V. 117 sq. Schol.: ἀλλὰ τις θεῶν θάρσει, φησὶν, ὡ Ληϊάνειρα θεῶν γὰρ τις αὐτὸν ἀναμάχητον ὄντι, κολύει ἀπὸ τοῦ Ἄιδου. ἢ ἀναμπλάκητον, ἐπιτυχῆ, παρὰ τὸ μὴ ἀμπλακεῖν οἶον, κολύει αὐτὸν μὴ ἐπιτυχεῖν τοῦ Ἄιδου. — ἀναμπλάκητον ἄπταστον. Ἀναμπλάκητον est non aberrantem a scopo, sive consequen-

(ἀντιστροφή β')

- 120 ὦν ἐπι μεμφομένα δ' αἰδοῖα μὲν, ἀντία δ' οἶσω.
φραμί γὰρ οὐκ ἀποτρύειν ἐλπίδα τὰν ἀγαθὰν 125
χοῖναι σ'. ἀνάληγτα γὰρ οὐδ'
125 ὁ πάντα κραίνων βασιλεὺς
ἐπέβαλε θνατοῖς Κρονίδας.
ἀλλ' ἐπὶ πῆμα καὶ χαρὰ 129
πᾶσι κυκλοῦσιν, οἶον ἄρκτου στροφάδες κέλευθοι.
(ἐπιφθόσ.)
130 μένει γὰρ οὐτ' αἰόλα νύξ βροτοῖσιν, οὔτε Κῆρες,

V. 120. ὦν ἐπι μεμφ. de meo dedi. Libri ὦν ἐπιμεμφο-
μένα. Vide Emendat. p. 9 sqq. Tum ex Musgravii coniectura
scripsi αἰδοῖα. Libri ἀδεία. Vide Emendat. p. 11 sqq.

tem quae velit, i. e. felicitate labores impositos perficientem. Vide quae ad El. 1022. de usu verbi ἀμαρτάνειν monuimus.

V. 120. ὦν ἐπι — οἶσω] Sensus hic est: quam ob rem reprehendens te quamvis verecunda, tamen contraria afferam. Referendum autem ὦν ad sententiam illam, quae proxima stropha elata est. De ἐπι praepositione cf. Matth. §. 584. ζ. η. p. 1369., de usu adiectivi αἰδοῖος Aesch. Suppl. 194. 455.

V. 121. Schol.: οὐκ ἀποτρύειν· οὐκ ἀπογνῶναι, οὐκ ἀποκαμνύνειν, οὐκ ἀποβάλλειν, οὐκ ἀποδοκιμάζειν.

V. 124 sqq. ἀνάληγτα — Κρονίδας] Doloris enim vacua ne cuncta quidem gubernans rex dat mortalibus Saturnius, i. e. ne is quidem, cuius summa est potestas, Iuppiter, ut nullis doloribus mortales laborent, perficere potest, scilicet factis obstantibus Cf. v. 130 sqq. De οὐδέ particula ex multis exemplis unum affero Soph. Phaedr. fragm. 607 ed. Dind. v. 4 sq.: καὶ τὸνδ' (τὸν Ἐρωτα) ἀπειργεῖν οὐδ' ὁ παγκρατὴς σθένει Ζεὺς, ἀλλ'

ὑπέκει καὶ θέλων ἐγκλιεταί. De aoristo ἐπέβαλε vide Synt. m. §. 5.

V. 127 sq. ἀλλ' ἐπὶ — κυκλοῦσιν] I. e. ἐπὶ πᾶσι κυκλοῦσιν πῆμα καὶ χαρὰ, ita ut ἐπὶ significet ad versus, coll. Matth. §. 586. δ. Aperte autem verbo κυκλεῖν, de cuius significatione ad El. 1346. iam monuimus, usus hic poeta est, siquidem nunquam cessant bona et mala tanquam in orbem acta redire. Eam ipsam autem ob causam, quod perpetua est illa malorum et bonorum vicissitudo, comparatur cum conversione ursae, quippe quae perpetuo gyro in caelo vertatur et omni anni tempestate se conspiciendam praebet. Cf. Hom. Il. σ. 487 sqq.: Ἄρκτου θ', ἣν καὶ ἄμαζαν ἐπὶ κλησὶν καλέουσαν, ἣν αὐτοῦ σιγρέφεται καὶ τ' Ὀρλώνα δοκεῖται, οὗη δ' ἄμμοροσός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.

V. 130 sqq. μένει γὰρ — στέρεσθαι] Recte haec iam Hermannus interpretatus est ita: nec nox manet mortalibus, neque res adversae, neque opes, sed cito relinquunt, et ad alium accedit gaudere privarique. Poterat idem adiciere pronomem

- οὔτε πλοῦτος· ἀλλ' ἄφαρ βέβακε, τῷ δ' ἐπέρχεται
χαίρειν τε καὶ στέρεσθαι. 136
135 ἂ καὶ σὲ τὰν ἄνασσαν ἐλπίσιν λέγω
τάδ' αἰὲν ἴσχειν· ἐπεὶ τίς ὦδε
τέκνοισι Ζῆν' ἄβουλον εἶδεν; 140

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

- Πεπυσμένη μὲν, ὡς σάφ' εἰκάσαι, πάρε
πάθημα τοῦμόν· ὡς δ' ἐγὼ θυμοφθορῶ,
140 μῆτ' ἐκμάθοις παθοῦσα, νῦν δ' ἀπειρος εἶ.

V. 138. ὡς σάφ' εἰκάσαι ipse scripsi. Cfr. O. C. 16. Libri omnes ὡς ἀπεικάσαι.

illud, cui oppositum sit τῷ δέ, contineri iam nomine βροτοῖσιν, ita ut ad verba ἀλλ' ἄφαρ βέβακε addi non necesse esset; quae verba accuratius iam sic interpretare: sed cito ab alio procul sunt.

V. 134. Schol.: στέρεσθαι· ἀντὶ τοῦ λυπεῖσθαι καὶ στέρεσθαι χαρᾶς. τίς δὲ στέρεσθαι; δηλονότι τοῦ χαίρειν. Variavit orationem, verbis χαίρειν τε καὶ στ. idem significans atque iis, quae v. 127. posuit, χαρὰ καὶ πῆμα. Similiter dictum El. 265: καὶ τῶνδ' ἐμοὶ λαβεῖν θ' ὁμοίως καὶ τὸ τηρεῖσθαι πέλει.

V. 135. Schol.: ἂ καὶ σὲ τὰν ἄνασσαν· ἄπειρος καὶ σὲ λέγω χοῖναι φρονεῖν καὶ χρησιμαῖς ἐλπίσι βόσκεισθαι. ἢ οὕτως· ἂ καὶ σὲ βούλομαι φρονεῖν, οὔ τι τρέπονται καὶ ἐκ κακῶν ἐπὶ ἀγαθὰ τὰ ἀνθρώπινα. Certum est ἂ cum τὰδε pronomine iungendum esse, ut recte monuit Bernhardus Synt. p. 278., significaque, quod antecedentibus, ad quae spectant pronomina, expositum est, perpetuam malorum et bonorum vicissitudinem esse, i. e. hoc loco, facile fieri posse, ut, si malo oppressus Hercules sit, mox ta-

men incolumis revertatur. De accusativo τὰν ἄνασσαν, pro quo vocativum expectaveris, ad Ant. 1090. diximus, de λέγω, iubeo significante, ad O. C. 837. Denique de locutione ἐλπίσιν ἔχειν aperte adscripsit Neuius O. C. 1678; πόθω λάβοις, et Thucyd. II, 8: οὕτως δὲ εἰχον οἱ πλείους τοὺς Ἀθηναίους.

V. 137. Schol.: Ζῆν' ἄβουλον· δὲ βουλον καὶ κακόβουλον, μὴ βουλευόμενον τοῖς ἰδοῖς παντὶ τῷ συμμέτρον· διὸ μηδὲν φάλλον περὶ Ἡρακλέους ἐπιπέε· οὐ γὰρ περιορᾷ τὸν ἑαυτοῦ παιδὸς ὁ Ζεὺς. Ceterum recte Musgravius: ὦδε, adeo, tantopere; quantum tu scilicet in animo fingis.

V. 138. ὡς σάφ' εἰκάσαι] Ut licet coniceret. Cf. Oed. Col. 16. cum annotatione nostra.

V. 139. θυμοφθορῶ] Gl. κατὰ ψυχὴν φθείρομαι.

V. 140. μῆτ' ἐκμάθοις παθοῦσα] Notum est παθῶν ἐξέμαθον esse experientia edoctus sum. Cf. O. R. 403: παθῶν ἔγνωσ' ἄν, οἷά περ φρονεῖς. Tum μῆτε — νῦν δὲ quoddam anacoluthi genus est, satis usitatum quum a poetis tum etiam a prosaicis scriptoribus. Cf. ult-

- τὸ γὰρ νεάζον ἐν τοιοῖσδε βόσκειται
 χῶροις, ἔν' ἀναινοντος οὐ θάλλπος θεοῦ, 145
 οὐδ' ὄμβρος, οὐδὲ πνευμάτων οὐδὲν κλονεῖ,
 ἀλλ' ἠδοναῖς ἀμοχθον ἐξαίρει βίον
 145 ἐς τοῦθ', ἕως τις ἀντὶ παρθένου γυνῆ
 κληθῆ, λάβη τ' ἐν νυκτὶ φροντίδων μέρος.
 [ἦτοι πρὸς ἀνδρὸς ἢ τέκνων φοβουμένη.] 150
 τότε ἂν τις εἰσιδίδοιτο, τὴν αὐτοῦ σκοπῶν
 πρᾶξι, κακοῖσιν οἷς ἐγὼ βαρύνομαι.
 150 πάθη μὲν οὖν δὴ πόλλ' ἔγωγ' ἐκλαυσάμην·
 ἐν δ', οἷον οὐπω πρόσθεν, αὐτίκ' ἐξερώ.

V. 142. χῶροις, ἔν' ex Musgravii coniectura scripsi. Libri χῶροισιν. Tum ex mea emendatione reposui ἀναινοντος,

ius fab. 286. 334. 1151 sqq. Ai. 836. El. 1097 sq. Xenoph. Cyr. VI, 2, 4: δὲ Κῦρος τὰ τε ἄλλα εἰς τὸν πόλεμον παρεσκευά- ζετο μεγαλοπρεπῶς, ὡς δὴ ἀνήρ οὐδὲν σμικρὸν ἐπινοῶν πράττειν, ἐπεμελεῖτο δὲ κτλ.

V. 141 sqq. τὸ γὰρ νεάζον — οὐδὲν κλονεῖ] Comparantur tenerae puellae cum plantis sive arboribus, eo in loco sitis, quo neque nimio aestu solis, neque imbre, neque vento pessum- dentur. Cf. Hom. Od. ε, 478 sqq.: τοὺς (θάμνους) μὲν ἄρ' οὐτ' ἀνέ- μων διὰ μινος ἤγγρον ἀέντων, οὐδέ ποτ' Ἥλιος φάεθων ἀκτι- σιν ἔβαλλεν, οὐτ' ὄμβρος περὶ- ασκε διαμπερές. coll. Od. τ, 440 sqq. Soph. O. C. 675 sqq. ed. meae et Ai. 551. cum nota nostra.

V. 144. ἀλλ' ἠδοναῖς — βίον] Quod per se spectatum insolenter et contra omnem usum dictum videtur, βίον ἐξαίρειν, id mihi quidem satis aptum huic loco videtur, in quo quum puel- lae cum plantis comparentur, felicissime accrescentibus, recte eae dici possunt se tollere, i. e. adolescere sive pro- crescere. Nam βίον ἀμοχθον

ἐξαίρειν idem fere est atque ἐν βίῳ ἀμόχθω ἐξαίρειν ἐαντόν. Similiter El. 603. dictum ἀδανῶ βίον est. De dativo ἠδοναῖς vide Matth. §. 400, 5. Rost. §. 106. c.

V. 146. λάβη τ' — μέρος] Quidam editores ἐν νυκτὶ iungunt cum φροντίδων, explicantes: nocturnas curas acceperit. Quod non probandum videtur. Νύξ dicitur ea nox, qua primum maritus ad sponsam accedit. Cf. Soph. fragm. Ter. 517 ed. Dind. v. 11: καὶ ταῦτ', ἐπειδὴν εὐφρό- νη ζεύξη μία, χροῶν ἐπαιεῖν καὶ δοκεῖν καλῶς ἔχειν. et Hom. Od. σ, 271: νύξ δ' ἔσται, ὅτε δὴ στυγερός γάμος ἀντιβολήσει οὐ- λομένης ἡμέθην.

V. 147. Schol.: ἢ πρὸς ἀντὶ τῆς ὑπέρο. Vide ad O. R. 1400.

V. 148 sq. τὴν αὐτοῦ — πρᾶ- ξιν] Schol.: τὸ αὐτοῦ ὡς πρὸς τὸ νεάζον ἀποδέδωκεν. Immo vide quae ad El. 758. ad- notata sunt. De substantivo πρᾶξις, statum sive condi- tionem significante, cf. v. 294. Ai. 790. 792. Ant. 1304 sq. Deinde κακοῖσιν οἷς per attra- ctionem dictum pro κακὰ, οἷς, non pro οἷς κακοῖσιν.

- ὁδὸν γὰρ ἦμος τὴν τελευταίαν ἀναξ 155
 ὠρματ' ἀπ' οἴκων Ἡρακλῆς, τότε ἐν δόμοις
 λείπει παλαιὰν δέλτον ἐγγεγραμμένην
 155 ξυνθήμαθ', ἀμοὶ πρόσθεν οὐκ ἔτλη ποτέ,
 πολλοὺς ἀγῶνας ἐξιῶν, οὐπω φράσαι.
 ἀλλ' ὡς τι δράσων εἶρε, κοῦ θανούμενος. 160
 νῦν δ' ὡς ἔτ' οὐκ ὦν εἶπε μὲν λέχους ὅ τι
 χρεῖη μ' ἐλέσθαι κτῆσιν, εἶπε δ' ἦν τέκνοις
 160 μοῖραν πατρῷας γῆς διαιρετὴν νέμοι,
 χρόνον προτάξας, ὡς, τρίμηνον ἠνίκα
 χώρας ἀπείη κἀνιαύσιον βεβώς, 165

pro quo libri αὐτοῦ καὶ νιν habent. Vide Emend. p. 17 sqq.

V. 147. Spurious hunc versum esse primus vidit Dindorfius.

V. 150. πάθη — ἐκλαυσά- μην] Vocabulo πάθη non significat Deianira, ut Scholiasta putat, Herculis labores aut in- fortuna, sed sua ipsius, i. e. mag- nam illam sollicitudinem angore- que, quo perpetuis Herculis laboribus afficiebatur. Cf. 28 sq. et 175 sq.

V. 154 sq. Schol.: παλαιὰν δέλτον· ὅτι πρὸ πολλοῦ χρό- νου χρησμός ἦν αὐτῷ δεδομένος. Vide quae in fab. Herc. c. IV. §. 4. disputavi. Vehementer enim errant qui nomine δέλτος hic et v. 47. testamenti tabellam significari putant. Utrouque loco et nexu sententiarum: et res ipsa docet tabellam significari eam, in qua Hercules oraculum Dodo- naeum perscripserat. Cf. v. 1166 sqq.: ἃ (μαντεῖα) τῶν ὄρεων καὶ χαμαικοιτῶν ἐγὼ Σελλῶν ἐσ- ελθὼν ἄλλος εἰς ἐγγραφάμην. Itaque ξυνθήματα, quae scripta in tabella illa fuisse dicuntur, signa sunt sive notae, quibus pro integris nominibus illo tem- pore utebantur. De locutione δέλ- τος ἐγγ. ξυνθήματα vide Matth. §. 424, 2. Rost. §. 112, 7.

V. 156. πολλοὺς — ἐξιῶν] De locutione ἀγῶνας ἐξιῶν in

Censura Ai. ab Lobeck. ite- rum edit. p. 52. expositum est.

V. 158 — 169. νῦν δ' ὡς κτλ.] Non sine causa moneo nexum huius loci sensumque, si paucis comprehendatur, hunc esse: tum vero ita discessit, ut testamento facto, si post quindecim menses non reversus esset, se mor- tuum existimari debere diceret; eo enim tempore elapso aut moriendum sibi esse, aut omnibus la- boribus perfuncto bea- tam vitam fore oraculo Dodonaeo sibi praedi- ctum esse.

V. 158. ἔτ' οὐκ ὦν] Ita Phil. 1217: ἔτ' οὐδὲν εἶμι, O. R. 24: ἔτ' οὐχ οὔτε.

V. 158 sq. Schol.: χρεῖη μ' ἐλέσθαι κτῆσιν· ἔλεγε προσήκειν ἐμὲ λαβεῖν τὴν προῖκα καὶ τὰ δῶρα, ἃ ὑπερ' τοῦ λέχους ἐκτησάμην. De muneribus iis, quae in ἀνακαλυπτηγῶσι accipe- re sponsae solitae essent, alii Spanhem. ad Callim. h. Dian. 74. conferri iusserunt.

V. 161 sq. χρόνον — βεβώς] Ad adiectiva τρίμηνον et ἐνιαύ-

τότ' ἢ θανεῖν χρεῖη σφε τῷδε τῷ χρόνῳ,
ἢ τοῦδ' ὑπεκδραμόντα τοῦ χρόνου τέλος
165 τὸ λοιπὸν ἤδη ζῆν ἀλυπτήν βίω.
τοιαῦτ' ἔφραζε πρὸς θεῶν εἰμαρμένα,
[τῶν Ἡρακλείων ἐκτελεντάσθαι πόνων,] 170
ὡς τὴν παλαιὰν γῆγὸν ἀνδῆσαι ποτε
Δωδῶνι δισῶν ἐκ πελειάδων ἔφη.
170 καὶ τῶνδε ναμέρτεια συμβαίνει χρόνον

V. 164. τοῦδ' ego scripsi. Libri vitiose τοῦθ'.

σιον cogitatione repetendum nomen χρόνον est. Verba ἀπείη βεβῶς sic videntur accipienda esse: post discessum suum abesset.

V. 163 sqq. τότ' ἢ — βίω] Hoc dicit: tum aut moriendum sibi esse illo ipso tempore, aut, si illud tempus incolumis exegisset, postmodo beatam vitam fore. De locutione ζῆν βίω ἀλυπτήν ad El. 637. dictum est.

V. 166. τοιαῦτ' ἔφραζε] Certum est subiectum verbi ἔφραζε non tabellam, sed Herculem esse.

V. 168 sq. ὡς τὴν παλαιὰν — πελειάδων] Vide quae in fab. Herc. c. IV. §. 4. exposita sunt.

V. 170sq. Schol.: καὶ τῶνδε ναμέρτεια καὶ τῶν εἰρημένων ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλήθεια νῦν ἀποβαίνει ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ, ὡς τε ὀπίστερον πρᾶξι θήναι. De genitivo χρόνον vide Matth. §. 377, 2. Rost. §. 108., i., de συμβαίνει v. 1174., de ὡς ad Ant. 292.

V. 173. φόβῳ — ταρβοῦσαν] Recte Seidlerus coniungenda haec verba esse monuit, coll. Eur. Herc. f. 971: οἱ δὲ ταρβοῦντες φόβῳ ὄρουον ἄλλος

ἄλλοσε. Est autem φόβῳ ταρβεῖν Latīnorum metu trepidare. Carere enim omni vi participium ταρβοῦσαν videtur, si φόβῳ ad ἐκπηδᾶν spectare putaveris. De ei particula cf. Elmsl. ad Eur. Med. 181. et huius fab. 666. Scholiasta: μένειν ἀντὶ τοῦ ζῆν.

V. 175. Schol.: εὐφημίαν νῦν ἴσχε' εὐφημία φώνει, recteque Musgravius: „bene ominata loquere. Quasi castigatio est Deianirae, cuius orationem male ominata verba terminaverant.“ Contra errare qui εὐφημίαν et εὐφημία φώνει nil nisi silentium et silere significare et hic et alibi putent, in quibus praeter alios Blomfieldius in gloss. ad Aesch. Ag. 1218. est, his evincitur argumentis. Primum ipsa compositio nominis flagitat, ut εὐφημίαν non silere, sed bene aut fauste dicere significasse putemus; deinde, quod contrariae notionis vocabulum est, εὐφημίαν nunquam sic usurpatum videmus, ut nihil nisi loqui sive non tacitum esse, sed ita, ut ubique male ominata loqui aut male dicere significaret; denique saepe verba εὐφημίαν et σιγᾶν coniuncta reperiuntur, ut Eurip. Iph. A. 1564: εὐφημίαν ἀνέπε καὶ σιγῆν σιγατῶ. Aristoph. Eq. 1316: εὐ-

τοῦ νῦν παρόντος, ὡς τελεσθῆναι χρεῶν.
ὡςθ' ἠδέως εὐδουσαν ἐκπηδᾶν ἐμὲ 175
φόβῳ, φίλαι, ταρβοῦσαν, εἴ με χροὴ μένειν
πάντων ἀρίστου φαιτὸς ἐστρημένην.

ΧΟΡΟΣ.

175 εὐφημίαν νῦν ἴσχε' ἐπεὶ καταστεφῆ
στείχονθ' ὄρω τιν' ἄνδρα πρὸς χαρὰν λόγων.

V. 167. Hunc versum ego primus uncis inclusi. Vide Emendat. p. 183 sqq.

φημίαν χροὴ καὶ στόμα κλείειν. Thesmoph. 39: εὐφημος πᾶς ἔστιν λέως, στόμα σιγκλείουσι; postremo ut nemo unquam Graecorum, qui nihil nisi plura loqui aliquem vetuerit, dixisse εὐφήμει sive εὐφημία φώνει reperitur, ita in omnibus iis locis, in quibus εὐφημίαν aut verba derivata viri docti nihil nisi silere significare putant, diligens interpres facile perspiciet propriam valere eius verbi notionem, quae est bene ominata loqui; quae tamen ipsa locutione saepe nihil aliud significatur, quam non infausta, non abominanda dicere. Sic Ai. 362. 591. et El. 1211. εὐφημία φώνει dictum est. Platon. de Legg. X. p. 907. init. Apud Aeschyl. Ag. 1247, quum Casandra cecinisset: Ἀγαμέμνονος σέ φημι' ἐπόψεσθαι μορον. Chorus respondens: εὐφημιον, ὃ τάλανα, κοίμησον στόμα, non illud dicit, quod Blomfieldius putavit, sile, sed hoc: noli tam abominanda dicere, i. e. deus hoc avertat! Eodem sensu Eurip. Hippol. v. 724. Chorus Phaedrae, quum dixisset, θανεῖν μέλλω, respondit: εὐφημιος ἔσθι. Quod idem Blomfieldius male interpretatur: sile. Eiusdem generis sunt εὐφημος ἔσθι Orest. 1327. et εὐφημία φώνει Iph. T. 687. et Herc. f. 1185.

Explicat ipse Aeschylus locutionem γλώσσαν εὐφημιον φέρειν Choeph. 581 sq. dicens: ὑμῖν δ' ἐπαινώ γλώσσαν εὐφημιον φέρειν, σιγᾶν θ' ἔπου δει καὶ λέγειν τὰ κατὰ. In uno quodam genere loquendi non incommode εὐφημίαν Latine silere interpreteris, quando quis sacra facturus eos, qui adsunt, εὐφημίαν iubet. Cuius rei causa haec est, quod in sacris faciendis si quis alios εὐφημίαν iubebat, quanquam proprie nihil nisi infausta verba deprecabatur, tamen, quum in sacrificiis omnis interpellatio infausta esset, ii, qui εὐφημίαν iussi erant, ita tantum satisfacere iubenti poterant, ut silerent. Ita Soph. El. 630. ἐπ' εὐφημίου βοῆς θύουσι interpretari licet: cum silentio sacrificare.

Ibid. καταστεφῆ] Vide quae ad O. R. 82. adnotata sunt.

V. 176. πρὸς χαρὰν λόγων] Proprie hoc significant: ut adferat voluptatem sermonis. Sic El. 921: οὐ πρὸς ἡδονὴν λέγω τάδε; Voluptate autem sermonis facile apparet iucundum nuntium significari. Schol.: πρὸς χαρὰν λόγων· πρὸς χάριν ἀπαγγελουμένα, λόγων ἡδονὴν διδόντα. ἐν τοῦ στεφάνου δὲ στοιχάζεται, ὅτι μέλλει χρησιτὰ ἀπαγγέλλειν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

180 Δέσποινα Δηάνειρα, πρώτος ἀγγέλων
ὄκνου σε λύσω. τὸν γὰρ Ἀλκμήνης τόκον
καὶ ζῶντ' ἐπίστω καὶ κρατοῦντα καὶ μάχης
180 ἄγοντ' ἀπαρχὰς θεοῖσι τοῖς ἐγγωρίοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τίν' εἶπας, ὦ γεραίε, τόνδε μοι λόγον;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τάχ' ἐς δόμους σοῦς τὸν πολύζηλον πόσιν 185
ἤξειν, φανέντα σὺν κράτει νικηφόρῳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ τοῦ τόδ' ἀστῶν ἢ ξένων μαθῶν λέγεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

185 ἐν βουθερεῖ λειμῶνι πρὸς πολλοὺς θεοῖ
Δίχας ὁ κήρυξ ταῦτα. τοῦ δ' ἐγὼ κλύων
ἀπῆξ', ὅπως τοι πρώτος ἀγγείλας τάδε 190
πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι καὶ κτόμην χάριν.

V. 177. *πρῶτος ἀγγέλων*] Cf. v. 185 sqq. Tum Scholiasta: ὄκνου φόβου. Ὀμηρος: ὄκνελω δ' ἔππων.

V. 183. *σὺν κράτει νικηφόρῳ*] Non recte Winsemius interpretatur: cum victore exercitu. Melius Brunckius: decore victoriae insignem. Verum plus est *σὺν κράτει νικηφόρῳ* quam quod scriptum est El. 687: *νίκης ἔχων πάντιμον γέρας*. Adsignificatur enim potestas sive potentia, quam consequitur qui victoriam reportavit. Cf. huius fab. 497: *μέγα τι σθένος ἔ Κύπρις ἐκφέρεται νίκης ἀεί*. Oed. Col. 1088: *σθένει πνικελῷ*. Electr. 85: *ταῦτα γὰρ φέρει ἴκην τ' ἐπ' ἡμῖν καὶ κράτος τῶν θρωμένων*.

V. 184. *ἀστῶν ἢ ξένων*] Vide quae ad El. 958. adnotata sunt.

V. 185. Schol.: *ἐν βουθερεῖ λειμῶνι*: ὑπὸ βαῶν θεριζομένῳ τοῖς ὀδοῦσι, τουτέστι, βοῦς ἰστέρονι.

V. 187. *ὅπως τοι*] Seidlerus adscripsit Xenoph. Anab. III, 1, 18: *ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα, πάντα ποιητέον*.

V. 188. *πρὸς σοῦ τι κερδάναιμι*] De re cf. Phil. 544. et O. R. 1006.

V. 189. *αὐτὸς — εὐτυχεῖ*] Ipse vero qui fit ut absit, si quidem res bene se habet? *Αὐτός* est is, a quo audivisti, i. e. Lichas. De verbo impersonali *εὐτυχεῖ* cf. El. 945. *πόσιν τοι χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ*.

V. 190. Schol.: *οὐκ εὐμαρέλα χρώμενος*: οὐκ εὐχέλεις, ἀντι τοῦ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ εὐχέλεις παραγετέσθαι.

V. 191. Schol.: *Μηλιεὺς ἅπας λεῶς*: Μηλιεὺς, ἔθνος Θετταλικῶν πλησίον Τραχίνος. *Μηλία* δὲ ἡ πόλις καλεῖται. De verbo *κλύνειν*, explorare significante, iam ad Ant. 397. monitum est.

V. 193. *τὸ γὰρ ποθοῦν*] I. e. τὸ πόθημα, ut τὸ θέλον

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

αὐτὸς δὲ πῶς ἄπεστιν, εἶπερ εὐτυχεῖ;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

190 οὐκ εὐμαρέλα χρώμενος πολλῇ, γύναι.
κύκλω γὰρ αὐτὸν Μηλιεὺς ἅπας λεῶς
κρίνει παραστάς, οὐδ' ἔχει βῆναι πρόσω. 195
τὸ γὰρ ποθοῦν ἕκαστος ἐμαθεῖν θέλων
οὐκ ἂν μεθεῖτο, πρὶν καθ' ἡδονὴν κλύειν.
195 οὕτως ἐκεῖνος οὐχ ἐκῶν, ἐκοῦσι δὲ
ξύνεστιν· ὄψει δ' αὐτὸν αὐτίκ' ἐμφανῆ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὦ Ζεῦ, τὸν Οἰτης ἄτομον ὅς λειμῶν' ἔχεις, 200
ἔδωκας ἡμῖν ἀλλὰ σὺν χρόνῳ χάραν.
φωνήσατ', ὦ γυναῖκες, αἱ τ' εἴσω στέγης
200 αἱ τ' ἐκτὸς αὐλῆς, ὡς ἄελπτον ὄμμ' ἐμοὶ
φήμης ἀνασχὸν τῆσδε νῦν καρπούμεθα.

O. C. 1245 ed. meae positum pro τὸ θέλημα. Vide quos ibi conferri iussi Reisig. Coni. in Arist. p. 143. et Matth. §. 570. Est autem τὸ πόθημα id quod quis desiderat.

V. 195. Schol.: *οὐχ ἐκῶν, ἐκοῦσι δέ*: τοῖς Μηλιεῦσιν αὐτὸς ὁ Δίχας οὐνεστιν οὐχ ἐκῶν· βούλεται γὰρ αὐτὸς αὐτῶν ἀποστάς ἔλθειν πρὸς σέ.

V. 197. Schol.: *τὸν Οἰτης ἄτομον ὅς λειμῶν'*: τὸν ἀπόρθητον. συμβαλόντες γὰρ οἱ δυσμενεῖς δηοῦσι τὰ χωρία. ἄμεινον δὲ, τὸν ἀφιερωμένον θεοῖς καὶ ἀγεώγητον, ὃν οὐδὲ βοτὰ καταβόσκειται· τὰ δὲ τοιαῦτα χωρία ὀργάδας ἐκάλουν. Vera posterior explicatio est. Cf. Eur. Hipp. 73 sqq.: *σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον ἐξ ἀκηράτου λειμῶνος, ὦ δέσποινα, κοσμήσας φέρω, ἐνθ' οὔτε ποιμὴν ἀξιοὶ φέρβειν βοτὰ, οὐδ' ἦλθέ πω σίδηρος, ἀλλ' ἀκηρῆτον μέλισσα λειμῶν' ἤριτον διέρχεται, αἰδῶς δὲ ποιαιμιαῖσι κητεῦει δρόσοις, ad quem*

locum conferri Valcken. potest. De verbi *ἔχειν* usu monitum iam ad O. C. 54. est.

V. 198. *ἀλλὰ*] Vide Philoct. 1023. cum nota nostra.

V. 199. Schol.: *φωνήσατ', ὦ γυναῖκες*: ἀντι τοῦ, ὁλοκληροῦσατε καὶ βοηθοῦτε, χάριν ὁμολογεῖσθε τοῖς θεοῖς. De *ἔσω* adverbio, pro quo ponendum fuisse *ἐξιδον* videatur, dictum ad Ant. 489. est.

V. 200. *αἱ τ' ἐκτὸς αὐλῆς*] Res ipsa docet eadem de re debere *αὐλῆν* dictum esse, quae modo voc. *στέγης* significata sit, i. e. de domo. Conferatur Phil. 722: *πατριῶν ἄγει πρὸς αὐλάν*. et huius fab. 901.

V. 200 sq. *ὡς ἄελπτον — καρπούμεθα*] I. e. ὡς νῦν καρπούμεθα φήμης τῆσδε ὄμμα, ὃ ἄελπτως ἐμοὶ ἀνέτειλεν. Recte Scholiasta: *ἀνασχόν' ἀναφανέν, ἀνατεῖλαν, ἐν μεταφορᾷ τοῦ ἡλίου*. Comparat Deianira nuntium, qui modo perlatus

ΧΟΡΟΣ.

Ἀνολολύξεται δόμος εφεστίοις ἀλαλαγαῖς 205
 ὁ μελλόνυμφος, ἐν δὲ κοινὸς ἀρσένων
 205 ἴτω κλαγγά, τὸν εὐφρατέραν
 Ἀπόλλωνα προστάταν.

ad eam erat, cum sole ex-
 oriente, ita ut φήμης ὄμμα
 eodem modo dictum sit, quo
 Ant. 879: οὐκ ἔτι μοι τόδε λαμ-
 πάδος (solis) ἰδὸν ὄμμα θέμις
 ὄσῃν ἰαλαίνω. De coniunctis
 ἀελπιον ἀνασχόν cf. O. C. 1120:
 τέκν' εἰ φανέντ' ἀελπια μηκύνω
 λόγον.

V. 202 sqq. Recte Scholia-
 sta ad v. 213. adnotavit: τὸ με-
 λιθάμιον οὐκ ἔστι σιάμιον, ἀλλ'
 ἐπὶ τῆς ἡδονῆς ὀρχοῦνται.

V. 202 sq. ἀνολολύξεται
 δόμος — ὁ μελλόνυμφος] Sic Eur. El. 691: δολολύξεται πᾶν
 δῶμα. Notum primum illud est,
 verbum δολολύξαι proprium esse
 feminarum, summa laetitia exsul-
 tantium. Raro de viris et in re-
 tristi dicitur, ut Soph. El. 749
 sqq. Cf. Blomf. ad Aesch. Spt.
 c. Th. gl. 254. Elmsl. ad Eur.
 Heracl. 782. Seidl. ad Eur. El.
 686. et Kiesel. ad Theocr.
 XVII, 64. Deinde quum δόμος
 saepissime pro iis ponatur, qui
 sunt in domo, nihil apparet of-
 fensionis esse in coniunctis ver-
 bis δόμος ὁ μελλόνυμφος, i. e.
 domus, et quidem puellae,
 quae sunt in domo. Pro quo ne quis melius scriptu-
 rum poetam fuisse putet, si pro
 subiecto totius loci nomen puell-
 arum ipsarum posuisset, sciendum
 est primarium ac potissimum,
 quod et voluerit dicere poeta et
 aptissime dixerit, hoc esse,
 totam domum ululaturam esse,
 secundarium illud, qui laetos illos clamores
 sublaturi essent. Utrumque autem sexum, et mulie-
 brem et virilem, quum hymnum
 in Apollinem canturum esse di-

cere vellet, non poterat melius
 dicere, quam dixit, quum prae-
 positio nomine primario, δόμος,
 ea, quae ad explicandum id no-
 men pertinerent, postposuit hoc
 modo, ὁ μελλόνυμφος, ἐν δὲ
 κοινὸς ἀρσ. ἴτω κλαγγά. Et quum
 Deianira paulo ante v. 199 sq.
 ex iis, qui in domo erant, mulie-
 res tantum dis agere gratias ius-
 sisset, recte Chorus ante omnia
 illarum cantu resonaturam esse
 domum dicit, sic ut tantum sese
 velle, ut una cum iis viri canant,
 addat. Denique vix opus est, ut
 moneam accusativum τὸν εὐφ.
 Ἀπόλλωνα aptum ex verbo ἀνο-
 λολύξεται esse. Cf. El. 749 sq.

Ibid. Schol.: εφεστίοις
 ἀλαλαγαῖς ταῖς ἐπὶ τῶν θνητῶν
 εὐχαῖς ἀπὶ τοῦ ὁ πᾶς οἶκος
 Ἡρακλέους θύσας καὶ εὐχὰς
 ποιεῖτω. Apparet simul ex hac
 interpretatione auctorem eius
 δόμος, quod restituumus, scrip-
 tum repperisse.

V. 204 sq. ἐν δὲ — κλαγγά] Schol.: τὸ κοινὸς Ἀπιδόν
 ἔστιν, ὡς (Hom. II. β, 742.) κλυ-
 τὸς Ἴπποδάμεια. Cf. Matth.
 §. 118. not. 1. De ἐν δὲ ad El.
 700. dictum est.

V. 205 sq. τὸν εὐφ. — προ-
 στάταν] Quum bene phare-
 tratum poeta Apollinem dicit,
 hoc in eo videtur praedicare,
 quod telis suis perniciem, quae
 imminere Herculi visa erat, fel-
 liciter dispulisset. Cf. O. R. 202
 sqq. Tum Scholiasta: προ-
 στάταν σπιτήρα. Vide quae
 ad El. 624. adnotavimus. Can-
 nitur ergo hymnus in Apollinem,
 quod, quum deus tutelaris es-
 set, mala illa, quae Herculi im-
 minebant, depulisse putabatur.

ὄμοῦ δὲ παιᾶνα, παιᾶν' 210
 ἀνάγετ', ὦ παρθένοι,
 βοᾶτε τὰν ὁμόπορον
 210 Ἄρτεμιν Ὀρτυγίαν, ἐλαφάβολον, ἀμφίπυρον,
 γείτονας τε νύμφας. 215

Eadem de causa idem Ai. 702
 sqq. a Choro celebrari videtur.

V. 207 sqq. ὄμοῦ δὲ κτλ.] Coherent haec cum anteceden-
 tibus ita: dum intus in do-
 mo summa cum exultatione
 puellae acclamantibus
 pueris Apollinem cele-
 brabunt, nos, o virgines,
 alta voce Dianam praedi-
 cemus. Eadem numina, Apollo
 et Diana, una invocantur, ut au-
 xilio veniant, O. C. 1091 sqq.
 Chorus autem, quum dicit: παι-
 ᾶνα ἀνάγετ', ὦ παρθένοι, quam-
 vis alias quam ipsius Chori per-
 sonas alloqui videatur, tamen se-
 met ipsum tantum appellat. Eo-
 dem modo sese appellat Chorus
 infra v. 821. dicens: ἦδ', οἶον, ὦ
 παῖδες, κτλ., ad quem locum vi-
 de quae recte Scholiasta adnota-
 vit. Eadem ratione dicendi usus
 est Sophocles El. 1384: ἦδεθ',
 ὄπη κτλ., ubi v. Scholiastam.

Ibidem. παιᾶνα — Ἄρτε-
 μιν] Notum illud est, paeaneum
 non minus Dianae quam Apollin-
 nis proprium fuisse; vide, quem
 Hermannus conferri iubet, Pro-
 clum Chrestom. p. 381. ed. Gaisf.
 Deinde monendum est accusati-
 vum τὰν ὄμ. Ἄρτεμιν non aptum
 esse e verbo βοᾶτε, sed ex lo-
 cutione παιᾶνα ἀνάγετε, βοᾶτε,
 ita ut utrumque verbum ad no-
 men παιᾶνα referendum sit, pae-
 anem extollite, clamate;
 quod multo gravius dictum, quam
 si pro βοᾶτε οὐν μεγάλη βοᾶ vel
 simile quid scriptum esset. De
 locutione παιᾶνα ἀνάγετε cf.
 Eur. Phoen. 1359: ἀνάγετε κω-
 κυτόν, de accusativo ex illa lo-
 cutione apto Herc. f. 687: παιᾶ-
 να ἤμοῦσι τὸν Λατοῦς γόνον.

Denique in locutione παιᾶνα βο-
 ᾶν nemo haerebit, qui meminerit
 similia, qualia sunt ὄπα, ἰωάν,
 μέλη βοᾶν. Cf. Censuram meam
 Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p.
 59 sq. Schol.: ἀγγυεῖτε καὶ
 τιμᾶτε τὴν ἔμα τῷ Ἀπόλλωνι
 παραῖσαν, τὴν ἐν Ὀρτυγίᾳ τι-
 μωμένην.

V. 210. Ὀρτυγίαν] Orty-
 gia dea, tanquam in insula Orty-
 gia culta, appellatur etiam ab
 Ovidio Metam. I, 694. Cf. Dis-
 sen. Explic. Pind. Nem. I, 1.
 et O. Müller. Dori. T. I. p.
 116. et p. 376 sqq. De altero
 epitheto ἐλαφάβολον iuvat con-
 ferre O. C. 1092 sq.: πυκνοστέ-
 κτων ὄπαδὸν ἀκυπόδων ἐλάφων.

Ibid. Schol.: ἀμφίπυρον
 παρ' ὅσον ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ
 δαδονγεῖ, ἢ αὐτῇ οὖσα τῇ Ἐκά-
 τη. Cf. O. R. 201 sq. cum nota
 nostra.

V. 212. γείτονας τε νύμ-
 φας] Schol.: νύμφας φησὶ τὰς
 Ὀρεστιάδας, παρ' ὅσον ἐν τοῖς
 ὄρεσι διατρέβει ἢ Ἄρτεμις. Sic
 Virg. Aen. I, 498: Qualis in
 Eurotae ripis aut per iu-
 ga Cynthi exercet Diana
 choros, quam mille secu-
 tae hinc atque hinc glo-
 merantur Oreades. Ovid.
 Met. III, 178 sqq. Minime vero
 nymphae illae γείτονες dici ita
 existimandae sunt, ut sociae
 sint Dianae, in quo errore Brun-
 ckius videtur versatus esse, sed
 quod, quum comites essent Dia-
 nae, quae habitare, quod sacrum
 ei erat, litus vicinum putabatur,
 et ipsae vicinae Trachiniis erant.
 Cf. quae ad v. 628 ed. meae
 notata sunt.

ΛΙΧΑΣ.

ἔγωγέ τοι σφ' ἔλειπον ἰσχύοντά τε
καὶ ζῶντα καὶ θάλλοντα καὶ νόσφ βαρύν. 235

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ γῆς; πατρώας, εἴτε βαρβαροῦ; λέγε.

ΛΙΧΑΣ.

ἀκτὴ τις ἔστ' Εὐβοίης, ἐνθ' ὀρίζεται
235 βωμοὺς τέλη τ' ἔγκαρπα Κηναίω Διί.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

εὐκταῖα γαίνων, ἢ πὸ μαντείας τινός;

ΛΙΧΑΣ.

εὐκταί', ὄθ' ἤρει τῶνδ' ἀνάστατον δόρει 240
χώραν γυναικῶν, ὧν ὄρεῖς ἐν ὄμμασιν.

terum nemo non intelliget facere praeconem, quod saepe facere istiusmodi homines videmus, ut Herculis causam suam faciat, et, quae illi propria erant, quasi communia sibi cum illo fingat esse.

V. 231 sq. ἰσχύοντά τε — βαρύν] Gratum quid facturus Deianirae quam plurimis verbis salvum esse Herculem affirmat. Quod quum faciat παθητικῶς, nihil fere attinet, quo ordine singula proponantur. Itaque minime haerendum in eo est, quod ζῶντα non primo loco positum est.

V. 233. Schol.: πατρώας: ἀντὶ τοῦ Ἑλλάδος. Ἀργεῖος γὰρ ὁ Ἡρακλῆς. Natus tamen Thebis putabatur. Cf. de fab. Herc. c. I. §. 2. De omisso ante πατρώας εἴτε cf. Matth. §. 517 extr.

V. 235. βωμοὺς — Διί] Eustathius p. 789, 17. (702, 50.) comparat πάγκαρπα θόματα in El. v. 634. ad mentem Scholiastae, qui ita scribit: τέλη, θυατίας, ἔγκαρπα δὲ, θυμιάματα τὰ ἀπὸ ἀνθῶν ἢ καρπῶν. Mira vero Iovi sacra ab Hercule, urbe capta. Valckenarius recte vidit de luco sermonem esse Iovi

consecrato, quum poeta de eadem re v. 733. scribat: ἐνθα πατρώω Διὶ βωμοὺς ὄρεῖται τεμενίαν τε φυλλάδα. Illo quoque in loco pravae interpretationes adlatæ sunt. Schol.: τὸν ἀπὸ τῶν τεμενῶν στέφανον, ἢ τέμενος πολύφυλλον. Hoc postremum verum. Dubitanter Musgravius τέλη intelligi posse προσόδους dicit, Harpocratem adferens in v. ἀπὸ μισθωμάτων. Atqui hanc veram interpretationem esse certissimum est. Ita Harpocratio: Ἀδύμῳ φησὶν ὁ γραμματικὸς ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν τεμενῶν προσόδων. ἐκάστη γὰρ θεῶν πλέθρα γῆς ἀπέμενον, ἐξ ὧν μισθουμένων αἱ εἰς τὰς θυσίας ἐχέτοιο δαπάναι. οὐ γὰρ κατ' εὐσέβειαν ἔθνον τὰ ἱερεῖα, ἀλλὰ μισθοῦμενοι. Praeclare illustrent Sophoclis utrumque locum tabulae Heracleenses, ex quibus et ὄρεῖται atque ὀριστὰ propria esse verba de finibus constituentis regundisque, et mercedem locati agrī certa copia frugum pentadi solitam intelligitur. HERM.

V. 235. Schol.: Κηναίω Διί. Κήναιον, Εὐβοίας ἀκρωτήριον, ἀπὸ Κηναίου τοῦ Ἐλεφῶρον.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

αὐταὶ δέ, πρὸς θεῶν, τοῦ ποτ' εἰσὶ καὶ τίνες;
240 οἰκτραὶ γάρ, εἰ μὴ ξυμφοραὶ κλέπτουσί με.

ΛΙΧΑΣ.

ταύτας ἐκείνος Εὐρύτου πέσρας πόλιν
ἐξείλεθ' αὐτῷ κτῆμα καὶ θεοῖς κριτόν. 245

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἢ καπὶ ταύτῃ τῇ πόλει τὸν ἄσκοπον
χρόνον βεβῶς ἦν ἡμερῶν ἀνήριθμον;

ΛΙΧΑΣ.

245 οὐκ. ἀλλὰ τὸν μὲν πλείστον ἐν Λυδοῖς χρόνον
κατείχεθ', ὡς φησ' αὐτός, οὐκ ἐλεύθερος,

V. 236. Schol.: εὐκταῖα φαίνων, ἢ πὸ μαντείας. πότερον αὐτὸς εὐξάμενος, καὶ ὑποσχόμενος ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦτο ποιήσειν, ἢ ἀπὸ μαντείας, θεοῦ τινος κελύσαντος; De vocabulo εὐκταῖος egit Blomf. gloss. ad Spt. c. Th. 720. Agam. 1358. De verbo φαίνειν, in lucem proferre, rata facere significante, cfr. O. C. 721.

V. 238. ὄρεῖς ἐν ὄμμασιν] Vide quae ad Phil. 60. adnotavimus.

V. 240. οἰκτραὶ — κλέπτουσί με] Recte Schaeferus: dignae enim sunt miseratione, si de calamitatibus earum recte iudico. Cf. 298 sqq.

V. 241. Schol.: ταύτας ἐκείνος. ἵνα τὰς μὲν αὐτὸς ἔχη, τὰς δ' ἀνερώσῃ τοῖς θεοῖς. Immo sibi delegit, inquit Neuius, quas desit consecraret. Cf. Valcken. ad Eur. Phoen. 210 extr.

V. 243. Schol.: ἢ καπὶ ταύτῃ τῇ πόλει. ἄρ' οὐκ τὸν πόλιν τοῦτον καὶ ἀνάριθμον χρόνον τῶν ἡμερῶν ἐν τῇ Οἰχαλίᾳ διέτριψεν; ἄσκοπον δὲ πόλιν,

Soph. Trag. Vol. II. Sect. III.

ὃν οὐκ ἂν τις ἐπιλογισαίτο καὶ καταμάθοι διὰ τὸν χρόνον. De vocabulo ἄσκοπος ad El. 848., de ἀνάριθμος ad O. R. 176. egimus.

V. 245 sqq. Haec nunc deinceps argumentum fabulae in difficultates et facinus deducunt. In comoediis epitasin vocant. Fit enim res iam varia, periculosa et progressionem suam difficilior atque perturbatior. In hac omnis est fabularum laus propter casuum et fortunae explicationes. Sed Licha ad haec viam sternit mendaciis suis, quibus conatur celare amores Herculis. Quibus proditis, quo maxime ille profuturum se hero suo speraverat, eo gravissime nocet. Augetur enim suspicio Deianirae et animus sollicitatur, adque illud consilium capessendum deducitur, quod ipsi et marito funestum esset futurum. CAMER.

V. 246. ὡς φησ' αὐτός] Referenda haec verba ad sequentia, οὐκ ἔλ., ἀλλ' ἐμποληθεῖς, addita ab Licha eo consilio, ne ut invidiosum facinus, cuiusmodi occultari solet ab hominibus, seruitum illam Hercules reticere velle videretur. Negat autem in-

- ἀλλ' ἐμποληθεῖς τοῦ λόγου δ' οὐ χρηφθόνον, 250
 γύναι, προσεῖναι, Ζεὺς ὅτου πράκτωρ φανῆ.
 [κείνος δὲ πραθεῖς Ὀμφάλη τῇ βαρβάρῳ
 250 ἐνιαυτὸν ἐξέπλησεν, ὡς αὐτὸς λέγει.]
 χούτως ἐδήχθη τοῦτο τοῦνειδος λαβῶν,
 ὡςθ' ὄρκον αὐτῷ προσβαλὼν διώμοσεν, 255
 ἢ μὴν τὴν ἀγχισηῖρα τοῦδε τοῦ πάθους
 ξὺν παιδί καὶ γυναικὶ δουλώσειν ἔτι.
 255 κούχ ἤλιωσε τοῦπος. ἀλλ' ὄθ' ἀγνὸς ἦν,
 στρατὸν λαβῶν ἐπακτὸν ἔρχεται πόλιν

V. 249 sq. Duo hi versus cur scripti a Sophocle credi nequeant, in Emendat. p. 186 sq. planum feci.

vidiosam servitutem esse posse, quod non ultro suscepta ab Hercule, sed imposita ab Iove sit. De re vide quae in fab. Hercules cap. V. §. 1. exposui.

V. 247. Schol.: ἐμποληθεῖς· πραθεῖς. Sic Ant. 1036. Phil. 579.

V. 247 sq. Schol.: τοῦ λόγου — φθόνον· μέμψιν. οὐ χρεῖ, φησί, μέμψεσθαι οἷς ἐν πράξει ὁ Ζεὺς. ἰδίῳ γὰρ λογισμῷ πάντα πράττει, ὡς θέλει. ἢ οὕτως· οὐ χρεῖ παραινεῖσθαι λέγειν τὰ παρὰ τοῦ Διὸς γιγνόμενα, κἄν ἢ χαλεπά. Posteriorem interpretationem probat Hermannus, sensum hunc esse monens: narratio rei, cuius Iuppiter auctor inveniat, carere debet invidia. De coniunctivo vide Synt. mea §. 33 sqq.

V. 253. Schol.: τὸν ἀγχισηῖρα· τὸν αἴτιον, καὶ σχεδὸν αὐτὸν ποιήσαντα, τοῦ πάθους· λέγει δὲ τὸν Εὐρυτόν. Itaque Latine est affinis, proximus culpaе, quemadmodum interpretati sunt hoc vocabulum P. Burmann. ad Phaedr. I, 10, 5. et Valcken. Animadv. ad Ammon. p. 4. Seidlerus acti-

ve dictum voluit, qui admo- vit hoc malum.

V. 254. ξὺν παιδί] I. e. cum liberis. Recte Hermannus: sic, inquit, locutus puto Graecos, ubi vel non constaret, vel non quaereretur, haberetne quis liberos, aut pluresne haberet. Quod idem nos facimus, mit Weib und Kind dicentes. — Ceterum ἔτι non abundare, ut putat Scholiasta, sed aliquando significare, praesente Dorvillio ad Charit. p. 98. (259 ed. Lips.) monuit Brunckius. Ita nos quoque minantes noch usurpamus.

V. 255. Schol.: ἤλιωσε· ἐμαυλώσεν, μάταιον εἶπεν τὸ ἔπος. Apte comparaveris Homericam locutionem (Il. π, 737.), οὐδ' ἄλλως βέλως.

Ibid. Schol.: ἀλλ' ὄθ' ἀγνὸς ἦν· ὅτε ἠγνώσθη ἀπὸ τοῦ φόνου, ὃ ἔστιν, ὅτε ἐπλήρωσε τὴν ὑπὲρ τοῦ φόνου δουλείαν. De vera causa expeditionis adversus Oechaliam susceptae dixi in fab. Herc. cap. V. §. 2.

V. 256. Schol.: ἐπακτὸν· συμμαχικόν, οὐκ ἴδιον. Arcades, Malienses et Locros Epicnemidios eius fuisse socios Apol-

- τὴν Εὐρυτείαν. τόνδε γὰρ μεταίτιον 260
 μόνου βροτῶν ἔφρασε τοῦδ' εἶναι πάθους·
 ὃς αὐτὸν ἐλθόντ' ἐς δόμους ἐφέστιον,
 260 ξένον παλαιὸν ὄντα, πολλὰ μὲν λόγοις
 ἐπερόόθησε, πολλὰ δ' ἀτηρῶ φρενί,
 λέγων, χερσὶν μὲν ὡς ἀφικτ' ἔχων βέλη 265
 τῶν ὧν τέκνων λείποιο πρὸς τόξου κρῖσιν,
 ὡσεὶ δὲ δοῦλος ἀνδρὸς ἀντ' ἐλευθέρου
 265 ῥαίοιτο· δειπνοῖς δ' ἠνίκ' ἦν φνωμένος,
 ἔρριμην ἐκτὸς αὐτόν. ὧν ἔχων χόλον,

V. 264. ὡσεὶ δὲ δοῦλος ἀνδρὸς ἀντ' ἔλ. ipse scripsi. Libri φανεῖ δὲ, δοῦλος ἀνδρὸς ὡς ἔλ., quod cur ferri nequeat, plurimis demonstravi in Emendat. p. 22—26.

lod. II, 7, 7. narrat, solos Arcades Diodor. Sic. IV, 37. commemorat.

V. 257. τὸνδε] I. e. τὸν Εὐρυτόν, cuius nomen latet in praegresso adiectivo τὴν Εὐρυτείαν. Cf. Matth. §. 435. Deinde monendum est μεταίτιον dici et eum, qui consors sit culpaе, sive qui cum aliis in culpa sit, ut apud Aesch. in Eum. 199: αὐτὸς οὐ τοῦτων οὐ μεταίτιος πέλει, ἀλλ' εἰς τὸ πᾶν ἔπραξας, ὡς πανάτιος, et eum, qui non extra culpam sit, sive qui auctor facinoris sit. Quo posteriore significato et hic positum esse μεταίτιον et v. 1233. ex addito nomine μόνου luce clarius apparet. Eodem sensu idem positum est v. 447.

V. 259. αὐτὸν ἐλθόντ'] Quo tempore et qua causa ductus Hercules ad Eurytum venisse putandus sit, in fab. Herc. cap. IV. §. 1. exposui.

V. 260. ξένον παλαιὸν ὄντα] Vide quae in fab. Herc. cap. IV. §. 1. dixi.

V. 260 sq. πολλὰ μὲν — ἀτηρῶ φρενί] Recte Hermannus: Insolentius, inquit, quum igitur dicendum esset, ἀτηρῶ φρενί po-

suit, mala mente meditatum facinus intelligens, quod ebrium factum Herculem domo eiecerit. — De contumeliis et iniuriis, quibus lacessitus Hercules ab Euryto sit, in fab. Herc. cap. IV. §. 1. expositum est.

V. 263. τῶν ὧν — κρῖσιν] De genitivo, ex verbo λείπεσθαι apto, vide Matth. §. 357. 358. Rost. §. 108. II. c. De liberis Euryti vide quae in fab. Herc. cap. IV. §. 2. extr. disputata sunt. Denique de significato voc. κρῖσιν ad El. 671. monitum est.

V. 264 sq. ὡσεὶ δὲ — ῥαίοιτο] I. e. non ut liberum hominem, sed ut servum pessum ire, scilicet ab Eurystheo. Cf. Aiac. 1020: τέλος δ' ἀπωστὸς γῆς ἀπορῥιφθήσομαι, δοῦλος λόγοισιν ἀντ' ἐλευθέρου φανείς. Philoct. 995: οἴμοι τάλας, ἡμᾶς μὲν ὡς δούλους σαφῶς πατήρ ἄρ' ἐξέφρασεν, οὐδ' ἐλευθέρους.

V. 266 sq. Schol.: ὧν ἔχων χόλον· ὑπὲρ δὴ τούτων ὀργιζόμενος Ἡρακλῆς ἐφόνεισε τὸν Ἴφιτον, εἰς τὸ τῆς Τριφυθίας ὄρος παραγεγονότα διὰ τὴν τῶν Ἰππων ἀναλήθητον. Vide fab. Herc. cap. IV. §. 2.

- ὡς ἔκετ' αὐθις Ἴφιτος Τριωνθίαν 270
 πρὸς κλιτὺν ἵππους νομάδας ἐξιγροσκοπῶν,
 τότε ἄλλοσ' αὐτὸν ὄμμα, θήτερά δὲ νοῦν
 270 ἔχοντ', ἀπ' ἀκρας ἤχε πυργώδους πλακός.
 ἔργου δ' ἔκατι τοῦδε μηνίσας ἀναΐξ,
 ὁ τῶν ἀπάντων Ζεὺς πατὴρ Ὀλύμπιος, 275
 πρατόν νιν ἐξέπεμψεν, οὐδ' ἠνέσχετο,
 ὀθούνεκ' αὐτὸν μούνον ἀνθρώπων δόλω
 275 ἔκτεινεν. εἰ γὰρ ἐμφανῶς ἠμύνατο,
 Ζεὺς τὰν συνέγνω ξὺν δίκῃ χειρομένῃ.
 ὕβριν γὰρ οὐ στέργουσιν οὐδὲ δαίμονες. 280
 κείνοι δ' ὑπερχλίοντες ἐκ γλώσσης κακῆς
 αὐτοὶ μὲν Αἰδου πάντες εἰς οἰκήτορες,
 280 πόλις δὲ δούλη· τάςδε δ' ἄσπερ εἰσορᾷς,
 ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὐροῦσαι βίον

V. 278. ὑπερχλίοντες e lemmate scholii recepi. Libri ὑπερχλιδῶντες. Magis autem poeticum χλῆιν quam χλιδᾶν. Cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Choeph. 131.

V. 269 sq. Schol.: τότε ἄλλοσ' αὐτὸν ὄμμα· ἀλλαχόσε τὸν νοῦν ἔχοντα καὶ οὐδὲν δεινὸν πελοεσθαι προσδοκῶντα ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐδίσκευσεν. — πυργώδους πλακός· ὑψηλοῦ ὄρους.

V. 277. ὕβριν] Intelligenda iniuria est, qualis Euryti fuit.

V. 278. Schol.: κείνοι δ' ὑπερχλίοντες· οἱ παῖδες τοῦ Εὐρύτου ὑπερηφάνως λοιδοροῦσάμενοι τῷ Ἡρακλεῖ ἀνηρέθησαν, ὑπερηφάνῶς τῆ καὶ Ἡρακλέους λοιδοροῦσα. Non filii tantum, sed una cum illis eorum pater, Eurytus, intelligendus est. Sensus hic est: illi vero orationis insolentia et sibi interitum pararunt et civitas ut in servitutem veniret perfecerunt. De ἐκ praepositionis usu ad Phil. 60. et 91. dictum est; de locutione Αἰδου οἰκῆτορα εἶναι cf. Ai. 517.

V. 280. τάςδε δ'] De attra-

ctione vide Matth. §. 474. Rost. §. 99, 9. not. 7.

V. 281. Schol.: ἄζηλον· κακοδαίμονα, ὃν οὐκ ἂν τις ζήλωσειεν. Ὀμηρος (Od. ε, 219): ἀμέγαρτε συβῶτα. De ἐκ praepositione apte confert Neuius v. 619. 1075. Ai. 277.; de εὐρεῖν vide ad v. 25.

V. 283. Schol.: ἐφείτο· ἐνετείλατο. De τὲ — δὲ particulis ad v. 140. dictum est.

V. 284. ἀγὰ θύματα] Non cogitandum cum Scholiasta de hostiis καθαρῶσις. Etenim ante expeditionem susceptam Hercules a caede Iphiti purus erat; vide v. 258. Intelligenda igitur sacrificia perfecta, quibus nihil ad puritatem deerat, sive in victimis, sive in igne, sive in ritibus. Aesch. Pers. 613: βόος τ' ἀφ' ἀγνῆς λευκὸν εὐποτον γάλα. Alia sunt Platonis ἀγὰ θύματα p. 875 C. Idem p. 96

- χωροῦσι πρὸς σέ. ταῦτα γὰρ πόσις τε σὸς 285
 ἐφείτ', ἐγὼ δὲ, πιστὸς ὢν κείνῳ, τελῶ.
 αὐτὸν δ' ἐκείνον, εὖτ' ἂν ἀγὰ θύματα
 285 ῥέξῃ πατροφῶ Ζηνὶ τῆς ἀλώσεως,
 φρόνει νιν ὡς ἤξοντα. τοῦτο γὰρ λόγου
 πολλοῦ καλῶς λεχθέντος ἥδιστον κλύειν. 290

ΧΟΡΟΣ.

ἄνασσα, νῦν σοι τέρψις ἐμφανῆς κυρεῖ,
 τῶν μὲν παρόντων, τὰ δὲ πεπυσμένη λόγῳ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

- 290 πῶς δ' οὐκ ἐγὼ χαίρομι' ἂν ἀνδρὸς εὐτυχῆ
 κλύουσα πρᾶξιν τήνδε πανδίκῳ φρενί;
 πολλή 'στ' ἀνάγκη τῆδε τοῦτο συντρέχειν. 295

V. 292. Mihi quidem valde inutilis hic versus videtur, ut nesciam, an ab histrione additus sit.

B: ἐρεῦσά τε καὶ ἐρεῖλις ἔχχει· ρίξῃ τὰ θύματα, οἷς ἀγὰ θύματα τούτων ἐπιμελής. MUSG. Vide etiam v. 239 sq.

V. 285. πατροφῶ Ζηνὶ] Cf. Winckelmann. ad Plat. Euth. Excurs. p. 159 sqq. Tum τῆς ἀλ. genitivus pretii est. Vide Matth. §. 364. Rost. §. 109, 4. d. ed. VI.

V. 286. νιν] Eodem modo, quo hic νιν praegresso ἐκείνον additum, dictum O. R. 248. Alia exempla collegit Matth. §. 472, 1. a.

V. 286 sq. λόγου — κλύειν] Vix opus est, ut moneamus λόγου πολλοῦ καλῶς λεχθέντος dici pro πολλῶν λεχθέντων καλῶν. HERM.

V. 288. νῦν σοι — κυρεῖ] De verbi κυρεῖν usu ad O. C. 1284 sq. monuimus. Similiter πέφυκε τινι huius fab. v. 440. dictum.

V. 289. τῶν μὲν παρόντων] Praeconem intelligi et quas adduxerat captivas, documentum rei prospere gestae.

V. 290 sq. χαίρομι' ἂν — πανδίκῳ φρενί] Manifestum est φρενί eodem sensu cum verbo χαίρειν coniunctum hic esse, quo Ai. 525 sq. οἶκτον ἔχειν φρενί dictum est, ut alia afferre desistam. Illi autem substantivo φρενί apte poeta adiectivum πανδίκως maluit hic apponere, quam, quod quis exspectaverit, adverbium ponere πανδίκως, de cuius usu ad O. C. 1301. diximus. Similiter Ai. 230. παραπλήγῳ χερσὶ compositum est. Licet igitur πανδίκῳ φρενί interpretari: toto animo. Neque enim Scholiastae assentiendum puto, explicanti haec verba ita: μετὰ πάσης δικαιοσύνης. — De nomine πρᾶξις ad v. 148 sq. monuimus.

- ὅμως δ' ἔνεστι τοῖσιν εὖ σκοποῦμένοις
ταρβεῖν τὸν εὖ πράσσοντα, μὴ σφαλῆ ποτε.
- 295 ἐμοὶ γὰρ οἶκτος δεινὸς εἰσέβη, φίλαι,
ταύτας ὀρώσῃ δυσπτότους ἐπὶ ξένης
χώρας ἀοίκους ἀπάτορας τ' ἀλωμένας, 300
αἱ πρὶν μὲν ἦσαν ἐξ ἐλευθέρων ἴσως
ἀνδρῶν, τὰ νῦν δὲ δοῦλον ἴσχουσιν βίον.
- 300 ὦ Ζεῦ Τροπαῖε, μὴ ποτ' εἰσιδοίμι σε
πρὸς τοῦμὸν οὕτω σπέρμα χωρήσαντά ποι,
μηδ', εἴ τι δράσεις, τῆσδέ γε ζώσης ἔτι. 305
οὕτως ἐγὼ δέδοικα τάσδ' ὀρωμένη.

V. 293 sqq. Egregie poeta Deianiram, quasi praesagentem iam iam futuram calamitatem, quum debere plena esse summae laetitiae videretur, magna quadam afflicti sollicitudine facit, quum, quae modo liberae florentesque virgines fuerunt, in servitute abductas captivasque intuens, quam cito res secundae mutari in adversas soleant, recordatur. Itaque quam sortem virginibus illis obtigisse videt, ne quando suis ipsius liberis accidat, Iovem anxia deprecatur. — Ac duo quidem hac ratione poeta consecutus est, primum ut impendentis mali metus quidam in spectatorum animis excitaretur, deinde ut quam generoso ac misericordii animo Deianira esset, appareret.

V. 293 sq. ὅμως δ' — ποτε] Nihilominus est, quod ii, qui rem recte considerant, metuant, ne, qui rebus secundis utatur, mox de fortuna sua deiciatur. De σκοπεῖσθαι medio cf. O. R. 964. Ita statim post v. 303. ὀρωμένη dictum. De attractione ταρβεῖν τὸν εὖ πρ., μὴ κτλ. ad v. 97 sq. iam monitum est. Scholiasta: γνωμολογεῖ ὀρώσῃ τὰς ἀιχμαλώτους. Καὶ τοῦτο τοῦ πόσ' ἐστὶν ἀνδρὸς ἐμφορονοσ· ὅταν καλῶς πράσ-

ση τις, ἐλπίζειν κακά. Quo in versu notanda est locutio ἐλπίζειν κακά. Eodem modo dictum supra v. 110 sq.: κακὰν — ἐλπίζουσαν αἴσαν. v. 724: τὴν ἐλπίδα κτλ. v. 951: τὰδε δὲ μέτρομεν ἐπ' ἐλπίνων. et Ai. 799.

V. 295. ἐμοὶ γὰρ οἶκτος κτλ.] Recte Hermannus contra eos, qui pro οἶκτος ponendum fuisse ὄνος vel similis significationis substantivum putarunt, nexum hunc esse monuit: qua enim, has intuens, sortis earum miseratione tacta sum, ea utinam ne meis olim ab aliquo contingat. De dativo ἐμοὶ vide ad Phil. 1091 sq. ed. meae.

V. 297. ἀοίκους — ἀλωμένας] Cf. O. R. 1506: μὴ γὰρ περιδῆς πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεὶς ἀλωμένας.

V. 299. δοῦλον — βίον] Sic supra p. 53: γνώμαισι δοῦλαις.

V. 300. Schol.: ὦ Ζεῦ Τροπαῖε· ἀποτρεπτικῆ, ἀλεξίκακε. ἐπετεῦε δὲ μὴ παθεῖν παραπλήσια ταῖς ἀιχμαλωσίαι τὰ τέκνα αὐτῆς. Alio sensu Iuppiter τροπαῖος dicitur Ant. 143., nisi praestat eodem sensu hic positum τροπαῖος statuere.

V. 301. πρὸς τοῦμὸν — ποι] Hermannus, recte se habet, inquit, vulgatum ποι, ita

- ὦ δυστάλαινα, τίς ποτ' εἶ νεανίδων;
305 ἀνανδρος, ἢ τεκνοῦσσα; πρὸς μὲν γὰρ φύσιν
πάντων ἀπειρος τῶνδε, γενναία δὲ τις.
Λίχα, τίνος ποτ' ἐστὶν ἢ ξένη βροτῶν; 310
τίς ἢ τεκοῦσα; τίς δ' ὁ φητίσας πατήρ;
ἔξειπ'· ἐπεὶ νῦν τῶνδε πλείστον ᾤκησα
310 βλέπουσ', ὄσῳπερ καὶ φρονεῖν οἶδεν μόνη.

ΛΙΧΑΣ.

τί δ' οἶδ' ἐγώ; τί δ' ἄν με καὶ κρίνοις; ἴσως
γέννημα τῶν ἐκεῖθεν οὐκ ἐν ὑστάτοις. 315

ut sensus sit, πρὸς τοῦμὸν σπέρματος τινα. Apte Schaeferus: ποι, quoquam. Optat Deianira, ut Iuppiter nulli non suorum parcat.

V. 302. Schol.: τῆσδέ γε ζώσης· δεικτικῶς, ἀντὶ τοῦ, ἐμοῦ. (vide ad Ai. 78 ed. meae.) ὁ δὲ τοῦσ' εἰ καὶ μέλλεις τι δράν κατὰ τῶν ἐμῶν παλδων, τοῦτο ἐμοῦ ζώσης ἀναβαλοῦ. Schaeferus intelligi δράσης ex δράσεις iubet, coll. Pors. ad Eur. Or. 1035. Non video, cur non id ipsum intelligendum sit, quod praecessit, χωρήσαντά σε πρὸς τοῦμ. σπ. εἰσιδοίμι.

V. 304. ὦ δυστάλαινα — νεανίδων] Elmsleius ad Eur. Heracl. 567. iungenda verba esse ὦ δυστ. νεανίδων putat. Ceterum Iole potissimum, quam adloquitur, propterea Deianirae oculos animumque in se convertit, quod praeter eximiam pulchritudinem dignitatemque gravissimam amissam libertatem perpetuis, quas effudit, lacrimis lugere videbatur, dum ceterae nulla affectae tristitia ac stupidiae adstant. Cf. 322 sqq. ed. meae.

Hinc sola Iole v. 310. φρονεῖν εἰδέναι visa Deianirae est.

V. 305. Schol.: τεκνοῦσσα· τέκνα ἔχουσα, ὅπερ Καλλιμαχος φησὶ παῖδοῦσσα (fr. 431).

V. 305 sq. Schol.: πρὸς μὲν γὰρ φύσιν· ὅσον μὲν γὰρ ἐστὶν ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ φύσεως τοῦ σώματος στοχάζεσθαι, ἀπειρος εἶ τῶν ἐκ τοῦ γάμου προσηγομένων· τοίκας δ' ὅμως τις εἶναι εὐγενῆς. Nomen φύσις eo sensu hic positum, quo non raro dici ad El. 673. docuimus. Itaque nobis πρὸς φύσιν reddere liceat: dem Aeusseren nach. Tum πάντων τῶνδε referendum ad eas notiones, quae latent in uno vocabulo τεκνοῦσσα, id est ad coniugium et puerperium. De τίς pronomine ad Ai. 8. monitum est.

V. 308. ὁ φητίσας πατήρ] Vide quae ad El. 334 sq. adnotata sunt.

V. 310. ὄσῳπερ κτλ.] Supple πλείστον ex antecedentibus, coll. O. C. 740 ed. meae. Ceterum vide quae ad v. 304. diximus.

V. 311. τί δ' οἶδ' ἐγώ;] Eodem prorsus modo nos dicimus: was weiss ich's? In sequentibus de καὶ particula ad Ant. 766. diximus.

V. 312. Schol.: γέννημα — ὑστάτοις· οὐκ ἐν ταῖς ἀπεθήμεναις καὶ εὐτελεῖσι τεταγμένη, ἀλλὰ δῆλον ὅτι προῦχουσα ἐν εὐγενείᾳ. De ἐκεῖθεν confer quae adlata sunt exempla similia ad Ant. 519 ed. meae.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μη τῶν τυράννων; Εὐρύτου σοπρά τις ἦν;

ΛΙΧΑΣ.

οὐκ οἶδα. καὶ γὰρ οὐδ' ἀνιστόρου μακράν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

315 οὐδ' ὄνομα πρὸς τοῦ τῶν ξυνεμπόρων ἔχεις;

ΛΙΧΑΣ.

ἤμιστα· σιγῇ τοῦμὸν ἔργον ἦνυτον.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

εἶπ', ὦ τάλαιν', ἀλλ' ἡμῖν ἐκ σαντῆς· ἐπεὶ 320
καὶ ξυμφορά τοι μὴ εἰδέναι σέ γ', ἦτις εἶ.

V. 320. διήσει ex mea coniectura scripsi. Libri vitiose
διόσει. Vide Emendat. p. 26 sq.

V. 313. μη τῶν τυράννων] De μη interrogativo cf. O. C. 1487 sq. cum nota nostra; de numero plurali ad O. R. 361. monuimus. Notandus autem imprimis numerus pluralis est vocabulorum βασιλεύς et τύραννος, de uno rege positus. Sic Ant. 60: ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρεξίμεν. ibid. 1172: τί δ' αὐτόδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων; Eur. El. 93: λαθῶν τυράννων, οἳ κρατοῦσι τῆςδε γῆς. Herc. f. 567: κατασκάψω δόμους καινῶν τυράννων. Additus hoc loco articulus est, quod hoc dicit poeta: an ex rege illius civitatis prognata est? His quae adiicit, Εὐρύτου ἦν, non possunt alio sensu posita esse quam hoc: Eurytus e quaquam filiam habuit?

V. 314. Schol.: οὐδ' ἀνιστόρου μακράν· ἐπολυπραγμόνου, περιεργαζόμεν. μακράν δέ, ἐπιπολύ· καλῶς δέ ὁ Λίχας διὰ τὸ ὑποτιθεὶς οὐδὲ τὸ γένος αὐτῆς ὠμολόγησεν εἰδέναι. De voc. μακράν confer O. R. 215. cum nota nostra.

V. 315. Schol.: τῶν ξυνεμπόρων· ξυνημαλωτῶν. ἔχεις δὲ ἀντὶ τοῦ ἔργου. De voc. ξυνεμπόρος ad Phil. 534. de ξεῖν verbi usu ad Ant. 9. diximus.

V. 316. Schol.: ἦνυτον· Ἀττικῶς. ἦνυον.

V. 317 sq. Schol.: ἐκ σαντῆς· ἀπὸ σαντῆς, καὶ μὴ ὡς ἀπ' ἡμῶν ἀναγκαζομένη· συμφορὰ γὰρ ἐστὶ τὸ μὴ γνώσκεσθαι σε, ἦτις τυγχάνεις. τοῦτο δὲ φησιν, ὡς μέλλουσα αὐτῇ δεξιῶς χρῆσασθαι, εἰ γνώη τὰ κατ' αὐτήν. Similiter Hermannus ἐκ σαντῆς interpretatur tua sponte. At quum ex aliis cognoscere non potuisset Deianira, quae esset quam admiratur captiva, ipsam appellans rogansque, ut dicat ἐξ ἑαυτῆς, quae sit, profecto nihil nisi hoc significare potest, velle se, ut ipsa dicat, quae sit. De ἀλλά particula cf. Herm. ad Vig. p. 811. et Elmsleium ad Eur. Heracl. 565.

V. 319 sq. οὐτᾶρα — γλῶσσ-

ΛΙΧΑΣ.

οὐτᾶρα τῷ γε πρόσθεν οὐδὲν ἐξ ἴσου
320 χρόνον διήσει γλῶσσαν, ἦτις οὐδαμὰ
προὔφηγεν οὔτε μείζον', οὐτ' ἐλάσσονα.
ἀλλ' αἰὲν ὠδίνουσα συμφορᾶς βάρος 325
δακρυρόροε δύστηνος, ἐξ ὅτου πάτραν
διήνεμον λείλοιπεν. ἦδε τοι τύχη
325 κακῇ μὲν αὐτῇ γ', ἀλλὰ συγγνώμην ἔχει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἦδ' οὖν ἐάσθω, καὶ πορευέσθω στέγας
οὕτως, ὅπως ἦδιστα, μηδὲ πρὸς κακοῖς 330
τοῖς οὖσι λύπην ἐξ ἐμοῦ νέαν λάβοι.
ἄλλης γὰρ ἢ παροῦσα. πρὸς δὲ δώματα

V. 328. ἐξ ἐμοῦ νέαν ex mea coniectura scripsi. Libri
optimi πρὸς γ' ἐμοῦ λύπην. Vide Emendat. p. 27 sqq.

σαν] Verba sic iungenda sunt: οὗτοι ἄρα οὐδὲν ἐξ ἴσου τῷ γε πρόσθεν χρόνον γλῶσσαν διήσει, i. e. ut antea, ita ne nunc quidem ullam vocem emit tet. Nota locutio est φωνήν, ὄνα, ἔπος, γλῶσσαν ἔναι, vocem emittere sive edere. Ac futuro quidem ἦσει usus Sophocles est Ai. 630: ἄλλων ἦσει. 851: ἦσει μέγαν κωνιτόν, verbo composito διέναι O. C. 963: ὅστις φόνους μοι καὶ γάμους καὶ ξυμφορὰς τοῦ σοῦ διήμας στόματος. Tota autem locutio, οὐδὲν διέναι γλῶσσαν, fere contrarium significat atque id quod Sophocles posuit El. 596: ἦ πασαν ἡς γλῶσσαν.

V. 321. οὐτε — ἐλάσσονα] De fortiore negandi formula οὐτε μείζον, οὐτ' ἑλατίον Schaeferus ad Dionys. de comp. verb. p. 71. dixit.

V. 322. Schol.: ὠδίνουσα· καιαπονονμένη. De accusativo vide Matth. §. 414.

V. 324. Schol.: διήνεμον· ἐρημον· ὑψηλόν. Ὁμηρος (Il. β,

730.) ἠνεμόεσάν φησιν. Hoc dicit Scholiasta, videri Sophoclem idem vocabulo διήνεμον significasse, quod Homerus adiectivo ἠνεμοῖς significarit. Contra monuit Hermannus alienissimam illam significationem ab huius loci ratione esse, in quo non dubium est, quin de excidio vel interitu, non de altitudine Oechaliae dixerit. Itaque prior probanda est Scholiastae interpretatio.

V. 324 sq. Schol.: ἦδε τοι τύχη· αὐτῇ δὲ ἡ τύχη, καθ' ἣν σιωπᾶ, ἐπιβλαβῆς μὲν αὐτῇ ἐστὶ, καθ' ὃ οὐ τυγχάνει τῆς παρὰ σοῦ δεξιότητος· ὁμως συγγνώμην ἔχει. Vocabulo τύχη non tam silentium significatur, quam potius perpetuus puellae fetus summusque dolor, quo impediebatur, quominus ullam proferret vocem.

V. 326. Schol.: ἦδ' οὖν ἐάσθω· μὴ ἀναγκάζεσθω λέγειν, ἀλλὰ πραττέτω ὡς περ αὐτῇ γίλον, ἵνα μὴ δόξωμεν αὐτῇ λυπεῖν.

330 χωρῶμεν ἤδη πάντες, ὡς σύ θ' οἱ θέλεις
σπεύδης, ἐγὼ δὲ τάνδον ἐξαρκῆ τιθῶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

Αὐτοῦ γε πρῶτον βαιὸν ἀμείνας, ὅπως 335
μάθης, ἄνευ τῶνδ', οὔστινάς τ' ἄγεις ἔσω,
ὦν τ' οὐδὲν εἰσῆκουσας ἐκμάθης ἂ δεῖ.

335 τούτων ἔγω γὰρ πάντ' ἐπιστήμην ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί δ' ἀντὶ τοῦ με τήνδ' ἐφίστασαι βάσιν;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σταθεῖς ἄκουσον· καὶ γὰρ οὐδὲ τὸν πάρος 340
μῦθον μάτην ἤκουσας, οὐδὲ νῦν δοκῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

πότερον ἐκείνους δῆτα δεῦρ' αὐθις πάλιν
340 καλῶμεν, ἢ μοι ταῖςδ' ἐξίπειν θέλεις;

V. 333 sq. οὔστινάς τ' ἄγεις — ἐκμάθης ἂ δεῖ ipse scripsi. Libri plerique iique optimi οὔστινας ἄγεις — ἐκμάθης θ' ἂ δεῖ. Vide Emendat. p. 29 sq.

V. 330. Schol.: οἱ θέλεις· πρὸς τὸν Ἡρακλῆα δηλονότι. De τε — δε particulis ad v. 140. iam monuimus.

V. 332. Schol.: αὐτοῦ γε πρῶτον· ὁ προεναγγελισμένος κατέχει αὐτήν, ἵνα εἴπῃ περὶ ὧν ἤκουσε παρὰ τοῦ Λίχα ἐν τῷ προαστικῷ λόγοντος. Participium ἀμείνας aptum ex verbo praegresso χωρῶμεν, ita ut suppleendum sit χῶρει. Cf. Rost. §. 130, 2. not. a.

V. 333. Schol.: οὔστινας ἄγεις· ἄγεις ἀντὶ τοῦ ἐπεμψας· ἦσαν δὲ καὶ ἄρσενες μετὰ τῶν ἀιχμαλώτων. Minime vero; non erant nisi mulieres captivae. Cf. 240 sq. 283 sq. Rursus masculino genere usus est poeta, captivas Lichamque significans, v. 342. 344. Cf. Rost. §. 100. not. 12, 3.

V. 335. τούτων — ἐγώ] Recte Schaeferus monuit idem

hoc esse atque τούτων γὰρ εἰμι πάντ' ἐπιστήμων ἐγώ. Simillime Ant. 721: τὸν ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων. Vide quae ad Ai. 1387. adnotavimus.

V. 336. τί δ' — βάσιν] De duplici interrogatione τί δέ ἐστι ἀντὶ τοῦ dixi ad Ai. 100 sq.; de ἀντὶ τοῦ confer O. R. 1021: ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ἀνομάζετο; ibid. 1155: δύστηνος, ἀντὶ τοῦ; τί προσχρήζων μαθεῖν; et alibi saepe. Similiter nos in quibusdam locutionibus wofür dicimus, id ut idem atque wesswegén significet. Denique verba τήνδ' με βάσιν ἐφίστασαι, de quibus vide quae in Censura Aiac. ed. Lobeck. sec. p. 55 sqq. pluribus disputavi, hoc significant: progredi me prohibes. Atque hunc horum verborum sensum esse vidit etiam Scholiasta, qui haec adnotavit: τίνος ἕνεκα τήν παρεῖαν καὶ τήν εἰσοδὸν ἰσῆς καὶ κολύεις; Pu-

ΑΓΓΕΛΟΣ.

σοὶ ταῖςδ' οὐδὲν εἰργεται, τούτους δ' ἔα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

καὶ δὴ βεβᾶσι, χῶ λόγος σημαίνεται. 345

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἀνὴρ ὅδ' οὐδὲν ὦν ἔλεξεν ἀρτίως
φωνεῖ δίκης ἐς ὄρθόν, ἀλλ' ἢ νῦν κακός,
345 ἢ πρόσθεν οὐ δίκαιος ἄγγελος παρήν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί φῆς; σαφῶς μοι φράζε πᾶν ὅσον νοεῖς.
ἂ μὲν γὰρ ἐξείρηκας, ἀγνοία μ' ἔχει. 350

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τούτου λέγοντος τάνδρος εἰσῆκουσ' ἐγώ,

V. 336. τί δ' ἀντὶ τοῦ με ex mea coniectura scripsi. Libri τί δ' ἐστὶ, τοῦ με. De qua scriptura cf. quae exposui in Censura Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 55 sqq.

tandus enim homo iste ita obviam obstitisse Deianirae, quam remanere in scena vellet, ut progredi non posset. Apparet hoc quum ex horum ipsorum verborum significatione, tum e v. 332. αὐτοῦ γε etc. et v. 337. σταθεῖς ἄκουσον, accommodatumque hoc omnino ingenio nuntii est, non nimis verecundo ac modesto. Ita ne interrogatus quidem interpellat Deianirae cum Licha colloquium v. 399 sqq. et v. 428 sqq. ed. meae.

V. 338. Schol.: μάτην· ψευδῶς. Vide quae ad El. 629. adnotavimus.

V. 339. ἐκείνους] Intelligendus Lichas est cum captivis mulieribus. Tum versibus sqq. ταῖςδε pronomine significatur Chorus.

V. 341. Schol.: σοὶ ταῖςδ' ἐστὶ οὐδὲν· ἀντὶ τοῦ οὐδὲν οὔτε πρὸς οὐ οὔτε πρὸς ταύτας

(Chorum) ἀπόδητον. τούτους δ' ἔα· τὸν Λίχαν καὶ τὰς ἀιχμαλώτους.

V. 342. καὶ δὴ] De harum particularum usu ad El. 310. diximus; de locutione ὁ λόγος σημαίνει Neuius conferrī Heindorf. ad Plat. Gorg. 142. iubet.

V. 344 sq. Schol.: φωνεῖ δίκης ἐς ὄρθόν· ἀντὶ τοῦ φωνεῖ δικαίως καὶ μετὰ ἀληθείας. ἀλλ' ἢ νῦν κακός· ἀντὶ τοῦ, ἢ τὰ πρότερον ἢ τὰ νῦν ψευδεταί. De locutione ἐς ὄρθόν vide Matth. §. 578. d., de voc. κακός v. 468 sq.: σοὶ δ' ἐγὼ φράζω κακὸν πρὸς ἄλλον εἶναι, πρὸς δ' ἐμὸν ἀψευδεῖν ἀεὶ. Denique de usu adiectivi δίκαιος ad Ai. 539. monuimus.

V. 347. ἀγνοία μ' ἔχει] Omissum τούτων est; vide quae ad Phil. 137—139. adnotavimus. Ad eandem fab. v. 129. de producta syllaba ultima substantivi ἀγνοία monitum est.

- πολλῶν παρόντων μαρτύρων, ὡς τῆς κόρης
 350 ταύτης ἕκατι κείνος Εὐρύτου θ' ἔλοι
 τὴν θ' ὑπίπυργον Οἰγαλίαν, Ἔρωσ δὲ νιν
 μόνος θεῶν θ' ἔλξειεν αἰχμάσαι τάδε. 355
 [οὐ τὰπὶ Λυδοῖς, οὐδ' ἐπ' Ὀμφάλη πόνων
 λατρεύματ', οὐδ' ὁ ῥιπτὸς Ἰφίτου μόρος.]
 355 ὃν νῦν παρώσας οὗτος ἔμπαλιν λέγει.
 ἀλλ' ἠνίκ' οὐκ ἔπειθε τὸν φτυτοσπόρον
 τὴν παῖδα δοῦναι, κρύφιον ὡς ἔχοι λέχος, 360
 ἔγκλημα μικρὸν αἰτίαν θ' ἐτοιμάσας,
 [ἐπιστρατεύει πατρίδα τὴν ταύτης, ἐν ᾗ
 360 τὸν Εὐρύτου διεῖπε δεσπόζειν θρόνων.]
 κτείνει τ' ἀνακτα πατέρα τῆσδε καὶ πόλιν
 ἔπερσε. καὶ νῦν, ὡς ὄρᾳς, ἦκει δόμους 365
 ἐς τοῦσδε πέμπων οὐκ ἀφροντίστως, γύναι,
 οὐδ' ὥστε δούλην· μηδὲ προσδόκα τόδε·

V. 353 sq. Duo hos versus nullo pacto a Sophocle scribi potuisse in Emendat. p. 187 sq. demonstravimus.

V. 359 sq. Ab histrione hos quoque versus additos esse probavi in Emendat. p. 190 sqq. Ibidem illud demonstravi, cur τὸν Εὐρύτου διεῖπε scribendum putarim pro eo, quod in codicibus

V. 349 sqq. ὡς τῆς κόρης κτλ.] Vide quae in fab. Herc. cap. V. §. 2. exposui.

V. 350. ἔλοι.] Notandus hic locus est, quod ἔλειν semel positum ita, ut ad duo diversa nomina diverso sensu referendum sit. Cf. Hom. II. 2, 328: ἐνθ' ἔλειν δάφνον τε καὶ ἀνέρε δῆμον ἀρίστω, coll. Schol. ad Soph. El. 176 ed. meae.

V. 352. Schol.: αἰχμάσαι τάδε· καταπράξασθαι τῆ αἰχμῆ, ὅ ἐστι, διὰ πολέμου κατορθώσαι. Non probō hanc interpretationem. Rectius Hesychius: αἰχμάζει· πολεμεῖ. αἰχμάσας· πολεμήσας. Ita Eur. Rhes. 444: οὐ μὲν γὰρ ἦδη δέκατον αἰχμάζεις ἔτος. Tum τάδε αἰχμάζειν eodem modo accipiendum quo

τάδε μάρασθαι et similia, de quibus ad O. R. 259 sq. diximus.

V. 355. ὃν νῦν παρώσας.] Pronomen relativum patet referendum esse ad Amorem, Ἔρωτα. Tum παρώσας recte explicat Hesychius ἑάσας. Denique ἔμπαλιν λέγει est secus atque antea dixit.

V. 357. Schol.: κρύφιον ὡς ἔχοι λέχος· λαθραῖόν σοι μὴ εἰδυίας σου, ἀλλ' ἵνα ὡς παλλακίδα αὐτὴν λάβωι.

V. 361 sq. κτείνει· ἔπερσε.] De variatis temporibus ad Ai. 31. monitum est.

V. 363. Schol.: οὐκ ἀφροντίστως· ἀντὶ τοῦ οὐχ ὡς ἐτυχεν, ἀλλὰ διὰ πολλῆς φροντίδος ἔχων αὐτὴν καὶ ἀγαπῶν.

V. 364. Schol.: μηδὲ· τόδε· τὸ ἐν δούλης μέρει ἔχειν

- 365 οὐδ' εἰκός, εἴπερ ἐντεθέρμανται πόθῳ.
 ἔδοξεν οὖν μοι πρὸς σὲ δηλῶσαι τὸ πᾶν,
 δέσποινα, ὃ τοῦδε τυγχάνω μαθῶν πάρα. 370
 καὶ ταῦτα πολλοὶ πρὸς μέσῃ Τραχινίαν
 ἀγορᾷ συνεξήμουον ὡσαύτως ἐμοί,
 370 ὥστ' ἐξελέγγειν· εἰ δὲ μὴ λέγω φίλα,
 οὐχ ἠδομαι, τὸ δ' ὀρθὸν ἐξείρηχ' ὁμως.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

- οἴμοι τάλαινα, ποῦ ποτ' εἰμι πράγματος; 375
 τιν' εἰσδέδεγμαι πημονὴν ὑπόστεγον
 λαθραῖον; ὦ δύστηνος, ἄρ' ἀνάωνμος
 375 πέφικεν, ὡςπερ οὐπάγων διώμνυτο;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

- ἦ κάρτα λαμπρὰ καὶ κατ' ὄμμα καὶ φύσιν,
 πατρός μὲν οὔσα γένεσιν Εὐρύτου ποτὲ, 380

est, τὸν Εὐρύτου τόνδ' εἶπε, sive, quod alii habent, τὸν Εὐρύτου τῶνδ' εἶπε.

V. 362. Brunckius aliique καὶ νιν, nescio an recte.

V. 376. Brunckius hunc versum secundum nonnullos codices Deianirae continuavit scripsitque ἦ κάρτα. Quod ego posui, ἦ κάρτα, Hermannus reponendum vidit. Libri ἦ καὶ τὰ.

αὐτὴν. Verba μηδὲ προσδόκα significant: ne crede quidem, vel ne exspecta quidem. Cf. O. C. 1743: μηδέ γε μάτεν.

V. 368 sq. πρὸς μέσῃ — ἀγορᾷ.] Similiter dictum atque Latinorum apud forum. Comparare licet O. C. 10. Infra dixit v. 423. ἐν μέσῃ — ἀγορᾷ.

V. 370. ὥστ' ἐξελέγγειν.] Non accurate interpretantur haec verba; quae si de Deianira intelligenda essent, ἔσι vel πάρα addendum fuit. Referuntur ad Trachinios, multi haec audire, qui eum arguant. HERM.

V. 372. ποῦ — πράγματος.] Ut supra πρᾶξις v. 291 ed. meae, ita hic πρᾶγμα positum. Eodem modo Ai. 314: ἐν τῷ πράγματι κηροὶ ποτε.

V. 374 sq. ὦ δύστηνος — διώμνυτο.] Interrogatione utens quum dicit: me miseram, ignotane ergo est, ut iste deierabat? facile intelligitur hoc significare: me miseram, non ignobilis ergo est, ut iste deierabat.

V. 376 sqq. ἦ κάρτα — καλεῖτο.] Profecto maxime splendens ut forma ita genere, patre nata Euryto, Iole vocabatur. De ἦ κάρτα cf. Ai. 1359. El. 312. 1278., de κατὰ praepositione huius fab. v. 102. cum nota, de accusativo γένεσιν quae ad Phil. 237. adnotavimus. Denique ἐκαλεῖτο sic dictum scito, ut supplendum sit a Licha. Alioquin poeta καλεῖται scripsisset.

Ἰόλη καλεῖτο, τῆς ἐκεῖνος οὐδαμὰ
βλάστας ἐφώνει, δῆθεν οὐδὲν ἰστορῶν.

ΧΟΡΟΣ.

380 ὄλοιντο μὴ τι πάντες οἱ κακοί, τὰ δὲ
λαθραῖ' ὅς ἀσκεῖ μὴ πρόποντ' αὐτῷ κακά.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί χροῖ ποιεῖν, γυναικες; ὡς ἐγὼ λόγοις 385
τοῖς νῦν παροῦσιν ἐκπεληγμένη κυρῶ.

ΧΟΡΟΣ.

385 πένθου μολοῦσα τάνδρός, ὡς τάχ' ἂν σαφῆ
λέξειεν, εἴ νιν πρὸς βίαν κρίνειν θέλοις.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' εἴμι. καὶ γὰρ οὐκ ἀπὸ γνώμης λέγεις.

V. 385. εἴ νιν Brunckius restituit. Libri εἴ μιν.

V. 391. ὡς ἔρποντος, ὡς ὄρως, ἐμοῦ ex mea coniectura dedi. Libri vitiose ὡς ἔρποντος εἰσορῶς ἐμοῦ. Vide Censuram meam Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 115. sqq.

V. 379. Schol.: βλάστας· τοὺς γονεῖς, ἀφ' ὧν ἐβλάστησεν. Cf. O. R. 717. O. C. 972.

Ibid. Schol.: δῆθεν προσποιούμενος μηδὲνα ἠρωτηκέναι, μηδὲ ἐγνωκέναι. [Eis τὸ αὐτό.] ἀντὶ τοῦ ὡς δῆ. Hoc dicit: quasi nihil omnino sciens. De δῆθεν particula monuit Matth. §. 603. Rost. §. 133, 3. not. 1. et Blomf. gloss. ad Aesch. Prom. 210.; de ἰστορεῖν verbi usu ad O. R. 1113. ed. secundae diximus.

V. 380. Schol.: ὄλοιντο μὴ τι πάντες· ὄλοιντο μὴ πάντες ἄνθρωποι, ἀλλ' οἱ κακοὶ καὶ ὅσοι μηχανῶνται λάθρα καὶ κακούργους λόγους ἑαυτοῖς συντιθέσθαι. Vide quae ad Phil. 943. adnotavimus.

V. 386. Schol.: οὐκ ἀπὸ γνώμης· οὐκ ἄνευ συνέσεως, ἀλλ' ἀρεστιά· ἤγουν καμὸι ἀρέσκει τοῦτο. De hoc ἀπὸ prae-

positionis usu vide Matth. §. 572., qui rectius iudicare videtur quam illi, qui ἀπο hoc sensu scribendum putant.

V. 387. Schol.: ἡμεῖς δὲ προσμένωμεν κατ' ἐρώτησιν. In eo autem quod quaerit Chorus, abeundumne sibi sit, nihil est offensionis. Ita in Ai. 320 sq. ed. meae invitatur adeo Chorus a Tecmessa, ut relicta scena tentorium Aiacis intret. Vide ibi Scholiastam.

V. 389. Schol.: αὐτόκλητος· αὐτόματος.

V. 391. δίδαξον, ὡς — ἐμοῦ] Ως particulae genitivis absolutis praepositae ea est vis, ut idem fere significet atque ἰσχυρῶς vel εἰδῶς vel οὕτω γινώσκων. Itaque quod Lichas hic dicit, etiam sic dici potuit: δίδαξον, εἰδνία, ὅτι ἔρπω ἐγώ, sive εἰδνία ἔρποντα ἐμέ, aut etiam ita: δίδαξον, οὕτω τὴν γνώμην ἔχουσα, ὡς ἔρποντος

ΧΟΡΟΣ.

ἡμεῖς δὲ προσμένωμεν; ἢ τί χροῖ ποιεῖν; 390

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μῖμν', ὡς ὄδ' ἀνὴρ οὐκ ἐμῶν ὑπ' ἀγγέλων,
ἀλλ' αὐτόκλητος ἐκ δόμων πορεύεται.

ΛΙΧΑΣ.

390 Τί χροῖ, γύναι, μολόντα μ' Ἡρακλεῖ λέγειν;
δίδαξον, ὡς ἔρποντος, ὡς ὄρως, ἐμοῦ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ὡς ἐκ ταχείας ξὺν χρόνῳ βραδεῖ μολῶν 395
ἄσσεις, πρὶν ἡμᾶς κἀνανεώσασθαι λόγους.

ΛΙΧΑΣ.

ἀλλ' εἴ τι χροῖσεις ἰστορεῖν, πάρεμι' ἐγώ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

395 ἢ καὶ τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας νέμεις;

ram meam Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 115. sqq.

V. 393. κἀνανεώσασθαι ex mea coniectura scripsi. Vide Emendat. p. 20 sq. Libri καὶ νεώσασθαι.

ἐμοῦ, coll. Xenoph. Anab. I, 3, 6: ὡς ἐμοῦ οὐκ ἴοντος, δητ' ἂν καὶ ἡμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. Cf. Soph. El. 316: ὡς οὐκ ἀπόντος, ἰστορεῖ, τί σοι φίλον. Oed. R. 11: ἀλλ' ὡ γερμαί, φράζε —, ὡς θέλοντος ἂν ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν. ibid. v. 145: ἡμεῖς μὲν βάρθρων ἴστασθε — ὡς πᾶν ἐμοῦ δράστοτος. Ant. 1179: ὡς ὄδ' ἐχόντων, τᾶλλα βουλεύειν πάρα. Oed. Col. 83: ἔξεστι φωνεῖν, ὡς ἐμοῦ μόνης πέλας. Herodot. VII, 143: παρσκευάζεσθαι ὧν αὐτοὺς ὡς ταυμαχῆσοντας συνεβούλευε, ὡς τοῦτου ἔντος τοῦ ἐλλίνου τέλεος. Cf. Matth. §. 568. Rost. §. 131.

V. 392. ἐκ ταχείας] I. e. ταχέως. Conferat Musgravius v. 727: ἔξ ἐκονίας. Ant. 994: δι' ὄρως. Plura vide apud Bernhardy Synt. p. 185. Tum ξὺν χρόνῳ βραδεῖ idem est atque βραδέως, ut O. C. 1602. τα-

χεῖ ξὺν χρόνῳ nihil est nisi ταχέως

V. 393. Schol.: καὶ νεώσασθαι· ἀνανεώσασθαι, καὶ αὐθις ὀμιλῆσαι ἀκριβῶς ἐν νέας. ἢ οὕτω· πρὶν ἡμῖν καινότερους ἀνανεώσασθαι λόγους. Eustathius p. 811, 20. (733, 19.) vocabulum νεῖον explicans: πρωτότυπον δὲ αὐτῆς, inquit, τὸ νεῖον οὐ χροῖσις παρ' Ἡοιόδῳ ἐν τῷ, θεέρος δὲ νεωμένην οὐ σ' ἀπατήσει. ἔξ οὐ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, ἀνανεώσασθαι λόγους, τὸ ἀνανεῖσαι, εἰπεῖν δὲ κυριώτερον, ἀναπολῆσαι. Est autem hic κἀνανεώσασθαι quinque syllabarum vocabulum; de qua re vide quae ad Aiac. 1090. not. critic. diximus.

V. 395. ἢ καὶ — νέμεις] Etiamne fidem veritatis das? i. e. etiamne fidem das sive iuras vera esse quae dicturus es? Cf. Eur. Or. 245: ἦκει, τὸ πιστὸν τόδε

ΛΙΧΑΣ.

ἴστω μέγας Ζεὺς, ὦν γ' ἂν ξειδῶς κυρῶ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τίς ἢ γυνή δῆτ' ἐστίν, ἣν ἤκεις ἄγων; 400

ΛΙΧΑΣ.

Εὐβοίης· ὦν δ' ἔβλασταν, οὐκ ἔχω λέγειν. 008

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὔτος, βλέφ' ὦδε. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς;

ΛΙΧΑΣ.

400 σὺ δ' εἰς τί δή με τοῦτ' ἐρωτήσας ἔχεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τόλμησον εἰπεῖν, εἰ φρονεῖς, ὃ σ' ἰστορῶ.

ΛΙΧΑΣ.

πρὸς τὴν κρατοῦσαν Διάνειραν, Οἰνέως 405
κόρην, δάμαρτά θ' Ἡρακλέους, εἰ μὴ κυρῶ
λεύσων μάταια, δεσπότιν τε τὴν ἐμὴν.

λόγων ἐμῶν δέχον, Ἑλένην ἀγόμενος Τρωϊῶν ἐν τειχέων. Non dissimiliter Eur. Phoen. 275: ὀπλισμένους δὲ χεῖρα τῶδε φασγάνῳ τὰ πλοῖ' ἐμῶν τοῦ θράσους παρέξομαι. Ceterum vide quae de voc. πίστις ad Phil. 796. attuli exempla similia.

V. 396. Schol.: ἴστω ὁ μέγας Ζεὺς, εἴ τι περὶ ὦν οἶδα ἀκριβῶς σοι διηγήσομαι. De iurjurando ad O. C. 521 sq. nota extr. diximus.

V. 398. ὦν δ' ἔβλασταν] De genitivo vide Matth. §. 374. Rost. §. 108, 3.

V. 399. οὔτος, βλέφ' ὦδε] Indignatus nuntius, quod Lichas, quum vera se dicturum esse modo iurasset, tamen, unde orta esset egregia virgo illa, se nosse negavit, illico interpellat colloquium Lichae et Deianirae, eodem sensu haec verba proferens, quo dictum est O. R. 1122 sq.: οὔτος σὺ, πρόβην, δεῦρό μοι

φώνει βλέπων, ὅσ' ἂν σ' ἐρωτῶ. Λατὸν ποτ' ἦσθα σὺ; Utroque enim loco qui oculos in se converti volunt, non tam attentum esse, quem appellant, quam vera dicere iubent. Tanta enim vis conscientiae est, ut opprimi prorsus nequeat, adeoque scelesti et improbi homines vultu se proferere soleant, quum vera dicere iussi mentiri instituunt. Tum verbis πρὸς τίν' — δοκεῖς hoc dicit nuntius: ad quem (Deianiram significat) loqui te ista putas?

V. 400. εἰς τί] Notum est εἰς praepositionem etiam de consilio dici. Cf. Matth. §. 578. c. extr. De formula ἐρωτήσας ἔχεις ad Phil. 1334. monitum est.

V. 401. τόλμησον — ἰστορῶ] Pronuntiatione adiuvanda haec verba sunt, ut sensus eorum elucescat. Iubet enim, quasi non ausuro respondere Lichas. Hoc enim vult: non audebis

ΑΓΓΕΛΟΣ.

405 τοῦτ' αὐτ' ἐχρηζον τοῦτό σου μαθεῖν. λέγεις
δέσποιναν εἶναι τήνδε σὴν;

ΛΙΧΑΣ.

δίκαια γάρ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τί δῆτα; ποῖαν ἀξιοῖς δοῦναι δίκην, 410
ἣν εὐρεθῆς ἐς τήνδε μὴ δίκαιος ὦν;

ΛΙΧΑΣ.

πῶς μὴ δίκαιος; τί ποτε ποικίλας ἔχεις;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

410 οὐδέν. σὺ μέντοι κάρτα τοῦτο δρῶν κυρεῖς.

ΛΙΧΑΣ.

ἄπειμι. μῶρος δ' ἦν πάλαι κλύων σέθεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐ, πρίν' γ' ἂν εἴπης ἰστορούμενος βραχύ. 415

respondere, quod te interrogavi, si integra mente uteris. HERM. Similiter M. Tullius Philipp. II, 20, 49: aude dicere te prius ad parentem tuum venisse quam ad me.

V. 402. Schol.: πρὸς τὴν κρατοῦσαν· τοῦτο πρὸς τὸ, πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς;

V. 403 sq. δάμαρτά θ' — δεσπότιν τε] De τὴ — τὴ particulis vide Elmsleium et Hermannum ad Eur. Med. 940. Tum μάταια λεύσων videtur significare male cernere, i. e. non cernere sive caecum esse.

V. 406. δίκαια γάρ] Scilicet λέγειν με δέσποιναν εἶναι τήνδε ἐμὴν. Convenit enim, sive oportet me hoc dicere. Cf. 495: κενὸν γὰρ οὐ δικάϊα σε χωρεῖν. 1116: αἰτήσομαι γὰρ σ' ὦν δίκαια τυγχάνειν. De numero plurali ad Phil. 488 sq. moni-

tum est. Non recte Schol.: δίκαια· ἀντὶ τοῦ ἀληθῆ.

V. 407. ἀξιοῖς] Neque hic neque El. 172: ποθῶν δ' οὐκ ἀξιοῖ φανῆναι, neque O. R. 944: ἀξιώ θανεῖν, significat, quod sunt qui putent, ἀξιώ volo, sed id, quod vulgo significat, aequum censo.

V. 408. Schol.: μὴ δίκαιος ὦν· μὴ ἀληθείων. Vide ad v. 344 sq. ed. meae.

V. 409. πῶς μὴ δίκαιος] Recte monuit Rostius μὴ particulam positam esse, quia Lichas verba nuntii repetat.

Ibid. τί ποτε ποικίλας ἔχεις;] Mire Brunckius: quas mihi narras ambages? Melius Scholiasta: τί πεπαισθησῆς κατ' ἐμοῦ; τί ἐμνησθήσῃ, ἢ ἐδολιώσω; Cf. v. 1121.

V. 412. οὐ] Scilicet abibis. Scholiasta: ἰστορούμενος· ἐρωτώμενος.

ΛΙΧΑΣ.

λέγ', εἴ τι χρήσεις· καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

τὴν αἰχμάλωτον, ἣν ἔπεμψας ἐς δόμους,
415 κάτοισθα δῆπου;

ΛΙΧΑΣ.

φημί· πρὸς τί δ' ἱστορεῖς;

ΑΓΓΕΛΟΣ.

οὐκ οὖν σὺ ταύτην, ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὄρας,
Ἰόλην ἔφρασκες Εὐρύτου σποράν ἄγειν; 420

ΛΙΧΑΣ.

ποίοις ἐν ἀνθρώποισι; τίς πόθεν μολῶν
σοὶ μαρτυρήσει ταῦτ' ἐμοῦ κλύειν παρών;

V. 415. Legendum κάτοισθα δῆτ'; ΛΙ. οὐ φημι. Neque enim ullo modo defendi potest librorum lectio, quam nimia pertinacia retinueram. Prorsus negare debet Lichas sibi cognitam esse puellam captivam. Alioquin nuntius non obiceret ei continuo: ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὄρας. BRUNCK.

V. 413. καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ] Eurip. Suppl. 567: λέγ', εἴ τι βούλει· καὶ γὰρ οὐ σιγηλὸς εἶ.

V. 414. ἔπεμψας] I. e. persecutus es sive duxisti. Vide quae ad Phil. 491. adnotavimus.

V. 415. φημί] Noverat Lichas puellam istam ex Euboea oriundam esse, ut ipse interrogatus paulo ante Deianirae respondit v. 401. Ego igitur nomine nosse se illam dicere hic potuit, quamvis paulo post, quibus parentibus nata esset, ignorare se rursus contendat.

V. 416. Schol.: οὐκ οὐδ' οὐ ταύτην· οὐ σὺ, φησί, ταύτην, ἣν προσποιῶ ἀγνοεῖν, ἐλεγες εἶναι Ἰόλην; ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὄρας· ἣν ἀγνοεῖς. Non novi equidem locutionem similem huic: ὑπ' ἀγνοίας ὄραν τινα. Accedit,

quod sensus ille, qui in verbis his inesse putatur, cum iis videtur pugnare, quae praecesserunt. Modo enim nosse se dixerat Lichas, quae esset illa.

V. 418sq. τίς πόθεν — παρών] Iungendum πόθεν cum παρών, conferendumque de duplici interrogatione in unam coniuncta Ant. 401: ἄγεις δὲ τήνδε τῷ τρόπῳ πόθεν λαβών; Phil. 243: τίς σὺν ὅλῳ προσέσχες τήνδε γῆν πόθεν πλέων; Tum ne quis haereat in participio παρών, tenendum est saepe id nunc cum verbis videndi et audiendi ita coniungi, ut sit suis oculis vel suis auribus, nunc cum verbis dicendi et sciendi, ut sit testis oculatus, nunc cum aliis verbis agendi sic, ut nihil sit nisi Latinorum ipse. Ut hic positum, ita statim post v. 428: ὅς σου παρών ἤκουσεν.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

420 πολλοῖσιν ἀστῶν. ἐν μέσῃ Τραχινίων
ἀγορᾷ πολὺς σου ταῦτά γ' εἰσήκουσ' ὄχλος.

ΛΙΧΑΣ.

ναί.

κλύειν γ' ἔφρασκον. ταῦτό δ' οὐχὶ γίγνεται 425
δόκησιν εἰπεῖν κάξακριβῶσαι λόγον.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ποῖαν δόκησιν; οὐκ ἐπώμοτος λέγων
425 δάμαρτ' ἔφρασκες Ἡρακλεῖ ταύτην ἄγειν;

ΛΙΧΑΣ.

ἐγὼ δάμαρτα; πρὸς θεῶν, φράσον, φίλη
δέσποινα, τόνδε, τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ξένος. 430

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ὅς σου παρών ἤκουσεν, ὡς ταύτης πόθῳ

lam captivam. Alioquin nuntius non obiceret ei continuo: ἣν ὑπ' ἀγνοίας ὄρας. BRUNCK.

Cf. El. 3: πῶν ἐκεῖν' ἔξεστ' σοι παρώντι λεύσσειν. Ant. 1192: παρών ἐρῶ. Eurip. Suppl. 649: λέξον. παρών γὰρ τοὺς ἀπόντας εὐφρανεῖς. Aesch. Pers. 266: καὶ μὲν παρών γε καὶ λόγους ἄλλων κλύων, Πέροσαι, φράσαιμ' ἄν, οἷ' ἐπορεύσθη κικᾶ. Oed. Col. 1587: καὶ σὺ ποῦ παρών ἔσοισθα. Antig. 1112: ἐγὼ δ' — αὐτός τ' ἔδησα καὶ παρών ἐκλύσομαι. Ai. 1131. 1156. 1384.

V. 420. πολλοῖσιν ἀστῶν] Errant qui e v. 418. ἐν praepositionem repetendam putant. Licet enim utrumque dici, et λέγειν sive φάσκειν, quo verbo nuntius v. 417. usus est, ἐν ἀνθρώποις, et φάσκειν ἀνθρώποις. Prius maluit Lichas, posterius nuntius dicere.

V. 422 sq. Schol.: ταῦτό δ' οὐχὶ γίγνεται· οὐ ταυτὸν ἐστὶ δόκησις καὶ ἀληθὴς λόγος· θέλει δ' εἰπεῖν, ὅτι κάγω ἤκουσα.

V. 424. ποῖαν δόκησιν] De hoc voc. ποῖος usu egit Reising. Coni. p. 74 sq. Praeterea cf. Herodot. VII, 185: δόκησιν δὲ δεῖ λέγειν.

V. 426 sq. φράσον — τόνδε, τίς ποτ' κτλ.] Monitum de hoc attractionis genere iam ad v. 97 sq.

V. 428. ὅς σου παρών ἤκουσεν κτλ.] Ne quis pro ἤκουσεν personam primam, ἤκουσα, ponendam fuisse opinetur, tenendum est nuntium pro Deianira, quam appellaverat Lichas, respondere ac de se ut de altero dicere. Qui si ipse appellatus de se dixisset, tam necessaria fuisset persona prima, quam nunc persona tertia est. Id ipsum autem, quod occupavit ille, quae debebat Deianira respondere, egregie convenit ingenio eius, de quo ad v. 336. monuimus.

πόλις δαμείη πᾶσα, κούχ ἢ Λυδία
430 πέρσειεν αὐτήν, ἀλλ' ὁ τῆσδ' ἔρωσ φανείς.

ΛΙΧΑΣ.

ἄνθρωπος, ὃ δέσποιν', ἀποστήτω. τὸ γὰρ
νοσοῦντι ληρεῖν ἀνδρὸς οὐχὶ σώφρονος. 435

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

μή, πρὸς σε τοῦ κατ' ἄκρον Οἰταῖον νόπος
Διὸς καταστράπτοντος, ἐκκλέψης λόγον.
435 οὐ γὰρ γυναικὶ τοὺς λόγους ἔρεῖς κακῆ,
οὐδ' ἦτις οὐ κάτοιδε τάνθρωπων, ὅτι

V. 441. Cur spurius existimari hic versus debeat, exposui

V. 429. κούχ ἢ Λυδία] Non terra intelligenda est, quam Boethius dici putat, sed mulier, i. e. Omphale; quae quum negatur Oechaliam diruisse, facile intelligitur, quod in servitute mulieri illi venditus esset, in causa fuisse negari, ut Hercules Oechaliam expugnaret. Cf. 254 sqq.

V. 430. φανείς] Recte monet Neuius similiter dictum esse atque λήθουσά μ' ἐξέπινες Ant. 532.

V. 432. νοσοῦντι] Notum est νοεῖν non solum de morbo corporis, sed etiam de quovis animi ingenique immoderato affectu dici. Hic est νοσοῦντι male sano.

V. 433 sqq. Ut ab initio colloqui, quod cum Licha habuit, Deianira non nisi leni mitique contra illum oratione usa est, ita nunc quoque, quae fuit egregia eius humanitas, precando maluit et obtestando quam increpando et minando eum commovere, ut ne, quid rei esset, sese celaret, cur et posset sine ullo periculo et vero etiam deberet verum dicere, praeclare exponens.

V. 433 sq. μή, πρὸς σε — λόγον] Quo sensu per Iovem tonantem obtestetur Deianira Licham, ut verum dicat, dictum ad El. 1046 ed. meae est. De collocatione σε pronomini vide O. C. 250. Phil. 468 sq. et Matth. §. 465. not. 3., de omisso, ex quo aptus accusativus est, verbo obstandi Brunck. ad Eur. Med. 326. et ad Apollon. Rhod. III, 985. Monk. ad Eur. Hippol. 603. Idem Latini scriptores fecerunt. Vide quae ad M. Tulli or. Planc. XLII, 103. adnotata sunt. Denique de locutione ἐκκλέπτειν λόγον ad Ai. 188. diximus.

V. 435. οὐ γὰρ γυν. τοὺς λόγους κτλ.] Neque enim quae dices mulieri pravae dices. De quo articuli usu cf. Matth. §. 277. b.

V. 437. πέφικεν — τοῖς ἀδ' τοῖς] De dativo ex πέφικεν apto cf. v. 291. et El. 860: πᾶσι θνατοῖς ἔφν μόρος. De sententia vide El. 916: τοῖς ἀδ' οἱ τοῖς οὐχ αὐτὸς ἀεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.

V. 438. μὲν νυν] Sic O. R. 34: θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσοῦμεν ὄν σ' ἐγὼ κτλ. O. C. 96: ἔγνωκα μὲν νυν.

χαίρειν πέφικεν οὐχὶ τοῖς αὐτοῖς ἀεὶ. 440
Ἐρωτι μὲν νυν ὅστις ἀντανίσταται
πύκτης ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.
440 οὗτος γὰρ ἄρχει καὶ θεῶν, ὅπως θέλει,
[κάμου γε· πῶς δ' οὐ χιτέρας, οἷας γ' ἐμοῦ;]
ὥστ' εἴ τι τῶμψ τ' ἀνδρὶ τῆδε τῆ νόσφ 445
ληφθέντι μεμπτός εἰμι, κάρτα μαίνομαι,
ἢ τῆδε τῆ γυναικί, τῆ μεταίτια
445 τοῦ μηδὲν αἰσχροῦ, μηδ' ἐμοὶ κακοῦ τινος.
οὐκ ἔστι ταῦτ'. ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ κείνου μαθὼν
ψεύδει, μάθησιν οὐ καλὴν ἐκμανθάνεις· 450

Emendat. p. 192 sqq.

V. 439. ἐς χεῖρας] Recte Schaeferus iungenda haec cum verbo ἀντανίσταται esse monuit, coll. Plutarch. Thes. c. 5: μάλιστα δὴ πάντων ἐς χεῖρας ἀθροῖσθαι τοῖς ἐναντίοις μεμαθηκότες. Lucian. T. III. p. 353: ὥστε καὶ ἐς χεῖρας αὐτῶν ἦλθον οἱ πολλοί. Addo O. C. 975: εἰ δ' αὖ φανείς δύστηνος, ὡς ἐγὼ φάνην, ἐς χεῖρας ἦλθον πατρὸς καὶ κατέκτανον.

V. 442 sqq. τῶμψ τ' ἀνδρῶ] Per anacoluthon respondet huic τὴ particulae ἢ particula v. 444. posita. Contraria ratione ἢ — τὴ sibi respondent apud Hom. II. β, 289: ὥστε γὰρ ἢ παῖδες νεοροὶ χῆραι τε γυναῖκες, ἀλλήλοισιν ὀδύρονται οἰκόνδε νέεσθαι. Cf. Matth. §. 626. Rost. §. 134. 5. not. 1. extr.

V. 443. Schol.: ληφθέντι μεμπτός εἰμι· μεμπτή εἰμι, τουτέστιν, εἰ μέμφομαι. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπιμεμπτός, ἐπιπληκτικῆ. De activa huiusmodi adiectivorum verbalium potestate vide Porson. ad Eur. Hec. 1117.

V. 444 sq. τῆ μεταίτια — τινος] Sensus hic est: quum ea res, cuius illa auctor exstitit, nec dedecori mi-

hi sit nec perniciet. Negat Deianira Herculis in Iolen amorem aut dedecus aut perniciet sibi afferre. De adiectivi μεταίτιος usu ad v. 257. diximus; de locutione αἰτίος εἰμι τινός τινι confer v. 1233: ἢ μοι μηρὸν μὲν θανεῖν μόνη μεταίτιος. El. 295: οὐ σὺ μοι τῶνδ' αἰτίας. Denique de ἐμοὶ ad prius etiam membrum referendo cf. El. 929.

V. 446 sqq. Schol.: ἀλλ' εἰ μὲν ἐκ κείνου μαθὼν· εἰ μὲν παρ' Ἡρακλέους ἐκελεύσθησ ψεύσασθαι, κακὴν μάθησιν ἐκμανθάνεις· εἰ δὲ σὺ σαυτὸν ἐς τοῦτο ψευδολογίας ἄγεις, ἔσθι. ὅτι, κἂν ἐθελήσῃσ ποτὲ εἰπεῖν ἀληθές, οὐ δύνησ, ὑπὸ τῆσ συνθηθείασ νικώμενος, ἢ κἂν θέλῃσ ἀληθεῦσαι, οὐ πιστευσθήσῃ. Certum est verborum εἰ δ' αὐτός — φράσασ' ἐμοὶ sensum hunc esse: sin ipse te ita instituis, quum voles bonus esse, apparebis prava; id est, sin ultro veritatem me celas, quum voles homo bonus et utilis esse, quae iniucunda mihi accidere queant reticendo, hominem te malum ostendes; mendicium enim dici magno dedeco-

εἰ δ' αὐτὸς αὐτὸν ὧδε παιδεύεις, ὅταν
 θέλῃς γενέσθαι χρηστός, ὀφθήσει κακός.
 450 ἀλλ' εἶπε πᾶν τάληθές· ὡς ἐλευθέρῳ
 ψευδεὶ καλεῖσθαι κῆρ πρόσεστιν οὐ καλή.
 ὅπως δὲ λήσεις, οὐδὲ τοῦτο γίνεται· 455
 πολλοὶ γὰρ οἷς εἰρηκας, οὐ φράσουσ' ἐμοί.
 κεῖ μὲν δέδοικας, οὐ καλῶς ταρβεῖς, ἐπεὶ
 455 τὸ μὴ πυθέσθαι, τοῦτό μ' ἀλγύνειεν ἄν·
 τὸ δ' εἰδέναι, τί δεινόν; οὐχὶ χιτέρας
 πλείστας ἀνὴρ εἰς Ἡρακλῆς ἔγημε δῆ; 460
 κοῦπω τις αὐτῶν ἐκ γ' ἐμοῦ λόγον κακὸν
 ἠνέγκαι, οὐδ' ὄνειδος· ἦδε τ' οὐδ' ἄν εἰ
 460 κάρι' ἐντακίῃ τῷ φιλεῖν, ἐπεὶ σφ' ἐγὼ
 ᾤκτειρα δὴ μάλιστα προσβλέψασ', ὅτι
 τὸ κάλλος αὐτῆς τὸν βίον διώλεσεν, 465
 καὶ γῆν πατρῶαν οὐχ ἐκοῦσα δύσμορος

V. 475. δόρει ex mea coniectura scripsi. Libri dogl. Vide

ri est; fieri autem non potest, ut, verane an falsa mihi nuntiaris, me lateat; multi enim sunt quibus cum locutus es, ex quibus, quid veram sit, certissime cognoscam. — De αὐτόν pronomini usu cf. O. C. 853. 930. et Matth. §. 489. II.

V. 451. ψευδεῖ] De dativo vide Matth. §. 536. Rost. §. 127. Schol.: κῆρ· μερίς, κληρός, μοῖρα, τύχη. Aperte confert Neuius Phil. 477: ὄνειδος οὐ καλόν.

V. 452. ὅπως δὲ λήσεις κτλ.] Nihil insolentiae est in eo, quod post verbum γίνεται positum ὅπως est cum indicativo futuri, ut O. R. 1058. Quaecumque enim verba perficiendi aut curandi, ut aliquid fiat, significationem habent, post ea recte particula illa cum indicativo futuri sequitur. Verba autem οὐδὲ τοῦτο γίνεται ni-

hil aliud significant quam hoc: ne hoc quidem fit sive ne hoc quidem fieri potest. Cf. Syntax. mea §. 17 sq.

V. 454. κεῖ μὲν δέδοικας, οὐ καλῶς ταρβεῖς] Ut hic, ita saepe notione non mutata variantur vocabula. Cf. O. R. 54: εἶπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὡσπερ κρατεῖς. Ant. 1291 sq.: σφάμιον ἐπ' ὀλέθρῳ γυναικῶν ἀμφικέσθαι μόρον; huius fab. 599 ed. meae.

V. 454 sq. ἐπεὶ τὸ μὴ πυθέσθαι τοῦτό μ'] Simillime O. C. 639 sq.: εἰ δ' ἐμοῦ στείχευ μὲτα τόδ' ἠδὲ κτλ.

V. 457. Schol.: πλείστας ἀνὴρ εἰς· δηλοῖται ἀνάνδρους παρθένους, ὡς Μῆδαν (Bruck. Μῆδειαν ex Pausan. X, 10, 1, ubi cf. I, 5, 2.) τὴν Φύλατος, Ἀἴγην τὴν Ἀλέου, Μεγάραν τὴν Κρόντιος, τὰς Θεσίλου θνητέρας, Ἀστυδάμειαν τὴν Ἀμύντιορος. Verbum γαμῖν τινα tan-

ἔπερσε κάδουλωσεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 465 ῥεῖτω κατ' οὔρον· σοὶ δ' ἐγὼ φράζω κακὸν
 πρὸς ἄλλον εἶναι, πρὸς δ' ἐμ' ἀψευδεῖν ἀεὶ.

ΧΟΡΟΣ.

πείθου λεγούσῃ χρῆστά, κού μέμψει χρόνῳ 470
 γυναικὶ τῆδε, κάπ' ἐμοῦ κτήσει χάριν.

ΛΙΧΑΣ.

ἀλλ', ὦ φίλη δέσποινα, ἐπεὶ σε μανθάνω
 470 θνητὴν φρονοῦσαν θνητὰ κούκ ἀγνώμονα,
 πᾶν σοὶ φράσω τάληθές, οὐδὲ κρύψομαι.
 ἔστιν γὰρ οὕτως, ὡσπερ οὗτος ἐννέπει. 475
 ταύτης ὁ δεινὸς ἡμέρος ποθ' Ἡρακλῆ
 διήλθε, καὶ τῆσδ' οὐνεχ' ἡ πολύφθορος
 475 καθηρέθη πατρῶος Οἰκαλία δόρει.
 καὶ ταῦτα, δεῖ γὰρ καὶ τὸ πρὸς κείνου λέγειν,
 οὔτ' εἶπε κρύπτειν οὔτ' ἀπηρηνήθη ποτέ. 480

ad Oed. Col. 619 ed. meae.

tum rem habere cum muliere hic significare facile intelligitur. De locutione πλείστας εἰς ἀνὴρ cf. Matth. §. 461.

V. 459 sq. Schol.: ἦδε τ' οὐδ' ἄν εἰ κάριτα· οὐδὲ ἡ Ἰόλη δειδισθήσεται, οὐδ' εἰ μεγάλως αὐτῆς ἐγὼ ὁ Ἡρακλῆς τῷ φιλεῖν· αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς. Cf. O. C. 1617: τὸ γὰρ φιλεῖν οὐκ ἔστιν ἐξ ὅτου πλέον ἢ τοῦδε τάνδρος ἔσχετο. De verbi ἐντάκτω usu ad El. 1292. monuimus. Errant autem vehementer qui ἐντακίῃ ad Iolen referunt, de qua non posse ullo pacto cogitari quum aliunde apparet, tum imprimis e verbis v. 461 sqq.: ὅτι τὸ κάλλος κτλ. Denique de omisso verbo finito, ex antecedentibus adsumendo, vide El. 365: τῆσδε δ' οὐκ ἐγὼ τιμῆς τυχεῖν· οὐδ' ἄν σύ, σάφρων γ' οὔσα.

V. 464 sq. Schol.: ἀλλὰ ταῦτα μὲν ῥεῖτω κατ' οὔρον· ὁ περὶ τούτων λόγος ἐξήφθω, φησὶν, εἰς τὸν ἀέρα.

V. 470. θνητὴν φρ. θνητὰ κτλ.] Cf. Eur. Alc. 802: ὄντας δὲ θνητοὺς θνητὰ καὶ φρονεῖν χρεών. De voc. ἀγνώμονα, quod generis neutrius esse apparet, ad O. C. 86. monitum est. Recte Hermannus: quoniam te ut hominem humana atque indulgentiae plena sentire video.

V. 471. οὐδὲ κρύψομαι] De medio ad Ai. 627. dictum est.

V. 474. ἡ πολύφθορος] De prolepsi cf. v. 840. et O. C. 1084. cum nota nostra.

V. 477. Schol.: οὔτ' εἶπε κρύπτειν· τὸ ἐξῆς· καὶ ταῦτα οὐτ' εἶπε κρύπτειν· τὰ περὶ τοῦ ξρωτος, φησὶν, τῆς Ἰόλης οὔτε κρύπτειν μοι ὁ Ἡρακλῆς εἶπεν, οὔτε μὴν ὁμολογεῖν. Non recte, puto, Brunckius haec sic interpretatus est: nec iussit ipse silentio premere, nec infitatus est unquam. Immo sensus hic videtur esse: nec iussit me silentio pre-

ἀλλ' αὐτός, ὃ δέσποινα, δειμαίνων τὸ σὸν
μὴ στέρον ἀλγύνοιμι τοῖσδε τοῖς λόγοις,
480 ἤμαρτον, εἴ τι τήνδ' ἀμαρτίαν νέμεις.
ἐπεὶ γε μὲν δὴ πάντ' ἐπίστασαι λόγον,
κείνου τε καὶ σὴν ἐξ ἴσου κοινὴν χάριν 485
καὶ στέργε τὴν γυναῖκα, καὶ βούλου λόγους,
οὓς εἶπας ἐς τήνδ', ἐμπέδως εἰρηκέναι.
485 ὡς γὰρ ἄλλ' ἐκείνος πάντ' ἀριστεύων χεροῖν
τοῦ τῆσδ' ἔρωτος εἰς ἀπανθ' ἤσσω ἔργα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' ὥδε καὶ φρονοῦμεν, ὥστε ταῦτα δρᾶν, 490
κοῦτοι νόσον γ' ἐπακτὸν ἐξαρούμεθα
θεοῖσι δυσμαχοῦντες. ἀλλ' εἴσω στέγης

mere, nec interdixit, quominus premerem.

V. 480. εἴ τι — νέμεις] De verbo νέμειν, idem fere atque νομίζειν significante, ad O. C. 876. monuimus. De pronomine conferunt Ai. 114: ἐπειδὴ τέρψις ἦδε σοι τὸ δρᾶν. O. C. 775: τίς αὐτῆ τέρψις ἀκοντίας φιλεῖν;

V. 482. κείνου — χάριν] De hoc voc. χάριν usu egit Matth. §. 576 extr.

V. 483 sq. καὶ βούλου — εἰρηκέναι] Notanda locutio est: βούλομαι ἐμπέδως εἰρηκέναι λόγον, significans: βούλομαι ἐμπεδον εἶναι τὸν λόγον, ὃν εἰρηκα. Tum εἰλεῖν ἐς τινα saepe sic dicitur, ut sit dicere quae spectant ad aliquem, id est dicere de aliquo. Cf. Matth. §. 578. c.

V. 485. γὰρ ἄλλ' — ἀριστεύων χεροῖν] De locutione ἀριστεύειν τι χεροῖν ad Ai. 427. diximus.

V. 488 sq. Schol.: κοῦτοι νόσον ἐπακτὸν τὴν θεομαχίαν. ἐπακτὸν δὲ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ, αὐθαίρετον· τὸ γὰρ πρὸς ἔρωτα φιλονεικεῖν θεομαχεῖν ἐστὶν ἀντικρὺς. Hoc dicit: ne-

que malum voluntarium suscipiamus male cum dis pugnando; id est: neque ultro mihi malum consciscam illud, quo fieri non potest quin afficiar, quando cum Amore pugno. Tum δυσμαχεῖν τινι significat male pugnare cum aliquo, i. e. pugnam committere cum aliquo, ex qua victor discedere nequeas, frustra pugnare cum aliquo. Sic Ant. 1106: ἀνάγκη δ' οὐχὲ δυσμαχητέον. De locutione νόσον ἐξαρούμεθα ad Ai. 129. monitum est; de genere masculino δυσμαχοῦντες vide Matth. §. 436, 4. Rost. §. 100. not. 12.

V. 490. λόγων τ' ἐπιστολάς] Mandata. Cf. Ai. 781. O. C. 1001. Additus genitivus λόγων est propter verba sequentia: ἃ τ' ἀντὶ δώρων δῶρα. Nam et verba vult referri Deianira ad Herculem et res sive dona ad eum perferri.

V. 491 sq. Schol.: ἃ τ' ἀντὶ δώρων δῶρα ὅπως ἂν αὐτῷ παρ' ἡμῶν κομιθῆς ἀντίποινα καὶ σύμφωνα οἷς ἡγάγες· λέγει δὲ ἀντὶ τῶν ἀχμαλώτων.

V. 494—521. Chorus recor-

490 χωρῶμεν, ὡς λόγων τ' ἐπιστολάς φέρης,
ἃ τ' ἀντὶ δώρων δῶρα χρὴ προσαρμόσαι,
καὶ ταῦτ' ἄγης. κενὸν γὰρ οὐ δίκαιά σε 495
χωρεῖν, προσελθόνθ' ὥδε σὺν πολλῷ στόλῳ.

ΧΟΡΟΣ.

(στροφή.)

Μέγα τι σθένος ἃ Κύπρις ἐκφέρειται νίκας ἀεὶ.
494 καὶ τὰ μὲν θεῶν
παρέβαν, καὶ ὅπως Κρονίδα ἀπάτασεν, οὐ λέγω, 500
οὐδὲ τὸν ἔννυχον Ἴδαν,
ἢ Ποσειδάωνα τινάκτορα γαίας·
ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄκοιτιν
500 τινες ἀμφίγυοι κατέβαν πρὸ γάμων, τινες

datum quae de non exstinguenda vi amoris modo dicta erant, invictum celebrat Veneris numen, eiusque deae quanta sit potentia, quum ex deorum summorum exemplis, qui superati ab ea sint, tum ex acerrimo atrocissimoque certamine, quod Hercules et Achelous, summo in Deianiram amore incensi, pro illius nuptiis olim inierint, luculenter apparere canit.

V. 494. μέγα τι — ἀεὶ] Hoc dici puto; ubique victoriam aufert Venus potestatemque, quae victoriam sequitur. Vide quae ad v. 183. adnotavimus. Schol.: σθένος νίκης περιφραστικῶς τὴν νίκην. De verbo ἐκφέρειται cf. El. 60: διὰν λόγῳ θανάτων ἐργοῖσι σωθῶ κατ' ἐνέγκωμαι κλέος.

V. 495 sq. Schol.: παρέβαν ἀντὶ τοῦ παραβῆσομαι· καὶ ὅσα μὲν, φησὶν, εἰς θεοῦς ἐνεδείξατο, ὑπερβῆσομαι. Rectius interpretatur alius Scholiasta ad v. 499. παρήμι. Aoristo autem quo iure Graeci ita uti potuerint, ut praesentis temporis significationem videretur

habere, explicatum in Syntax. mea §. 6.

V. 497. Schol.: τὸν ἔννυχον· τὸν ἐν σκότῳ διατρέποντα.

V. 498. Ποσειδάωνα τινάκτορα γαίας] I. e. Ἐνωσίγειον vel Ἐνωσίχθονα. Aperte contulit Erfurdcius Hom. II. v. 57 sq.: δεινὸν δὲ βρόντησε πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε ὑψόθεν· αὐτὰρ ἔνευθε Ποσειδάων εἰλίναξεν γαίαν ἀπειρεσίην ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.

V. 499 sq. Schol.: ἀλλ' ἐπὶ τάνδ' ἄρ' ἄκοιτιν τὴν Ἀψίανειραν. ὃ δὲ νοῦς οὕτω· τὰ μὲν εἰς θεοῦς γεγονότα παρήμι, ἐκεῖνα δὲ λέγω, τινες ἠγωνίσαντο περὶ τῶν γάμων Ἀψίανειρας, καὶ κατέβησαν εἰς τὸν ἀγῶνα. In ἐπι praepositione cum accusativo iuncta minime debebat Musgravius haerere; cf. Matth. §. 586. c.

V. 500. ἀμφίγυοι] Id est, Hermannus inquit, dispares membrs, alter humana forma, alter tauriformis. Tum πρὸ γάμων sunt qui interpretentur ante nuptias; melius opinor Matth. §. 575. pro nuptiis.

πάμπληκτα παγκόνιτά τ' ἐξήνον ἄεθλ' ἀγώνων. 505
(ἀντιστροφή.)

ὁ μὲν ἦν ποταμοῦ σθένος, ὑψίκερω τετραόρου
φάσμα ταύρου,
Ἀχελῷος ἀπ' Οἰνιαδᾶν· ὁ δὲ Βακχίας ἀπὸ 510
505 ἦλθε παλίντονα Θήβας
τόξα καὶ λόγχας ῥόπαλόν τε τινάσσων,

V. 501. ἐξήνον ex coniectura Wakefieldii scripsi. Libri ἐξήλθον. Cf. Censuram meam Aiac. ab Lobeck. it. edit. p. 52 sq. et Emendat. p. 107.

V. 501. Scholiasta: ἀντὶ τοῦ δόξουσιν, ἐπεξήλθον, ἠγώνουσιν. λέγει δὲ, ὅτι πᾶν εἶδος ἀγωνισματος κατ' ἀλλήλων ἐνεδείξαντο ἄεθλα· ἀγωνίσματα· πάμπληκτα δὲ, πληγῶν μεσά. De verbo ἐξήνον vide Emend. nostras p. 107. Locutionis autem, qualis est ἄεθλα ἀγώνων, quod prorsus simile sit nullum novi exemplum. Nam ἀγῶν μάχης, quod supra v. 20. positum, qui diversa discernere didicerit, non comparabit. Idem dissimile est Phil. 507: πολλῶν ἔλεξεν δυοσώτων πόων ἄθλα, ubi πόων ἄθλα sunt certamina laborum, id est conflictio cum laboribus. Contra hic ἄεθλα necesse est solam laborum significationem habeat, ita ut ἄεθλα ἀγώνων sint laboriosa certamina. Non prorsus dissimile cuiquam videatur Eurip. Herc. f. 812: ἐιφηφόρων ἐς ἀγῶνων ἄμυλλαν.

Ibidem. πάμπληκτα παγκόνιτά τ'] Neque editorum quisquam neque lexicographorum recte mihi videtur voc. παγκόνιτος interpretatus esse. Explicat pulverulentus. At quis credat Sophoclem, poetam elegantissimum, certamina dixisse plagis plena et pulvere. Immo certissimum est, ut ἀγῶνες πάμπληκτοι id genus certaminum significant, in quo

plagas sibi infligant certantes, uno verbo pugilatum, ita ἀγῶνας παγκόνιτους dici illa certamina, in quibus luctentur secum certantes, id est luctant. Constat enim κόνεσθαι dictos esse athletas, qui membra oleo uncta pulvere conspergere, ut apprehendi ab adversariis possent, atque luctari inter se solebant.

V. 502. ποταμοῦ σθένος] Dictum hoc eadem ratione, qua supra v. 38: Ἰατίου βίαν. De Acheloo autem, Deianirae proco, iam ad v. 9. monitum est.

Ibidem. Schol.: τετραόρου· τετρασκελοῦς· φάσμα· φάντασμα, σχῆμα.

V. 504. Schol.: ἀπ' Οἰνιαδᾶν· ἀπὸ Αἰτωλίας· ἢ οὕτως· Οἰνία, πόλις Ἀναρναντίας, δε' ἦς ῥεῖ ὁ Ἀχελῷος· πληθυντικῶς δὲ λέγεται. Cf. Thucyd. II, 102.

Ibidem. Schol.: Βακχίας· τῆς τὸν Βάκχον ἐχούσης· καλῶς δὲ τὸ Βακχίας, πρὸς ἀντιδιαστολήν. Cf. Ant. 1137 sqq. Hercules autem Thebis natus fuisse iam supra v. 114 ed. meae dictus est. Insolentius inter ἦλθε et Θήβας interpositum adiectivum παλίντονα. Vide quae ad O. C. 1223. adnotata sunt.

V. 506. Schol.: ἐφ' ἰστορίας φησὶ λόγχην ἔχειν τὸν Ἡρακλῆα. Hinc Brunckius sagittas intelligendas putat, coll. Eur. Herc.

παῖς Διός· οὐ τότε' ἀολλεῖς
ἴσαν ἐς μέσον ἰέμενοι λεχέων· μόνα δ'
εὐλεκτρος ἐν μέσῳ Κύπρις ῥαβδονόμει ξυνοῦσα. 515
(ἐπωδός.)

510 τότε' ἦν χειρός, ἦν δὲ τόξων
πάταγος, ταυρείων τ' ἀνάμιγδα μετώπων·
ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι 520

V. 511. μετώπων ipse scripsi. Libri κεράτων. Vide Emendat. p. 32 sqq.

f. 1101: περιγράφα τ' ἔγχε τόξα τ' ἔσπαρται πέδω. At neque λόγχας umquam dicta esse tela novi, et hastam Herculi tribuit Hesiodus Scut. Herc. v. 417. 462. Clavam gestasse Hercules primum a Pisandro Camiraco dictus videtur esse. Cf. Vogel. p. 13.

V. 507. Schol.: ἀολλεῖς· καταχρηστικῶς εἶπεν ἐπὶ δυοῖν τὸ ἀολλεῖς, ἐπὶ πλῆθους γὰρ λέγεται. Adscripsit Hermannus Mosch. II, 48: διοιοὶ δ' ἴστασαν ὑποῦ ἐπ' ὄφρους αἰγυλιοῦ φῶτες ἀολλήδην.

V. 508 sq. Schol.: ἰέμενοι· ἐπιθυμοῦντες. — μόνη δὲ ἡ Κύπρις παροῦσα ἐβράβευε καὶ δέταται. Hermannus haec adnotavit: „Sensus hic est: sola fausti tori largitrix dea regebat certamen. Ut in Antig. 796. νύμφη εὐλεκτρος sponsam significat, cuius torus expetendus est, ita quid mirum Venerem ipsam, per quam torus expetitur, εὐλεκτρον dici? Scilicet numen Veneris hic dictum, quum cupiditas amantium intelligatur.“ Assentior in ceteris; illud dubium puto, verane interpretatio adiect. εὐλεκτρος sit; quo non intelligo cur non significari mulierem vel deam venustissimam putemus, quum λέκτρον et λέχος de ipsa muliere vel uxore saepissime dicatur.

V. 510 sq. Schol.: τότε οὖν ὁ Ἡρακλῆς καὶ χειρὸς καὶ τόξοις ἐμάχετο, ὁ δὲ Ἀχελῷος τοῖς κέρασιν.

V. 512. Schol.: ἦν· Ἡολόδος (Theog. 321.)· τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· ἀντὶ τοῦ ὑπῆρχον. Cf. Matth. §. 216. not. 4. 303, 1. Rost. §. 100, 4. not. 6.

V. 512 sq. Schol.: ἦν δ' ἀμφίπλεκτοι κλιμακες· κλιμακες αἱ ἐπαναβάσεις, παρὰ τὸ ἄνω τε καὶ κάτω αὐτοῦς στρέφονται ἐν τῇ μάχῃ· ἔστι δὲ εἶδος παλαίματος ἢ κλιμαξ· τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα ἐπὶ Ἡρακλέους ἀκονιστόν. Hesychius: κλιμακες· πάλης εἶδος. Idem est κλιμακισμός, et verbum κλιμακίζειν, διακλιμακίζειν. Meminit etiam Pollux. III, 155. Nemo tamen, quale hoc luctae genus esset, exposuit. Positum erat, nisi fallor, in eo, ut quis averteret adversarium, atque a tergo complexus, quasi per scalam, dorsum eius conscenderet. Apud Ovidium Metam. IX, 51: quarto exiit amplexus, adductaque brachia solvit; impulsumque manu (certum mihi vera fateri) protinus avertit, tergoque onerosus inhaesit. Si qua fides (neque enim ficta mihi gloria voce

- κλίμακες, ἦν δ' ὀλόεντα
πλήγματα, καὶ στόνος ἀμφοῖν.
515 ἃ δ' εὐώπις ἀβρά
τηλαυγῆ παρ' ὄχθῳ
ἦστο, τὸν ὄν προσμένουσ' ἀκοίταν. 525
[ἐγὼ δὲ μάτηρ μὲν οἶα φράζω,
τὸ δ' ἀμφινείκητον ὄμμα νύμφας
520 ἔλεινδον ἀμμένει,
κάπο ματρὸς ἄφαρ βέβακεν, ὥστε πόρτις ἐρήμα.]

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

- Ἦμος, φίλαι, κατ' οἶκον ὁ ξένος θροεῖ 531
ταῖς ἀγμάλωτοις παισὶν ὡς ἐπ' ἐξόδῳ,

V. 513 sq. ἦν δ' ὀλόεντα πλήγματα ipse scripsi. Libri perinepte ἦν δὲ μετώπων ὀλόεντα πλήγματα. Vide Emendat. p. 32 sqq.

quaeritur), imposito presus mihi monte videbar. Alia in hanc rem vide apud P. Fabrum Agonist. I. c. 10. et 20. Diversum est ἐκ κλίμακος, de quo Etymol. M. p. 322, 31., quod non ad luctam, sed ad pugilatam pertinet. HERM.

V. 513 sq. Scholiasta: τοῦτο ἐπὶ Ἀχελϋῶν· οἱ γὰρ ταῦροι τοῖς κῆροι καὶ μετώποις μάχονται.

V. 514. πλήγματα] Genus luctae est. Hesychius: πλήγμα· βῆμα. ἀπὸ τῶν κλιόμενων καὶ παλαιόντων, ὅταν περιβάντες τοῖς σκέλει κατατρέχων. Etymol. M.: ἀμφιπλήξ· περιβάδην. πλοισσῶσαι γὰρ τὸ βάδην διαβαίνειν. καὶ πλήγμα τὸ διάστημα τῶν ποδῶν. Σοφοκλῆς Τριπολέμῳ· δράκοντε θανρόν ἀμφιπλήξ ἐλληφότε. Adde Aristoph. Schol. ad Acharn. 217.

V. 515. Schol.: ἃ δ' εὐώπις ἀβρά· ἢ Ἀχιάνειρα.

V. 516. τηλαυγῆ παρ' ὄχθῳ] In colle, unde lon-

ginqus prospectus est. Ceterum confer v. 24 sqq.

V. 518 — 521. ἐγὼ δὲ μάτηρ — πόρτις ἐρήμα] De his vide quae exposui in Emendat. p. 180 sqq.

V. 522 sqq. Schol.: ἦμος, φίλαι, κατ' οἶκον· Ἀχιάνειρα πρὸς τὸν χορὸν ἐξεληθοῦσα διαλέγεται καὶ γηοῖν, ἐν ὅσῳ ὁ Ἀχχας κατὰ τὸν οἶκον συντάττεται ταῖς ἀγμάλωτοις, ἐξήλθον, ἵνα ἄπερ ἐμχανησάμην δηλώσω ὑμῖν.

V. 522 sq. θροεῖ ταῖς ἀγμ. παισὶν] Idem dixit infra v. 601. his verbis: ἕως σὺ ταῖς ἔσωθεν ἡγορῶ ξένικς. Scholiasta: ὡς ἐπ' ἐξόδῳ· ὡς μέλλων αὐθις ἐξίταί πρὸς τὸν Ἡρακλέα. Cf. El. 1303 ed. meae.

V. 524. θυραῖος ἦλθον] Nota locutio. De multis, quae similia sunt, satis est contulisse Phil. 157: τιν' ἔχει σίβον, ἕναυλον ἢ θυραῖον;

V. 525 sq. τὰ μὲν — τὰ δ'] Partim — partim. Cf. Matth. §. 288. not. 2.

V. 526. Schol.: συγκατοι-

- τῆμος θυραῖος ἦλθον ὡς ὑμᾶς λάθρα,
525 τὰ μὲν φράσουσα χερσὶν ἀτεχνησάμην,
τὰ δ' οἶα πάσχω συγκατοικτιουμένη. 535
κόρην γὰρ, οἶμαι δ' οὐκ ἔτ', ἀλλ' ἐξευγμένην,
παρειςδέδεγμαι, φόρτον ὥστε ναυτίλος,
λωβητὸν ἐμπόλημα τῆς ἐμῆς φρενός.
530 καὶ νῦν δὴ οὔσαι μίμνομεν μᾶς ὑπὸ
χλαίνης ὑπαγκάλισμα. τοιάδ' Ἡρακλῆς, 540
ὁ πιστὸς ἡμῖν κάγαθὸς καλούμενος,
οἰκούρι' ἀντέπεμψε τοῦ μακροῦ χρόνου.
ἐγὼ δὲ θνημοῦσθαι μὲν οὐκ ἐπίσταμαι
535 νοσοῦντι κείνῳ πολλὰ τῆδε τῆ νόσῳ·
τὸ δ' αὖ ξυνοικεῖν τῆδ' ὀμοῦ τίς ἂν γυνή 545

V. 518 — 521. Hos versus cur uncis incluserim, ostendi Emendat. p. 180 sqq.

κτιουμένη· σὺν ὑμῖν θρηνησοῦσα.

V. 527 sq. Schol.: ἐλλ' ἐξευγμένην παρειςδέδεγμαι· γεμνημένην τῷ Ἡρακλεῖ προσεδεξάμην, φορτίον λωβητὸν τῆς ἐμῆς φρενός, ἧτοι βλαβερόν φορτίον καὶ ἐφύβριστον.

V. 528. παρειςδέδεγμαι] Recte explicat Rostius: male recepi sive receptam habeo.

V. 529. λωβητὸν — φρενός] Contumeliosam mercedem mei animi, id est, indignum mei in Herculem animi fructum. De voc. ἐμπόλημα cf. interpp. ad Arist. Plut. 1156.

V. 530 sq. Schol.: μᾶς ὑπὸ χλαίνης. ἀντὶ τοῦ, μᾶς κολίης. Cf. Theocr. XVIII, 19: Ζανὸς τοι θυγάτη ὑπὸ τῶν μίαν φρετο χλαῖναν, ibique interpretes. Adde Bergler. ad Alciph. I, 38. et Misc. Obs. Vol. V. p. 59. De vocabulo ὑπαγκάλισμα cf. Eur. Troad. 752: ὠνέον ὑπαγκάλισμα μηρὸν φιλτατον. et Hellen. 247: Λιδὸς ὑπα-

γκάλισμα σεμνόν, Ἡρα. Camerarius. Nunc nos, inquit, unus manet lectulus; una in complexu Herculis veste contegemur. Haec est indigna illa contumelia, qua mulieris animus exagitur; τὰ μὲν γὰρ ἄλλα δεύτερον ἂν πάσχοι γυνή· ἀνδρὸς δ' ἀμαρτάνουσα ἁμαρτάνει βλον, ut ait Euripides Androm. 372 sq.

V. 533. Schol.: οἰκούρι' ἀντέπεμψε· τοιαῦτα τῆς οἰκουρίας δῶρα ἐπεμψέ μοι ὑπὲρ τοῦ χρόνου παντός, οὐ συνώκησα αὐτῷ, ὃ ἐστίν, εὐχαριστήρια τῆς πολυχροίας ἡμῶν οἰκουρίας. Eustathius p. 602, 39. (458, 48.) de vocabulo οἰκουρία agens: ἦς παρώνμων, inquit, τὰ οἰκούρια παρὰ Σοφοκλεῖ, ἄπερ εἰδὸν ὑπὲρ οἰκουρίας μισθοί.

V. 534. οὐκ ἐπίσταμαι] Ut Latinorum nescio idem fere significat atque nequeo. Similiter El. 629: οὐδ' ἐπίσταμαι κλύειν.

V. 535. τῆδε τῆ νόσῳ] Cf. v. 456 sq. ed. meae.

V. 536 sq. τὸ δ' αὖ ξυνοικ-

δύναται, κοινωνούσα τῶν αὐτῶν γάμων;
 ὀρῶ γὰρ ἤβην τὴν μὲν ξεπουσαν πρόσω,
 τὴν δὲ φθίνουσαν· ὧν ἀφαρπάζειν φιλεῖ
 540 ὀφθαλμὸς ἄνθος, τῶν δ' ὑπεκτρέπει πόδα.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι, μὴ πόσις μὲν Ἡρακλῆς 550
 ἐμὸς καλεῖται, τῆς νεωτέρας δ' ἄνηρ.
 ἀλλ' οὐ γὰρ, ὥσπερ εἶπον, ὀργαίνειν καλὸν
 γυναῖκα νοῦν ἔχουσαν· ἧ δ' ἔχω, φίλαι,
 545 λυτήριον λύπημα, τῆδ' ὑμῖν φράσω.
 ἦν μοι παλαιὸν δῶρον ἀρχαίου ποτὲ 555

V. 540. ὑπεκτρέπει La in textu et in lemmate scholii.
 Ceteri ὑπεκτρέπειν.

κεῖν κτλ.] De articulo infinitivo
 praeposito vide Matth. §. 543.
 not. 2.

V. 538. Schol.: τὴν μὲν
 ξεπουσαν πρόσω· τῆ Ἰόλη
 προκόπουσαν καὶ αὐξομένην τὴν
 ἤβην. Idem male φθίνουσαν
 explicat βεβηκυῖαν. Locutione
 ξεπειν πρόσω, progredi i. e.
 procrecere sive efflorescere
 significanti, apte oppositum
 verbum φθίνειν est, evanesce-
 re, marcescere significans.
 De locutione ἤβην τὴν
 μὲν — τὴν δέ cf. Matth. §.
 289. not. 8.

V. 539 sq. Schol.: ὀφθαλ-
 μὸς ἄνθος· τὸ ἄνθος τῶν
 νέων γυναικῶν φιλεῖ ἀρπάζειν
 ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνδρός, τῶν
 δὲ ὑπαναχωρεῖν, δηλονότι τῶν
 παρεστῶτων. [Εἰς τὸ αὐτό.] ὧν
 δύο ἡλικῶν τὴν νεώτερον ἀρ-
 πάζειν εἶωθεν ὁ τοῦ ἀνδρός
 ὀφθαλμὸς. Vera haec Scholia-
 stae interpretatio est, qua ὧν
 pluralem poeta posuisse iudica-
 tur, quod de duabus iuventuti-
 bus modo dixerit, et de efflo-
 rescente et de marcescente. Ad
 utramque ὧν spectat, minime,
 ut recentiores quidam interpretes
 putarunt, ad florentem tantum
 iuventutem. Itaque quod

v. 540. positum pronomen est
 τῶν δέ, oppositum substantivo
 ἄνθος est, ita ut sensus hic
 sit: quarum inventutum
 florem decerpere solet
 oculus, ea vero quae marces-
 cunt fugit. Loquitur de
 iuventutibus et de plantis. Vide
 ad v. 141 sq. notata. Hinc ἄν-
 θος ἀφαρπάζειν τῶν ἡβῶν dicit,
 ut dicimus decerpere flores
 plantarum. Ipsa autem illa
 locutione, flores decerpere
 iuventutum, quod nihil aliud
 significatur nisi frui iuventute,
 fructus autem ille aspectu
 potissimum florentis iuventu-
 tis capitur, nomen ὀφθαλμὸς
 appositum est.

V. 541 sq. μὴ πόσις — ἄνηρ]
 Hermannus, πόσις coniux est,
 inquit, connubio iunctus, ἄνηρ
 is, quo uxor fruatur. Tum κα-
 λεῖται futurum est, ut El. 970:
 ἐλευθερία καλεῖ τὸ λοιπὸν καὶ γά-
 μων ἐπαύτων τεύξει.

V. 543 sq. Schol.: ἀλλ' οὐ
 γὰρ, ὥσπερ εἶπον· οὐ γὰρ
 τὴν συνετὴν γυναῖκα θυμοῦσθαι
 τῷ ἀνδρὶ· ᾧ δὲ τρόπῳ τῆς λυ-
 πῆς ἵαμα σοφίην, ὑμῖν ἐφῶ. λυ-
 τήριον λύπημα· ἀντὶ τοῦ
 τῆς λύπης. Primum monendum
 est ἀλλὰ particulam spectare ad
 membrum posterius, ἧ δ' ἔχω

θηρὸς λέβητι χαλκῷ κεκρυμμένον,
 ὃ παῖς ἔτ' οὔσα τοῦ δασυτέρου παρὰ
 Νέσσου φθίνοντος ἐκ φόνων ἀνειλόμην,
 550 ὃς τὸν βαθυρόρου ποταμὸν Ἐθνον βροτοῦς
 μισθοῦ πόρευε χερσίν, οὔτε πομπίμοις 560
 κώπαις ἐρέσσω, οὔτε λαίβεσιν νεῶς.
 ὃς καμὲ, τὸν πατρῶον ἠνίκα στόλον
 ξὺν Ἡρακλεῖ τὸ πρῶτον εἷνυς ἐσπόμην,
 555 φέρων ἐπ' ὤμοις, ἠνίκα ἦν μέσῳ πόρῳ,
 ψάθει ματαίαις χερσίν· ἐκ δ' ἠὺς' ἐγώ, 565

V. 542. καλεῖται in La, Lb. et Harl. legitur. In ceteris
 καλεῖται.

κτλ., in quo quod rursus δέ par-
 ticula posita est, nihil habet of-
 fensionis. Vide ad Ai. 167 sqq.
 Nexus enim hic est: sed, quum
 irasci mulierem prudentem
 dedecet, quomodo dolorem
 meum tollere (vel delinire
 Herculem) possim, vobis dicam.
 De verbo ὀργαίνειν intransitive
 dicto cf. Eur. Alc. 1109: σοῦ γε
 μὴ μέλλοντος ὀργαίνειν ἐμοί.
 Vide etiam ad El. 899 ed. meae.
 Denique Schaeferus λύπημα
 accusativum esse monuit,
 aptum ex adiectivo λυτήριον.
 Cuius structurae etsi similia
 exempla videntur quae ad
 Ant. 781. attuli, tamen as-
 sentior Hermannō, corruptum
 esse λύπημα pro eoque vel τέχ-
 νημα vel κήλημα vel simile
 quid poetam scripsisse iudicanti.

V. 547. Θηρὸς] Nessum
 dicit, Centaurum. Cf. 568.
 680. 840. 1039. 1096. 1162. De
 Centauris dixi in fab. Herc.
 c. II. §. 4., de re, quae hic nar-
 ratur, ibidem cap. III. De no-
 mine proprio similiter atque
 hic subiuncto apte confert Neuius
 O. C. 675 sqq.

V. 548. Schol.: παῖς· νε-
 οτήρ· οὐ γὰρ παρθένος. Cfr.
 Dem. Mid. 540, 5. cum Schae-
 feri adnotatione. De epitheto

δασυτέρου cf. Hom. II. β, 743:
 ἤματι τῷ, ὅτε Φῆρας ἐτίλοιο
 λαχρήναια.

V. 549. ἐκ φόνων] Ex cae-
 de eius, i. e. a sanguine, qui
 effluebat e vulnere, quod illatum
 ab Hercule Nesso fuit. Notum
 est autem saepissime sic nomen
 φόνον dici.

V. 550 sq. τὸν βαθυρόρου
 — πόρευε] De accusativo loci,
 e verbo πορεύειν apto, cf. Eur.
 Alc. 449: γυναῖκα ἀγρίαν λιμνῶν
 Ἀχεροντιαν πορεύσας ἐλάτω.
 De genitivo pretii cf. Matth. §. 364.
 Rost. §. 109, 4. d. Schol.:
 πόρευε· διεπέρα, διεπόρθημεν.

V. 553 sq. τὸν πατρῶον
 — ἐσπόμην] Recte videtur
 Schaeferus sic interpretatus
 esse: quum patris missu
 Herculem primum uxor
 sequeretur. De accusativo στό-
 λον cum verbo ἔσθθαι iuncto
 vide quae in Censura Aiac. ab
 Lobeck. iterum edit. p. 51. ex-
 posui. De locutione εἶνυς οὖν
 τῷ exposuit Matth. §. 403. a.,
 de accentu nominis εἷνυς Schae-
 fer. ad Eurip. Or. 919 ed. Pors.

V. 556. ματαίαις χερσίν]
 Saepe μάταιος est temerarius,
 improbus, ὑβριστικός. Sic
 Aesch. Eum. 336: αὐτοῦ γλαῖ

χὼ Ζηνὸς εὐθὺς παῖς ἐπιστρέφας χερῶν
 ἦκεν κομήτην ἰόν· ἐς δὲ πνεύμονας
 στέρωναν διεῖρξεν. ἐκθνήσκων δ' ὁ θῆρ
 560 τοσοῦτον εἶπε· παῖ γέροντος Οἰνέως,
 τοσόνδ' ὀνήσει τῶν ἐμῶν, ἐὰν πίθῃ, 570
 πορθμῶν, ὀθούνεχ' ὑστάτην σ' ἐπεμψ' ἐγώ·
 ἐὰν γὰρ ἀμφίθρεπτον αἶμα τῶν ἐμῶν
 σφαγῶν ἐνέγκῃ χερσίν, ἧ μελαγχόλου
 565 ἔβαψεν ἰοῦ θρέμμα Λερναίας ὕδρας,

V. 564 sq. μελαγχόλου — ἰοῦ ex mea coniectura scripsi. Libri μελαγχόλους — ἰοῦς. Vide Emendat. p. 35 sq.

V. 568. στέρξει in plurimis optimisque codicibus est. Ceteri στέρξαι.

V. 572. Hermannus in verbo πειραίνειν insolitam apud Atticos diphthongum miratus ex duobus non bonis codicibus πεπειράται

μάταιοι. Similiter μάταιον positum v. 578 ed. meae et ματάζων O. R. 891.

V. 557. Schol.: ἐπιστρέφας· ἐς αὐτὸν στραφεὶς καὶ βλέψας.

V. 558. Schol.: κομήτην ἰόν· διὰ τὴν πύρωσιν· τὸ δὲ πνεύμονας ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ. Adscripsit Wakef. Hom. II. ε, 171: ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες δῖοιτοί;

V. 559. στέρωναν διεῖρξεν] De genitivo cf. 1083: διῆξε πλευρῶν.

V. 561 sq. Schol.: τοσόνδ' ὀνήσει· ὀφελήθησεν, καὶ ὀνησὶν λήψη ἐκ τῶν ἐμῶν πορθμῶν. De genitivo vide Matth. §. 327. Rost. §. 108. not. 9. e. Pronomen τοσόνδε spectat ad verba v. 563 sqq.: ἐὰν γὰρ κτλ. Quam ob causam videri potest γὰρ particula inutilis esse. At vide quae ad Ant. 238 sq. adnotavi. De usu verbi πέμπειν ad v. 414. monitum est.

V. 563. Schol.: ἀμφίθρεπτον· τὸ πεπηγὸς· θρέψαι γὰρ τὸ πῆξαι.

V. 563 sqq. ἐὰν γὰρ —

ὑδρας] Sensus hic est: si cruorem sumseris de vulnere meo, quo lividae sagittae venenum hydrae Lernaeae demersit, i. e. si cruorem sumseris de ea parte vulneris mei, in quam venenatam sagittae cuspidem Hercules demersit. De singulis vocabulis haec notanda sunt. Τῶν ἐμῶν σφαγῶν genitivus loci est, aptus ex verbo ἐνέγκῃ. Vide quae ad Philoct. 605 ed. sec. adnotavi. De ἧ adverbio, quo sive in quam partem significante, cf. Ant. 444. O. C. 183. Tum de usu verbi βάπτειν cf. Aeschyl. Prom. 863: δῖοιτον ἐν σφαγαῖσι βάρψαι ξίφος. Eurip. Phoen. 1571: φάσανον εἰσω σαρκὸς ἔβαψεν. Denique duplicis genitivi μελ. ἰοῦ et Λερναίας ὑδρας ex uno substantivo θρέμμα apti exempla alia si quaeras, adi Matth. Gr. Gr. §. 380. not. Postremo de hydra Lernaea in fab. Herc. c. II. §. 3. expositum est.

V. 568. ἀντὶ σοῦ πλέον] Omisam quis velit ἀντὶ praepositionem. At vide quae ad Ant. 182. adnotavimus.

ἔσται φρενὸς σοι τοῦτο κλητήριον 575
 τῆς Ἥρακλειας, ὥστε μήτιν' εἰσιδὼν
 στέρξει γυναικα κείνος ἀντὶ σοῦ πλέον.
 τοῦτ' ἐννοήσας, ὦ φίλαι, δόμοις γὰρ ἦν
 570 κείνου θανόντος ἐγκληκμένον καλῶς,
 χιτῶνα τόνδ' ἔβαψα, προσβαλοῦς ὅσα 580
 ζῶν κείνος εἶπε· καὶ πεπειράνται τάδε.
 κακὰς δὲ τόλμας μήτ' ἐπισταίμην ἐγώ,
 μήτ' ἐκμάθοιμι, τὰς τε τολμώσας στυγῶ·

scribi vult. At primum inaudita significatio passiva est perfecti πεπειράται, nec dubium, quin, si uti illo verbo voluisset, Sophocles πεπειράμαι scripsisset. Noluit autem uti, quod perfecti illius significatio ab hoc loco aliena est. Neque enim πεπειράμαι tantum, quod vulgo putant, significat: periculum feci, sed expertus sum, id est experientia vel usu novi. Cf. Eurip.

V. 571. Schol.: προσβαλοῦς ὅσα· τοῦτο φησὶν, ὡς κατ' ἐντολήν Νέεσσου καὶ ἄλλα τινὰ οὐμυξασα. Schaeferus, cui accessit Hermannus, προσβαλοῦσα interpretatur: attendens, coll. 682 sqq. et 844. Ego malim Scholiastae assentiri; vide quae in fab. Herc. cap. III. §. 5. exposui.

V. 572. Schol.: πεπειράνται· κατείρασται, τετελειώται, καὶ ἦνυσται. Fuerunt nostrae aetatis viri docti, qui πεπειράνται tertiam personam numeri pluralis esse putarent; quorum errorem notavit Schaeferus ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 355 sqq. Cf. Rost. §. 71. c. 5. Ceterum cui non veniat in mentem versus Homericus (Od. μ, 37): ταῦτα μὲν οὐτὼ πάντα πεπειράνται. Denique monendum est Deianiram, quum dicat: atque haec quidem confecta sunt, hoc significare, et tinctam philtro illo vestem esse et in cista reconditam, ita ut hoc unum ex Choro quaerat in sequentibus, utrum mittendam illam ad Herculem pu-

tet, an non. Dubitari autem vix potest, quin aliqua Deianirae formula cistam illam (cf. v. 622 sq.) manu gestarit. Vide quae ad Ai. 336 ed. meae notata sunt.

V. 573—578. κακὰς — πεπαισσομαι] Nexus sensusque hic est: a malis autem artibus quanquam abhorreo, tamen, si quo veneno Herculem ita capere possim, ut plus me quam mulierem illam amet, eo utendum putem, nisi forte vobis temere facere videor; sin minus, abstinero.

V. 573 sq. κακὰς δὲ τόλμας — στυγῶ] Malas autem artes neque ipsa exerceream neque discam, et quae exercent odi. De re cf. Wachsmuth. Antiq. Hellen. II, 1, 262. II, 2, 210. De usu verbi ἐπιστασθαι cf. Ant. 301. cum nota nostra. Scholiasta: μὴ εἰδέην, φησὶ, κακοῖς πράγμασιν ἐπιχειρεῖν, οἷον δολοφρονῆσαι αὐτόν, ἧ τι τοιοῦτον.

575 φίλτροις δ' ἂν πον τήνδ' ὑπερβαλώμεθα,
[τήν παιδα, καὶ θελκτροισι τοῖς ἐφ' Ἡρακλεῖ,] 585
μεμηχάνηται τοῦργον, εἴ τι μὴ δοκῶ
πράσσειν μάταιον· εἰ δὲ μὴ, πεπαύσομαι.

ΧΟΡΟΣ.

ἄλλ' εἴ τις ἐστὶ πίστις ἐν τοῖς δρωμένοις,
580 δοκεῖς παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεύσθαι κακῶς.
ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οὕτως ἔχει γ' ἢ πίστις, ὡς τὸ μὲν δοκεῖν 590
ἔνεστι, πείρα δ' οὐ προσωμίλησά πω.

ΧΟΡΟΣ.

ἄλλ' εἰδέναι χρὴ δρῶσαν, ὡς οὐδ' εἰ δοκεῖς
ἔχειν, ἔχοις ἂν γνῶμα, μὴ περιομένη.

Belleroph. fr. 20. ed. Dind.: οὕτως ἄμεινον μὴ πεπειῶσθαι κα-
λῶν. Eiusdem Cress. fr. 8: ἐπισταμια δὲ καὶ πεπειῶμαι κίαν, ὡς
τῶν ἐχόντων πάντες ἀνθρώποι φίλοι. Sed ne illud quidem, pe-
riculum feci, recte hic diceretur.

V. 577. μεμηχάνηται
τοῦργον] Quum dicit vene-
ficium, quo deleniri Her-
cules possit, confectum
esse, hoc adsignificat, para-
tam se esse uti veneficio
illo.

V. 578. εἰ δὲ μὴ] Perrexit
ita dicere, quod, quae praece-
dunt, hoc sensu accipi voluit:
si recte vobis facere vi-
deor. Eadem est omnium lo-
corum ratio, in quibus εἰ δὲ μὴ
pro εἰ δὲ dictum esse existima-
tur. Exempla vide apud Viger.
p. 510. et Heindorf. ad Plat.
Hipp. mai. 12. — De fut. πε-
παύσομαι cf. Ant. 91: οὐκοῦν,
δὲαν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι,
ibique notam.

V. 579. Schol.: ἄλλ' εἴ —
δρωμένοις· ἄλλ' εἰ πεπιστευ-
κας, ὅτι δὲ τι τοῦτο, ἄριστά
μοι δοκεῖς βεβουλεύσθαι.

V. 580. δοκεῖς παρ' ἡμῖν]
Similiter dictum atque illud, quod

O. C. 1214. positum: ἐν ἐμοὶ κα-
τάδηλος ἔσται.

V. 581 sq. Schol.: πιστεύω
μὲν ἀληθὲς εἶναι, οὐ μὴν πε-
πειῶμαι. Sensus hic est: est
quidem fiducia, sed ea
talis, ut, quanquam est,
cur credam (sc. veneficii eam
vim esse, quam Nessus dixit),
tamen usu nondum cogno-
rim. Πείρα προσομιλεῖν proprie
est in periculo faciendum
versari.

V. 583 sq. ἄλλ' εἰδέναι —
περιομένη] Hoc dicit: at
oportet te usu scientiam
tibi parare; nam etiam si
tibi videris habere scienti-
am, tamen non habebis,
nisi periculum facias. De
vocabulo γνῶμα cf. Blom-
field. gloss. ad Aesch. Ag. 1325.

V. 585. Schol.: ἄλλ' αὐ-
τίκ' εἰσόμυσθα· γνωσόμεθα,
σηοί, τὴν δύναμιν τοῦ σκευά-
σματος· βλέπω γὰρ τὸν Αἰχά-
νηστον παρευσόμενον, ὃς ἀπο-

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

585 ἄλλ' αὐτίκ' εἰσόμυσθα, τόνδε γὰρ βλέπω
θυραῖον ἤδη· διὰ τάχους δ' ἐλεύσεται. 595
μόνον παρ' ὑμῶν εὖ στεγοίμεθ'· ὡς σκότῳ
κὰν αἰσχρὰ πράσσης, οὐποτ' αἰσχύνῃ πεσεῖ.

ΑΙΧΑΣ.

Τί χρὴ ποιεῖν, σήμαινε, τέκνον Οἰνέως,
590 ὡς ἐσμὲν ἤδη τῷ μακρῷ χρόνῳ βραδεῖς.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἄλλ' αὐτὰ δὴ σοι ταῦτα καὶ πράσσω, Αἰχά, 600
ἕως σὺ ταῖς ἔσωθεν ἡγορῶ ξέναις,
ὅπως φέρῃς μοι τόνδε ταναῦφῃ πέπλον,

V. 576. Cur uncis hunc versum incluserim, Emendat. p.
194 sqq. exposui.

V. 593. τόνδε ταναῦφῃ ex mea conjectura scripsi. Libri
τόνδε γ' εὐῦφῃ. Vide Commentat. nostram de Scholiorum in Soph.
tragg. auctoritate p. 25 sqq.

κομῶσι τὸν πέπλον τῷ Ἡρακλεῖ,
καὶ ἔσται ἡμῖν διὰ τοῦτου πείρα.
Bothius, Perturbata, inquit,
mulier aliud respondet ac sua-
serat Chorus, quasi non domi,
sed in ipso Hercule faciendum
sit periculum.

V. 587. Schol.: στεγοί-
μεθα· κρυπτοίμεθα οἶον, σω-
πῆ γένοιο. σκότῳ· λάθρα.
Vide ad Phil. 520 ed. meae.

V. 588. αἰσχύνῃ πεσεῖ]
Ineptè quidam comparant El.
429: ἀβουλίᾳ πεσεῖν. Illud enim
est ἐξ ἀβουλίας πεσεῖν, impru-
dentia interire, ut poeta
ipse ibidem v. 398. explicat.
Contra manifestum est hic αἰ-
σχύνῃ πεσεῖ idem esse atque εἰς
αἰσχύνῃν πεσεῖ. Cf. Matth. §.
401, 3. Ceterum recte Bo-
thius: prava sententia, conve-
niens feminae, de statu mentis
deiectae.

V. 590. Schol.: τῷ μακρῷ
χρόνῳ· ἀντὶ τοῦ διὰ τὸ ἐν-
ταῦθα χρόνῳ διατριψαί.

V. 591 sqq. ἄλλ' αὐτὰ δὴ
σοι — ὅπως φέρῃς μοι]
Breviter dixit, hoc significans:
at id ipsum ago sedulo,
ut tibi dicam, quid facien-
dum sit, scilicet, ut ad-
feras Herculi etc., i. e. diu
ego te hic iam exspectavi.

V. 592. ταῖς ἔσωθεν] Vide
quae ad v. 312. adnotata sunt.
Ceterum ἀγορᾶσθαι τινι quid sit,
apparet e v. 522 sq. ed. meae.

V. 593. τόνδε — πέπλον]
Eustathius p. 599, 44. (716,
30.): ὅτι δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ ἀν-
δρῶν ἱματίου ὁ πέπλος τίθεται,
δηλοῖ τὸν Εὐρυπύδης (Iph. A.
1550.) καὶ Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τρα-
χινίαις, ὃς τὸν Ἡρακλεῖος χι-
τῶνα, ὃν ἔβαψε Ἀηιάνητι τῷ
ἐν Νέσσοι φαρυγῶ, καὶ εὐα-
φῇ πέπλον λέγει καὶ καινὸν
πέπλωμα καὶ ἐνδυτήρα πέ-
πλον καὶ θανάσιμον πέ-
πλον (613. 674. 758.). Eodem
modo πέπλον usurpavit Theo-

- δώρημ' ἐκείνῳ τάνδρῳ τῆς ἐμῆς χειρός.
 595 διδούς δὲ τόνδε φράζ', ὅπως μῆδεις βροτῶν
 κείνου πάροισεν ἀμφιδύσεται χροῖ, 605
 μῆδ' ὄψεται νιν μήτε φέγγος ἡλίου,
 μῆθ' ἔρκος ἰρόν, μήτ' ἐφέστιον σέλας,
 πρὶν κείνος αὐτὸν φανερός ἐμφανῆ σταθεῖς
 600 δέξῃ θεοῖσιν ἡμέρα ταυροσφάγῳ.
 οὕτω γὰρ ἠῦγγμην, εἴ ποτ' αὐτὸν ἐς δόμους 610
 ἴδοιμι σωθέντ' ἢ κλύοιμι πανδίκως,
 στελεῖν χιτῶνι τῷδε καὶ φανεῖν θεοῖς

V. 606. τῷδ' ἐπὶν μαθήσεται ex Billerbeckii coniectura scripsi. Libri τῷδ' ἐπ' ὄμμα θήσεται. Brunckius σφραγίδι θήμενος τῷδ' ἐπ' ὄμμα γνώσεται.

critus VII, 17. et XXVIII, 10. De ταναφῆν vide quae exposui in Comment. de Schol. in Soph. tragg. auctoritate p. 26 sqq.

V. 595 sq. φράζ', ὅπως μῆδεις — ἀμφιδύσεται] Imperativus φράζε hoc fere significat; iube eum curare. Hinc recte sequitur ὅπως indicativo futuri.

V. 598. Schol.: μῆτ' ἐφέστιον σέλας· ἀπὸ τοῦ τὸ κατ' οἶκον πῦρ. ἔρκος δὲ ἰερόν, ὁ βωμὸς ἢ τὸ ἰερόν. Similiter ἔρκος de altari dictum videmus ad Phil. 1299 sq.

V. 599 sq. Schol.: πρὶν κείνος· πρὶν αὐτὸς ἐνδυσάμενος ἐπὶ τῆς οὐκίας φανερός καὶ ὑπ' ὄψεοι πάντων προελθών, καθ' ἣν ἡμέραν μέλλει ταύρους θύειν τοῖς θεοῖς εὐχαριστήρια. Duo posita sunt adiectiva φανερός ἐμφανῆ eodem modo, quo v. 604. καινῷ καινόν, coll. 454. cum nota nostra. Deinde notanda locutio ἡμέρα ταυροσφάγος recte a Scholiasta explicata, proprie tamen hoc significans; ἡμέρα τῆς τῶν ταύρων σφαιγῆς. Vide ad Ai. 909 sq. ed. meae.

V. 602. Schol.: πανδίκως· ἀνευδοιάστως. Apparet hunc πανδίκως iunxisse cum praecedentibus, i. e. cum participio σωθέντα. Idem fieri voluisse Sophoclem certissimum est. Vide quae ad O. C. 1301. adnotavimus. Male vulgo, posito post κλύοιμι commate, cum στελεῖν iunxerunt.

V. 603. Schol.: στελεῖν χιτῶνι τῷδε· σκεπάσειν, ἐνδύσειν, περιβαλεῖν αὐτὸν τοῦτω τῷ χιτῶνι.

V. 604. Schol.: καινόν· καινοπραγῆ. De coniunctis adiectivis καινῷ καινόν ad Ant. 13. monitum est. Schaeferus adscripsit Herod. II, 173; ἐν θρόνῳ σεμνῷ σεμνὸν θωκέοντα. De forma substantivi πέπλωμα vide Blomf. gloss. ad Aesch. Spt. 887. Ceterum recte Brunckius; mos erat veteribus, ut sacris operaturi vestes aut novas aut recens lotas induerent. Polux I, 25; ὑπὸ νεουργῶν στολῆ, ὑπὸ νεοπλυνεῖ ἐσθῆτι, προσιέναι θεοῖς.

V. 605 sq. Schol.: σῆμ', ὁ κείνος εὐμαθές· εὐγνωστον σημεῖον κομίσεις, ὅπερ ἐκείνος

- θυτῆρα καινῷ καινόν ἐν πεπλώματι.
 605 καὶ τῶνδ' ἀποίσεις σῆμ', ὁ κείνος εὐμαθές
 σφραγίδος ἔρκει τῷδ' ἐπὶν μαθήσεται. 615
 ἀλλ' ἔρπε, καὶ φύλασσε πρῶτα μὲν νόμον,
 τὸ μὴ πιθυμεῖν, πομπὸς ὦν, περισσὰ δρᾶν·
 ἐπειθ', ὅπως ἂν ἡ χάρις κείνου τέ σοι
 610 κάμου ξυνελθοῦσ' ἐξ ἀπλῆς διπλῆ φανῆ.

ΛΙΧΑΣ.

- ἀλλ' εἴπερ Ἐρμού τήνδε πομπεύω τέχνην 620
 βέβαιον, οὔτι μὴ σφαλῶ γ' ἐν σοὶ ποτε,

V. 612. Verba γ' ἐν σοὶ mendosa puto esse. Vide notam exegeticam.

ἐπιγνώσεται, ἐπιθείς τὸ ὄμμα τῆ σφραγίδι, γνούς ὅτι παρ' ἐμοῦ εἴη ἡ σφραγίς.

V. 606. Schol.: σφραγίδος ἔρκει· περιφραστικῶς τῆ σφραγίδι. Recte Erfurdus ἔρκος σφραγίδος explicat περιβολον, περιφραγμὸν σφραγίδος, munientem circuitum sigilli, coll. Eur. Hipp. 864: φέρ', ἐξέλκας περιβολὰς σφραγισμάτων ἴδω, τί λέξαι δέκτος ἦδε μοι θέλει.

V. 607sq. Schol.: ἀλλ' ἔρπε καὶ φύλασσε· οὗτός ἐστιν ὁ προσήκων νόμος τοῖς διακονούσιν, ὥστε μὴδὲν περαιτέγω δρᾶν τῶν προστατιτομένων αὐτοῖς· ἐμφέρε δὲ αὐτῷ μὴ ἀποσφραγίσαντα περιεργάζεσθαι, τί ἔγκειται. De articulo infinitivo ἐπιθυμεῖν praeposito vide v. 66. et de locutione περισσὰ δρᾶν Ant. 68: τὸ γὰρ περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.

V. 610. ἐξ ἀπλῆς διπλῆ] Vide quae ad v. 281. exempla similia attuli.

V. 611 sq. εἴπερ — βέβαιον] i. e. εἴπερ βέβαιός ἐστιν

ἦδε ἡ τέχνη τοῦ Ἐρμού, ἣν πομπεύω. De locutione τέχνην πομπεύειν in Censura Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 57 sq. expositum est. Non satis accurate Brunckius, quem omnes videntur editores probasse, haec sic interpretatus est: at, si constanti fide hoc Mercurii fungor munere, haud unquam erga te delinquam. Neque enim aut βέβαιος aut σφάλλομαι recte translatum; quae verba consulto a poeta sibi opposita esse quivis facile intelliget. Contrarium enim adiectivi βέβαιος est σφαλερός. Accedit, quod σφάλλομαι ἐν τινι non memini unquam sic dictum esse aut dici potuisse, ut significaret delinquere contra aliquem. Immo illud quidem non dubium mihi videtur, quin hoc dicere poeta voluerit; quam certa (quam non fallax) est ars illa Mercurii, quam exerceo, tam persuasum habere potes me non peccatum esse etc. Contra nondum liquet, quomodo corrigenda sint verba γ' ἐν σοὶ, quae quin corrupta sint, non puto dubitari posse.

τὸ μὴ οὐ τόδ' ἄγρος ὡς ἔχει δεῖξαι φέρων,
λόγων τε πίστιν ὧν λέγεις ἐφαρμόσαι.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

615 στείχοις ἂν ἦδη. καὶ γὰρ ἐξεπίστασαι
τά γ' ἐν δόμοισιν ὡς ἔχοντα τυγχάνει. 625

ΛΙΧΑΣΣ.

ἐπίσταμαί τε καὶ φράσω σεσωσμένα.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ἀλλ' οἶσθα μὲν δὴ καὶ τὰ τῆς Ξένης, ὄρων,
προσδέγματ' αὐτὴν ὡς ἐδεξάμην φίλα.

V. 614. λέγεις ipse scripsi. Libri ἔχεις, quod alienum a sententia huius loci. Verum in ceteris etiam verbis aliquid mendicare videtur. Vide quae in nota exegetica dixi.

V. 618 sq. Vulgo ita scripti interpunctique hi versus leguntur:

V. 613. Schol: τόδ' ἄγρος τὸ κωλύειον. De τὸ μὴ οὐ vide Rost. §. 135. not. 13. β.

V. 614. λόγων — ἐφαρμόσαι] Quae sententia huius versus esse debeat, recte mihi videtur Brunckius intellexisse, qui sic eum interpretatus sit: verbaque adiungam fideliter, quae dixisti mihi. Sed ea quomodo iis, quae posita sunt in codicibus, verbis efferrī potuerit, nondum equidem perspexi. Itaque nescio, an corrupta librorum scriptura sit.

V. 615. στείχοις ἂν] Nota locutio est. Vide ad El. 624 ed. meae.

V. 618. τὰ τῆς Ξένης] Conditionem hospitis, ita ut τὰ τῆς Ξένης similiter dictum sit atque paulo ante τὰ ἐν δόμοις.

V. 619. Schol: προσδέγματα ὑποδοχάς. λέγει δὲ, οἶσθα, πῶς φιλοφρόνως αὐτὴν προσηγάμην. καὶ τοῦτο δὲ ἐπαγωγὸν πρὸς Ἡρακλέα, εἴ γε τὴν ὑπονοουμένην φιλοφρόνως προσεδέξατο. De locutione προσδέγματα φίλα δεξοσθαί τινα, idem significante atque φίλως προσδέξοσθαί τινα, satis est contulisse

Electr. 1034: οὐδ' αὖ τοσοῦτον ἔχθος ἐχθαίρω σ' ἐγώ.

V. 621. τί δῆτ' ἂν — ἐννέποις;] Haec verba quid significant, quanquam non est intellectum ab interpretibus, tamen e sequentibus, δέδοικα γὰρ κτλ., luce clarius apparet. Hoc dicit Deianira: praeter illa vero nihil est, quod de me Herculi referas. Vereor enim, si quid de meo in illum desiderio dicere velis, id ante dicas, quam sciam, num ille mei desiderio teneatur. De locutione ὁ ἐξ ἐμοῦ πόθος ad Ant. 193. diximus.

V. 624 — 653. Summa totius carminis haec est: Quicumque circa Trachinem habitatis, scite mox Herculem faustissimo cum tibiae cantu rediturum esse. Qui postquam pertotum annum peregre fuit, sollicita ac trepidante de eius salute Deianira, finito iam bello summa cum gloria revertetur. Utinam autem sine mora huc accedat, summo in uxorem flagrans amore. Qui

ΛΙΧΑΣΣ.

620 ὡστ' ἐκπλαγῆναι τοῦμὸν ἠδονῆ κέαρ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί δῆτ' ἂν ἄλλο γ' ἐννέποις; δέδοικα γὰρ, 630
μὴ πρὸ λέγοις ἂν τὸν πόθον τὸν ἐξ ἐμοῦ,
πρὶν εἰδέναι τάκῃθεν εἰ ποθοῦμεθα.

ΧΟΡΟΣ.

(στροφὴ α'.)

Ἦ ναύλοχα καὶ πετραῖα θερμὰ λουτρὰ καὶ πάγους

ἀλλ' οἶσθα μὲν δὴ καὶ τὰ τῆς Ξένης ὄρων προσδέγματ', αὐτὴν ὡς ἐδεξάμην φίλως, nisi quod in aliquot codicibus αὐτὴν θ' ὡς scribitur. Quae cur ego sic, ut feci, corrigenda putarim, in Eminentat. p. 37 sq. exposui.

vero quum cetera, quae inde av. 522 ed. meae acta sunt, tum imprimis extrema Deianirae verba (v. 621 — 623.) adverterit, eum non dubitaturum puto, quin, quam in fine huius carminis Chorus sententiam posuit, ea primaria sit totiusque cantus causa fuerit. Itaque hoc potissimum dicere Chorus existimandus est: utinam summo incensus in Deianiram amore Hercules redeat! quem saluum iam et incolumem summa cum gloria reversurum esse scite, quicumque circa Trachinem habitatis. Vide quae ad Ant. 155 sqq. adnotavimus.

V. 624 sq. ὁ ναύλοχα — λουτρὰ] Vix opus est, ut moneatur ὁ non ad ναύλοχα, sed ad παραναϊεῖοντες pertinere. Neque illud pluribus demonstrabo, cur vehementer errent qui ναύλοχα cum Passovio substantivum esse putant. Immo sufficit monuisse, quod, si opus esset, certissimis argumentis comprobare, ut vocabulum πετραῖα, ita etiam ναύλοχα et adiectivi vice fungi et ad θερμὰ λουτρὰ

referendum esse. Neque in eo, quod aquae calidae dicuntur ναύλοχοι, haerebit, qui perpendit, ut ἄλιον et θαλάσσιον non tantum significet quod in mari, sed etiam quod ad mare sit, ita ναύλοχον recte dici locum eum, qui ad mare situs sit, stationi navium aptum. Vidit hoc iam Scholiasta, qui ναύλοχα interpretatus sit παραθαλάσσια. Mare autem illud, ad quod sitae dicuntur aquae calidae, appellatum ναύλοχον videtur propterea, quod sinus erat, isque tranquillus. Qua de causa idem sinus statim post Μηλὸς Μύνα dictus est. Itaque sensus verborum ναύλοχα — λουτρὰ hic est: quae in ter mare et scopulos (intellige Callidromum) sitae sunt, aquas calidas. Fuisse autem ita sitas constat. Herod. VII, 176: τῶν δὲ Θερμοπυλέων τὸ μὲν πρὸς ἐσπέρας ὄρος ἄβατόν τε καὶ ἀπόκημον (a Strabone dictus Callidromus), ἀνατείνον ἐς τὴν Οἴτην, τὸ δὲ πρὸς τὴν ἠῶ τῆς ὁδοῦ θαλάσσια ὑποδέκεται καὶ τενάγαι. ἔστι δὲ ἐν τῇ ἐξόδῳ ταύτῃ θερμὰ λουτρὰ, τὰ χύτρους καλέουσι οἱ ἐπιχώριοι, καὶ βωμὸς ἰδρύεται

- 626 Οἴτας παραναϊεταόντες, οἳ τε μέσσαν 635
Μηλίδα παρ λιμναν,
χρυσалаκάτου τ' ἀκτὰν κόρας,
ἐνθ' Ἑλλάνων ἀγοραὶ
630 Πυλάτιδες κλέονται,
(ἀντιστροφὴ α'.)
ὁ καλλιβόας τάχ' ὑμῖν ἀλλὸς οὐκ ἀναρσίαν 640
ἀχῶν καναχὰν ἐπάνεισιν, ἀλλὰ θείας

Ἡρακλῆος ἐπ' αὐτοῖσι. Strabo IX. p. 428: τοῦτου (Pindi montis) δὴ τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας τετεικὸς μέρος Οἴτη καλεῖται, σταδίων διακοσίων τὸ μήκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν· ὑψηλότερον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφούται γὰρ ἐνταῦθα καὶ τελευτᾷ πρὸς ὄρεας καὶ ἀποτόμους μέχρι τῆς θαλάσσης κορυμνός· ὅλην δ' ἀπολείπει παράοδον τοῖς ἀπὸ τῆς Αἰολίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Αἰοτικούς ἐν τῆς Θεσσαλίας. Τὴν μὲν οὖν παράοδον Πύλας καλοῦσι καὶ Στενά καὶ Θερμοπύλας (cf. Herod. VII, 201.). ἔστι γὰρ καὶ θεομὴ πλησίον ὕδατι τιμώμενα ὡς Ἡρακλῆος ἱερά. Τὸ δ' ὑπερκείμενον ὄρος Καλλιδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διήκον μέχρι τοῦ Ἀμφικτιονικοῦ κόλπου Καλλιδρομον προσαγορεύουσιν. Adde Appian. Syr. c. 17. et Liv. XXXVI, 15. et c. 18. — Denique de anachronismo, cuius a Scholiasta ad h. l. Sophocles accusatus est, vide quae in fab. Herc. c. VI. §. 2. exposui.

V. 625 sq. πάγουσ Οἴτας] Intellige iuga illa montium, quae ab Herodoto Τρηχίνας πέτραι appellantur l. VII. c. 198., ubi haec sunt scripta: περὶ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον (sinus Maliacum dicit) ἐστι χῶρος πεδινός, τῆ μὲν εὐρύς, τῆ δὲ καὶ κάρτα στενός. περὶ δὲ τὸν χῶρον τοῦτον οὐρεα ὑψηλά καὶ ἄβρατα περι-

κλήει πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίνας πέτραι καλεόμεναι.

V. 626 sq. μέσσαν — λιμναν] Vocabulo λιμναν mare significari iam Scholiasta monuit, allato Hom. Od. ε, 337: Αἰθυλῆ δ' ἐκένια ποτῆ ἀνεδύσατο λιμνης. Intelligendus est sinus Maliacus. Eum dici medium non ita puto, ut, quod Musgravius vult, fundus eius significetur, sed quod medius est inter terram illam, cuius incolae invocantur. Eodem modo dictum Ant. 1223: τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον. et v. 1236: ἤρεισε πλενραῖς μέσσην ἔγχος.

V. 628. Schol.: χρυσалаκάτου· ἐν Εὐβόια τιμᾶται χρυσοτόκος Ἀρτεμῖς. Idem Herodotus VII, 176. et Plutarch. Themist. c. 8. Dianae templum fuisse in litore Artemisio Euboeae exstructum narrant. Nihilominus vel ex verbis sequentibus, ἐνθα — κλέονται, luce clarius apparet non Euboeae litus, sed Thessaliae sive Malidis oram maritimam poetam nomine ἀκτὰν intelligi voluisse. Atque eam oram sacram fuisse Dianae et ex huius fab. v. 215. intelligitur, et ex Apollonio Rhodio, a Musgravius allato, apud quem l. I. v. 571 sq. narratur Orpheus, quum Pagasa solvissent Argonautae, cecinisse Ἀρτεμιν, ἣ κείνας οκοπιὰς ἀλὸς ἀμφιπέτοκε ἠνομήν

- ἀντίλυρον μούσας.
635 ὁ γὰρ Λιδὸς Ἀλκμήνας κόρος
σεῦται πάσας ἀρετᾶς 645
λάφυρ' ἔχων ἐπ' οἴκους·
(στροφὴ β'.)
ὄν ἀπόπολιν εἶχομεν παντῶ
δυοκαδεκάμηρον ἀμμένουσαι
640 χρόνον πελάγιον ἴδριες οὐδέν· ἅ δὲ οἱ φίλα δάμαρ

καὶ γαῖαν Ἰωλκίδα. Ceterum vix potest dubitari, quin orae illius maritimae eum potissimum locum poeta hic intelligi voluerit, quem his verbis descripsit Herodotus VII, 200: ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ Θερμοπυλῶν κόμη τέ ἐστι, τῆ οὐνομα Ἀνθήλη καίται, παρ' ἣν δὴ παραφύειν ὁ Ἀσωπὸς ἐς θαλάσσαν ἐκιδδοῖ, καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύς, ἐν τῷ Ἀλκμήνας τε ἰὼν Ἀμφικτιονίδος ἴδριαι, καὶ ἴδριαι εἰδὲ Ἀμφικτιόσι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτιόσιος ἰδρῶν.

V. 629 sq. ἐνθ' — κλέονται] Intelligendum concilium Amphictyonum est, quod dictum ἀγορὰ Πυλάτις de loco, ad quem convocabatur, Πύλαι, i. e. Θερμοπύλαι. Cf. Frid. Guil. Tittmanni liber vernacule scriptus de concilio Amphictyonum p. 78. Locutionem ἀγορὰν καλεῖν comparaverim cum Latina locutione concionem vocare. De verbo κλέομαι vide G. Dindorf. ad Eurip. Alcest. 447.

V. 631 — 634. Schol.: οὐκ ἀναρσίαν· οὐκ ἐχθράν, οὐδὲ θρηνην βοήν. θείας μούσας· φωνῆς γλυκείας. ἀντίλυρον· ἰσόλυρον. De extremo vocabulo cf. Valcken. ad Eur. Phoen. 1034 sq. Musgravius, Ait, inquit, tibiam iis reversuram esse non funebres sonos, velut Hercule mortuo, edentem, sed laetos et hymnis deorum paeanibusque concinentes. Est enim θεία

μούσα carmen sacrum, deorum laudibus plenum, qualia ob victoriam cantari solent; ἄβροια ἔπει vocat acclamationes sacras Antig. 1134. — Idem de diversis tibiae officii adscripsit Ovid. Fast. VI, 659 sq.: cantabat fanis, cantabat tibia ludis, cantabat moestis tibia funeribus. De locutione ἤχειν καναχὰν cf. v. 866: ἤχει τις — κωνιτόν. cf. O. C. 1500.

V. 635. ὁ γὰρ — κόρος] Recte interpretatur Hermannus: Iovis ex Alcmena filius.

V. 636. Schol.: σεῦται· ὀρμάται, ἤξει. Tum πάσας ἀρετᾶς est summae virtutis. Vide ad Phil. 141 sq. ed. meae.

V. 638sq. Schol.: ὄν ἀπόπολιν εἶχομεν· ὄν ἐκτός· εἶχομεν τῆς πόλεως, εἰς δωδεκάμηρον ἀναμένουσαι. τὸ δὲ ἐξῆς· ὄν ἀπόπολιν πελάγιον, ἀντὶ τοῦ ἄπωθεν τῆς πόλεως ἐν τῷ πελάγει. Adverbium παντῶ, omnino significans, iunge cum verbis δυοκ. ἀμμ. χρόνον, ut hoc dicat Chorus: totum annum expectantes. Numerum autem rotundum posuit; in qua re nemo haerebit. Afuit enim Hercules quindecim menses. Cf. v. 155 — 174.

V. 640. ἴδριες οὐδέν] Confer quae Deianira v. 40 sq. dixit. De οἷ dativo ad substantivum δάμαρ referendo vide Matth. §. 389. g., de hiatu ad El. 188 ed. meae.

- τάλαιναν δυστάλαινα καρδιαν 650
 πάγκλαυτος αἰὲν ἄλλυτο·
 νῦν δ' Ἄρης αὖ στρωθεῖς
 645 ἐξέλυσ' ἐπιπόνων ἀμερᾶν.
 (ἀντιστροφὴ β.)
 ἀφίκοιτ', ἀφίκοιτο, μὴ σταίη 655
 πολύκωπον ὄχημα ναὸς αὐτῶ,
 πρὶν τάνδε ποτὶ πόλιν ἀνύσειε, νασιῶτιν ἐστίαν
 650 ἀμείψας, ἐνθα κλήζεται θυτήρ·
 ὄθεν μόλοι πανάμερος 660
 τᾶς πειθοῦς παγχρίστῳ
 συγκραθεῖς ἐπὶ προφάνσει θηρός.
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 Γυναικες, ὡς δέδοικα, μὴ περαιτέρω

V. 644. Libri *οἰστροθεῖς* praeter unum, in quo est *οἰστροθεῖς*. Quod posui, est ex coniectura Musgravi, in qua tamen ad non placet. Cfr. Emendat. p. 38 sq.

V. 645. *ἐπιπόνων ἀμερᾶν* ex Erfurdii coniectura restitui. Libri *ἐπίπονον ἀμέραν*. Vide Emendat. p. 39 sqq.

V. 641 sq. *τάλαιναν* — ἄλλυτο] Similiter Euripid. fragm. inc. 99, 6. ed. Dind.: *τήκω τάλαιναν καρδιαν δρόωδα*.

V. 644 sq. *νῦν δ'* — ἀμερᾶν] Ad ἐξέλυσε facile apparet nomen Deianirae, quod praecessit, intelligendum esse. Deinde notum est voc. ἡμαρ et ἡμέρα saepissime cum adiectivis coniuncta ita a poetis usurpari, ut tempus i. e. statum vel conditionem significent. Exempli plurima attulit Bloomfield. gloss. ad Aeschyl. Pers. 266. Itaque ἐξέλυσ' ἐπιπόνων ἀμερᾶν est: liberavit molestiis. Quas quomodo, qui afferre potius videtur, dissolvisse Mars dici possit, apparet ex iis, quae in Censura Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 152 sqq. exposuimus. Aperte autem Mars bello finito dicitur *στρωθεῖς*, i. e. compositus, sedatus. Similiter

Aesch. Prom. 188: *τὴν δ' ἀτέραμον στορέσας ὄρηγν*.

V. 646 sqq. Schol.: *μὴ σταίη πολύκωπον· μηδαμοῦ ἢ ναὸς ἀλλαγῶ ὄρητοιαι, ἕως ἐνιαυθα ἀφίκοιτο, τὴν Εὐβοίαν νῆσον ὑπερβάς καὶ καταλιπὼν· καταστρεφόμενος γὰρ τὴν Οἰχαλίαν, ἐκεῖ ἐμείνε θυοῦαι τῷ πατρὶ. πολύκωπον ὄχημα ναὸς· ἀντὶ τοῦ ἢ ναὸς. αὐτῶ· τῷ Ἡρακλεῖ.* De locutione *ὄχημα ναὸς* cf. Eur. Iph. T. 409 sq.: *ἐπλευσαν ἐπὶ πόνια κύματα ναῖον ὄχημα λινοπόροισιν αὔραις*. Med. 1091: *ναῖαν ἀπήνην*. Aesch. Prom. 466: *θαλασοόπλαγκτα δ' οὐτὶς ἄλλος ἀντ' ἐμοῦ λινοπέτρ' εὐρε ναυτικῶν ὄχηματα*.

V. 648. *πρὶν* — ἀνύσειε] De optativo ad Phil. 943., de usu verbi *ἀνύειν* ad O. C. 1546. dictum est.

V. 649 sq. *ἐστίαν* — θυτήρ] Recte Brunckius: insulari relicta ara, ubi sa-

- 655 πεπραγμέν' ἦ μοι πάνθ', ὅσ' ἀρτίως ἔδρων.
 ΧΟΡΟΣ.
 τί δ' ἔστι, Διάνειρα, τέκνον Οἰνέως; 665
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 οὐκ οἶδ', ἀθυμῶ δ', εἰ φανήσομαι τάχα
 κακὸν μέγ' ἐκπράξασ', ἀπ' ἐλπίδος καλῆς.
 ΧΟΡΟΣ.
 οὐ δὴ τι τῶν σῶν Ἡρακλεῖ δωρημάτων;
 ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.
 660 μάλιστά γ' ὥστε μήποτ' ἂν προθυμίαν
 ἄδηλον ἔργου τῷ παραινέσαι λαβεῖν. 670

V. 651 — 653. Emendandorum horum versuum viam monstrasse mihi videor in Emendat. p. 40 sqq. Nihilominus ut in re adhuc incerta codicum scripturam quamvis vitiosam retinere satius duxi, nisi quod cum Diadorfio *προφάνσει* scripsi pro *προφάσει*.

cris operari dicitur. De verbo *κλήζεται* cf. O. R. 1451.

V. 651 sqq. *ὄθεν μόλοι* — *ἐπὶ προφάνσει θηρός*] Haec etsi librariorum mendis depravata esse patet, de quo dixi in Emendat. p. 40 — 47., tamen non minus certum est ea scripta licet a poeta censeri debere, quorum sententia haec esset: unde veniat perfusus philtris ex praedictione Centauri. De substantivo *προφάνσεις*, quod frustra in Lexicis Graecis quaeres, confer *ἀπόφάνσεις*, *ἐκφάνσεις*, de significato ad Oed. R. 763. ed. meae secundae. Postremo advertet ea poetam fecisse Chorum optare, quae, quum evenissent, ipsi tristissima essent.

V. 654. Schol.: *περαιτέρω ὑπὲρ τὴν συμφέρονσαν χρεῖαν καὶ πλεῖον τοῦ δέοντος*.

V. 657 sq. *ἀθυμῶ δ'*, *εἰ* — *καλῆς*] De sensu locutionis

ἀθυμῶ, εἰ κτλ. ad v. 173. monitum est. Tum *ἀπ' ἐλπίδος καλῆς* dictum ita, ut sit pro Latinorum ablativo instrumenti. Cf. El. 65. et O. C. 15. cum nota mea.

V. 659. *οὐ δὴ τι κτλ.*] De *οὐ δὴ τι* particulis, in nostrum sermonem transferendis doch nicht etwa, ad El. 1161. egimus. Genitivum *τῶν δωρημάτων* recte monuit Hermannus ex *ἀπό* praepositione, quae versus praecedente posita est, aptum esse. De dativo v. Matth. §. 390. Rost. §. 105, 6.

V. 660. Schol.: *μάλιστά γ' ὥστε μή· ναί, φησὶ, περὶ τούτου φοβοῦμαι οὕτως, ὥστε μηδέποτε παραινέσαι τινὲν ἄδηλον πράγματος προθυμίαν λαβεῖν, ὅ ἔστιν, ἄδηλῳ πράγματι ἐπιχειρεῖν*. Quod adiectivum *ἄδηλος* non cum voc. *ἔργου*, sed cum *προθυμίαν* coniunctum est, de eo vide ad Ai. 8.

ΧΟΡΟΣ.

δίδαξον, εἰ διδακτόν, ἐξ οὗτου φοβεῖ.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τοιοῦτον ἐκβέβηκεν, οἷον ἂν φράσαι,
γυναῖκες, ὑμῖν θαυμ' ἀνέλπιστον μαθεῖν.

665 ᾧ γὰρ τὸν ἐνδυτῆρα πέπλον ἀρτίως
ἔχριον, ἀργῆς οἶδς εὐέρου πόκος, 675
τοῦτ' ἠφάνισται, διάβορον πρὸς οὐδενὸς
τῶν ἔνδον, ἀλλ' ἐδεστὸν ἐξ αὐτοῦ φθίνει,

V. 663. οἷον ἂν φράσαι ex mea coniectura scripsi. Libri vitiose οἷον ἂν φράσω. Vide Emendat. p. 47 sq.

V. 666. ἀργῆς οἶδς εὐέρου πόκος cum Lobeckio scripsi. Libri ἀργῆτ' οἶδς εὐ. πόκω. Vide Emendat. p. 49 sq.

V. 662. Schol.: εἰ διδακτόν· εἰ μὴ ἀπόρρητον εἴη. Cf. v. 64.

V. 663 sq. οἷον ἂν — μαθεῖν] Notum est post τοιοῦτον saepe non ὥστε, sed οἷον poni sequente infinitivo. Cf. Syntax. mea §. 79. Itaque, ut οἷον φράσαι omissa ἂν particula significaret: ὥστε φράσω, ita οἷον ἂν φράσαι κτλ. hoc sensu dictum esse apparet: ὥστε φράσαιμι ἂν ὑμῖν θαυμ' ἀνέλπιστον μαθεῖν. Saepe enim infinitivum addita ἂν particula post ὥστε poni constat. Vide Emendat. p. 48. Totus locus sic transferendus est: eiusmodi quid accidit, ut narraturam me vobis putem rem miram et incredibilem auditu; id est: eiusmodi rem, quae accidit, vobis narrabo, quae mira et incredibilis videatur. De locutione φράζειν τινὲ θαυμ' ἀνέλπιστον confer v. 158: ξυνοθήματα φράσαι. El. 1103 sq.: τίς οὖν ἂν ὑμῶν τοῖς ἔω φράσειεν ἂν ἡμῶν ποθεινὴν κοινόπουν παρουσίαν; ib. 1265: ἔφρασας ὑπερέβησαν τὰς πάρος ἐτι χάριτος.

V. 665. τὸν ἐνδυτῆρα πέ-

πλον] De usu voc. πέπλος ad v. 593. diximus. Vocabulum ἐνδυτῆρα de ornatu intelligendum esse, monuit Hermannus conferri iubens Diss. I. de choro Eumenidum p. 12.

V. 665 sqq. ᾧ γὰρ — τοῦτ' ἠφάνισται] Pronomen ᾧ generis neutrius est, cui convenit, quod deinde positum est, τοῦτο. Inter utrumque pronomen interiecta iam sunt et casu nominativo elata verba, ἀργῆς — πόκος, quo maiore in luce, ut ita dicam, ponerentur. Cf. Bernhardy Syntax. Gr. p. 68 sq. Simillime nos dicere possimus: denn womit ich das Gewand eben bestrichen habe, eine weisse Flocke eines schönwolligen Schaafe, das ist verschwunden. Ceterum quod a Sophocle hic dictum ἀργῆς πόκος, Aeschyl. Eum. 45. ἀργῆτα μαλλόν dixit.

V. 667 sq. διάβορον — τῶν ἔνδον] I. e. οὐ πρὸς τινος τῶν ἔνδον διάβορον, non comminutum a quoquam eorum, qui intus sunt. Perrexit autem ita dicere Sophocles, quasi

καὶ ψῆ κατ' ἄκρας σπιλάδος. ὡς δ' εἰδῆς ἅπαν,
670 ἢ τοῦτ' ἐπράχθη, μείζον' ἐκτενω λόγον. 680
ἐγὼ γὰρ ὦν ὁ θῆρ με Κένταυρος, πονῶν
πλευρὰν πικρᾷ γλωχίνι, προῦδιδάξατο,
παρῆκα θεσμῶν οὐδέν, ἀλλ' ἐσωζόμην,
χαλκῆς ὅπως δύναιπτον ἐκ δέλτου γραφῆν,
675 [καὶ μοι τὰδ' ἦν προόρητα, καὶ τοιαῦτ' ἔδρων.]
τὸ φάρμακον τοῦτ' ἄπυρον ἀκτίνος τ' αἰεὶ 685
θερμῆς ἀθικτον ἐν μυχοῖς σώζειν ἐμέ,
ἕως νῦν ἀρτίχριστον ἀρμόσαιμι που.

V. 675. Cur uncis incluserim hunc versum, in Emendat. p. 196 sq. exposui.

V. 678. νῦν cum Elmsleio scripsi. Libri ἂν. Sed nescio, an totus versus Sophocli abiudicandus sit.

pro. διάβορον πρὸς οὐδενός possisset: καὶ οὐ διαβέβρωται πρὸς τινος τῶν ἔνδον. Vide quae ad v. 262 sq. adnotavimus.

V. 669. Schol.: κατ' ἄκρας σπιλάδος· σπιλάς, ἢ πέτρα. ὡς οὖν ἐπὶ λίθου θεμένη αὐτό, τοῦτο φησι. κατατίθεται οὖν καὶ ἔτι καὶ καταλύεται, ἀπὸ τοῦ λίθου διαρρέον. Recte monet Hermannus melius σπιλάδα explicari glaream quam lapidem. De forma ψῆ cf. Buttm. §. 105. not. 14. Matth. §. 49. not. 2.

V. 670. μείζον' — λόγον] Vide similia apud Blomf. gloss. ad Aesch. Agam. 889. Idem Sophocles significavit breviori locutione, quam posuit O. C. 1120, λόγον μηκύνειν.

V. 671 sq. Schol.: ἐγὼ γὰρ ὦν ὁ θῆρ με· ὦν εἶπε μοι ὁ Νέσσος, ὅτι τὴν πλευρὰν ἤλαει, τῷ βέλει τρωθείς, γλωχίνι δέ, ἀπὸ μέρους, τῷ βέλει· γλωχίν γὰρ ἢ ἀκίς, ὃ λέγει Ὀμηρος (Il. δ, 214.) ὄγκον. πονῶν· ἀντὶ τοῦ ἀλγῶν. De adiectivo πικρᾷ cf. Buttm. Lexil. T. I. p. 17.

V. 672. προῦδιδάξατο] De medio vide Matth. §. 496, 7., de composito ad Ai. 163.

V. 673. παρῆκα θεσμῶν κτλ.] Notum est Draconis leges dictas esse θεσμούς. Eodem sensu Sophocles id nomen hic posuit, ita ut hoc dicat: Quas enim leges mihi Nessus moriens praescripsit, earum nullam neglexi, sed diligentissime memoria servavi. De medio verbi σώζειν vide ad El. 976 sq., de significatione ad O. R. 313.

V. 674. χαλκῆς — γραφῆν] Verba ἐκ δέλτου χαλκῆς apta sunt ex adiectivo δύναιπτον. Hoc enim Deianira dicit: ut non possunt ex tabula aerea dilui literae, quae incisae erunt, ita nullam legum, quas mihi Nessus scripsit, ex memoria excidere mihi passa sum. Scholiasta: διεφύλαξα ὅσα μοι παρήγγειλεν, ὡσανεὶ δέλτω χαλκῆ ἔχουσα ἐγκεκαυγμένα.

V. 676 sq. τὸ φάρμακον — σώζειν ἐμέ] Infinitivus aptus est ex verbis ὦν ὁ θῆρ με — προῦδιδάξατο. Scholiasta: ἀπορροπέλαστον πρὸς καὶ ἡλιακῆς ἀκτίνος. De locutione ἀθικτον ἀκτίνος cf. v. 23.

- κᾶδρων τοιαῦτα. νῦν δ', ὅτ' ἦν ἐργαστέον,
 680 ἔχρισσα μὲν κατ' οἶκον ἐν δόμοις κρυφῇ
 [μαλλῶ, σπάσασα κτησίον βοτοῦ λάχνην·] 690
 κᾶθηκα συμπτύξασ' ἀλαμπές ἡλίον
 κοίλῳ ζυγᾶστρω δῶρον, ὡς περ εἶδετε.
 εἶσω δ' ἀποστειχουσα δέρομαι γάτιν
 685 ἄφραστον, ἀξύμβλητον ἀνθρώπων μαθεῖν.
 τὸ γὰρ κάταγμα τυγχάνω ῥίψασά πως 695
 [τῆς οἴδς, ᾧ προὔχοιον, ἐς μέσην γλόγα,]
 ἀκτῖν' ἐς ἡλιῶτιν· ὡς δ' ἐθάλλετο,

V. 680. Mendo affectus hic versus est, siquidem certum non potuisse κατ' οἶκον et ἐν δόμοις coniungi. Vide Em endat. p. 198.

V. 681. Cur spurium hunc versum putem, in Em endat.

V. 679 sq. Schol.: νῦν δ', ὅτ' ἦν ἐργαστέον· νῦν δ', ὅτε ἐνέστη ὁ καιρὸς τοῦ χρίσαι, ἔχρισσα. Accusativus obiecti, qui dicitur, adsumendus ad verbum ἔχρισσα, aut v. 683. demum positus est, δῶρον dico, aut latet in verbis ἐν δόμοις, quae quin corrupta sint dubitari vix potest. Cf. Em endat. p. 198.

V. 681. Schol.: κτησίον βοτοῦ λάχνην· ἀπὸ κτησίον προβάτου τὸν μαλλὸν σπάσασα. Dicitur κτησίον βοτόν οvis propria, i. e. non aliena, sed quae erat ex grege Deianirae. Cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Ag. 978. Denique λάχνη est vellus, quum contra μάλλος villus sit lanæ. Sed totus versus non videtur Sophoclis esse.

V. 682. Schol.: ἀλαμπές ἡλίον· μὴ καταναγασθέν. Similiter hoc dictum atque El. 36. ἀοικεὺς ἀοιδῶν.

V. 683. Schol.: κοίλῳ ζυγᾶστρω· εἰς ξύλον σοφόν, τοιῆσαι ἱβωτόν. Supra dixit v. 622. ἄγγος. De dativo ad v. 7. monitum est.

V. 684. ἀποστειχουσα] Eodem modo ἀπίσσειν Ai. 303. dictum est. Tum γάτιν male

explicat Scholiasta γάντασμα, φαντασίαν. Immo rem intellige, de qua dicitur. Quo sensu λόγος et ἔπος saepe dici notum est. Sic supra v. 247 ed. meae.

V. 685. ἀξύμβλητον — μαθεῖν] Similia ad Philoct. 830 sq. attulimus.

V. 686 sq. Schol.: τὸ γὰρ κάταγμα· τὸ γὰρ ξριον τοῦ προβάτου μετὰ τὸ χρίσαι τὸν πέπλον ἐξήμα ὑπὸ τόπον καταλαμπόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου· τὴν γὰρ αὐτὴν ἀκτῖνα ἡλιῶτιν εἶπεν. κάταγμα· τὸ ἀγριον μύημα. De πῶς particula, nescio quomodo significante, cf. O. C. 1157.

V. 690 sq. Schol.: μορφῇ μάλιστ' εἰκαστόν· εἰκοὸς πρῆματι ξύλον. Θαιμαστώδης δὲ βρώματα πρῖνος εἶπε τὸ πρῶμα· τρόπον γὰρ τινα ἐσθλῶν τὸ ξύλον ὁ πρῶν ἐκτίου τὸ λεπτόν ἀποβάλλει.

V. 692. τοιόνδε κείται προπετιές] Ne putes τοιόνδε positum esse pro οἷτως, tenendum est brevi rem absolvisse poetam, hoc dicentem: tale erat, quod humum deiecera. Schol.: προπετιές· ἐξομιμένον καὶ προπεσόν χαμαί. De attractione, qua usus poeta

- ῥεῖ πᾶν ἄδηλον καὶ κατέψηκται χθονί,
 690 μορφῇ μάλιστ' εἰκαστόν, ὥστε πρῖνος
 ἐκβρώματ' ἂν βλέψαις ἐν τομῇ ξύλου. 700
 τοιόνδε κείται προπετιές. ἐκ δὲ γῆς, ὅθεν
 προὔκειτ', ἀναξέουσι θρομβώδεις ἀφροί,
 γλαυκῆς ὀπώρας ὥστε πρῖνος ποτοῦ
 695 χυθέντος εἰς γῆν Βακχίας ἀπ' ἀμπέλου.
 ὥστ' οὐκ ἔχω τάλαινα ποτὶ γνώμης πέσω· 705
 ὀρῶ δὲ μ' ἔργον δεινὸν ἐξεργασμένην.
 πόθεν γὰρ ἂν ποτ', ἀντὶ τοῦ θνήσκων ὁ θῆρ

p. 198. ostendi.

V. 687. Quibus argumentis ductus hunc versum spurium existimaverim, in Em endat. p. 197 sqq. expositum est.

in sequentibus est, ὅθεν προὔκειτο, ad O. C. 1222. diximus.

V. 693. Schol.: ἀναξέουσι· ἀνακαχλάζουσι. θρομβώδεις ἀφροί· ἐπιημέτοι· θρόμβος γὰρ ὁ ὄγκος, ἢ περιγεγῆ φροσηματα. Adiectivo θρομβώδεις explicari videtur, qua forma fuerit spuma, quae dicitur e terra efferbuisse. Est enim θρόμβος grumus, nobis ein Klump. Itaque θρομβώδεις ἀφροί spuma dicitur istiusmodi, quae grumi habuerit similitudinem, nobis klumpiger Schaum. Deinde numero plurali usum esse poetam scito, quod pluribus in locis spumam ebullisse e terra dicere voluit. Neque enim dubitari potest, quin errent qui cum Passovio θρομβώδης interpretantur concretus. Equidem quo sensu hic positum nomen θρόμβος dixi, eodem Aeschylus usurpavit Choeph. 533: ὥστ' ἐν γάλακτι θρόμβον αἵματος σπάσαι. et Eum. 184: ἔμοῦσα θρόμβους οὐς ἀφελκνοσας φόνου. Nam θρόμβος αἱματος est grumus sanguinis, nobis Blut-Klumpen.

V. 694 sq. Schol.: γλαυκῆς ὀπώρας· τοῦ γλεύκου τοῦ

ἀρτίως ἐπιεσθέντος καὶ νέου. μάλιστα δὲ ὁ νέος οἶνος θερμοὺς ἂν, εἰ πέσοι χαμαί, ἀφρίζει· γλαυκῆν δὲ ὀπώραν τὸν νέον οἶνον εἶπε διὰ τὴν λιμυρότητα. Hesychius: ὀπώρα· τὸ θερρὸς καὶ τὸ μετόπωρον. κυρίως δὲ ἡ σταφυλή. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀροθρῶν. Itaque hoc dicit: haud secus ac si pinguis liquor uvae maturae (proprie caeruleae, i. e. nitentis) statim a vite Bacchica in terram effusus erit; id est, cuiusmodi spumas agit pinguis liquor uvae maturae, quae modo calcata erit, in terram effusus. Illud facile quisque sua sponte intelliget, non de una uva intelligendum nomen ὀπώρα esse. Liquor uvae dicitur πῶν eodem modo, quo musta dicuntur pinguis a Latinis scriptoribus.

V. 696. ποτὶ γνώμης πέσω] Cf. O. C. 167 ed. meae.

V. 698 sq. πόθεν γὰρ — εὐνοίαν] Verbis ἀντὶ τοῦ tantum accuratius explicatur quae initio posita est particula πόθεν. De παρέσχεν ἂν, praestitisset, ad Ai. 119. diximus.

ἐμοὶ παρέσχ' εὐνοίαν, ἧς ἔθνησχ' ὕπερ;
 700 οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὸν βάλοντ' ἀποφθίσεια
 χορήζων ἔθειλέ μ'. ὦν ἐγὼ μεθύστερον, 710
 ὄτ' οὐκέτ' ἀρκεῖ, τὴν μάθησιν ἄρνημαι.
 μόνη γὰρ αὐτόν, εἴ τι μὴ ψευδοθήσομαι
 γνώμης, ἐγὼ δύστηνος ἔξαποφθερῶ.
 705 τὸν γὰρ βάλοντ' ἄτρακτον οἶδα καὶ θεὸν
 Χείρωνα πημήναντα, χῶσαπερ θίγη, 715
 φθείρει τὰ πάντα κνώδαλ'. ἐκ δὲ τοῦδ' ὄδε

V. 705. In verbis his, τὸν γὰρ βάλοντ' ἄτρακτον, aliquid mendii latere suspicor.

V. 706. χῶσαπερ θίγη ex mea coniectura scripsi. Libri χῶσπερ ἂν θίγη, nisi quod Lc et T pro χῶσπερ recte χῶσαπερ habent. Vide Emendat. p. 50 sq.

V. 699. Schol.: ἧς ἔθνησχ' ὕπερ. ὕφ' ἧς, δὲ ἧν. Immo ὕπερ ἧς est: cuius servandae causa, i. e. ne stuprum mihi ab eo inferretur.

V. 701. ἔθειλέ μ' Hesychius ἔθειλεν ἡπάτα. Homerum respiciens, Il. φ, 604., ubi pariter Scholiasta. WAKEF.

Ibidem. ὦν] Cuius rei. Itaque singularem numerum expectaveris. Sed vide ad Phil. 1326 sq. ed. meae.

V. 702. Schol.: ἀρκεῖ. ὠφελεῖ.

V. 703 sq. Schol.: εἴ τι μὴ ψευδοθήσομαι. εἴ τι μὴ διαμάρομαι τῆς γνώμης, ἣν ἔχουσα περὶ αὐτοῦ τυγχάνω. Sic Ai. 1382: καὶ μὲν ἔψευσας ἐπιπύων πολὺ. Aesch. Pers. 472: ὡς ἄρ' ἔψευσας φρεσῶν Πέρσης. Non dissimile est quod ibid. v. 391. positum: φόβος δὲ πᾶσι βαρβάροις παρῆν γνώμης ἀποσφαλείου. Pro quo Euripides dixit Iph. A. 742. ἐπιπύων ἀποσφαλήν.

V. 705—709. τὸν γὰρ βάλοντ' — δόξη γοῦν ἐμῇ] Sententiam totius loci hanc esse patet: Hercules enim sagitta, qua ictus Nessus

est, quum ita mortifera sit, ut deos pariter atque cuiusvis generis animantes perimat, consentaneum est, ut venenum illud mortiferum, quo tinctae eius sagittae sunt, Nessi corpori inspersum ex eoque servatum Herculi etiam ipsi interitum afferat. Itaque haec nonnihil in verbis: τὸν γὰρ βάλοντ' ἄτρακτον, quum vix videatur obiectum quod dicitur, nomen Nessi, omitti hic potuisse.

V. 706 sq. Schol.: χῶσαπερ θίγη καὶ ὅσα ἂν θίγη τὸ Ἡράκλειον βέλος, εἴτε ἄνθρωπον εἴτε θηρίον, ἀπόλλυται. De accusativo ὅσα ex θίγη apto cf. Ant. 546: μήθ' ἂ μὴ θυγες ποιοῦ σιαντῆς. De coniunctivo vide ad huius fab. v. 248 ed. meae.

V. 707 sqq. ἐκ δὲ τοῦτ' ὄδε — καὶ τὸνδε] Qui haec obiter legat, facile offendatur eo, quod uno in membro ter positum ὄδε pronomem est, tria diversa nomina significans. Quod quamvis alias magnae offensionis esset, tamen huius loci rationem

σφαγῶν διελθῶν ἰὸς αἵματοῦς μέλας
 πῶς οὐκ ὀλεῖ καὶ τόνδε; δόξη γοῦν ἐμῇ.
 710 καίτοι δεδοκται, κείνος εἰ σφαλίσειται,
 ταύτη σὺν ἀκμῇ καμὲ συνθανεῖν ἅμα. 720
 ζῆν γὰρ κακῶς κλύουσας οὐκ ἀνασχετόν,
 ἧτις προτιμᾷ μὴ κακῇ πεφνκέναι.

ΧΟΡΟΣ.

ταρβεῖν μὲν ἔργα δεῖν' ἀναγκαιῶς ἔχει,
 715 τὴν δ' ἐλπιδ' οὐ χροῖ τῆς τύχης κρίνειν πάρος.

V. 708. αἵματοῦς ipse restitui. Libri αἵματος. Vide Emendat. p. 51 sq.

V. 711. ἀκμῇ ex mea coniectura scripsi. Libri ὄρμη et ὄρη. Vide Emendat. p. 52 sq. Ceterum Brunckius ταυτῇ scripsit.

qui diligentius consideraverit, recte poetam hic locutum esse intelliget. Ac primum quidem ad Herculem significandum noluit, quod antea constanter posuit et rursus v. 710. adhibuit, κείνος pronomine uti propterea, quod is hoc loco Chironi opponitur. Itaque κείνος si pro τόνδε scripsisset, Chiron ille videri posset significari. Eandem ob causam supra poeta v. 161. νῦν posuit, quamvis de praeterito tempore agens, quod praeterito illi temporis, νῦν particula significato, rursus aliud antiquius tempus opposuit. Illud autem facile intelligitur, cur et Nessus, de quo potissimum Deianira loquatur, et venenum ab eo acceptum, de quo ipso modo dicere coeperit, ὄδε pronomine significari debuerint. Quo veneno quum, ut modo dixit, et cetera animalia omnia, quaecunque eo tacta sint, et ipse Chiron deus perditus sit, inde ab his verbis, ἐκ δὲ τοῦδε κλ., sic concludit: itaque Herculem quoque perimet atrum hoc venenum, sanguine permixtum, quod per Nessi vulnus letale penetrauit. Verba ἐκ τοῦδε

σφαγῶν διελθῶν idem fere significant atque τοῦδε σφαγῶν διελθῶν. De nomine σφαγῶν ad v. 564., de adiectivo αἵματοῦς ad O. R. 1253 sqq. monuimus. Simillime ἐγκέφαλος αἵματος dixit Hom. Il. ε, 297 sq.

V. 711. ταύτη σὺν ἀκμῇ] I. e. hoc ipso momento, quo ille labetur sive peribit. Grammaticus apud Bekk. Anecd. p. 365, 10. ἀκμῇ· αὐτῇ ἢ ὄρη τῆς τοῦ πράγματις ἐπιτάσεως. Cf. Eur. Phoen. 1088: ἦλθον δὲ πρὸς κίνδυνον Ἀργεῖον δορός; — ἀκμῇ γ' ἐπ' αὐτῆν. Similiter idem Hel. 897: δὴ μόλις ποτὲ λαβοῦσ' ἐπ' ἀκμῆς εἰμι κατθανόντ' ἰδεῖν, ubi videatur Pflugkii. De σὺν praepositionis usu conferri potest v. 392 ed. meae σὺν χρόνῳ βραθεῖ. et Oed. Col. 1601: τὰςδ' ἐπιστολάς πατρὶ ταχεῖ πύρευσαν ἐν χρόνῳ.

V. 712. Schol.: ζῆν γὰρ κακῶς κλύουσας· γυναῖκα κωκοδοξοῦσαν οὐ δεῖ ζῆν, ἧτις μὴ θέλει δοκεῖν ἐκ φύσεως εἶναι κακή.

V. 714 sq. Schol.: ταρβεῖν μὲν ἔργα· ἀνάγκη μὲν εὐλαβεῖσθαι τὰ δεινὰ ἔργα· οὐ χροῖ δὲ

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς μὴ καλοῖς βουλευμασιν 725
οὐδ' ἔλπις, ἣτις καὶ θράσος τι προξενεῖ.

ΧΟΡΟΣ.

ἀλλ' ἀμφὶ τοῖς σφαλεῖσι μὴ 'ξ ἔκουσίας
ὀργὴ πέπειρα, τῆς σε τυγχάνειν πρέπει.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

720 τοιαῦτα δ' ἂν λέξειεν οὐχ ὁ τοῦ κακοῦ
κοινωνός, ἀλλ' ᾧ μηδέν ἐστ' οἴκοι βαρύν. 730

ΧΟΡΟΣ.

σιγᾶν ἂν ἀρμόζοι σε τὸν πλείω λόγον,
εἰ μὴ τι λέξεις παιδὶ τῷ σαυτῆς· ἐπεὶ
πάρεστι, μαστιῆ πατρὸς ὃς πρὶν ᾤχετο.

V. 721. Quam olim Wakefieldius huic loco medelam adhibendam putavit, ut οἴκοι pro οἰκοῖς, quod in codicibus est, scriberet, quamvis praeter Erfurdium nemo probarit, tamen necessario recipendam esse putavi. Neque enim aut Sophocles aut quisquam Graecorum unquam, quod sciam, dativo οἰκοῖς ita usus est, ut significatum metaphoricum, quo positum id vocabulum hic esse

πρὸ τῆς ἐκβάσεως καὶ τῶν συμβουσιμῶν ἀρξέσθαι τὰ δεινά. Quae non omnino vera interpretatio est. Rectius Brunckius: necesse quidem est atrocitas facta formidare, sed ante exitum spes abiicienda non est. Significat autem κρῖνειν τὴν ἐλπίδα: iudicare de spe, sive decernere, falsane an vera sit spes, id est hoc loco abiicere spem.

V. 717. Schol.: προξενεῖ· παρέχει.

V. 718sq. ἀμφὶ τοῖς — πέπειρα] In eos, qui inviti deliquerunt, ira lenis est. Solent poetae pro simplici genitivo saepe quum alias praepositiones tum ἀμφὶ ponere. Ita et hoc loco ὀργὴ τῶν σφαλεντων potuit dici et El. 846 sq. μελέ-

τωρ τοῦ ἐν πένθει pro eo, quod dictum est: μελέτωρ ἀμφὶ τὸν ἐν πένθει. Vide ad El. 230 ed. meae. De locutione ἐξ ἔκουσίας ad v. 392 monitum est.

V. 720sq. τοιαῦτα — βαρύν] Neque aut hic aut alibi unquam κοινωνός τοῦ κακοῦ est mali auctor, sed particeps vel socius mali, sive qui malo afficitur, ut Ai. 284. Hoc enim et dicit et dicere debet: talia dixerit non qui malo afficiatur, sed qui ipse nulla calamitate prematur. Quo significat Deianira alio animo, quam quo dixerat Chorus, Herculem in se futurum esse, calamitate, quam paraverit, affectum. Recte Scholiasta: ὁ μὴ δυστυχῶν τοιαῦτα ἂν εἶποι. Ceterum de δέ particulae usu vide Matth. §. 616., de signi-

ΥΛΛΟΣ.

725 ὦ μῆτερ, ὡς ἂν ἐκ τριῶν σ' ἐν εἰλόμην,
ἢ μηκέτ' εἶναι ζῶσαν, ἢ σεσωσμένην 735
ἄλλου κεκλήσθαι μητέρ', ἢ λῶους φρένας
τῶν νῦν παρουσῶν τῶνδ' ἀμείψασθαι ποθεν.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

τί δ' ἐστίν, ὦ παῖ, πρὸς γ' ἐμοῦ στυγούμενον;

ΥΛΛΟΣ.

730 τὸν ἄνδρα τὸν σὸν ἴσθι, τὸν δ' ἐμὸν λέγω
πατέρα, κατακτείνασα τῆδ' ἐν ἡμέρᾳ. 740

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

οἴμοι, τίν' ἐξήνεγκας, ὦ τέκνον, λόγον;

patet, pronominis reciproci ἐαντῶ ei tribueret. Quo sensu solum adverbium οἴκοι usurpatum novi. Vide notam exegeticam. Accedit, quod nunquam Sophocles οἴκοις ommissa praepositione ita dixit, ut esset in domo vel domi. Mire autem locutus esset, si οἴκοις dativum ex adiectivo βαρύν aptum esse voluisset.

ficatione vocabuli οἴκοι, quod apte hic interpreteris ipsi, Hom. II. ω, 239: οὐ νυ καὶ ὑμῖν οἴκοι ἔνεστι γόος. Oed. Col. 759: ἢ δ' οἴκοι (πόλις) πλέον δίκη σέβουτ' ἂν, οὐσα σὴ πάλα τροφός. Adde ibid. v. 352: δειτέρ' ἡγείται τὰ τῆς οἴκοι διαότης. 1073: οἴκοι δὲ χῆμεις εἰσόμεσθ' ἢ χρῆ ποιεῖν. Oed. R. 1123: δοῦλος οἴκοι τραπέζης. Unde factum, ut οἰκίος significaret domesticus, proprius, suus ipsius.

V. 722 sqq. Schol.: σιγᾶν ἂν ἀρμόζοι· πρέπει σοι λοιπὸν σιωπᾶν καὶ μηκέτι περὶ τούτων πλείω λέγειν, εἰ μὴ ἄρα τι τῷ σὺ παιδὶ μέλλεις εἰρεῖν παραγομένῳ. De usu intransitivo verbi ἀρμόζειν ad Ant. 1295 sq. diximus.

V. 724. μαστιῆρ — ᾤχετο.]

Adverte locutionem μαστιῆρ πατρὸς ᾤχετο, significantem: τὸν πατέρα μαστιεύσων ᾤχετο.

V. 725. ὡς ἂν — εἰλόμην] De εἰλόμην ἂν vide Syntax. meam §. 125. f., de ἐκ τριῶν Neuius conferri Wass. ad Thucyd. I, 122. iubet. Haere autem in σέ pronomine, alieno in loco posito. Itaque Johnsono accesserim, qui prorsus delendum putavit. Potuit enim salvo sensu omitti.

V. 728. Schol.: ποθεν ἐν θεοῦ τινας. Verbum ἀμείψασθαι facile apparet hoc significare: sibi commutare, i. e. commutando sibi parare.

V. 729. Schol.: στυγούμενον· λυπηρὸν καὶ μίσους ἄξιον. Ceterum nota τί δ' ἐστὶ πρὸς ἐμοῦ, significans: quid factum a me est.

ΥΛΛΟΣ.

ὄν οὐχ οἶόν τε μὴ τελεσθῆναι. τὸ γὰρ
φανθὲν τίς ἂν δύναιτ' ἀγέννητον ποιεῖν;

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

735 πῶς εἶπας, ὦ παῖ; τοῦ παρ' ἀνθρώπων μαθὼν
ἄζηλον οὕτως ἔργον εἰργάσθαι με φῆς; 745

ΥΛΛΟΣ.

αὐτὸς βαρεῖαν ξυμφορὰν ἐν ὄμμασιν
πατρὸς δεδορκῶς κοῦ κατὰ γλῶσσαν κλύων.

ΔΗΙΑΝΕΙΡΑ.

ποῦ δ' ἐμπελάζεις τάνδρὸν καὶ παρίστασαι;

ΥΛΛΟΣ.

740 εἰ χρὴ μαθεῖν σε, πάντα δὴ φρονεῖν χρεῶν.
ὄθ' εἶρεπε κλεινὴν Εὐρύτου πέραςσας πόλιν, 750

V. 734. Alii ex Suida ἂν ἀγέννητον rescripserunt. Ego cur

V. 733 sq. Schol.: τὸ γὰρ φανθὲν· τὸ ἔπαξ προχθὲν καὶ ἐπὶ πέρας ἐλθὼν πῶς ἂν τις μὴ γενέσθαι ποιήσειεν; Πινδαρος (Ol. II, 29.)· τῶν δὲ πεπραγμένων ἀποκρίτων οὐδ' ἂν χροῖνος ὁ πάντων πατήρ δύναιτο θέμεν ἔργων τέλως.

V. 735. τοῦ παρ' ἀνθρ. μαθὼν] Notanda praepositionis collocatio. Cuius exemplum geminum unum novi Oed. R. 525: τοῦ πρὸς δ' ἐφάνθη κτλ.

V. 736. Schol.: ἄζηλον· φαῦλον, ὃ οὐδὲς ζηλώσειεν. Cf. v. 284.

V. 737 sq. αὐτὸς — δεδορκῶς] Insolentius nomen πατρὸς positum inter verba ἐν ὄμμασιν et δεδορκῶς. Similia tamen exempla multa attuli ad O. C. 1223. De locutione ἐν ὄμμασιν ἰδεῖν ad Phil. 60. dixi.

V. 738. κατὰ γλῶσσαν] Proprie significat: secundum

sermonem. Eo enim sensu saepe dici γλῶσσαν notum est. Cf. v. 281. Ant. 961. Ai. 1263. Nihil autem hoc aliud est nisi: ex aliis. Aperte adscripsit Brunckius Aesch. Pers. 266: καὶ μὴν παρὼν γε κοῦ λόγους ἄλλων κλύων, Πέρσαι, φράσαιμι' ἂν οὐ ἐπαροῦνθῃ κακῶς.

V. 740. εἰ χρὴ μαθεῖν σε] Dignane sit Deianira, cui rem exponat, iratus Hyllus dubitat.

V. 743 sq. ἀκτὴ τις ἀμφικλυστός κτλ.] De orationis forma ad Ant. 951 sqq. monitum est. De sensu nominis ἀμφικλυστός vide v. 771 ed. meae. O. C. 1235: πάντοθεν βόρειος ὡς τις ἀκτὴ κτλ. et Xen. Cyrop. VII, I, 5. 7., ubi πάντοθεν μάχεσθαι sic dicitur, ut non sit a quatuor, sed a tribus partibus pugnare, coll. VII, 1, 24.

V. 745. Schol.: τεμενίαν τε φυλλάδα· τέμενος πολυ-

νίκης ἄγων τρόπαια κἀκροθίνια,
ἀκτὴ τις ἀμφικλυστός Εὐβοίας ἄκρον
Κήμαιόν ἐστιν, ἔνθα πατρὶφ' Αἰ

745 βωμοὺς ὀρίζει τεμενίαν τε φυλλάδα·
οὐ νιν τὰ πρῶτ' ἐξεῖδον ἄσμενος πόθφ. 755
μέλλοντι δ' αὐτῷ πολυθύτους τεύχειν σφαγὰς
κῆρυξ ἀπ' οἴκων ἔκετ' οἰκείος Λίγας,
τὸ σὸν φέρων δώρημα, θανάσιμον πέπλον·

750 ὃν κεῖνος ἐνδύς, ὡς σὺ προὔξεστίεσο,
ταυροκτονεῖ μὲν δώδεκ' ἐντελεῖς ἔχων, 760
λείας ἀπαρχήν, βοῦς· ἀτὰρ τὰ πάνθ' ὁμοῦ
ἐκατὸν προσῆγε συμμιγῇ βοσκήματα.

καὶ πρῶτα μὲν δειλαιὸς ἕλω φρενὶ
755 κόσμφ τε χαιρών καὶ στολῇ κατηύχετο·
ὅπως δὲ σεμνῶν ὀργίων ἐδαίετο 765
φλόξ αἵματηρὰ κάπὸ πειρίας δρυός,

vulgatam scripturam teneam, in Advers. in Soph. Phil. p. 34 sq. exposui.

φυλλον. Vide quae ad v. 235. adnotavimus.

V. 747. πολυθύτους — σφαγὰς] Simillime dictum Eur. Heracl. 777: πολυθύτος τιμῆ.

V. 748. Schol.: ἐλέγχο δ' Ατχας σίντροφος εἶναι Ὑλλον. Recte Bothius οἰκείος interpretatur domesticus, non publicus.

V. 750. Schol.: ἐνδύς, ὡς σὺ προὔξεστίεσο· ἐνδυόμενος, ὡς σὺ ἐντελεῖω.

V. 751. ἐντελεῖς] Significatur istiusmodi tauri, quales debebant esse, qui dis sacrificarentur. Cf. Passov. Lex. vv. τέλειος, τέλειος, τελῆεις.

V. 752. τὰ πάνθ'] Vide Matth. §. 266.

V. 755. κόσμφ — στολῇ] Disiunctas posuit poeta eas notiones, quas coniunctas efferre prosaici scriptores solent, ornatu dicens et veste gavisum esse Herculem, ornatissima

veste eum gavisum esse significans. Tum κατεύχεσθαι est precibus fundere ad deos sive ad Iovem precari. Male Scholiasta σοὶ intelligendum esse monet.

V. 756 sqq. Schol.: ὅτι δὲ ἀπὸ τῶν θυμάτων καὶ τῶν ξύλων ἡ φλόξ ἀνικαίετο, τότε ἰδρὼς ἀνῆι περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. De praepositione ante secundum demum substantivum posita ad Ai. 389 sq. monuimus, de significatione nominis ὀργίων ad Ant. 993 sq.

V. 757. Schol.: φλόξ αἵματηρὰ· αἵματηρὰ, ὅτι ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἱερῶν οὐρῖσται· πειρίας δὲ δρυός, λιπαροῦ ξύλου· δρῶν γὰρ λέγει πᾶν δένδρον. Intelligendam πεύκην esse recte Hermannus monet. De locutione φλόξ αἵματηρὰ apte adscripsit Neuius Ant. 123: περκαίεθ' Ἡφαιστον.

- ιδρῶς ἀνήει χρωτί, καὶ προσπύσσειται
 πλευραῖσιν, ἀρτίκολλος ὥστε τέκτονος,
 760 γιτῶν ἅπαν κατ' ἄρθρον· ἤλθε δ' ὀστέων
 ἀδαγμός ἀντίσπαστος. εἶτα φρονίας 770
 ἐχθρᾶς ἐχίδνης ἰὸς ὡς ἐδαίνυτο,
 ἐνταῦθα δὴ βόησε τὸν δυσδαίμονα
 Αἴχαν, τὸν οὐδὲν αἴτιον τοῦ σοῦ κακοῦ,
 765 ποίαις ἐνέγκοι τόνδε μηχαναῖς πέπλον·
 ὁ δ' οὐδὲν εἰδῶς δύσμορος τὸ σὸν μόνης 775
 δώρημ' ἔλεξεν, ὥσπερ ἦν ἐσταλμένον.

V. 772 sq. Brunckius: κρατὸς δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει μέ-
 σου, διασπαρέντος αἵματος κόμης θ' ὀμοῦ. Librorum scripturam et
 Athenaeus II. p. 65. f. tuetur, et Eustathius, qui p. 976, 8. (964,

V. 758. χρωτί] Dativus loci
 est, de quo ad O. C. 309 sq. extr.
 egimus.

V. 759. Schol.: ἀρτίκολλ-
 λος· ὡς ὑπὸ τέκτονος καλῶς
 συγκολλημένος. De genitivo τέ-
 κτονος ex ἀρτίκολλος apto vide
 quae ad Philoct. 3 ed. secundae
 exposuimus.

V. 760sq. Schol.: ὀστέων
 ἀντίσπαστος· κνήμης· δῆ-
 ξασθαι γὰρ τὸ κνήσασθαι. ἀν-
 τίσπαστος δὲ ἴσος σπασμῶ,
 ἢ μετὰ σπασμοῦ. Nescio, an hoc
 dicat poeta: consecutum esse
 morsum ossium, quo
 ossa veluti divulsa sint.

V. 762. Schol.: ἰὸς ὡς
 ἐδαίνυτο· ὡς κατήσθιεν αὐ-
 τὸν ὁ ἰός.

V. 765. ποίαις — πέπλον]
 Quum dicit: qua fraude at-
 tulisset vestem, hoc videtur
 significare: quam fraudem
 in adferenda veste com-
 misisset, i. e. quid fecisset de
 veste, ut tantum sibi morbum
 adferret. Corruptam enim eam
 Hercules ab Licha putabat, ut
 insidias sibi strueret.

V. 766 sq. Schol.: τὸ σὸν
 μόνης δώρημ' ἔλεξεν· εἰ-

πεν, οὐ αὐτῷ προσήγαγε τὸν
 πέπλον, ὥσπερ ἐσταλται ὑπὸ σοῦ,
 οἷον, οὐδὲν ἀφ' ἐαυτοῦ πανουργί-
 ῆσας. Recte vidit Scholiasta ad
 ἔλεξεν ex praecedentibus adsu-
 mendum esse infinitivum ἐνεργεῖν.
 Neque enim, quod Brunckius pu-
 tavit, εἶναι omissum esse statui
 potest. Tum ἐσταλμένον ad δώ-
 ρημα referendum esse idem ille
 Scholiasta bene intellexit.

V. 770. Schol.: μάρψας
 ποδός νιν· δραξάμενος τοῦ
 ποδός τοῦ Αἴχα κατ' ἐκείνο τὸ
 μέρος, ἐνθα δεσμεῖται τὸ ἄρθρον.
 λέγει δὲ τὸ περὶ τὸν ἀσπράγαλον
 μέρος, ὃ εἰώθειμεν δεσμεῖν ὑπό-
 δημα, ἢ τι τοιοῦτο. εἴρηται δὲ
 ἀπὸ τῶν λόγων· εὐέλκτιον γὰρ
 τὸ φυτόν, ἴσον ὄν. Ὀμηρος (II.
 λ, 105.)· δὶ δὲ μὸς χοῖσι λύ-
 γοισιν. — ἢ λυγίζεται· ἀρ-
 μόζεται, κάμπτεται, συστέφει-
 ται. ὅπου ἐστὶν ὁ δεσμός τῶν
 νευρῶν, ἐνθα ὑποδεσμοῦμεθα.

V. 771. Schol.: ἀμφικλυ-
 στον· τὴν ἐκ τοῦ πόντου ἀμ-
 φοτέρωθεν κλυζομένην. Vide ad
 v. 743.

V. 772 sq. κόμης δὲ —
 ὀμοῦ] Dicere volebat elisum esse

- κακῆϊνος ὡς ἤκουσε καὶ διώδυνος
 σπαραγμός αὐτοῦ πνευμῶνων ἀνθήψατο,
 770 μάρψας ποδός νιν, ἄρθρον ἢ λυγίζεται,
 ῥίπτει πρὸς ἀμφικλυστον ἐκ πόντου πέτραν· 780
 κόμης δὲ λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει, μέσου
 κρατὸς διασπαρέντος αἵματός θ' ὀμοῦ.
 ἅπας δ' ἀνευφήμησεν οἰμωγῇ λεώς,
 775 τοῦ μὲν νοσοῦντος, τοῦ δὲ διαπεπραγμένου·
 κοῦδεις ἐτόλμα τάνδρος ἀντίον μολεῖν. 785
 ἐσπᾶτο γὰρ πέδονδε καὶ μετάρσιος,

1.) affert μέσου κρατὸς διασπαρέντος, et p. 1193, 10. (1263, 26.)
 κρατὸς διασπαρέντος. Nihilominus sanam scripturam vulgatam non
 puto. Sed quid scripserit Sophocles, reperire mihi nondum licuit.

cerebrum ex vertice crinito, ru-
 pto disiectoque medio capite,
 qua capitis disiectione etiam san-
 guinem dispersum esse. Haec in
 pauca contrahens, sanguinem, ut
 rem secundariam, non per καί,
 sed per τὲ, propriam in hoc ge-
 nere particulam, additoque ὀμοῦ,
 adnexuit: ex vertice coma-
 to elisit cerebrum, medio
 capite dissipato simul-
 que sanguine. HERM. Idem
 de vocabulo κόμης comparavit
 Eur. Troad. 1173: δύστηνε κρα-
 τός, ὡς ὁ κειμεν ἀθλιῶς τείχη
 πατρώα, Δοῦλον πυργώματα, ὃν
 πόλλ' ἐκήπευ· ἢ τεκοῦσα βύ-
 στρυχον φιλήμασιν τ' ἔδωκεν,
 ἐνθεν ἐκγελᾷ ὀστέων ῥαγέτων
 φόνος, ἐν' αἰσχρᾷ μὴ λέγω. Sunt
 tamen etiam in illa Hermannii
 interpretatione quae displiceant.
 Verum ipse meliora afferre non
 possum, ita ut nesciam, an cor-
 ruptus hic locus sit.

Ibid. μυελόν] Athenaeus
 lib. II. p. 65. f.: Ἀπολλόδωρος δ'
 ὁ Ἀθηναῖος οἰδ' ὀνομάζειν τινὰ
 τῶν παλαιῶν φησὶν ἐγκέφαλον·
 καὶ Σοφοκλῆα γοῶν, ἐν Τραχι-
 νίαις ποιήσαντα τὸν Ἡρακλέα
 ῥιπιοῦντα τὸν Αἴχαν ἐς θάλασσαν,
 οὐκ ὀνομάσαι ἐγκέφαλον,

ἀλλὰ λευκὸν μυελόν, ἐκκλιοντα
 τὸ μὴ ὀνομαζόμενον· κόμης δὲ
 λευκὸν μυελὸν ἐκραίνει,
 μέσου κρατὸς διασπαρέν-
 τος αἵματός θ' ὀμοῦ· καί-
 τοι τὰλλα διαθήδην ὀνομάσαν-
 τα. Quibus usus Eustathius p.
 757, 44. (660, 6.) verba λευκὸν
 μυελόν apposuit. Apollodori er-
 rorem docte refutavit Casau-
 bonus p. 136 sq., non inso-
 lenter locutum esse Sophoclem
 demonstrans, quum ἐγκέφαλος
 proprie sit adiectivum, ad quod
 intelligendum est μυελός. Quin
 Coraius adnotavit hodie quo-
 que a Graecis cerebrum dici
 μύαλον, et ἀμύαλον hominem
 fatuam. HERM.

V. 774. ἀνευφήμησεν] He-
 sychius: ἀνευφήμησεν·
 ἀνώμωξεν. Σοφοκλῆς Τραχινί-
 αις. Lex. Seg. p. 399, 14: ἀνευ-
 φήμησεν ἀντὶ τοῦ ἐθρήνησεν.
 Cf. Heindorf. ad Plat. Phae-
 don. p. 15.

V. 775. Schol.: τοῦ Ἡρακλέ-
 ουσ νοσοῦντος, τοῦ δὲ Αἴχα ἤδη
 ἀννοθέντος, ὃ ἐστὶ, πεφρονεμέ-
 νου. De usu verbi διαπεπραγμαῖ
 vide Blomf. gloss. ad Aesch.
 Pers 265.

- βοῶν, ἰύζων· ἀμφὶ δ' ἔστενον πέτραι,
 Λοκρῶν τ' ὄρειοι πρῶνες Εὐβοίας τ' ἄκρα.
 780 ἐπεὶ δ' ἀπέειπε, πολλὰ μὲν τάλας χθονὶ
 ῥίπτων ἑαυτόν, πολλὰ δ' οἰμωγῇ βοῶν, 790
 τὸ δυσπάρεινον λέκτρον ἐνδατούμενος
 σοῦ τῆς ταλαίνης, καὶ τὸν Οἰνέως γάμον
 οἶον κατακτῆσαιτο λυμαντὴν βίου,
 785 τότ' ἐκ προσέδρου λιγνύος διάστροφον
 ὄφθαλμὸν ἄρας εἶδ' ἐν πολλῷ στρατῷ 795
 δακρυρόοσυντα, καὶ με προσβλέψας καλεῖ·
 ὦ παῖ, πρόσελθε, μὴ φύγῃς τοῦμόν κακόν,
 μηδ' εἰ σε χρὴ θανόντι συνθανεῖν ἐμοί.

V. 778 sq. ἔστενον ex Diog. Laert. X, 137. recepi. Libri ἐκτύποιον. Cum eodem illo scriptore v. 779. τὴν particulam addidi post Λοκρῶν et ἄκρα scripsi pro ἄκραι, quod libri habent. Cf. Emendat. meas p. 55 sq.

V. 778. ἔστενον] Cf. Ant. 592: στόνῳ βρέμονοι δ' ἀντιπλήγες ἀκταί. et Eur. Herc. f. 861: οὔτε πότιος οὔτω κίμμοι στένων λάβρωσ.

V. 779. Schol.: Λοκρῶν ὄρειοι πρῶνες· Ὀμηρος (Il. β, 527. 535.) Λοκρῶν δ' ἠγεμόνευεν Ὀϊλῆος ταχὺς Ἀλας, Λοκρῶν, οἳ ναλοῦσι πέρην ἰερεῖς Εὐβοίας.

V. 780. Schol.: ἐπεὶ δ' ἀπέειπεν· ἀπέειπεν, ἀπηγόρευεν ἑαυτόν, ὑπερκείμενον, ἀπέειπε πρὸς τὰς δούνας, ἐπὶ γῆς κυλιόμενος.

V. 782. Schol.: ἐνδατούμενος· νῦν σφόδρα κικῶς λέγων, δυσφημῶν, συνεχῶς μεμρόμενος, ἐπαρώμενος. Vide de hoc verbo Blo mf. gloss. ad Aesch. Spt. c. Th. 575. Substantivo λέκτρον coniugium significari patet. Dicitur id δυσπάρεινον eodem modo, quo πνοαὶ δύσπνοοι et similia dicuntur, quae collegi ad Ant. 500 sq.

V. 783. τὸν Οἰνέως γάμον] Elmsleius ad Eur. Med.

581. γάμον hic κῆδος sive affinitatem significare monet.

V. 784. Schol.: πλειοράξει ἢ κατὰ, καὶ ἔστι κησάσιο ἀντὶ τοῦ ἔρχεν. Cf. Ai. 768. 1256.

V. 785 sqq. Schol.: τότ' ἐκ προσέδρου· ὅτε ἀπέειπε κυλιόμενος, τότε ἀνατίνας τὸν ὄφθαλμὸν διὰ τῆς κεκρυμμένης τοῦ σώματος λιγνύος, εἶδ' ἐμὲ δακρυρόοσυντα. λιγνύος δέ, ἢ τῆς παρακείμενης ἀναθυμιάσεως καὶ καπνοῦ, ἢ τῆς παρακείμενης καὶ περιγεκρυμμένης αὐτὸν φλογώδους τόσου. Utra praestet interpretatio, facile est intellectu. Vocabulo στρατός idem significatur atque nomine λεώς, quod v. 774. posuit. Vide quae ad Ant. 8. adnotavimus.

V. 790. καὶ μάλιστα μὲν μέθεσ] Qui με θεές pro vulgato μέθεσ legi voluerunt, non videntur advertisse praegressum ἄρον. Quo posito rectissime poeta μέθεσ dixit, significans rursus depone. De sensu verborum μάλιστα μὲν ad Ant. 327. diximus.

V. 792 sq. Schol.: εἰ δ' —

- 790 ἀλλ' ἄρον ἔξω καὶ μάλιστα μὲν μέθεσ
 ἐνταῦθ', ὅπου με μὴ τις ὄψεται βροτῶν· 800
 εἰ δ' οἶκτον ἴσχεις, ἀλλὰ μ' ἐκ γε τῆσδε γῆς
 πόρθμευσον ὡς τάχιστα, μηδ' αὐτοῦ θάνω.
 τοσαῦτ' ἐπισκήψαντος, ἐν μέσῳ σκάφει
 795 θάντες σφε πρὸς γῆν τήνδ' ἐκέλευμεν μόλις
 βροχώμενον σπασμοῖσι. καὶ νῦν αὐτίκα 805
 ἢ ζῶντ' ἐσόψεσθ' ἢ τεθνηκότ' ἀρτίως.
 τοιαῦτα, μήτερο, πατρὶ βουλεύσασ' ἐμῷ
 καὶ δρῶσ' ἐλήφθῃς, ὧν σε ποίνιμος Δίκη
 800 τίσαιτ' Ἐρινύς τ', εἰ θεμιστ' ἐπεύχομαι·
 θέμις δ', ἐπεὶ μοι τὴν ἔριν σὺ προῦβαλες, 810

V. 800. εἰ θεμιστ' ἐπεύχομαι ipse scripsi. Libri εἰ θέμις δ', ἐπεύχομαι. Vide Emendat. p. 56 sqq.

V. 801. ἔριν ex mea coniectura scripsi. Libri θέμις. Vide Emendat. p. 56 sqq.

γῆς· ἐλήφθῃς γὰρ αὐτοῦ θάνειν, μὴ ἐγγελασθῆν ὑπὸ τῶν Οἰχαλιέων. Hoc dicit: sin misericordia moveris, ut nolis me summis cruciatum doloribus eo usque avehere, ubi nemo me videat mortalium, mortem obeuntem, at ex hac me terra quam celerrime avehendum cura, neque hic me mori sine. De ἀλλά particula ad v. 198. monitum est; de μὴ θάνω in Excurs. IV. ad O. R. ed. secundae p. 162 sq. dixi.

V. 794 sq. τοσαῦτ' ἐπισκήψαντος — σφε] Expectaveris potius ἐπισκήψαντα propter sequentia θέντες σφε. Sed amant ita et Graeci genitivos absolutos et Latini ablativos eiusdem generis ponere, quando per se spectari casus illos absolutos et pro integro membro temporali esse volunt. Exempla pauca attulit Matth. §. 561.

V. 799 sq. ὧν σε — ἐπεύχομαι] De Iustitia simul et Furia invocata vide quae ad Ai.

1361 sq. adnotavimus. Schol.: ποίνιμος· ἢ τιμωρός, ἢ ποιῆν ἀπαιτοῦσα. Cf. Blo mf. gloss. ad Aesch. Ag. 395. De forma θεμιστός plurimis dixi in Emendat. p. 58 sq.

V. 801. θέμις δ', — προῦβαλες] Fas autem, quoniam tu hanc discordiam provocasti, quum interfecisti etc. Quibus verbis hoc dicit: fas est autem me tibi illa imprecari, quoniam tu nostram necessitudinem violasti atque ut pietatem adversus te omnem abiicerem fecisti. Nomen ἔριν proprium esse vocabulum in discordia, quae inter cognatos oritur, satis notum est. Cf. Eur. Iph. T. 812: Ἀιγέως Θυέστον ἔ' οἶσθα γενομένην ἔριν; Iph. A. 377: δεινὸν κασιγνήτοιαι γίνεσθαι λόγους μάχας θ', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν. Med 521: δεινὴ τις ὄργη καὶ δυσάριστος πέλει, ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν. Quo in extremo loco ut debebat συμ-

πάντων ἄριστον ἄνδρα τῶν ἐπὶ χθονὶ
κτείνας', ὅποιον ἄλλον οὐκ ὄψει ποτέ.

ΧΟΡΟΣ.

τί σιγ' ἀφέρπεις; οὐ κάτοισθ', ὀθούνεκα
805 ξυνηγορεῖς σιγῶσα τῷ κατηγόρῳ;

ΥΛΛΟΣ.

ἔατ' ἀφέρπειν. οὐρος ὀφθαλμῶν ἐμῶν 815
αὐτῇ γένοιτ' ἀπώθεν ἐρπούση καλός.

ὄγκον γὰρ ἄλλως ὀνόματος τί δεῖ τρέφειν
μητροῶν, ἥτις μηδὲν ὡς τεκοῦσα δρᾷ;

V. 812—849. De toto hoc carmine conferenda sunt quae in

βάλλειν ξιν dici, quoniam de discordia agitur, quam excitare inter se necessarij incipiunt, ita hic recte προβάλλειν ξιν dictum est, quoniam provocata discordia ab Deianira esse significatur. Cf. Hom. Il. 2, 529: ἐνθα μάλοισα ἐπαῖες πέσοι τε, κακῆν ξιδα προβαλόνοιες, ἀλλήλους ὀλέκουσι.

V. 804. τί σιγ' ἀφέρπεις;] Vide quae ad O. R. 1045 annotata sunt.

V. 805. Schol.: ξυνηγορεῖς συνάδεις, συμφωνεῖς. Gravius tamen est et venustius Sophocleum ξυνηγορεῖς, aptissime compositum cum subst. τῷ κατηγόρῳ, quam quod Scholiasta explicationis causa posuit.

V. 806 sq. Schol.: οὐρος ὀφθαλμῶν ἐμῶν· εἶθε οὐρος καλός ἐπιπνεύσειεν αὐτῇ ἀπιούσῃ, ἵνα μηκέτι αὐτῇν ἰδοίμι τροπικῶς δὲ τὸ οὐρος, ὡς ἐπιπνεύσει, ἀπὸ τοῦ οὐριόδρομου. In locutione οὐρος καλός non debet haereri. Cf. Hom. Od. 2, 640: πρῶτα μὲν εἰρεσίῃ, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὐρος.

V. 808. Schol.: τρέφειν· ἀπὸ τοῦ ἔχειν. Vide ad v. 28. De adverbio ἄλλως ad Phil. 929. monuimus. Denique de adiectivo μητροῶν, cum subst. ὄγκον coniuncto, quum videatur cum no-

mine ὀνόματος coniungi debuisse, vide quae ad Ai. 8. annotata sunt.

V. 812—849. Summa totius cantus haec est: Evenit oraculum olim Herculi editum, fore, ut exactis duodecim annis laborum finem consequeretur. Qui enim mortuo labores etiam nunc imponi queant? Morietur autem ille hoc ipso die, cui mortiferae hydrae virus vehementissimum adhaereat Centaurique dolus summus dolores creet. Quorum nihil metuens Deianira, quum novi coniugii noxam imminere domui vidit, hanc quidem avertebantam putavit, verum eam quam Nessi consilio accepit calamitatem, gravissimis querelis delabit. Quae quanta sit, mox apparebit. Nam, pro dolor, tanta Herculis membra pestis pervasit, quantum nemo unquam hostium ei intulit. Vae miserum excidium Oechaliae, quo capta Iole et huc deducta est! Verum Venerem huius mali effectricem esse apparet.

810 ἄλλ' ἐρπέτω χαίρουσα· τὴν δὲ τέρπιν, ἣν
τῶμῳ δίδωσι πατρὶ, τήνδ' αὐτῇ λαβοῖ. 820

ΧΟΡΟΣ.

(στροφὴ α')

Ἴδ' οἶον, ὦ παῖδες, προσέμιξεν ἄφαρ
τοῦπος τὸ θεοπρόπον ἡμῖν
τᾶς παλαιφάτου προνοίας,

815 ὃ τ' ἔλακεν, ὁπότε τέλειμνος ἐκφέροι
δωδέκατος ἄροτος, ἀναδοχὰν τελεῖν πόνων 825
τῷ Διὸς αὐτόπαιδι,

Emendat. p. 62—95. exposui.

V. 812sq. Schol.: ἴδ' οἶον, ὦ παῖδες· ὁ χορὸς πρὸς ἀλλήλας διαλέγεται περὶ τοῦ δεδομένου μαντείου τῷ Ἡρακλεῖ ἐν τῇ Ἀωδῶνῃ, ὃ τὴν ἀπέβη. τὸ δὲ οἶον ἀπὸ τοῦ οἴως, οἶον, ἀράτε, ὦ φίλοι, οἴως ἡμῖν ἀθρόως συνέπεσε καὶ εἰς οἶον κακὸν ἀπέβη τὸ ἔπος ἐν τῇς μαντείας πάλαι χρησθένε. De allocutione Chori ad v. 207. monuimus; de oraculo Dodonaeo, quod respicit Chorus, in fabula Herc. c. IV. §. 4. expositum est. — Qui οἶον pro οἴως dictum esse aiunt, nescio, rectene dicendi formam, qua usus poeta est, perspectam habeant. Ut dicitur τοιοῦτος ἀπῆλθε, talis discessit, ita οἶον προσέμιξεν—ἡμῖν est: quale ad nos accesserit divinum effatum; de qua locutione poetica, ut brevis sim, sufficiat lectorem ablegare ad ea, quae ad El. 483 sqq. annotavi. Denique de usu intransitivo verbi προσμιγνῆναι ad O. C. 1053. diximus.

V. 814. προνοίας] Vaticinatio quum sit eius, qui praevidet, quid futurum sit, non est mirum poetam vocabulo προνοίας ita usum esse, ut idem quod μαντεία significaret. Dicitur autem πρόνοια de rerum futurorum scientia quum alibi tum O. R. 978:

τί δ' ἂν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ὦ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενὸς σαφής;

V. 815sq. Schol.: ἄ τ' ἔλακεν· ὅπερ ἐφθίγγετο, ἐπειδὴ ἐνιαυτὸς παρελθούσῃ, τότε διαδοχὴν γενέσθαι τῶν πόνων τῷ Ἡρακλεῖ, τῷ Διὸς παιδί. τελεῖν μῆνος· ὁ ἐνιαυτὸς ὁ τέλειμνος ἔχων τὸ δωδεκάμηρον. καὶ ἄροτος ὁ ἐνιαυτὸς ἀπὸ τοῦ ἀραῖ καὶ ἐνιαυτὸν ἄροῦν. Hesychius: ἄροτος· ἐνιαυτός. Σοφοκλῆς Τραχινίαις. Sponte apparet ὃ τ' ἐ referendum esse ad τοῦπος τὸ θεοπρόπον. Vide Emendat. p. 64 sq. De activo ἐκφέρειν ad O. C. 1419 sq. monuimus. Tum τελεῖν interpretes vulgo passive dictum putant, subiectum membri ἀναδοχὰν esse rati. Immo subiectum est δωδέκατος ἄροτος, contra ἀναδοχὰν accusativus ex τελεῖν aptus, significans susceptionem. Cf. Emendat. p. 65.

V. 817 sq. Schol.: αὐτόπαιδι· γνησίῳ παιδί. καὶ τὰ δ' ὀρθῶς· ταῦτα δὲ τὰ χρησθένετα ἀσφαλῶς νῦν ἡμῖν ἀποβαίνει, τροπικῶς δὲ κατονομάζει, ὡς περὶ οὐροῦ πνεύματι προσομιλεῖ ἡμῖν κατ' ὀρθὸν ἀνόμοινα. κατονομάζει· προσπνεῖ. Noli putare κατονομάζει esse intransitive dictum. τὰ δὲ accusativus est, sub-

- καὶ τὰδ' ὀρθῶς
 ἐμπέδα κατουρίζει.
 πῶς γὰρ ἂν ὁ μὴ λεύσσω
 820 φῶς ἔτι ποτ' ἔτι πόνων ἔχοι λατρείαν; 830
 (ἀντιστροφή α.)
 εἰ γὰρ σφε Κενταύρου φοιτῆς νεφέλα
 χρίει δολοποιὸς ἀνάγκα
 πλευρὰ προστακέντος ἰοῦ,
 825 ὃν τέκετο θάνατος, ἔτρεφε δ' αἰόλος δράκων,
 πῶς ὄδ' ἂν ἔτι φάος ἔτερον ἢ τανῦν ἴδοι, 835

V. 820. φῶς ἔτι ποτ' ἔτι πόνων ἔχοι λατρείαν ex mea emendatione scripsi. Libri omissio nomine φῶς habent: ἔτι ποτ' ἔτι ἐπιπτόν ἔχοι θανάτων λατρείαν. Cf. Emendat. p. 66 sqq.

V. 825. ἔτρεφε cum Lobeckio scripsi. Libri ἔτερε. Cf. Emendat. p. 69 sq.

V. 826. ἔτι φάος olim Hermannus scribendum coniecit. Libri ἀέλιον. Cf. Emendat. p. 70.

iectumque δωδέκατος ἄροτος. De tota locutione cf. El. 490. cum nota nostra.

V. 820. πόνων ἔχοι λατρείαν] De locutione hac, πόνων λατρείαν ἔχειν, quae nihil significat nisi πόνους λατρεύειν, id est τῷ Εὐρυσθεῖ λατρεύειν, vide Censuram nostram Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 84 sq. Schol.: πῶς γὰρ ἂν ὁ μηκέτι ὄρθῶν τὸ φῶς πῦρ? Εὐρυσθεῖ λατρεύοι;

V. 822 sq. εἰ γὰρ σφε — ἰοῦ] Non puto dubitari posse, quin summa totius huius loci haec sit: nam si latera Herculis virus mixtum Nessi cruore pungit. Sed illud etiam nunc incertum mihi videtur, quomodo singula verba et explicanda et coniungenda sint. Maxima autem offensus est in vocabulis φοιτῆς νεφέλα, quae equidem vix possum mihi persuadere a poeta scripta esse. Pro quibus quid scriptum sit a poeta, quamvis coniectura nondum assequi potuerim, tamen illud satis certum puto, geniti-

vum Κενταύρου aptum fuisse ex substantivo illo, quod pro νεφέλα positum erat, itemque ἰοῦ genitivum pendere ex ἀνάγκα substantivo. Vide ad Philoct. 203 sq. ed. meae. De verbo χρίειν, pungere vel mordere significante, vide Blomf. gloss. ad Aesch. Prom. 583.

V. 825. ὄν — δράκων] Adverte locutionem poeticam, qua virus, ab hydra gestatum, quod mortiferum erat, ipsa Mors genuisse dicitur. Similiter alibi poetae, quae mortem hominibus afferunt, ea nunc ab Orco, nunc a Morte, nunc a Furiis aut genita aut fabricata dicere solent. Vide quae ad Aiac. 1007 sq. adnotavimus.

V. 827 sqq. δεινοτάτῳ μὲν — ἐπιζέσαντα] Sensus hic est: cui vehementissimus hydrae latex adhaeret simulque nigris comis hirsuti Centauri dolosi stimuli cruciatus ferventes cieant. Verbis ὀλοφῶα κέντρο θηρὸς significatur dolosum pestiferumque medicamentum Nes-

- δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας
 προστετακῶς
 νάματι, μελαγχαιτα τ'
 ἄμμιγ' ἀναιζίζει
 830 θηρὸς ὀλοφῶα κέντρο' ἐπιζέσαντα. 840
 (στροφή β.)
 ὦν ἄδ' ἅ τλάμων ἄοκνος,
 μεγάλην προσορῶσα δόμοισι βλάβαν νέων
 αἰσοσύτων γάμων,
 835 τὰ μὲν οὔτι προσέλαβεν, τὰ δ' ἀπ' ἀλλόθρου

V. 828. νάματι ex mea emendatione scripsi. Libri φάσματι. Vide Emendat. p. 70 sqq.

V. 830. θηρὸς ex Dindorfii coniectura edidi. Libri Νέσσου θ' ὕπο. Tum ὀλοφῶα ego de meo dedi. Libri φοιτῆς δολομένη. Cf. Emendat. p. 73 — 77.

V. 835. προσέλαβεν ipse scripsi. Libri προσέβαλε. Cf. Emendat. p. 82 — 86.

si, quo Deianira auctore illo ad deliniendum Herculis animum usa erat. Cf. Emendat. p. 78 sq. Ibidem p. 76 sq. de significato adiectivi ὀλοφῶος monitum est. Tum totum membrum, δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας — ἐπιζέσαντα, quum poeta, si usitatiorem formam dicendi sequi voluisset, sic efferre posset, ut maiore post ἴδοι facta interpunctione diceret: νῦν δὲ δεινοτάτῳ μὲν ὕδρας προστέτακ' ἐπιζέσαντα, μελαγχαιτα τε θηρὸς κελ., maluit praeter vulgarem consuetudinem loquendi coniungere haec cum praecedentibus, posito participio προστετακῶς, cum verbo finito, quod praecedit, ἴδοι coniungendo. Totius enim huius loci, εἰ γὰρ σφε — ἐπιζέσαντα, sententia haec est: nam si latera Herculis virus mortiferum hydrae Lernaeae Nessi cruore mixtum pungit, quomodo alium quam hunc diem cernat? Atqui adhaeret veneno illi Nessique medicamine summis doloribus cruciatur. Denique quod

relicta quam inchoaverat structura μελαγχαιτα τε θηρὸς κέντρον νῦν ἀναιζίζει dixit pro eo, quod dicere debebat: μελαγχαιτα τε θηρὸς κέντρον ἀναιζόμενος, in eo nihil offensionis esse patet. Cf. quae ad O. R. 447. et Ant. 805. adnotavimus. Postremo de consociatis μὲν — τε particulis ad Philoctet. 1038 sqq. ed. sec. dixi.

V. 832. ὦν — ἄοκνος] Quorum — securi, i. e. nihil horum, quae acciderunt Herculi, fore suspicans.

V. 835 sqq. τὰ μὲν οὔτι — ἄχναρ] Spectant pronomina τὰ μὲν et τὰ δὲ ad substantivum βλάβην, et prius quidem pronomina ad id malum, quod imminabat Deianirae ex novis nuptiis. Id non adsumsisse Deianiram Chorus ait, quod ipsa illa supra impetrare a se posse negavit, ut cum pellice illa Herculis, Iola, una in domo habitaret eamque consortem eiusdem connubii faceret. Cf. v. 545 sq. Hinc rectissime positum προσλαβεῖν, siqui-

γνώμας μολόντ' οὐλλίαισι συναλλαγαῖς 845

ἢ που ὀλοᾶ στένει,
ἢ που ἀδινῶν χλωρῶν
τέγγει δακρύων ἄχραν.

840 ἃ δ' ἐρχομένα μοῖρα προφαίνει δολίαν καὶ με-
γάλαν ἄταν. 850

V. 836. οὐλλίαισι ipse restitui. Libri *δλεθραῖς*. Cf. Emendat. p. 87 sqq.

V. 837 sq. Pro στένει requiritur verbum spondeum efficiens. Cf. Emendat. p. 89 sq.

dem, si tolerasset Deianira malum bigamiae, ad priorem Herculis uxorem, id est ad semet ipsam, novam uxorem tanquam sociam adsumsisset. Ita eadem in re dictum ab Euripide Med. 885: *νῦν οὖν σ' ἐπεινώ, σωφρονεῖν τ' ἐμοὶ δοκεῖς κῆδος τοῦδ' ἡμῖν προςλαβῶν*. Adde Soph. O. C. 378 sq. — Membro posteriore τὰ δὲ — *συναλλαγαῖς* hoc significatur: quae vero alieni (peregrini) hominis consilio adducta sunt funesta permutatione, id est quod malum Nessi consilio ex funesto eius medicamine profectum est. De adiectivo *ἀλλόθρους* cf. Philoct. 540., de usu verbi *μολεῖν* Electr. 908. Denique substantivum *συναλλαγαῖς* vix dubium est quin eam rem significet, quam Nessus reddidit Deianirae pro eo, quod ultimam illam Evenum fluvium transportavit, uno verbo medicamen, quo periit Hercules. Cf. v. 525 sqq. Itaque totius huius loci, *μεγάλην — ἄχραν*, sensus hic est: magnam videns aedibus accidere calamitatem novo instante con nubio, hanc quidem non adscivit, sed illam, quae alieni hominis consilio ex funesto medicamine profecta est, perniciem sine dubio aut gemit mul-

tum aut uberes lacrimas effundit; id est: vitam domesticam cum perturbari novo coniugio videret, ne illud malum subiret, maluit, quod a Nesso accepit, medicamine uti, quo ipsum maritum perdidit; quam rem graviter lugebit.

V. 837. ἢ που ὀλοᾶ] Particulas ἢ που recte explicat Scholiasta *ὄντως δὴ*. Tum ὀλοᾶ dicitur Deianira, quod perniciem attulit Herculi. Vide ad El. 828 ed. meae.

V. 838 sq. ἀδινῶν — ἄχραν] Verbum *τέγγειν* proprie humectare, minus proprie effundere significare recte monuit allatis exemplis similibus Lobeckius ad Ai. 376. p. 242 sq. ed. sec. Ita Pindar. Nem. X, 141. *τέγγει δάκρυα* dixit. Simile est *τῆκεν οἰμωγῆν*, de quo ad El. 121 sq. monui. De adiectivo *ἀδινός* exposuit Buttmann. Lexil. I. nr. 51. Denique de nomine *χλωρός* Eustathius p. 217, 1. (164, 21.) haec scripsit: *ἰστέον, οὗτι, ἐπεὶ τὰ κρυφῶς θάλλοντα καὶ ἀπαλά εἶσι, διὰ τοῦτο καὶ τέρεν δάκρυόν που λέγεται τὸ ἀπαλόν. ἐπεὶ δὲ καὶ χλωρὰ εἶσι τὰ θάλλοντα καὶ ὑγρότητα ἔχει πλεῶν, διὰ τοῦτο καὶ ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρὸν ὁ Εὐριπίδης*

(ἀντιστροφὴ β')

ἔρῳγεν παρὰ δακρύων·
κέχυται νόσος, ὦ πόποι, οἶον ἀναρσίων
οὐπω Ζηρὸς κόρον

ἀρακλειτὸν ἐπέμολεν πάθος αἰκίσαι. 855

845 ἰὼ κελαινὰ λόγχα προμάχου δορός,

V. 843 sq. οὐπω Ζηρὸς κόρον ἀρακλειτὸν ἐπέμολεν. ipse scripsi. Libri *οὐπω ἀρακλειτὸν Ἡρακλέους ἀπέμολε*, nisi quod in paucis codicibus legitur *Ἡρακλῆα*. Cf. Emendat. p. 90 sqq.

V. 844. *αἰκίσαι* ex Lorenzii coniectura scripsi. Libri *οἰκίσαι*. Cf. Emendat. p. 91 sqq.

(cf. Elmsl. ad Med. 876.) *φησὶ. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις χλωρῶν ἄχρηνην δακρύων ἔφη. Non dissimiliter infra v. 1055. dictum est χλωρὸν αἷμα, quod non recte Cicero vertit decolorem sanguinem. Immo significatur sanguis fluens, non corruptus, qualis est quum per venas diffusus fluit. Eodem modo Eur. Hec. 128: τὸν Ἀχιλλεῖον τύμβον στεφανοῦν αἷματι χλωρῷ, quod recte in Scholiis explicatur: νεαρῷ, ὑγρῷ, προσφαίω.*

V. 840. ἃ δ' ἐρχομένα — ἄταν] Quum dicit: fatum autem imminens aperit magnam dolosamque calamitatem, hoc significat: apparebit autem mox, quae in fatis fuit, magna calamitas, Nessi fraude parata. Explicat haec sequentibus, *κέχυται νόσος κτλ.*, parenthetice interiectis verbis *ἔρῳγεν παρὰ δακρύων*.

V. 841. Schol.: *ἔρῳγεν παρὰ δακρύων· ἀντὶ τοῦ, πάρεστιν ἡμῖν δακρύειν, ὡς ἀπὸ πηγῆς κρονηθῶν. Conferunt Eur. Alc. 1070: ἐκ δ' ὀμμάτων πηγῶν κατερῳγῶσιν. et Aesch. Pers. 433: κακῶν δὲ πέλαγος ἔρῳγεν. Adde huius fab. v. 905 ed. meae.*

V. 842 sqq. *κέχυται νόσος — αἰκίσαι*] Sensus hic est:

diffusus est morbus (per membra Herculis), eheu, malum eiusmodi, quale nunquam ab hostibus invasit inclitum Iovis filium ad eum cruciandum. De infinitivo *αἰκίσαι* ex *ἐπέμολεν* apto cf. Matth. §. 532., de genitivo *ἀναρσίων* ab eodem verbo pendente Electr. 908. De sententia totius loci cf. huius fab. v. 1048 sqq.

V. 845 sqq. *ἰὼ κελαινὰ λόγχα· κελαινὴν εἶπε τὴν λόγχην διὰ τὸν ἐξ αὐτῆς ἀποτελούμενον θάνατον· μέλις γὰρ ὁ θάνατος· διεσφορεῖ δὲ ἐπὶ τῷ ἀχρημάωτον εἰληφθαι τὴν Ἰόλην· διὰ γὰρ ταύτην ἢ συμφορὰ. Λόγχα δὲ δορός περιφραστικῶς ἢ λόγχη. προμάχου δὲ τοῦ προβεβλημένου. ὁ δὲ λόγος· ὦ θανατοποιεῖ λόγχη, ἥτις τότε ἀνελούσα τὸν Εὐρυπιδιον, ἐνταῦθα τὴν Ἰόλην ἤγαγεσ ἐκ τῆς ὑψηλῆς Οὐχαλίας, ὡς εἶθε μῆποτε· τοιτέστι, φεῖ τῆς λόγχης ἐκείνης, ἐν ἣ ἐπέροθησε τὴν Οὐχαλίαν ὁ Ἡρακλῆς, ἕνα ἐνέγκου τὴν Ἰόλην· διὰ γὰρ ταύτην ἢ συμφορὰ ἐγένετο. De adiectivo *κελαινός* ad Ai. 147. diximus Tum nominis *προμάχου* interpretationem improbat Hermannus, hastam eiusmodi significatam a poeta esse arbitratus, quam primores gestaverint. Atque hoc voluisse ei visus est alius Scho-*

ἂ τότε θοᾶν νύμφαν
 ἄγαγες ἀπ' αἰπεινᾶς
 τάνδ' Οἰχαλίας αἰχμῆ·
 ἂ δ' ἀμφίπολος Κύπρις ἀναυδος φανερά τῶνδ'
 ἐβάνη πράκτωρ. 860

ΧΟΡΟΣ.

850 Πότερον ἐγὼ μάταιος, ἢ κλύω τινὸς
 οἴκτου δι' οἴκων ἀρτίως ὀρωμένον;
 τί φημί; 865

ΧΟΡΟΣ.

ἦχεῖ τις οὐκ ἄσημον, ἀλλὰ δυστυχῆ
 κωκυτὸν εἶσω· καὶ τι καινίζει στέγη.

V. 850 sqq. Brunnkius et his tribus versibus et v. 853 sq. et 855 sqq. pro Chori nomine, quod est in libris, Semichorii notam praeposuit. Contra Hermannus totum hunc locum usque ad v. 884. per antistrophas partitus est, mesodis et epodis admixtis, et inter singulas Chori personas distribuit. Item mihi certum videtur a singulis Chori personis recitata hic esse ea quae Choro in codicibus assignata reperiuntur; sed quomodo haec singulis Chori per-

liasta, qui sic scripsit: τὸ προ-
 μᾶχον ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους λη-
 πτίον, οἷον τοῦ πρὸ πάντων μα-
 χομένου.

V. 846. Schol.: θοᾶν· ἀν-
 αὶ τοῦ θοῶς· τινὲς δὲ τὴν τα-
 χέως νυμφευθεῖσαν. Immo signi-
 ficat θλοᾶν. Cf. Censuram no-
 stram Aiac. ab Lobeck. iterum
 edit. p. 103. De τότε adverbii
 usu ad Ai. 631. exposuimus.

V. 848. Schol.: αἰχμῆ· νό-
 μω πολέμου. Nisi praestat expli-
 care bello. Sic Eurip. Herc.
 f. 437: εἰ δ' ἐγὼ σθένος ἔβων
 δόρυ τ' ἐπαλλων ἐν αἰχμῆ. Adde
 Herodot. VII, 152 extr.

V. 849. Schol.: ἂ δ' ἀμφί-
 πολος Κύπρις· ὁ νοῦς· ἢ δὲ
 Κύπρις ἦν ἀγα φανερός ἢ πάν-
 των τούτων ἐργάτης, εἰς ἔρωτα
 Τόλης βολοῦσα τὸν Ἡρακλέα.
 ἀμφίπολος· ἢ ὑπηγευσμένη
 τῷ Ἡρακλεῖ πρὸς τὸν ἔρωτα.
 Videtur igitur hoc dicere: at-

tamen Venus, quae tacita
 adiuvit, manifesta horum
 omnium effectrix appa-
 ruit. Sed haereo nonnihil in
 verbis ἀμφίπολος ἀναυδος.
 De positu adiectivi ἀμφίπολος
 cf. 474 ed. meae.

V. 850 sqq. Schol.: πότερον
 ἐγὼ μάταιος· ὁ χορὸς τῆς
 τροφῆς ἀκούων θορηνοῦσης ἐπὶ
 τῇ ἀναιρέσει τῆς Αἰγιάνας φη-
 σὶ τοῦτο. Cf. Ant. 1217: εἰ τὸν
 Ἄμμονος φθόγγον ξυτήμ', ἢ θε-
 οῖσι κλέπτομαι. Eurip. El. 747:
 φλαι, βοῆς ἠκούσαι, ἢ δοκῶ
 κενὴ ὑπὸ λθεῖμ'; Nota sunt Ho-
 rat. Od. III, 4, 5: auditis,
 an me ludit amabilis in-
 sania? et Ovid. Fast. V, 549:
 fallor, an arma sonant?

V. 852. τί φημί;] Ecquid
 dico? Vide quae ad O. R. 1437.
 adnotavimus.

V. 853 sq. Schol.: οὐκ ἄση-
 μον, ἀλλὰ δυστυχῆ· οὐ μι-
 κρόν, ἀλλὰ μέγα καὶ ἐξάκουστον·

ΧΟΡΟΣ.

855 ξύνες δὲ
 τήνδ', ὡς ἀηδῆς καὶ συνωφρωμένη
 χωρεῖ πρὸς ἡμᾶς γραῖα σημαυδοῦσά τι. 870

ΤΡΟΦΟΣ.

᾿Ω παῖδες, ὡς ἄρ' ἡμῖν οὐ σμικρῶν κακῶν
 ἦρξεν τὸ δῶρον Ἡρακλεῖ τὸ πόμπιμον.

ΧΟΡΟΣ.

860 τί δ', ὦ γεραιά, καινοποιηθὲν λέγεις;

sonis dividenda sint, non poterit ante decerni, quam pristina poe-
 tae manus omnino restituta fuerit. At etiamnunc aliquot versus
 huius loci mendis istiusmodi laborant, quae quomodo tollenda sint
 difficile sit divinare.

V. 856. ἀηδῆς ipse scripsi. Libri vitiose ἀήθης. Cf. Emendat. p. 95 sqq.

V. 858—884. Totum hunc locum tractavi in Emendat. p. 97—110.

τοῦτο δὲ λέγει ὡς ἡσθημένη με-
 ζονος βοῆς. Vera haec est inter-
 pretatio, quamvis verborum si-
 gnificationi non convenire videat-
 ur. Etenim quam quis notionem
 efferendam fuisse adiectivo cre-
 diderit, quod post ἀλλὰ positum
 est, eam involvit poeta substan-
 tivo κωκυτός, ita ut verborum
 οὐκ — κωκυτὸν sensus hic sit:
 non obscurum sonitum,
 sed eiulatum miserum.
 Distingue igitur sono prae cete-
 ris verbis substantivum κωκυτὸν.
 De locutione ἦχεῖν κωκυτὸν ad
 v. 631 sqq. monitum est, de
 ἔσω, pro quo ἔσθον quis exspe-
 ctaverit, ad Ant. 489.

V. 854. Schol.: καὶ τι και-
 νίζει στέγη· τοῖς τι νεώτερον
 ἔχειν ὁ οἶκος. Videtur καινίζει
 τι ita dictum esse, ut sit: pa-
 rit quid inexpectati. Cf.
 v. 860. καινοποιηθὲν.

V. 855 sqq. Schol.: ξύνες
 δὲ· ἀλλήλαις παρακλείονται αἱ

Soph. Trag. Vol. II. Sect. II.

ἀπὸ τοῦ χοροῦ. De attractione
 ξύνες τήνδε, ὡς γραῖα κτλ. ad
 v. 97. diximus.

V. 856 sq. ἀηδῆς — χωρεῖ] Iul. Pollux. II, 50: καὶ μὴν
 παρὰ τοῖς τραγῳδοῖς τὸ συνω-
 φρωσθαι ἐπὶ τῶν λυπουμένων.
 Ita Eur. Alc. 777: σὺ δ' ἄνδρ'
 εἰταῖρον δεσπότου παρόνθ' ὄρων
 στρυγνῶ προσώπῳ καὶ συν-
 ωφρωμένῳ δέχει. Adde eiusdem
 fab. 171 sq.: ἀκλαντος,
 ἀστέφαντος, οὐδὲ τοῦπιόν κικῶν
 μεθίστη χρωτὸς εὐειδῆ φύσιν.
 Adiectivum ἀηδῆς dictum de
 horrido vel tetrico habitu, qualis
 tristem vel lugentium esse solet.
 Hesychius: ἀηδῆς· στρυγνόν,
 λυπηρόν.

V. 858 sq. κακῶν ἦρξεν] Conferri iubet Neuius inter-
 pretes Herod. V, 97.

V. 859. Schol.: τὸ πόμπι-
 μον· τὸ πεμφθὲν· λέγει δὲ τὸν
 χιτῶνα.

ΤΡΟΦΟΣ.

βέβηκε Ληάνειρα τὴν πανυστάτην
ὀδῶν ἀπασῶν ἐξ ἀκινήτου ποδός.

875

ΧΟΡΟΣ.

οὐ δὴ ποῦ' ὡς θανοῦσα;

ΤΡΟΦΟΣ.

πάντ' ἀκήκοας.

ΧΟΡΟΣ.

τέθνηκεν ἡ τάλαινα;

ΤΡΟΦΟΣ.

δεύτερον κλύεις.

ΧΟΡΟΣ.

865 τάλαινα' ὀλεθρία, τίνι τρόπῳ θανεῖν σφε φῆς;

ΤΡΟΦΟΣ.

ἄλαστα πρὸς γε πρᾶξιν.

ΧΟΡΟΣ.

εἶπε, τῷ μόρῳ.

880

[γύναι, ξυντρέχει.]

V. 865. *τάλαινα' ὀλεθρία* cur mendosa putem, in Emendat. p. 98 sq. exposui.

V. 866. *ἄλαστα* ex mea coniectura scripsi. Libri *σχελιώτατα*. Cf. Emendat. p. 99 sq. Ibidem planum feci *πρὸς γε πρᾶξιν* non posse a Sophocle scriptum putari.

V. 867. *γύναι, ξυντρέχει* cur unciis incluserim, demonstravi in Emendat. p. 100 sq.

V. 868 sqq. *ἄτη νιν ἤστρωσε* ex mea coniectura scripsi.

V. 861 sq. *βέβηκε* — πο-
δοός] Mos est poetarum, ut, ubi
tropo audacioris usi fuerint, ali-
quid adiciant, quo, quid dicere
velint, melius intelligatur. Exem-
pla non pauca attulit Blomf.
gloss. ad Aesch. Ag. 81. Simi-
liter hic post verba *βέβηκε* —
ἀπασῶν additum videtur *ἐξ ἀκ-
ινήτου ποδός*, quod tamen vulgo
in eadem sententia omittitur.
Cf. Ant. 807. 1213. El. 1162.
Eurip. Med. 1067. Alc. 263.
613. Ion. 1226. Nisi forte prae-
stat totam locutionem ex ser-
mone vulgari depromptam exi-

stimare. De *ἐκ* praepositione ad
Phil. 91. dixi.

V. 863. *οὐ δὴ ποῦ'*] Admo-
nui de harum particularum usu
ad El. 1161. Tum de locutione
πάντ' ἀκήκοας ad Phil. 1212 ed.
meae dictum est.

V. 866. Schliasta: *σχε-
λιώτατα ἤλθε πρὸς τὴν
ἀναίρεσιν' τουτέστιν, ὡς ἂν
τις ἰδῶν ἢ ἀκούσας σχελιάσειεν*.
Pro verbis *γε πρᾶξιν* eiusmodi
manifestum est a poeta substan-
tium esse positum, quod per-
ceptionem sive cognitionem
significaret, ita ut hoc di-

ΤΡΟΦΟΣ.

ἄτη νιν ἤστρωσε.

ΧΟΡΟΣ.

θυμὸς ἢ νόσοι;

ΤΡΟΦΟΣ.

τάνδ' αἰχμὰν βέλεος κακοῦ

870 ξυνεῖλε.

ΧΟΡΟΣ.

πῶς ἐμήσατο

πρὸς θανάτῳ θάνατον

885

ἀνύσασα μόνα;

ΤΡΟΦΟΣ.

στονόντος ἐν τομᾷ σιδήρου.

ΧΟΡΟΣ.

ἐπεῖδες, ὦ μάταιε, τήνδε τὴν ὕβριν;

ΤΡΟΦΟΣ.

875 ἐπεῖδον, ὡς δὴ πλησία παραστάτις.

Libri αὐτὴν διηστρωσε. Cf. Emendat. p. 101 sq. Tum *θυμὸς ἢ νόσοι* scripsi cum Erfurdio. Libri *τίς θυμὸς ἢ τίνας νόσοι*, continuo addentes Choroque assignantes verba sequentia *τάνδ' αἰχμὰν βέλεος κακοῦ ξυνεῖλε; πῶς ἐμήσατο* — *μόνα*. Quae mire corrupta esse ostendi in Emendat. p. 102 sqq.

V. 874. *μάταιε* cum aliis scripsi. Libri *ματάτα*. Tum de meo dedi *τήνδε τὴν ὕβριν*. Libri *τάνδ' ὕβριν*. Cf. Emendat. p. 104 sq.

ceret nutrix: ita periit, ut
horrendum fuerit et iis
qui viderint et iis qui au-
diant. Cf. Emendat. p. 99 sq.

V. 866. Schol.: *εἶπε, τῷ
μόρῳ' τίνι θανάτῳ συνέπεσεν;
ἀντὶ τοῦ τίνι τρόπῳ ἐτελεύτησεν;*

V. 868. *θυμὸς ἢ νόσοι*] Hoc
sensu dicta sunt: utrum vio-
lenta morte, an morbo
absumpta est?

V. 869—872. *τάνδ' αἰχμὰν
— μόνα*] Mendosa haec esse
in Emendat. p. 102 sqq. pla-
num feci.

V. 873. *στονόντος* — *σι-
δήρου*] Luctuosi ictu ferri
qui viderint. Cf. Eur. Or. 1101: *ἀνάμει-
νον δὲ φασγάνου τομάς*. De ἐν
praepositionis usu ad Phil. 61.
dictum est.

V. 874. Schol.: *ἐκαρτέρησας
ἰδεῖν τὴν ὀμότητα; οὕτως γὰρ
εἶπε τὴν ὕβριν*. Vocabulo *ὕβρις*
significatur factum insolens,
i. e. hoc loco interfectio
Deianirae. Audiverat enim
modo Chorus violenta morte
sive ictu ferri interisse Deiani-
ram.

ΧΟΡΟΣ.

τίς ἦνεν; φέρ' εἰπέ.

890

ΤΡΟΦΟΣ.

αὐτὴ πρὸς αὐτῆς χειροποιεῖται τάδε.

ΧΟΡΟΣ.

τί φωνεῖς; σαφηνῆ;

[ΧΟΡΟΣ.

ἔτεκεν, ἔτεκε μεγάλην

880 ἅ νεορτος ἄδε νύμφα

δόμοισι τοῖςδ' ἐρινύν.]

895

ΤΡΟΦΟΣ.

ἄγαν γε· μᾶλλον δ' εἰ παροῦσα πλησία

ἔλευσες οἷ' ἔδρασε, κάρτ' ἂν ᾤκτισας.

V. 876. ἦνεν ex mea coniectura scripsi. Libri τίς ἦν; πῶς; Cf. Emendat. p. 105 sqq.

V. 878. τί φωνεῖς; σαφηνῆ; uni Choro assignavi. Vulgo vocabulum σαφηνῆ nutrici attributum est. Cf. Emendat. p. 107 sq.

V. 879—881. Hos versus cur spurios putem, in Emendat. p. 108 sqq. exposui. In iisdem ipse ἔτεκε pro ἔτεκεν metri causa scripsi.

V. 876. τίς ἦνεν;] Intelligendum τῆνδε τὴν ὄβριον. Quibus verbis hoc dicit Chorus: quis commoveri se passus est, ut flagitanti Deianirae necem inferret? Plerumque enim qui sua sponte obibant, vel servum famulumve vel hominem fidum infigere sibi ferrum iuebant. Vide quae ad Ai. 883. adnotavimus. De forma ἦνεν pro vulgari ἦνεν in Emendat. p. 107. dixi.

V. 877. Schol.: αὐτῆ — τάδε· ταῦτα τῆ χειρὶ ἑαυτῆς διεπράξατο. Cf. 1132. Ant. 1177: αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ sc. αἰμάσεται. Ai. 906; αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ. 1237: αὐτὴ πρὸς αὐτῆς.

V. 884. Schol.: κτίσαι· κατασκευάσαι καὶ ποιῆσαι· καλῶς δὲ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ τολμῆ-

ματι εἶπε τὴν λέξιν. De usu verbi κίτσειν cf. Blomf. gloss. ad Aesch. Pers. 294. Ceterum miratur Chorus mulierem sua manu sibi inferre necem potuisse.

V. 885. Schol.: πένθει δ', ὥστε μαρτυρεῖν ἐμοί. οὐτως ἀκριβῶς διηγήσομαι σοι τὸ πᾶγμα, ὥστε πεισθῆναι σε, ὅτι ἀληθῆ λέγω.

V. 886. ἐπεὶ γὰρ ἦλθε] De γὰρ particulae usu ad Ant. 238 sq. diximus.

V. 887. ἐν ἀυλαῖς] Vide quae ad v. 200. notavimus. Illud praeterea sponte intelligitur, nomine δέμνια lectum significatum esse, in quo Hercules morbo affectus reponeretur. Adiectivum κοῖλα cur mendosum putem, in Emendat. p. 111 sq. demonstravi.

ΧΟΡΟΣ.

καὶ ταῦτ' ἔτλη τοι χεῖρ γυναικεία κτίσαι;

ΤΡΟΦΟΣ.

885 δεινῶς γε· πένθει δ', ὥστε μαρτυρεῖν ἐμοί.
ἐπεὶ γὰρ ἦλθε δωμάτων εἴσω μόνη,

900

καὶ παῖδ' ἐν ἀυλαῖς εἶδε κοῖλα δέμνια
στορνύνθ', ὅπως ἀψορῶρον ἀντῶν πατρί,

890 κρύψασ' ἑαυτὴν ἐνθα μὴ τις εἰσίδοι,
βρυχᾶτο μὲν βωμοῖσι προσπίπτουσ', ὅτι
γένοιτ' ἐρήμη, κλαῖε δ' ὀργάνων ὄτου

905

ψαύσειεν, οἷς ἐχρηῆτο δειλαία πάρος,

* * * * *

895 ἄλλη δὲ κάλλη δωμάτων στρωφωμένη,
εἰ του φίλων βλέψειεν οἰκετῶν δέμας,

ἔκλαιεν ἢ δύστηνος εἰσορωμένη,

V. 884. τοι ipse scripsi. Libri τις. Omittunt libri Tricliniani. Cf. Emendat. p. 109.

V. 887 sq. Et κοῖλα et versu sequente verba ὅπως — πατρί mendosa puto.

V. 892. Post hunc versum lacunae signa posui, unum excidisse versum ratus. Cf. Emendat. p. 114 sq.

V. 888. ὅπως — πατρί] In his mendum latere in Emendat. p. 112 sq. ostendi. Videntur autem istiusmodi verba posita esse a poeta, quibus hoc significaretur: in quo lecto Hercules redux factus reponeretur.

V. 889. κρύψασ' ἑαυτὴν ἐνθα] Nota attractio est. Significatur autem Deianira in interiorum domum se recepisse.

V. 890. βωμοῖσι] Quae erant in domo arae. Cf. Eur. Alc. 168: πάντας δὲ βωμούς, οἱ κατ' Ἀδμήτου δόμους.

V. 891 sq. κλαῖε δ' ὀργάνων κτλ.] Obortae dicuntur lacrimae Deianirae, si quando attingisset instrumenta, quibus vestem illam fecisset pestiferam, quam Herculi misit, recordatae

istis ipsis marito suo interitum se attulisse. Nam post v. 892. excidisse unus versus censendus est, cuius haec esset sententia: vestem illam mortiferam marito texens. Cf. Emendat. p. 114 sq.

V. 893. Schol.: ἄλλη δὲ κάλλη· ἀντὶ τοῦ τῆδε κἀκείσε. Genitivum ex adverbio loci aptum esse apparet.

V. 894. οἰκετῶν δέμας] De periphrasi iam ad Ant. 931 sqq. monuimus.

V. 895. εἰσορωμένη] I. e. quum adspiciebat. Quod non nego salvo sensu omitti potuisse, quamvis differat ab eo, quod praecedit, εἰ βλέπειεν, quod significat: si videbat. Simillime dixit Aeschylus

- αὐτῇ τὸν αὐτῆς δαίμον' ἐγκαλουμένη 910
καὶ τὰς ἄπαιδας ἐς τὸ λοιπὸν οὐσίας.
ἐπεὶ δὲ τῶνδ' ἔληξεν, ἐξαίφνης σφ' ὄρῳ
τὸν Ἡράκλειον θάλαμον εἰσροιωμένην.
900 καὶ γὰρ λαθραῖον ὄμμ' ἐπεσκιασμένη
φρούρου· ὄρῳ δὲ τὴν γυναῖκα δεμνίως 915
τοῖς Ἡρακλείοις στρωτὰ βάλλουσαν φάρη.
ὅπως δ' ἐτέλεσε τοῦτ', ἐπενθοροῦσ' ἄνω
καθ' ἕξειτ' ἐν μέσοισιν εὐναστηρίοις,
905 καὶ δακρῶν ῥήξασα θερμὰ νάματα 920
ἔλεξεν· ὦ λέχη τε καὶ νυμφεῖ' ἐμά,
τὸ λοιπὸν ἤδη χαιρεθ', ὡς ἔμ' οὐποτε
δέξεσθ' ἔτ' ἐν κοίταισι ταῖσδ' ἐννήτριαν.

V. 896. αὐτῇ — ἐγκαλουμένη ex mea emendatione scripsi.
Libri αὐτῇ — ἀνακαλουμένη. Cf. Emendat. p. 116 sq.

Choeph. 742: ἦ δὴ κλύων ἐκεί-
νος εὐφρανεῖ νόον, εὐτ' ἂν πύ-
θηται μῦθον. Illud notum est,
εἰσροῦσθαι saepe a Sophocle po-
ni, ubi prosaici scriptores acti-
vum posuerint. Sic El. 1059.

V. 896. αὐτῇ — ἐγκαλου-
μένη] Sibi ipsi suam ipsius
sortem obiiiciens, i. e. se-
met ipsam incusans, quod ipsa
vidua facta esset. Oppositum
autem vocabulis τὸν αὐτῆς δαι-
μονα substantivum illud, quod
poeta posuit in versu sequente,
liberorum sortem signifi-
cans. De medio ἐγκαλεῖσθαι cf.
Eurip. Melan. fragm. IX. ed.
Dind. v. 5: ὧ γὰρ θεός δίδωσι
μὴ φῶναι τέκνα, οὐ καὶ γκα-
λεῖσθαι πρὸς τὸ θεῖον, ἀλλ'
ἔαν. Praeterea cf. Emendat.
p. 116 sq.

V. 897. καὶ τὰς — οὐσίας]
Mendosa scriptura est. Non du-
bium autem, quin hanc poeta
hic sententiam extulerit: et li-
berorum in posterum pa-
tre orbatorum sortem mi-
serrimam. Cf. Emendat. p.
117 sqq.

V. 900 sq. καὶ γὰρ — φρού-
ρου] Accusativus λαθραῖον ὄμ-
μα aptus est ex participio ἐπε-
σκιασμένη. Occultabatur autem
oculos nutricis custodientis ia-
nuā, cuius per rimam aliquam
speculabatur, quid in thalamo
Herculis Deianira faceret. Ad-
iectivo λαθραῖον idem fere at-
que adverbio λάθρα significari
vix opus est ut moneam.

V. 901 sq. Schol.: δεμνί-
οις τοῖς Ἡρακλείοις· ἐν-
θα συνεκάθειδεν· ἄλλο γὰρ ἦν,
ὅπερ ἐοτόρεον ὁ Ὑλλος. De
verbo simplici βάλλειν, pro quo
compositum exspectes, ad Ai.
745. diximus. Sic 926: αἰτία βάλ-
λοι κακῇ.

V. 905. δακρῶν ῥήξασα
θερμὰ νάματα] Comparat
Musgravius Dioscoridem
Anthol. p. 202: δάκρυα δ' οὐκ
ἐξήθησ' ἐπὶ πένθειον. Incertum
ibid. p. 270: ἐξήθησαν Μοῦσαι
δάκρυα.

V. 906. νυμφεῖ' ἐμά] In-
telligendus thalamus coniugalis
est, in quo erat lectus. Cf. Ant.

- τοσαῦτα φωνήσασα συντόνω χερὶ
910 λυεῖ τὸν αὐτῆς πέπλον, ἧ χρυσήλατος
προὔκειτο μαστῶν περονίς, ἐκ δ' ἐλώπισεν 925
πλευρὰν ἅπασαν ὠλένην τ' εὐώνυμον.
καὶ γὰρ δρομαία βᾶσ', ὄσονπερ ἔσθενον,
τῷ παιδί φράζω τῆς τεχνωμένης τάδε.
915 κὰν ὧ τὸ κείσε δευρὸ τ' ἐξορωμέμεθα,
ὄρῳμεν αὐτὴν ἀμφιπλήγι φασγάνῳ 930
πλευρὰν ὑφ' ἧπαρ καὶ φρένας πεπληγμένην.
ιδῶν δ' ὁ παῖς ὤμωξεν. ἔγνω γὰρ τάλας
τοῦργον κατ' ὀργὴν ὡς ἐφάπειεν τόδε,
920 ὅψ' ἐκδιδαχθεὶς τῶν κατ' οἶκον, οὕνεκα
ἄκουσα πρὸς τοῦ θηρός ἐρξείεν τάδε. 935

V. 897. Mendosa scriptura est. Vide Emendat. p. 117 sqq.

1205. Glossator Brunckii: νυμ-
φεία· παστοί, θάλαμοι.

V. 909. συντόνω χερὶ]
Celeri manu. Cf. Elmslei.
ad Eur. Bacch. 870.

V. 911. Schol.: προὔκει-
το μαστῶν περονίς· πρὸς
τῷ στήθει γὰρ ἐπερονῶντο αἱ
γυναῖκες. — ἐκ δ' ἐλώπισεν·
ἐγνώμωσεν, ἐξέδυσεν· λῶπος γὰρ
τὸ ἱμάτιον. Hesychius: ἐξε-
λώπισεν· ἐξεκύλευσεν, ἐξέδυ-
σεν. Cf. O. R. 1269 sqq.

V. 914. Schol.: τῷ παιδί·
τῷ Ὑλλῳ, τῷ παιδί τῆς τοιαῦτα
τολμῶσης. Musgravius et
Schaeferus genitivum verbo
φράζω aptum esse volunt. At
alia est eorum locorum ratio, in
quibus verba dicendi et in-
terrogandi cum genitivo iun-
guntur, ut huius fab. v. 1122.
Vide ad Phil. 434 ed. meae. Il-
lud facile apparet, τῷδε pronom-
en et ad φράζω et ad τεχνω-
μένης referendum esse. Cf. quae
ad Phil. 512. adnotavimus.

V. 915. τὸ κείσε δευρὸ τ']
Similiter dictum ut O. C. 505.
τὸ ἐκείθεν. Vide Matth. §. 283.

Scholiasia: καὶ ἐν ὅσῳ διε-
τρέχονεν πρὸς τὸν Ὑλλόν, εἶτα
πάλιν πρὸς τὴν Δηάνειραν,
ἐφθασεν ταυτὴν ἀνελοῦσα.

V. 917. Schol.: πλευρὰν
ὑφ' ἧπαρ καὶ φρένας· περὶ
τὸ ἧπαρ γὰρ φρένες εἰσὶ παχείαι.
Ὅμηρος (Od. ι, 301.)· ὄφι τε
φρένες ἧπαρ ἔχουσιν.

V. 918 sq. ἔγνω γὰρ —
ἐφάπειεν τόδε] Certissimum
est verba ἔγνω et ἐφάπειεν ad
unum eundemque referenda es-
se. Itaque hoc dicit: vidit
enim miser ille iracundia
sua se hoc facinus accen-
disse, i. e. vidit enim Hyllus
opprobriis et maledictis, quibus
in Deianiram invectus esset (734
— 820.), perfecisse se, ut illa
caedem sibi inferret. De verbo
ἐφάπειεν apte adscripsit Neu-
ius Eur. Bacch. 777: ἦδη τόδ'
ἔγνως, ὥστε πῦρ, ἐφάπειται
ὑβρισμα Βακχῶν.

V. 920. ἐκδιδαχθεὶς τῶν
κατ' οἶκον] De genitivo ex
participio passivi apto ad Phil.
3 sq. dixi; de locutione οἱ κατ'
οἶκον cf. El. 1147.

κάνταυθ' ὁ παῖς δύστηνος οὐτ' ὀδυρμάτων
 ἐλείπει' οὐδὲν, ἀμφὶ νιν γαῶμενος,
 οὐτ' ἀμφιπίπτων στόμασιν, ἀλλὰ πλευρόθεν
 925 πλευρὰν παρῆς ἔκειτο πόλλ' ἀναστένων,
 ὡς νιν ματαίως αἰτία βάλοι κακῆ, 940
 κλαίων, ὀθούνεκ' ἐκ δυοῖν ἔσοιθ' ἅμα,
 πατρός τ' ἐκείνης τ', ὠρφανομένης βίον.
 τοιαῦτα τάνθαδ' ἔστιν. ὡστ' εἰ τις δύο
 930 ἢ καὶ τι πλείους ἡμέρας λογίζεται,
 ματαίως ἔστιν. οὐ γὰρ ἔσθ' ἢ γ' αὔριον, 945
 πρὶν εὐ πάθη τις τὴν παροῦσαν ἡμέραν.

V. 928. βίον cum Wakefieldio scripsi. Libri βίου. Cf. Emendat. p. 120 sqq.

V. 934. μέλεα cum Musgravio scripsi. Libri τέλεα. Cf.

V. 922 sqq. οὐτ' ὀδυρμάτων ἐλείπει' οὐδὲν κτλ.] Neque querelarum expers fuit, i. e. neque querelas effundere desinebat. Cf. Matth. ad Eur. Hipp. 323.

V. 924. ἀμφιπίπτων στόμασιν] Cf. Eur. Alc. 404: ἀκουσον, ὦ μάτερ, ἀντιᾶζω σ' ἐγὼ — ὁ σὸς ποῖτι σοῖσι πίνων στόμασιν νεοσσός.

V. 926. ὡς νιν — βάλοι κακῆ]. Eodem modo αἰτία βαλεῖν dictum est, quo supra v. 588. αλοχύνη πεσέν. Cf. O. R. 656: μήποτ' ἐν αἰτία — βαλεῖν.

V. 927 sq. ὀθούνεκ' ἐκ δυοῖν — βίον] Uti parentes, quum moriuntur, βίον παιδὸς ὀρφανέων dicuntur, vitam filii viduam sive orbam reddere, i. e. se sive parentibus orbare, ita recte filius dicitur βίον ὀρφανέωσθαι ἐκ sive ὑπὸ τῶν τοκίων. Dictum autem illud est ab Euripide Alc. 397 sq.: προλιποῦσα δ' (ἢ μήτηρ) ἀμὸν βίον ὠρφάνισεν τλάμων. Itaque sensus hic est: dolens duobus simul, et patre et matre, morte amissis in

miseri orbitatis statu se versaturum esse. Cf. Emendat. p. 120 sqq.

V. 929 sqq. Schol.: ὡστ' εἰ τις δύο ἢ καὶ πλείους: τῶν ἀνθρώπων ἀδελφῶν ὄντων, ἀνόητοί εἰσιν οἱ λογίζόμενοι δύο ἢ καὶ πλείους ἡμέρας καὶ οὐ προσδοκῶντες καθ' ἑκάστην ὥραν τὸν θάνατον. πολλὰς γὰρ λύπη τινὲ ἢ δυστυχίᾳ περιπεσόντες, ἐάντιος ὑπεξάγουσι τοῦ βίου παραχρῆμα, καὶ οὐκ ἀναμένονσι τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν, ὡς καὶ Ἀηιάκειρα.

V. 933 sqq. Schol.: πότερα, φησί, στένω, τὰ κατὰ τὸν Ἡρακλέα, ἢ τὰ κατὰ τὴν Ἀηιάκειραν; πότερα χυλεπώτερα καὶ περαιτέρω δεινότητος; δυσκατάληπτά ἔστιν, ἰσομεγέθη ὄντα. Recta haec interpretatio. Manifestum est enim hoc dici: utra prius gemam? utra supra modum misera? Vix possum in miseria mea discernere. Επιστένω coniunctivus est qui dicitur deliberativus. De usu vocabuli περαιτέρω in Emendat. p. 124 sq. dixi.

V. 936 sqq. Schol.: τὰδε

ΧΟΡΟΣ.

(στροφὴ α'.)

Πότερα πρότερον ἐπιστένω;

πότερα μέλεα περαιτέρω;

935 δύσκριτ' ἔμοιγε δυστάνω.

(ἀντιστροφὴ α'.)

τάδε μὲν ἔχομεν ὄραν δόμοις, 950

τάδε δὲ μένομεν ἐπ' ἐλλίσιν.

κοινὰ δ' ἔχειν τε καὶ μέλλειν.

(στροφὴ β'.)

εἶθ' ἀνεμόεσά τις

940 γένοιτ' ἔπουρος ἐστιῶτις αὔρα,

ἥτις μ' ἀποικίσειεν ἐκ τόπων, ὅπως 955

Emendat p. 123 — 126. Ibidem de interpunctione huius loci dictum.

μὲν ἔχομεν. τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀηιάκειραν αἰτίαι ὄφειον ἔξεστι θεωρεῖν, ἐν τῷ οἴκῳ, τὰ δὲ κατὰ τὸν Ἡρακλέα ἐκδεχόμεθα. Verba μένω τι ἐπ' ἐλλίσιν significant exspecto quid plenus timoris. Cf. Emendat. p. 127 sq.

V. 938. κοινὰ δ' — μέλλειν] Recte Scholiasta: ἴσον δὲ ἔστι τὸ ἔχειν κατὰ καὶ τὸ προσδοκᾶν. Quanquam hoc quivis sua sponte intelligit, μέλλειν non esse προσδοκᾶν, sed elliptice dici, ut intelligendum sit ἔχειν. Similiter dixit Euripides Alc. 530: τέθηγγ' ὁ μέλλον, καὶκέτ' ἔσθ' ὁ κατθανών.

V. 939 sqq. Schol.: εἶθ' ἀνεμόεσά τις. ἀνεμόεσσα αὔρα, περιφανῆς ἄνεμος. ἔπουρος, οὐριος, ἐστιῶτις, κατοικίδιος. Ὁ δὲ νοῦς: εἶθε, ὡς ἔστινα, πνεύσειεν ἄνεμος οὐριος ἐπὶ τῆς οἰκίας, ἵνα με λαβίων ταύτης ἀπαγάγοι τῆς ἐστίας καὶ ἀποχωρήσοι, ὅπως μὴ παραχρῆμα ἀποθάνω, θεασαμένη τὸν Ἡρακλέα κακῶς διακεκμενον. Τοῦτο δὲ λέγει, ὡς μὴ καρτεροῦσα ἰδεῖν τὰς συμφορὰς. Hoc igitur dicit: utinam procella

ex hoc ipso loco orta procul hinc me auferat. Cuiusmodi sententiam nonnunquam apud poetas Graecos efferri ab iis legimus, qui tolerando alicui malo impares se esse contentur liberarique huius vitae molestiis cupiunt. Exempla attuli in Emendat. p. 130 sq. Ibidem p. 129. illud demonstratum est, ἀνεμόεσσα αὔρα idem esse atque θύελλα, tum ἐστιῶτις γένοιτο significare ἐν τῇ ἐστία γένοιτο, denique ἔπουρος esse secundus.

V. 941. ἥτις μ' — ἐκ τόπων] De optativo ad Ai. 1194. diximus. Tum ἐκ τόπων noli ita interpretari, ut sit ex hoc loco; quo sensu debet necessario ἐκ τῶνδε vel ἐκ τούτων τῶν τόπων dici. Immo quemadmodum Latini loco vel ex loco movere dixerunt, ita Sophocles ἀποικίσειεν τινὰ ἐκ τόπων dicitur videtur sic, ut idem esset atque ἀπάγειν τινὰ ἐκ τόπων, qua locutione ipse Sophocles O. R. 1340. usus est. Comparari licet usitatum illam locutionem ἐκποδῶν ἄγειν τινὰ.

τὸν Ζηγὸς ἄλκιμον γόνον
μὴ ταρβαλέα θάνοιμι μοῦνον εἰσιδοῦσ' ἄφαρ·
945 ἐπεὶ ἐν δυσπαλλάκτοις ὀδύνας
χωρεῖν δόμονδε λέγουσιν 960
ἄσπετόν τι θαῦμα.

(ἀντιστροφή β.)

ἀγχοῦ δ' ἄρα κοῦ μακρὰν
προῦκλαιον, ὀξύφωνος ὡς ἀηδῶν.
950 ξένων γὰρ ἐξόμιλος ἦδε τις βάσις.
πᾶ δὲ αὖ φορεῖ νιν; ὡς φίλου 965
προζηδομένα βαρεῖαν ἄψοφον φέροι βάσιν.

V. 943. μοῦνον mendosum est. Cf. Emendat. p. 132 sq.
V. 946. δόμονδε ex mea emendatione scripsi.

V. 943. μὴ ταρβαλέα θά-
νοιμι κιλ.] Verbum θανεῖν
non proprio vulgarique mo-
riendi significatu hic positum
est, sed coniunctum cum ταρβα-
λέα significat metu exanimari,
vor Angst vergehen, Todesangst
ausstehen. Sic ἐκθανεῖν γέλωτι
sive ὑπὸ γέλωτος dicitur, veluti
Hom. Od. σ, 100., et φόβῳ ἀπόλλυσθαι
apud Xenoph. Cyrop. VI, 1,
2: ἐνθα δὴ ὁ Κῦρος γιγνώσκων,
ὅτι ὁ Γαδάτας πάλαι ἀπολώ-
λει τῷ φόβῳ, μὴ λυθελή ἢ
στρατιᾷ, ἐπιγέλασας εἶπεν κιλ.,
nec dissimilia sunt, quae legun-
tur apud Sophoclem O. C. 529:
ὦμοι, θάνατος μὲν τὰδ' ἀκούειν,
et Ai. 215: θανάτω γὰρ ἕσον
πάθος ἐκπεύσει. Deinde
sciendum est pro vocabulo μοῦ-
νον, quod corruptum esse in
Emendat. p. 132 sq. probavi,
existimandum poetam esse eius-
modi quid scripsisse, quod recte
Scholiasta interpretari posset:
κακῶς διακειμένον. Denique ἄφαρ
cum εἰσιδοῦσα eodem sensu con-
iunctum est, quo vulgo εἰθίς
cum participiis coniungitur.

V. 945 sqq. ἐπεὶ ἐν — θαῦ-

μα] Recte haec Brunckius
ita transtulit: siquidem aiunt
domum eum venire imme-
dicabili correptum dolo-
re, horrendum visu. De
forma δόμονδε confer πέδονδε,
quod v. 786. positum est.

V. 948 sq. ἀγχοῦ — ἀη-
δῶν] Recte Hermannus,
„Breviter, inquit, dicit ἀγχοῦ
κοῦ μακρὰν pro ἀγχοῦ ὄντια.
Atqui propinqua, ait, nec
remota flebam. Videns enim
Herculem, quae antea quæ-
sita esset, iam prope
adesse dicit.“ Non dissimiliter
dictum Phil. 26. τοῦργον οὐ μα-
κρὰν λέγεις. De προκλατεν, quod
errant qui pro simplici κλατεν
positum putant, confer Eurip.
Alc. 529: ἄ, μὴ πρόκλαι' ἄκοι-
τιν, εἰς τὸδ' ἀναβαλοῦ.

V. 950 sqq. ξένων γὰρ —
φέρει βάσιν] Haec, quae
corrupta esse Emendat. p. 136
sqq. planum feci, quamquam
quomodo persananda sint, nondum
perspexi, tamen illud mihi vi-
deor iure contendere posse, hoc
fere dictum a poeta esse: ecce

αἰαῖ, ὄδ' ἀναύδατος φέρεται.
955 τί χορὴ θανόντα νιν ἢ καθ'
ὑπνον ὄντα κρῖναι; 970

ΥΛΛΟΣ.

ὦμοι ἐγὼ σοῦ,
πάτερ, ὦμοι ἐγὼ σοῦ μέλεος.
τί πάθω; τί δὲ μήσομαι; ὦμοι.

ΠΡΕΣΒΥΣ.

960 σίγα, τέκνον, μὴ κινήσης
ἀγρίαν ὀδύνην πατρὸς ὠμόφρονος. 975

V. 950 - 952. Corrupta haec esse in Emendat. p. 136 sqq.
demonstravi.

enim, peregrinorum turba
Herculem huc apportat,
ut pro amico sollicita,
lento gressu absque stre-
pitu incedens.

V. 952. βαρεῖαν — φέρει
βάσιν] Mirae prolatae ab edi-
toribus quibusdam explicationes
sunt adiectivi βαρεῖαν, quo cer-
tissimum est non posse nisi gra-
vem, id est tardum incessum
significari. Apportabant enim
Herculem lento incedentes gres-
su, ut vehementissimo morbo
laboranti parcerent. Simillime
κοῦφος, contrarium significatum
habens, saepissime de cito in-
cessu dicitur, veluti apud Ho-
merum κοῦφα βιβίας, βιβάζων,
apud Sophoclem Ant. 224:
κοῦφον ἐξάρας πόδα, apud Eu-
ripidem El. 439: κοῦφον ἄλ-
μα ποδῶν, Troad. 342: μὴ κοῦ-
φον ἀεγὼ βῆμα.

V. 954. Schol.: ἀναυδος·
μηδὲ φωνὴν προέσθαι δυνατόν.

V. 955 sq. Schol.: τί χορὴ
θανόντα νιν· τί, φησί, δεῖ
κρῖναι περὶ αὐτοῦ, καὶ τί ἂν
τις δοξάσειε; πότερον τέθνηκεν,
ἢ ὕπνῳ βεβήπιται;

V. 957. Schol.: ὦμοι ἐγὼ·
ἄλλος ἀπαντήσας τῷ πατρὶ θρη-
νεῖ. Degentivo σοῦ vide Matth.
§. 371. Rost. §. 109, 1.

V. 959. τί πάθω;] Quid
agam? Videad O. C. 212. Quod
sequitur, τί δὲ μήσομαι, Scho-
liasta explicat: τί τεχνάσομαι,
ὅπως σωθελῆς. Atqui ex iis, quae
statim post Hyllus ex sene, qui
Herculem ex Euboea comitatus
erat, quaerit, πῶς φῆς, γέρον;
ἢ ζῆ; suspicari licet Hyllum in
ea nunc fuisse sententia, ut Her-
culem exhalasse iam animam cre-
deret. Coniunctivus autem aori-
sti et indicativus futuri quamvis
diversa significant, tamen hic
quidem recte componi potuerunt.
Simillime dictum Ai. 404 sq.:
ποῖ τις οὖν φύγη; ποῖ μολῶν
μενῶ;

V. 960. Schol.: σίγα, τέ-
κνον· γέμων τις ἀκολουθῶν τῷ
Ἡρακλεῖ ἀπὸ Εὐβοίας πρὸς τὸν
ἄλλον φησί· μὴ ἀνεγείρης αὐ-
τὸν· τοῦτο γὰρ αἰεὶ οὐκ ὀδύνης
τοῖς κάμνουσιν.

V. 961. Schol.: ὠμόφρο-
νος· ἐκ τῶν ὀδυνῶν ἠγρωμένον.

ζῆ γὰρ προπετής. ἀλλ' ἔσχε δακῶν
στόμα σόν.

ΥΛΛΟΣ.

πῶς φῆς, γέρον; ἢ ζῆ;

ΠΡΕΣΒΥΣ.

οὐ μὴ ἔξεγερῆς τὸν ὕπνῳ κάτοχον,
965 κάκκνήσεις κάναστήσεις
φροιάδα δεινήν
νόσον, ᾧ τέκνον.

980

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' ἐπί μοι μελέφ
βάρος ἀπλετον ἐμμέμονε φρήν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ᾧ Ζεῦ,

V. 979—986. Sic ex mea emendatione scripsi, quam neces-
sariam esse planum me fecisse puto in Emendat. p. 138—147.
Addo, ne quem laude sua fraudem, duo me menda ex Seidleri
coniectura sustulisse. Libri omnes ita: ᾧ Κηναία κρηπὶς βωμῶν
ἐγῶν, οἶαν ἀνθ' οἶων θυμάτων ἐπὶ μοι μελέφ χάριν ἠτύσω. ᾧ Ζεῦ,

V. 962. Schol.: ζῆ γὰρ
προπετής· προπετής, εἰς τὸν
θάνατον προνενηκώς, ἢ παρει-
μένος, εἰς τὴν γῆν πεισών· ἢ ἐπὶ
πρόσωπον κοιμώμενος· ἢ καὶ μό-
νον κείμενος. Videtur hoc dicere
senex: vivit enim, quam-
vis prostratus in lecto
iaceat. Ex eo enim, quod
prostratum vidit iacere Hercu-
lem, collegisse Hyllus videtur
morte eum consumtum iam esse.
Ita προπετής positum v. 701:
τοῖόνδε κῆται προπετής.

V. 962 sq. ἀλλ' ἔσχε δα-
κῶν στόμα σόν] Sed mor-
de et cohibe os tuum, id
est, sile. De locutione δάκνειν
τὸ στόμα σόν] quae simillima est,
δάκνειν ἰαντόν, vide interpp.
Aristoph. Nub. 1359.

V. 964 sqq. οὐ μὴ ἔξεγε-
ρεῖς κτλ.] De οὐ μὴ cum in-
dicativo futuri coniunctis parti-

culis vide Elm'sl. ad Eur. Med.
1120. Matth. §. 609, 2. Rost.
§. 135. 7.

V. 966. Schol.: φροιάδα·
τὴν μανιώδη.

V. 967 sq. ἀλλ' ἐπὶ μοι
etc.] Non dubium mihi videtur,
quin, quemadmodum Sophocles
Ai. 208 sq. βάρος τι ἐναλλάσσε-
σθαι dixit ita, ut esset βαρεῖάν
τινα ἐναλλαγὴν ἐναλλάσσεσθαι,
ita idem hoc loco βάρος ἀπλετον
ἐμμέμονεν ἢ φρήν hoc sensu pos-
tulerit: βαρὺ καὶ ἀπλετον μένος
(ὄργην) ἐμμέμονεν ἢ φρήν. Vide
quae disserui in Cens. ed. Lob.
sec. p. 80 sqq. Itaque hoc di-
cit Hyllus: at gravi et intol-
erando cum impetu ad-
versus me miserum ani-
mus exaestuatur. Quibus ver-
bis hoc significat, tantum esse
animi affectum, ut ipse eum
continere et non effari, quae

970 ποῖ γὰς ἦζω; παρὰ τοῖσι βροτῶν
κεῖμαι πεπονημένος ἀλλήλοισι
ὀδύνας; οἴμοι ἐγὼ τλάμων·
ἢ δ' αὖτ' ἑμὲ βρύζει. φεῦ.

985

ΠΡΕΣΒΥΣ.

ἄρ' ἐξήδης, ὅσον ἦν κέρδος
975 σιγῆ κεύθειν, καὶ μὴ σκεδάσαι
τῷδ' ἀπὸ κρατὸς
βλεφάρων θ' ὕπνον;

990

ΥΛΛΟΣ.

οὐ γὰρ ἔχω, πῶς ἂν
στέρξαιμι, κακὸν τόδε λεύσσων.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ᾧ Κηναία κρηπὶς βωμῶν,

οἶαν μ' ἄρ' ἔθου λώβαν, οἶαν, ἢν μήποι' ἐγὼ προσιδεῖν ὁ τάλας
ᾤφελον ὄσοις, τόδ' ἀκήλητον μανίας ἀνθος καταδεχθῆναι. τίς
γὰρ κτλ. Ne hoc quidem praetereundum, ἠτύσας pro ἠτύσω ante
me iam Brunckium restitui iussisse.

sentiat, non possit. Luctatur
enim quasi animus cum lingua.
Cf. v. 962: ἀλλ' ἔσχε δακῶν στό-
μα σόν. et v. 977 sq: οὐ γὰρ
ἔχω, πῶς ἂν στέρξαιμι, κακὸν
τόδε λεύσσων.

V. 969 sqq. Schol.: ᾧ Ζεῦ,
ποῖ γὰς ἦκω· Ἡρακλῆς, ὡς
ἐξαναστάς καὶ ἀγνοῶν, ποῦ με-
τενήνεκται.

V. 970. παρὰ τοῖσι] Vide
de hac forma dativi Buttm.
§. 77. not. 3. Matth. §. 152.
not. 1. huius fab. v. 1119.

V. 973. Schol.: βρύζει·
ἐσθίει με ἢ νόσος καὶ ἀναλκοει.
Ceterum ἢ non pronominis vice
fungitur, sed articuli, iungen-
dum cum μισῶ, ut sit die
verfluchte, suppresso nomine
νόσος. Simillime infra saepius
αὐτῆ et ἦθε dicitur. Vide ad
v. 996 ed. meae.

V. 974. Schol.: ἄρ' ἐξή-

δης· πρὸς τὸν ὕλλον λέγει·
ἄρα, φησὶν, ὅσον ἦν κέρδος τὸ
σιωπᾶν ἔγνωσ, καὶ μὴ διασκεδά-
σαι τὸν ὕπνον;

V. 977. Schol.: οὐ γὰρ
ἔχω, πῶς ἂν ἀδυνάτως ἔχω
καρτερεῖν ἐπὶ τηλικούτῳ κακῷ.
De locutione οὐκ ἔχω ὅπως cf.
Ai. 428 sq., de significato verbi
στέργειν O. C. 517. cum adnota-
tione nostra.

V. 979 sqq. Schol.: ᾧ Κη-
ναία κρηπὶς· κρηπὶς τὸ ἔδα-
φος. περιφραστικῶς δὲ ἀπὸ τοῦ,
ᾧ Κηναίων. μέμφεται δὲ τῷ τό-
πῳ, ὅτι οὐκ ἐπὶ ἀσπίσι αὐτῷ
γέγονε τὰ ἐκεῖ θύματα. Hoc
dicit Hercules: utinam nun-
quam miser ego te oculis
vidissem, promontorium
Cenaeum, fundamentum
altarium, quae extruxi:
in quibus quae tibi obtuli

- 980 ἦν μήποτ' ἐγὼ προσιδεῖν ὁ τάλας
 ὄφελον ὄσοις, 995
 ἱερῶν οἶαν οἶαν ἐπὶ μοι
 μελέω χάριν ἦνυσας, ὦ Ζεῦ,
 985 οἶαν μ' ἄρ' ἔθον λώβαν, οἶαν. 1000
 τίς γὰρ αἰοιδός, τίς ὁ χειροτέχνης
 ἱατορίας,
 ὅς τήνδ' ἄτην κατακλήσει;
 θαῦμ' ἂν πόρρωθεν ἰδοίμην.

V. 988. Inter ἄτην et κατακλήσει adduntur in codicibus haec verba: χωρὶς Ζηνός, quae ego deleui. Cf. Emendat. p. 146.

sacra amplissima, qualem, Iuppiter, pro iis gratiam mihi rettulisti, qualis me labe affecisti! De re confer v. 752 sq.

V. 982 sq. ἱερῶν — χάριν ἦνυσας] De genitivo pretii ad v. 550 sq. monitum est. Deinde χάριν ἀντίειν ἐπὶ τινι facile apparet tum tantum dici posse, si, quod gratiae referendae causa alicui tribuitur, non iucundum et exoptatum, sed adversum et infaustum sit. Cf. Emendat. p. 141 sq. Quam autem gratiam intelligi velit Hercules, explicat ipse verbis sequentibus.

V. 985. οἶαν μ' ἄρ' ἔθου λώβαν] Locutio λώβαν τίθεσθαι quum idem significet atque λωβᾶσθαι (vide ad O. C. 462.), in addito accusativo μὲ non haerendum est. Cf. Matth. §. 421. not. 4. Rost. §. 104, 3 not. 6. De ἄρα particula in Emendat. d. 143 sq. dixi.

V. 986. τίς γὰρ — χειροτέχνης] Recte Hermannus, „Incipit, inquit, poeta, ut si dicitur sit: τίς αἰοιδός κατακλήσει, tum mutata structura pergit: τίς ὁ χειροτέχνης ἱατορίας, ὅς κατακλήσει; Χειροτέχνης non puto, ut volunt, proprie de chirurgo dictum, sed oppositum αἰοιδῷ, qui non, ut ille, verbis,

sed facto medelam afferat. Est is autem minime omnium palpatior magneticus, qualis Passovio videbatur, sed vere chirurgus, cuius quomodo ille nullum hic usum esse putet, ego non video. Quidni enim exulceratum veneno corpus illitis medicamentis allevetur, quibus ante omnia vestem, quae membris agglutinata inhaerebat, resolvi opus erat? — Ceterum vide quae ad Ai. 574 sq. adnotavimus.

V. 989. θαῦμ' — ἰδοίμην] Recte, puto, Neuius suppressam esse protasin hanc monet: εἰ τοῦτο ἰδοίμην.

V. 991 sq. ἐὰν μ' — εὐνάσθαι] Aptè Erfurdcius adscripsit Hom. hymn. in Merc. 289: ἀλλ' ἄγε, μὴ πύματόν τε καὶ ὕστατον ὕπνον ἰαύσης, et Odys. v, 119: νῦν ὕστατα διπνήσειαν. De qua locutione cf. Censur. nostr. Aiac. ab Lobeck. iterum edit. p. 86. — Ceterum primum ἐὰν bisyllabum est.

V. 993. Schol.: πᾶ μου ψαύεις· ὡς ἐφαπτομένον αὐτοῦ τοῦ παιδός ἐπὶ τῷ γυνῶναι, πῶς ἔχει τῷ σώματι. ποι ψαύεις, ἀντὶ τοῦ, παῦε ψηλαφῶν καὶ μεταφῶρον τῆδε κάκεισε τὸ σῶμα μου. [Εἰς τὸ αὐτό.] ποῦ προσέγεις τὰς χεῖρας;

- (στροφὴ α'.)
 990 ἔ, ἔ,
 ἐὰν μ', ἐὰν μὲ δύζμορον ὕστατον, 1005
 ἐὰθ' ὕστατον εὐνάσθαι.
 (στροφὴ β'.)
 πᾶ μου ψαύεις; ποῖ κλίνεις;
 ἀπολείς μ', ἀπολείς.
 995 ἀνατέτροφας ὅ τι καὶ μύση. 1009
 ἦπται μου, τοτοτοῖ, ἦδ' αὐθ' ἔρπει. πόθεν ἔστ', ὦ

V. 991. ὕστατον ipse scripsi pro εὐνάσαι sive εὐνάσαι, quod est in libris.

V. 995. Schol.: ἀνατέροφας· ὅ τι ἂν ἠονχάση τοῦ κακοῦ τούτου, πάλιν κινήσας ἀνέτροφας· οἶον, ὅ τι ἂν τῶν ὀδυνῶν πάσση, τοῦτο δηγήριος. At, nisi vehementer fallor, hunc si esse sensum voluit poeta, non potuit coniunctivum μύση ponere. Neque tamen quid scriperit poeta, adhuc video.

V. 996. ἦπται — ἔρπει] Ut supra v. 973. ἦ μιὰ dictum pro ἦ μιὰ νόσος, ita hic ἦδε positum pro ἦδε ἡ νόσος. Sic rursus infra v. 1015: τόδε μ' αὐ λωβᾶται. Adde Philoct. 758: ἦρει γὰρ αὐτή. 787 sq.: προσέρπει, προσέρχεται τὸδ' ἐγγύς. 807: ὡς ἦδε μοι δέξια φονιά κτλ. Iungendum autem est ἦπται cum sequente pronomine ἦδε, parenthetice interiecta exclamatione τοτοτοῖ.

V. 996 sqq. πόθεν ἔστ', ὦ — καὶ νῦν κτλ.] De perversa Scholiastae interpretatione huius loci in Emendat. p. 147 sq. dixi. Immo fert ita usus linguae Graecae, ut πόθεν ἔστ' non possit quicquam aliud significare, nisi unde estis, i. e. ex qua terra huc venistis. Appellat autem Hercules eos, a quibus delatus Trachinem erat, coll. v. 950: ξένων γὰρ κτλ. Ex

quibus quum quaerit; ex qua terra huc venistis, ingrattissimi viri totius generis humani, quod ego monstris marinis et terrestribus purgans interimebar? et nunc mihi laboranti nemo praestare ministerium vitaeque me liberare vult? facile apparet hoc eum dicere: necesse est vos ingrattissimos esse totius generis humani, sive vos ex ingrattissima esse civitate totius terrae. Totam enim terram maximis quibus laborabat malis servavi cum vitae periculo. Nunc autem quum ego laboro, nemo vestrum liberare me malo quo premor paratus est. Cf. fab. Herc. c. I. §. 5. De usu verbi καθάρειν confer v. 1060: ὅσην ἐγὼ γαῖαν καθάρων ἐκόμη. A quo loco non differt hic locus, quamvis καθάρων ἀνθρώπων hic dictum sit, siquidem in nomine hominis significatio loci continetur. Cf. Emendat. p. 150. Deinde de locutione: ἄνδρες ἀδικώτατοι πάντων ἀνθρώπων, satis est lectorem ablegasse ad ea, quae Lobeckius ad Ai. 1358. p. 478. ed. sec. congescit.

πάντων ἀνθρώπων ἀδικώτατοι ἄνδρες, οὓς δὴ
πολλὰ μὲν ἐν πόντρῳ, κατὰ τε δρῖα πάντα
καθαίρων,

ὠλεκόμαν ὁ τάλας; καὶ νῦν ἐπὶ τῷδε νοσοῦντι
1000 οὐ πῦρ, οὐκ ἔγχος τις ὀνήσιμον οὐκ ἀποτρέψει;
(ἀντιστροφή α')

ἔ ξ'

οὐδ' ἀπαράξαι κραῖτα βίου θέλει 1015
μολῶν τοῦ στυγεροῦ; φεῦ, φεῦ.

(μεσσηδός.)

ΠΡΕΣΒΥΣ.

ὦ παῖ τοῦδ' ἀνδρός, τοῦργον τόδε μείζον ἀνήκει
1005 ἢ κατ' ἐμὰν ῥώμαν· σὺ δὲ σύλλαβε. σοὶ τι
γὰρ ἄμμα
ἔμπεδον ἢ δι' ἐμοῦ σώζειν. 1020

V. 997. ἀνθρώπων ipse scripsi. Libri Ἑλλάνων. Cf. Emendat. p. 147 sqq.

V. 1000. οὐκ ἀποτρέψει mendosum est. Cf. Emendat. p. 151.

V. 999. Schol.: ἐπὶ τῷδε· δεῖκτικὸς ἀντὶ τοῦ ἐμοῦ. — ὀνήσιμον· ὠφελήσιμον, σωτήριον.

V. 1000. οὐκ ἀποτρέψει] Corrupta haec esse iam in nota critica admonui. E totius loci sensu intelligimus eiusmodi verbum a poeta esse positum, quod adferendi vel mittendi significatum haberet. Cf. Emendat. p. 151.

V. 1002. Schol.: οὐδ' ἀπαράξαι· οὐδεὶς ἐκείνων, φησί, βούλεται ἐλθὼν τὴν κεφαλὴν μου ἀποτεμῆν καὶ ἐλευθερώσαι τοῦ μοχθηροῦ βίου. At eum sensum verba, quae nunc in codicibus posita reperiuntur, praebere nequeunt. Vide Emendat. p. 151.

V. 1004 sqq. ὦ παῖ τοῦδ' ἀνδρός κτλ.] Hoc dicit: te,

qui filius sis huius viri (Hyllum appellari patet), conuenit etiam curam eius gerere et me, cuius vires non sufficiant, in attrahendo eo fovendoque adiuuare. Ita nihil prorsus offensionis esse intelligitur in genitivo τοῦδ' ἀνδρός, ex ὦ παῖ apto.

V. 1004 sq. τοῦργον — ῥώμαν] Vera haec Scholiastae interpretatio: τὸ βιοτάξαι τὸν Ἡρακλῆα μείζον ἔστιν ἢ κατ' ἐμέ. Explicat enim ipse senex, quid sit τοῦργον τόδε, verbo sequente: σὺ δὲ σύλλαβε. De locutione ἢ κατ' ἐμὰν ῥώμαν cf. Matth. §. 449.

V. 1005 sq. σοὶ τι γὰρ — σώζειν] Namque tibi firmiter apprehendere eum

ΥΛΛΟΣ.

ψαῦω μὲν ἔγωγε·
λαθίπονον δ' ὀδυνᾶν οὐτ' ἐνδοθεν οὔτε θύραζε
ἔστι μοι ἐξανύσαι βίοτον. τοιαῦτα νέμει Ζεὺς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

(στροφή γ')

ὦ παῖ, ποῦ ποτ' εἶ;
1010 τᾶδέ με, τᾶδέ με πρόσλαβε κονφίσας. 1025
ἔ ξ', ἰὼ δαῖμον.

(ἀντιστροφή β')

θρώσκει δ' αὖ, θρώσκει δειλαία
διολοῦσ' ἡμᾶς
ἀποτίβατος ἀγρία νόσος. 1030
1015 ὦ Παλλᾶς, Παλλᾶς, τόδε μ' αὖ λωβᾶται. ἰὼ παῖ,
τὸν φῦτορ' οἰκτείρας ἀνεπίφθορον εἰρυσσον ἔγχος,

V. 1002. ἀπαράξαι κραῖτα βίου θέλει corrupta esse in Emendat. p. 151 sq. planum feci.

V. 1005. σοὶ τι γὰρ ἄμμα ex mea coniectura scripsi. Libri σοὶ τε γὰρ ἄμμα. Cf. Emendat. p. 152 sqq.

licet, quam ut per me eum serves. Est enim ἄμμα σοὶ ἔστιν idem atque ἄπεισθαι σοὶ ἔξεστιν, ut dicitur ἀρηγίσι τῶνδε ἔξεστιν El. 527. pro ἔξεσι σοὶ ταῦτα ἀρνεῖσθαι. De supresso ἄλλον, ex quo ἦ aptum est, cf. Matth. §. 457. not. 1. et ad Ai. 939 ed. meae, de τὶ pronominis collocatione Emendat. p. 154.

V. 1006 sqq. Schol.: ψαῦω μὲν ἔγωγε· εἰ τὸ κατασχῆν αὐτὸν ἴσται, ἰδοὺ ἐφάπτομαι αὐτὸν· ἴσθι δέ, φησί, ὅτι τὴν λαθίπονον ἴσται τῶν ὀδυνῶν οὔτε διὰ στόματος οὔτε ἔξωθεν προσάπτειν δύναμαι· οὐκ οἶδα γὰρ τοιαῦτα γὰρ ἀλήγηματα δίδωσιν ὁ Ζεὺς· οὐτ' ἐνδοθεν οὔτε θύραζε· οὔτε ἀπ' ἐμῆς οὔτε ἀπὸ τίνος τῶν ξένων δύναμαι ἔξανύσαι. Est igitur οὔτε

ἐνδοθεν οὔτε θύραζε nec mea ipsius nec aliorum opera. Conferunt editores Eur. Or. 603: τὰ τ' ἐνδον εἰδὸ τὰ τε θύραζε δυστυχεῖς.

V. 1009. Schol.: ὦ παῖ παῖ· αἰοθάνεται τῆς τοῦ παιδὸς φωνῆς ὁ Ἡρακλῆς.

V. 1012. Schol.: θρώσκει· ἀναξωπυρεῖται ἢ νόσος.

V. 1014. Schol.: ἀποτίβατος· ἀπροσπέλαστος.

V. 1015. Schol.: ἰὼ Παλλᾶς· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναίαν εἰς βοήθειαν.

V. 1016. Schol.: ἰὼ παῖ· καὶ σὺ, ὦ παῖ, τὸν φῦσαντα οἰκτείρας, ἐπίσπασαί μοι ἔξρος ἀνεμέσσητον, ἐφ' ᾧ οὐδεὶς σε μέμψεται ὡς πατροκτόνον. De significatu voc. ἔγχος ad Ant. 215. diximus.

παῖσον ἐμᾶς ὑπὸ κληῖδος· ἀκοῦ δ' ἄχος, ᾧ μ' ἐχόλωσεν 1035
 σὰ μάτηρ ἄθεος, τὰν ᾧδ' ἐπίδοιμι πεσοῦσαν
 αὐτῶς, ᾧδ' αὐτῶς, ὡς μ' ὤλεσεν. ᾧ γλυκὺς
 Ἄιδας, 1040
 (ἀντιστροφὴ γ')

1020 ᾧ Διὸς αὐθαίμων,
 εὔνασον, εὔνασον ὠκυπέτα μόρω
 τὸν μέλεον φθίσας.

ΧΟΡΟΣ.

κλύουσι' ἔφριξα τάσδε συμφοράς, φίλαι,
 ἀνακτος, οἷσις οἶος ὧν ἐλαύνεται. 1045

V. 1025. καὶ λόγων πέρα ex mea coniectura scripsi. Libri καὶ λόγῳ κακά. Pro quo vulgo editores recentiores auctore Bothio certatim posuerunt, καὶ λόγῳ κακά, alienum ab hoc loco esse in Emendat. p. 154 sqq. docui.

V. 1024. ἐλαύνεται] Vide quae ad O. R. 28. adnotavimus.

V. 1025 sqq. Quod in hac oratione de rebus suis gestis gloriatur Hercules, in eo nihil esse quod reprehendi queat, recte monet Scholiasta ad Ai. 414 ed. meae. Latine vertit hanc orationem usque ad v. 1032. M. Tullius Tusc. Quaest. II, 8.

V. 1025sq ᾧ πολλὰ — ἐγώ] Et libere nec satis commode hos versus Cicero ita transtulit: o multa dictu gravia, perpressu aspera, quae corpore exantlavi atque animo pertuli! Alienum enim ab hoc loco est Herculem de animi sollicitudine aut dolore conqueri, qui malis, quae superaverit, excitatus sit. Quo magis reiicienda eorum suspicio est, qui ex Tulli verbis coniecturam fecerunt Sophoclem pro νότοισι aut νότοις vel νόεσσι aut γνώμαισι scripsisse. Optimus est sensus scripturae vulgatae. Hoc enim dicit Her-

cules: o qui multa et audacia et incredibilia et manibus et humeris exantlavi mala. De locutione τὰ λόγων πέρα cf. Eurip. Iphig. T. 900: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα τὰδ' εἶδον αὐτὴ καὶ κλύουσι' ἀπαγγελῶ. ibid. 839: θαυμάτων πέρα καὶ λόγον πρόσω τὰδ' ἀπέβα. Hec. 714: ἄρρητ', ἀνονόμαστα, θαυμάτων πέρα, οὐχ ὁσιὰ τ', οὐδ' ἀνεκτά. Hesychius: πέρα λόγον· ὑπὲρ λόγον. Tum de usu adiectivi θερμός in Emendat. p. 155. dictum. Denique humeris quum se mala pertulisse Hercules ait et hic et v. 1070., illuc respicere videri potest, quod aliquando Atlantis onus subisse ferebatur. Vide de fab. Herc. c. II. §. 6.

V. 1027 sq. ἀκοιτις — Εὐρυσθεὺς] De re vide quae dixi in fab. Herc. c. I. §. 2. 3. De forma dicendi ἀκοιτις ἢ Διὸς ad Ai. 101 sq., de usu verbi

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1025 ᾧ πολλὰ δὴ καὶ θερμὰ καὶ λόγων πέρα
 καὶ χερσὶ καὶ νότοισι μοχθήσας ἐγώ,
 οὐπω τοιοῦτον οὐτ' ἀκοιτις ἢ Διὸς
 προῦθηκεν, οὐθ' ὁ στυγρὸς Εὐρυσθεὺς ἐμοί,
 οἶον τόδ' ἢ δολῶπις Οἰνέως κόρη 1050
 1030 καθῆψεν ὧμοις τοῖς ἐμοῖς Ἐρινύων
 ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον, ᾧ διόλλυμαι.
 πλευραῖσι γὰρ προσμαχθὲν ἐκ μὲν ἐσχάτας
 βέβρωκε σάρκας, πνεύμονός τ' ἀρτηρίας
 ῥοφεῖ ξυνοικοῦν, ἐκ δὲ γλωρὸν αἱμά μου 1055
 1035 πέπωκεν ἤδη, καὶ διέφθαρμαι δέμας
 τὸ πᾶν ἀφράστῳ τῆδε χειρωθεὶς πέδη.
 οὐ ταῦτα λόγῳ πεδιάς, οὐθ' ὁ γηγενῆς

V. 1026. χερσὶ ex optimis codd. restitui. In ceteris est χειρὶ.

V. 1027. οὐπω ex mea coniectura scripsi. Libri οὐπω. Cf. Emendat. p. 156.

προτιθέναι ad Ant. 216. monitum est.

V. 1030 sq. Ἐρινύων ὑφαντὸν ἀμφίβληστρον] A Furis texta quod dicitur vestis, quae interitum attulit Herculi, de eo vide Ai. 1007 ed. meae. Eodem modo Aeschylus Ag. 1580: ὑφαντοῖς ἐν πέπλοις Ἐρινύων. De genitivo ex ὑφαντὸν apto ad Philoct. 3. sq. ed. sec. dixi, de vocabulo ἀμφίβληστρον cf. Aesch. Ag. 1382: ἀπειρον ἀμφίβληστρον ὡσπερ ἰχθύων.

V. 1032. Schol.: προσμαχθὲν· προσκολληθὲν. Cf. 758 sqq. ed. meae.

V. 1034. Schol.: γλωρὸν· νέον, ἢ νεαρόν. Confer quae ad v. 838 sq. adnotavimus.

V. 1036. Schol.: ἀφράστῳ τῆδε χειρωθεὶς· ἀπροσδοκῆτω, ἀνενοήτῳ, ἢ ἀλέκτῳ· ἢ περὶ ἧς οὐκ ἔχει τις φράσασθαι, τίς ἐν τῇ φύσει. Apte Wakefield. comparavit v. 1104: τυφλῆς ὑπ' ἄτης.

V. 1037 sq. Schol.: οὐ ταῦτα λόγῳ πεδιάς· ἢ ἐν τῷ πεδίῳ βαλλομένη. ἢ ἐπεὶ ἐν τῷ Θεσσαλικῷ πεδίῳ ἐμαχέσαστο πρὸς Κενταύρους. [Εἰς τὸ αὐτό.] ἢ ἐν πεζομαχίᾳ· θέλει γὰρ εἰπεῖν, ὅτι οὐτε παραιτιτόμενος, οἶον πρὸς Λαομέδοντα, οὔτε πρὸς Ἀγέαν, ἢ Κενταύρους. Non male Cicero λόγῳ πεδιάς vertit hostilis dextra. Intelligendae sunt hastae exercitus, ad proelium committendum instructi, sive exercitus hastis instructus. Adverte enim opposita sibi esse verba οὐ λόγῳ πεδιάς et γυνὴ μόνη φασγάνου δίχα. Simul illud facile apparebit, verba οὐθ' ὁ — βλα non opposita, quae vulgaris interpretum opinio est, sed apposita explicationis causa verbis οὐ λόγῳ πεδιάς esse. De pugna cum Gigantibus commissa in fab. Herc. c. II. §. 1., de Centauris c. II. §. 4. exposui. Recte enim Cicero verbis θήγειος βλα significari Centauros vidit, vertens:

- στρατὸς Γιγάντων, οὔτε Θήρσιος βία,
οὔθ' Ἑλλάς, οὔτ' ἄγλωσσοσ, οὔθ' ὄσσην ἐγὼ 1060
1040 γαίαν καθαίρων ἰκόμην, ἔδρασε πω·
γυνή δέ, θήλυς οὔσα κούκ ἀνδρὸς φύσιν,
μόνη με δὴ καθεῖλε φασγάνου δίχα.
ὦ παῖ, γενοῦ μοι παῖς ἐτήτυμος γεγώς,
καὶ μὴ τὸ μητρὸς ὄνομα πρεσβεύσης πλέον. 1065
1045 δός μοι χεροῖν σαῖν αὐτὸς ἐξ οἴκου λαβῶν
εἰς χεῖρα τὴν τεκοῦσαν, ὡς εἰδῶ σάφα,
εἰ τοῦμόν ἀλγεῖς μᾶλλον ἢ κείνης ὄρων
λαβητὸν εἶδος ἐν δίκῃ κακούμενον.
ἴθ', ὦ τέκνον, τόλμησον, οἴκτειρόν τέ με 1070
1050 πολλοῖσιν οἰκτρὸν, ὅστις ὥστε παρθένος
βέβρονχα κλαίων. καὶ τόδ' οὔδ' ἂν εἰς ποτε
τόνδ' ἄνδρα φαίη πρόσθ' ἰδεῖν δεδρακότα,
ἀλλ' ἀστένακτος αἰὲν εἰπόμην κακοῖς.

V. 1062. Ex schollis conicias poetam *ἔθαλμ' ἢ μ'* scripsisse. Sic supra γ. 710. pro *ἔθελμ' ἢ μ'* male plerique libri *ἔθαλμ' ἢ μ'* habent. Verum adsumere hic ex sequentibus licet accusativum *πλευράς*. Deinde verba *ἔθ' αἰ* cum aliis editoribus coniunxi cum praecedentibus

biformato impetu Centaurus. Adiectivum enim *θήρσιος* poetice positum pro genitivo *θηρῶν*, coll. quae ad Ai. 49 sq. adnotavi. Nomine autem *θηρῶν* Centauri significantur; vide ad γ. 547. De vocabulo *βία* cf. v. 38.

V. 1039 sq. Schol.: *ἄγλωσσοσ· κακόγλωσσοσ, βάρβαροσ, ἢ ἀλλόγλωσσοσ*. Pollux I, 109: *ἄγλωσσοσ Σοφοκλῆσ τὸν (τῆσ?) βάρβαρον εἶπεν*. Certum est *γαίαν* hoc loco non tam terrae (loci) quam gentis (hominum) significationem habere. Cf. Emen-dat. p. 150. Illud autem obscurum videatur, quae tandem sit illa gens, quae et Graecae et barbarae opposita sit. Intelligenda, ni fallor, istiusmodi gens est, cuius nulla omnino fama ad Graecos pervenisset.

V. 1041. *θήλυσ οὔσα* — *φύσιν*] Quoniam mulieres etiam

exstiterunt, quae animo virili essent, addit *θήλυσ οὔσα*, et, quo magis id urgeretur (vide ad O. R. 58.), rursus *οὔκ ἀνδρὸσ φύσιν οὔσα*. De locutione *ἀνδρὸσ φύσιν ἔσσι* ad Ai. 741 sq. diximus.

V. 1043 sq. Schol.: *ὦ παῖ· ὦ Ὑλλε, δεῖξον τοῖσ ἔργοισ, ὅτι ἀληθῶσ ἐσ Ἡρακλέοσ ἔχεισ τὸ γένοσ, καὶ μὴ μου προκρίησ τὴν Ἀχιλλεοσ, ἀλλὰ ταῖσ σαισ χεροῖ τῆσ οὐκίασ ἀπὸ τῆσ ἐξαιε καὶ παρὰδοσ μοι. ταῦτα δὲ λέγει ἀγροῶν, ὅτι τέθνηκεν*. Nihil offensionis in verbis est: *γενοῦ* — *γεγώς*, hoc significantibus: exhibe te talem in me, qui vere sis filius meus. De verbo *πρεσβεύειν*, idem atque *τιμᾶν* significante, cf. Monk. ad Eur. Hipp. 5. Blomf. ad Aesch. Ag. gl. 1271.

V. 1046 sqq. Schol.: *ὡσ εἰδῶ σάφα· ἴνα μάθω, πότερον ὑπὲρ ἐμοῦ νοσοῦντιοσ λυπῆ,*

- νῦν δ' ἐκ τοιοῦτου θήλυσ εὔρημαι τάλασ.* 1075
1055 καὶ νῦν προσελθὼν στήθι πλησίον πατρός,
σκέψαι δ', ὁποίας ταῦτα συμφορᾶσ ὑπο
πέπονθα. δεῖξω γὰρ τάδ' ἐκ καλυμμάτων.
ἰδοῦ, θεᾶσθε πάντεσ ἀθλιον δέμασ,
ὄρατε τὸν δύστηνον, ὡσ οἰκτρῶσ ἔχω. 1080
1060 αἰαῖ, ὦ τάλασ,
ἔξ,
ἔθαλμην ἄτησ σπασμὸσ ἀρτίωσ ὄδ' αἰ,
διῆξε πλευρῶν· οὔδ' ἀγύμναστον μ' ἔαν
ἔοικεν ἢ τάλαινα διάβοροσ νόσοσ.
1065 ὦναξ Ἀιδη, δεῖξαι μ'· 1085
ὦ Διοσ ἀπίσ, παῖσον.
ἔνσεισον, ὦναξ, ἐγκατάσκηπον βέλοσ,
πάτερ, κεραννοῦ. δαίνυται γὰρ αἰ πάλιν,
ἦνθηκεν, ἐξώρμηκεν. ὦ χέρεσ, χέρεσ,

tibus, in libris vett. iuncta cum sequentibus posita post *ἀρτίωσ* interpunctione.

V. 1066. Nescio an *παῖσόν μ'* scripserit poeta, ut olim Hermannus ad Eur. Hec. 63. suspicatus est.

ἔταν ἴδησ τὸ σῶμα τῆσ Ἀχιλλεοσ παρ' ἐμοῦ βλαπτόμενον καὶ δικαίωσ καταπονούμενον.

V. 1050. Schol.: *ὅστισ ὄσ τισ παρθένοσ· Ὀμηροσ (Il. π, 7.)· ἠὔτε κούρη νηπιή, ἠθ' ἔμα μητρὸ θεοσσ' ἀνελέσθαι ἀνώγει*.

V. 1050 — 1053. *ὅστισ — κακοῖσ*] Vide simillima de Ajace dicentem Tecmessam Ai. 317 — 322.

V. 1053. Schol.: *αἰὲν εἰπόμην κακοῖσ· ὑπέφρον παρ κακόσ*.

V. 1054. Schol.: *νῦν δ' ἐκ τοιοῦτου· ἐξ ἰσχυροῦ γεγονα ἀσθενήσ*. De *ἐκ* praepositione ad v. 281. monitum est.

V. 1057. *ἐκ καλυμμάτων*] Id est exutis tegumentis sive vestimentis.

V. 1058. Schol.: *ἰδοῦ, θεᾶσθε· ὁ λόγοσ πρὸσ τοῖσ περιεσιπῶιασ*.

V. 1060. Schol.: *αἰαῖ· ὀδυνώμενοσ ἀναβοῶ*.

V. 1062. Schol.: *ἔθαλμην ἄτησ· πάλιν ἐξεπύρωσε με ὀ τῆσ νόσοσ σπασμὸσ*. Adscripsit Wakef. Aesch. Prom. 877: *ὑπό μ' αἰ σφάκελοσ καὶ φρενοπληγεῖσ μανίαι θάλπουσι*, ubi Schol.: *ὑπεκατασσοσ*.

V. 1063. Schol.: *οὔδ' ἀγύμναστον μ' ἔαν ἔοικεν· ὀδύνησ ἀπειραστον, ἄνετον ὀδυνῶν· ἀπὸ τῶσ, οὔκ ἐνδίδωσ μοι*.

V. 1064. *διάβοροσ*] Active dictum, ut Phil. 7: *νόσοσ καταστάζοντα διαβόρω πόδα*.

V. 1066. Schol.: *ὀ Διοσ ἀπίσ, παῖσον· ὦ κεραννέ, εἴθε με βάλοισ*.

V. 1067. Schol.: *ἐγκατάσκηπον· τόξουσ κατ' ἐμοῦ τὸν κεραννόν*.

V. 1068 sq. Schol.: *δαίνυται· ἐσθίει με ἠ νόσοσ, ἠν-*

- 1070 ὦ νῶτα καὶ στέρν', ὦ φίλοι βραχίονες, 1090
 ὑμεῖς ἐκεῖνοι δὴ καθέσταθ', οἳ ποτε
 Νεμέας ἔνοικον, βουκόλων ἀλάστορα,
 λέοντ', ἀπλάτων θρέμμα κάπροσῆγορον,
 βία κατειργάσασθε, Λερναίαν θ' ὕδραν,
 1075 διφυῆ τ' ἄμικτον ἵπποβάμονα στρατὸν 1095
 θηρῶν, ὑβριστήν, ἄνομον, ὑπέροχον βίαν,
 Ἐρμυάνθειόν τε θῆρα, τὸν θ' ὑπὸ χθονὸς
 "Αἶδου τρίκρανον σκύλακ', ἀπρόσμαχον τέρας,
 δεινῆς Ἐχίδνης θρέμμα, τὸν τε χρυσέων
 1080 δράκοντα μήλων φύλακ' ἐπ' ἐσχάτοις τόποις; 1100
 ἄλλων τε μόχθων μυριῶν ἐγευσάμην,
 κούδεις τρόπαι' ἔστησε τῶν ἐμῶν χειρῶν.
 νῦν δ' ὦδ' ἀναρθρος καὶ κατερῶακωμένος
 τυφλῆς ὑπ' ἄτης ἐκπεπόρθημαι τάλας,

V. 1094. εἴπερ πάρεστιν ex mea coniectura scripsi. Libri
 ἐπεὶ παρέσχες. Cf. Emendat. p. 156.

θηρῶν, ἐξώρημα κεν ἤμασεν,
 ἀνεκάλασε, καὶ ἐγγύεται. De
 verbi ἀνθεῖν usu ad Ant. 945
 sq. monuimus. Similiter Phil.
 259: ἡ δ' ἐμὴ νόσος ἀεὶ τέθηλε.

V. 1070. Schol.: ὦ νῶτα
 καὶ στέρνα· ἀφορῶν εἰς ἐν
 ἕκαστον μέλος δυσφορεῖ, ὅτι
 ἀφ' οἴου οἶον γέγονεν αὐτοῦ τὸ
 σῶμα.

V. 1071 sq. Schol.: ὑμεῖς
 ἐκεῖνοι· ἀρα ὑμεῖς ἔστε οἱ τὸν
 Νεμεῖον χειρωσάμενοι λέοντα,
 τὸν τὴν Νεμέαν λυμαινόμενον;

V. 1072 sq. Νεμέας — κά-
 προσῆγορον] De re vide quae
 in fab. Herc. c. II. §. 2. expo-
 sita sunt; de nomine ἀλάστορα
 ad O. C. 784 sq. dixi. Tum
 adiectivum ἀπλάτων recte Scho-
 liaστα explicare videtur ἀπρόσι-
 τον, cui appropinquare ne-
 mini licuit. Cf. Eur. Herc.
 f. 399: ὅς ἀπλάτων ἀμφέλιτος
 ἔλακ' ἐφρούρει. Contra ἀπροσῆ-
 γορον, quod Bekk. Anecd. p.
 440, 17. explicatur: ὃν οὐχ οἶον

τε προσγορεῖσαι διὰ τρόπον
 τραχύτητα, de ferocitate et cru-
 delitate leonis accipiendum vide-
 tur. Cf. O. C. 1277: παῖρός
 τὸ δυσπρόσιτον κάπροσῆγορον
 στόμα.

V. 1074. Λερναίαν θ'
 ὕδραν] Vide quae in fab. Herc.
 c. II. §. 3. exposuimus.

V. 1075 sq. Schol.: διφυῆ
 τ' ἄμικτον· τὸν τῶν Κενταύ-
 ρων ἀπροσπέλαστον, ὃ οὐκ ἦν
 συμμῆσαι καὶ συμβαλεῖν. Rem
 tractavi in fab. Herc. c. II. §. 4.

V. 1077 — 1080. Ἐρμυάν-
 θειόν τε — τόποις] Res, quas
 respicit poeta, pluribus expli-
 cavi in fab. Herc. c. II. §. 4.
 §. 5. §. 6.

V. 1081. Schol.: ἐγευσά-
 μην· ἐπειράθη. Vide ad Ant.
 986. et Eur. Herc. f. 1325: ἀτάρ
 πόνων δὴ μυρίων ἐγευσάμην.

V. 1082. τρόπαι' — χε-
 ρῶν] Exempla locutionis τρώ-
 πια στήσαι τινων vel ἀπό τι-
 νων vel κατὰ τινων Taylorus

- 1085 ὁ τῆς ἀρίστης μητρὸς ὀνομασμένος, 1105
 ὁ τοῦ κατ' ἄστρα Ζηνὸς ἀυθηθεὶς γόνος.
 ἀλλ' εὖ γέ τοι τόδ' ἔστε, κὰν τὸ μηδὲν ὦ
 κὰν μηδὲν ἔρω, τὴν γε δράσασαν τάδε
 χειρώσομαι κὰκ τῶνδε. προσμόλοι μόνον,
 1090 ἔν' ἐκδιδαχθῆ πασιν ἀγγέλλειν, ὅτι 1110
 καὶ ζῶν κακούς γε καὶ θανῶν ἐτισάμην.
 ΧΟΡΟΣ.
 ὦ πλῆμον Ἑλλάς, πένθος οἶον εἰσορῶ
 ἔξουσας, ἀνδρὸς τοῦδέ γ' εἰ σφαλήσεται.
 ΥΔΛΟΣ.
 εἶπερ πάρεστιν ἀντιφωνῆσαι, πάτερ,
 1095 σιγὴν παρασχῶν κλύθι μου, νοσῶν ὅμως. 1115
 αἰτήσομαι γὰρ σ', ὦν δίκαια τυγχάνειν.
 δὸς μοι σεαυτὸν, μὴ τοσοῦτον ὡς δάκνει

V. 1097. Brunckius τοιοῦτον scripsit. Nescio, an recte. Sed
 vide etiam notam exegeticam.

ad Lysiae or. fun. p. 89. colle-
 git. Pro genitivo autem τῶν
 ἐμῶν facile apparet scriptorem
 prosaicum pronomen ἐμοῦ posi-
 turum fuisse. Sed ut solent poe-
 tae saepe partem pro toto po-
 nere, ita nonnunquam vocabulo
 χεῖρ utuntur pro eo ipso, cuius
 manus intelligendae sunt. Cf. Ai.
 490: θεοῖς γὰρ ὦδ' ἔδοξε πον
 καὶ σῆ μάλιστα χεῖρ. El. 206:
 θανάτους αἰεὶς διδύμην χει-
 ροῖν.

V. 1083. Schol.: ἀναρ-
 θρος· οὐκ ἔχων τὰ ἄρθρα τῶν
 μελῶν διὰ τὸ σεσηφθαι αὐτά.
 κατερῶακωμένος δέ, τὰς
 σάρκας σαπέεις καὶ ἔχων αὐτὰς
 κρεμαμένας, ὡς ἔατη.

V. 1084. Schol.: τυφλῆς
 ὑπ' ἄτης· ὑπὸ νόσου ἀφανοῦς
 καὶ ἀκαταλήπτου, ἣν οὐκ ἔστιν
 ἰδεῖν. Vide ad v. 1036. De
 usu verbi ἐκπορθεῖν ad Ai. 874.
 diximus.

V. 1089. κὰκ τῶνδε] Vel

in hoc, quo sum, statu.
 Vide ad Ai. 529.

V. 1090. ἐκδιδαχθῆ —
 ἀγγέλλειν] Sic infra v. 1245:
 ἐκδιδαχθῶ δυσσεβεῖν.

V. 1093. Schol.: εἰ σφα-
 λήσεται· εἰ ἀποτεύξεται τοῦ-
 του. Notus hic verbi σφάλλε-
 σθαι usus.

V. 1095. Schol.: σιγὴν
 παρασχῶν· ἀπὸ τοῦ σιωπήσας
 καὶ ἡσυχάσας. De ὅμως parti-
 cula cum participio iuncta cf.
 Matth. §. 566.

V. 1096. δίκαια] Vide quae
 ad v. 506. adnotata sunt.

V. 1097 sq. μὴ τοσοῦτον
 — δύσοργος] Nescio equidem,
 an mendosa sit librorum scri-
 ptura, poeta autem eiusmodi
 quid posuerit, ut sensus hic es-
 set: da te mihi, neque ve-
 ro talem, qui ira abrupia-
 re. Iracundus enim non
 intelligas etc.

θυμῷ δύσρογος. οὐ γὰρ ἂν γνοίης, ἐν οἷς
χαίρειν προθυμεῖ, κὰν ὅτοις ἀλγείς μάτην.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1100 εἰπὼν ὃ χροῖεις λῆξον· ὡς ἐγὼ νοσῶν 1120
οὐδὲν ξυνίημι, ὧν σὺ ποικίλλεις πάλαι.

ΥΛΛΟΣ.

τῆς μητρὸς ἦκω τῆς ἐμῆς φράσεων ἐν οἷς
νῦν ἐστίν, οἷς θ' ἡμαρτεν οὐχ ἔκουσία.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὦ παγκάμιστε, καὶ παρεμνήσω γὰρ αὐ
1105 τῆς πατροφόντου μητρὸς, ὡς κλύειν ἐμέ; 1125

ΥΛΛΟΣ.

ἔχει γὰρ οὕτως, ὥστε μὴ σιγᾶν πρόπειν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δῆτα τοῖς γε πρόσθεν ἡμαρτημένοις.

V. 1098 sq. Schol.: οὐ γὰρ ἂν γνοίης· τονιέσιν, ἐὰν μὴ τοῦ θυμοῦ παύση, πρότερον οὐ δυνήσῃ γνῶναι ὑπὸ τῆς ὀργῆς σκοτούμενος, ὅτι ἀδικῶς αὐτὴν ἀνελεῖν βούλει, ὅπερ σοὶ ἐστὶ μέγιστη χαρά, οὐδὲ ὅτι μάτην ἀλγείς τὴν ψυχὴν, νεμεσῶν τὴν οὐδὲν ἀδικήσασιν. Vera haec interpretatio est, nisi quod dolor potius ille Hercules significari videtur, quod a muliere, Deianira, superatum se et perditum putabat. Recte autem Scholiasta vidit μάτην et ad χαίρειν προθυμεῖ et ad ἀλγείς referendum esse. Itaque hoc dicit: alias enim non intelligas, cuiusmodi et gaudium tibi parare frustra contendas, et dolorem frustra nutrias; id est: alias non intelligas frustra te et dolore illo premi (non enim a muliere superatus es) et ulci-

scendi cupiditate flagrare (periit enim iam Deianira).

V. 1100. εἰπὼν — λῆξον] Recte Hermannus, est haec, inquit, cruciatibus vexati oratio, qui quam celerrime finiri quae narranda sint cupit.

V. 1101. Schol.: ποικίλλεις· σοφίσεις, καλλωπίσεις τῷ λόγῳ. Cf. v. 412.

V. 1102. τῆς μητρὸς] De genitivo vide quae ad Ai. 1208 sq. adnotavimus.

V. 1104. Schol.: ὦ παγκάμιστε· αὐτὴ τοῦ μίσους ἐπίτασις, ὅτι καὶ μνήμην τῆς μητρὸς ἐποιήσατο, καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ Ἡρακλέους ἀκούοντος.

V. 1105. τῆς πατροφόντου μητρὸς] Consule quae ad El. 766. exposuimus.

V. 1106. Schol.: ἔχει γὰρ οὕτως· τὸ γὰρ κατ' αὐτὴν, φησί, πρᾶγμα ἐκτός ἐστιν ἀδι-

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ τοῖς γ' ἐφ' ἡμέραν ἐρεῖς.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

λέγ', εὐλαβοῦ δὲ, μὴ φανῆς κακὸς γεγώς.

ΥΛΛΟΣ.

1110 λέγω. τέθνηκεν ἀρτίως νεοσφαγῆς. 1130

ΗΡΑΚΛΗΣ.

πρὸς τοῦ; τέρας τοι διὰ κακῶν ἐθέσπισας.

ΥΛΛΟΣ.

αὐτὴ πρὸς αὐτῆς, οὐδενὸς πρὸς ἐκτόπου.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οἴμοι· πρὶν, ὡς χοῖν, σφ' ἐξ ἐμῆς θανεῖν χερὸς;

ΥΛΛΟΣ.

κὰν σοῦ στραφεῖη θυμός, εἰ τὸ πᾶν μάθοις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1115 δεινοῦ λόγου κατῆρξας· εἰπέ δ' ἦ νοεῖς. 1135

κίας, ὡς μηδὲν εἶναι τοῦτο σιωπῆ παραδοῦναι.

V. 1107. οὐ δῆτα — ἡμαρτημένους] Ad οὐ δῆτα adsumendum ex antecedentibus apparet ἔχει οὕτως, ὥστε — πρόπειν, ita ut hoc dicat Hercules: immo maxime tacendum de Deianira propter ea, quae ante peccavit. De dativo cf. Matth. §. 399. not. 2.

V. 1108. ἀλλ' οὐδὲ — ἐρεῖς] Verba τοῖς ἐφ' ἡμέραν significant; propter ea, quae hodie fecit, coll. Hoogev. ad Vig. p. 627. De οὐδὲ μὲν δὴ particularum significatu ad Ai. 858. dixi.

V. 1109. Schol.: λέγ'· εὐλαβοῦ δὲ· εὐλαβοῦ, μὴ δι' ὧν ὑπέρ τῆς μητρὸς λέγεις, περὶ ἐμὲ φαῖλος ἐξελεγχθῆς.

V. 1110. τέθνηκεν — νεοσφαγῆς] Cf. Ai. 898: Αἴας δδ' ἡμῖν ἀρτίως νεοσφαγῆς κῆται.

V. 1111. τέρας — ἐθέσπισας] Erfurdus comparat Eur. Hel. 316: πόλλ' ἂν γένοιτο καὶ διὰ ψευδῶν ἐπη. Unde Groddeckius cum τέρας coniunxit, quasi sit τέρας κακόν. At pertinent haec ad verbum, recteque Scholiasta: ἄπιστον γὰρ διὰ διςφῆμων ὡς περ ἔμαντεύσω. HERM.

V. 1112. Schol.: πρὸς ἐκτόπου· ὑπ' ἄλλου. Recte Hermannus, Ne quis putet, inquit, ἐκτόπου potius scribendum fuisse, quoniam a praesente tamen, non ab absente occidi debuisset, ἐκτοπον ipsi Deianirae opponi tenendum est. Nam in quo loco ipsa est, non est alius; unde quivis alius ἐκτοπος est.

V. 1115. Schol.: δεινοῦ λόγου· θανατοῦ· ἄπιστον γὰρ, εἰ παύσομαι τῆς ὀργῆς· ὁμως εἰπέ.

ΥΛΛΟΣ.

ἄπαν τὸ χρῆμ', ἤμαρτε χρῆσθ' ἀμωμένη.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

χρήστ', ὦ κάκιστε, πατέρα σὸν κτείνασα δρᾶ;

ΥΛΛΟΣ.

στέργημα γὰρ δοκοῦσα προσβαλεῖν σέθεν,
ἀπήμπλαχ', ὡς προσεῖδε τοὺς ἔνδον γάμους.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1120 καὶ τίς τοσοῦτος φαρμακεὺς Τραχινίων; 1140

ΥΛΛΟΣ.

Νέσσοσ πάλαι Κένταυρος ἐξέπεισέ νιν
τοιῶδε φίλτρῳ τὸν σὸν ἐκμῆναι πόθον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ιοῦ ἰοῦ δύστηνος, οἴχομαι τάλας.
ὄλωλ', ὄλωλα, φέγγος οὐκ ἔτ' ἐστὶ μοι.

1125 οἴμοι, φρονῶ δὴ ξυμφορᾶς ἔν' ἔσταμεν. 1144

V. 1140. ποτε cum Musgravio scripsi. Libri ὑπο. Cf.

V. 1116. ἄπαν τὸ χρῆμ'] Adverte quae antea posuit verba Hyllus, εἰ τὸ πᾶν μάθοις. Deinde de significato verbi ἀμαρτάνειν ad El. 1188. monuimus. Eodem sensu statim postea ἀπήμπλακεν positum est. Denique χρῆσθ' ἀμωμένη recte Scholiasta explicat: ζητοῦσα χρῆσθ' ἢ διαπραξασθαι.

V. 1118. στέργημα — σέθεν] Supra v. 575. dixit: ἔσται φρενός σοι τοῦτο κλητήριον τῆς Ἡρακλείας.

V. 1122. τὸν σὸν — πόθον] Tuum in se desiderium, amorem.

V. 1123. Schol.: ἰοῦ, ἰοῦ· ἀναμνησκόμενος τῆς ἀπὸ Δωδώνης μαντείας ταῦτα λέγει, ἀριθμύσας τὸν χρόνον. ἀρετι

ἔγνωσ, ὅτι εἰς ἕκατον ἤλθον συμφορᾶς.

V. 1125. ξυμφορᾶς ἔν' ἔσταμεν] Simillime El. 936: ἔν' ἤμεν ἄτης. De genitivo vide Matth. §. 324. Rost. §. 108, 2. h.

V. 1127. Schol.: σπέρμα σῶν ὁμαιμόνων· ἀντὶ τοῦ τοὺς σοὺς ἀδελφοὺς.

V. 1129. Schol.: μάτην ἄκοιτιν] τὴν Ἀλκμήνην· τοῦτο δέ φησιν, ὡς ἀνάξια πάσχων. Wakef. adscriptur Eur. Herc. f. 336: ὦ Ζεῦ, μάτην ἄρ' ὁμόγαμόν σ' ἐκτησάμην. et Ovid. Amor. III, 9, 21: quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo?

Ibidem. Schol.: τελευτάλαιν ἐμοῦ φήμην· τὴν περὶ τῆς τελευτῆς μου φήμην.

ἰθ', ὦ τέκνον· πατήρ γὰρ οὐκ ἔτ' ἐστὶ σοι·
κάλει τὸ πᾶν μοι σπέρμα σῶν ὁμαιμόνων,
κάλει δὲ τὴν τάλαιναν Ἀλκμήνην, Διὸς
μάτην ἄκοιτιν, ὡς τελευταίαν ἐμοῦ

1130 φήμην πύθησθε θεοφάτων, ὅσ' οἶδ' ἐγώ. 1150

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οὔτε μήτηρ ἐνθάδ'· ἀλλ' ἐπακτίε
Τίρυνθι συμβέβηκεν ὥστ' ἔχειν ἔδραν.
παίδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει,
τοὺς δ' ἂν τὸ Θήβης ἄστν ναίοντας μάθοις·

1135 ἡμεῖς δ', ὅσοι πάρεσμεν, εἴ τι χρή, πάτερ, 1155
πράσσειν, κλύοντες ἐξυπηρετήσομεν.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

σὺ δ' οὔν ἄκουε τοῦργον· ἐξήκεισ δ', ἵνα
φανεῖς ὁποῖος ὢν ἀνὴρ ἐμὸς καλεῖ.

ἐμοὶ γὰρ ἦν πρόφαντον ἐκ πατρὸς πάλαι
1140 πρὸς τῶν πνεόντων μηδενὸς θανεῖν ποτε, 1160
ἀλλ' ὅστις Ἄιδου φθίμενος οἰκίτηρ πέλοι.

Emendat. p. 29.

V. 1131 sq. ἀλλ' ἐπακτίε — ἔδραν] Recte Schaeferus ad Dionys. de Comp. Verb. p. 297. ita interpretatur: sed nunc forte Tirynthe habitat, ἀλλ' ἐν Τίρυνθι τυγχάνει κατοικοῦσα, de usu ὥστε particulae ad Bosii Ellipsis. p. 784. 924. lectorem ablegans. De συμβέβηκεν cf. El. 262: ἢ πρῶτα μὲν τὰ μητρός, ἢ μ' ἐγείνατο, ἐχθιστα συμβέβηκεν. Denique de locutione ἔδραν ἔχειν, idem quod καθέξασθαι, εἶναι significante ad Ai. 532. exposuimus.

V. 1133. παίδων δέ] Praeedit οὔτε, de qua dicendi forma ad v. 140. diximus.

V. 1137. σὺ δ' οὔν] Mirum est haerere quoniam in his particulis potuisse. Ut pauca de multis afferam exempla, Ai. 114:

σὺ δ' οὔν — χρῶ χειρῶ. El. 891: σὺ δ' οὔν λέγε. O. R. 310: σὺ δ' οὔν — ὄσαι. 971: τὰ δ' οὔν παρόντα συλλαβῶν θεοπλομια κείται.

Ibid. Schol.: ἐξήκεισ δ', ἵνα· εἰς ἡλικίαν ἦκεισ, ἵνα φανεῖς ἄξια πράττων παῖς ἐμὸς εἶναι.

V. 1139. πρόφαντον ἐκ πατρὸς] Recta haec tantum Scholiastae interpretatio: προσηρημένον ὑπὸ τοῦ Διός. De re monitum in fab. Herc. c. IV. §. 4.

V. 1140. Schol.: πρὸς τῶν πνεόντων· τῶν ζώντων. πνεῦμα γὰρ ἢ ψυχὴ. Ψυχὴν ἐκάπυσσεν (II. χ, 467.), καὶ ὅσα γὰρ ἐπιπνελεῖ τε καὶ ἔρπει (II. ρ, 447.). ἐνθεν γὰρ ἢ ψυχὴ.

- ὄδ' οὖν ὁ θῆρ Κένταυρος, ὡς τὸ θεῖον ἦν
 πρόφαντον, οὕτω ζῶντά μ' ἔκτεινεν θανάων.
 φανῶ δ' ἐγὼ τούτοις συμβαίνοντά σοι
 1145 μαντεῖα καινά, τοῖς πάλαι ξυνήγορα, 1165
 ἃ τῶν ὀρειῶν καὶ χαμαικοιτῶν ἐγὼ
 Σελλῶν ἐξεληθῶν ἄλλος εἰςγεγραψέμην
 πρὸς τῆς πατροφῆας καὶ πολυγλώσσου δρυός·
 ἢ μοι χρόνῳ τῷ ζῶντι καὶ παρόντι νῦν
 1150 ἔφασκε μόχθων τῶν ἐφεστῶτων ἐμοὶ 1170
 λύσειν τελεῖσθαι· κἀδόκουν πράξειν καλῶς.
 τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ.
 τοῖς γὰρ θανοῦσι μόχθος οὐ προσγίγνεται.
 ταῦτ' οὖν ἐπειδὴ λαμπρὰ συμβαίνει, τέκνον,
 1155 δεῖ σ' αὖ γενέσθαι τῷδε τάνδρῳ σύμμαχον, 1175

V. 1144. συμβαίνοντά σοι ex mea coniectura scripsi. Libri συμβαίνοντι ἴσα. Cf. Emendat. p. 157.

V. 1149. τῷ ζῶντι glossam esse, ad μοὶ olim adscriptam

V. 1141. *Ἄιδου φθιμένος οἰκῆτορ*] Vide quae de hac locutione ad Ai. 509. adnotavi.

V. 1143. *ζῶντά μ' — θανῶν*] Confer quae ad Ai. 1000. attuli similia.

V. 1144. Schol.: *φανῶ δ' ἐγὼ*· ἐγὼ σοὶ ἄλλην μαντείαν νεωτέραν, συμφωνοῦσαν τῇ προτέρῃ. De locutione *φαίνειν τί τινι*, aperire aliquid alicui, satis est contulisse O. R. 710: *φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα*. Ant. 325: *εἰ δὲ ταῦτα μὴ φανεῖτέ μοι τοὺς ὀρώντας*.

V. 1146 — 1148. *ἃ τῶν — δρυός*] Vide quae de hoc loco in fab. Herc. c. IV. §. 4. exposui.

V. 1150 sq. *μόχθων — λύσειν τελεῖσθαι*] Futuri infinitivum esse *τελεῖσθαι* vix opus est ut moneatur. Tum *λύσειν* facile apparet idem fere significare atque *τέλος*, ut nihil sit offensivum in locutione *λύσειν μόχθων τελεῖσθαι*. Cf. v. 79: *τελευτήν τοῦ βίου μέλλει τελεῖν*. et quae

exposui in Censura Ai. ab Lob. ed. p. 39 sqq.

V. 1153. *τοῖς γὰρ θανοῦσι κτλ.*] Cf. El. 1170: *τοὺς γὰρ θανόντας οὐχ ὄρω λυπομένους*. O. C. 955: *θανόντων δ' οὐδὲν ἄλλος ἄπτεται*.

V. 1154 sq. Schol.: *ταῦτ' οὖν ἐπειδὴ λαμπρὰ φανερά, σαφῆ, πρόδηλα*. ἐπεὶ οὖν, φησὶν, ὁ χρησμός ἀπέβη, δεῖ σε γενέσθαι σύμμαχον ἐμοί.

V. 1156. *καὶ μὴ — στόμα*] De verbo *ἐπιμένειν* cum infinitivo coniuncto cf. Ai. 641 sq.: *οἶαν σε μένει πυθέσθαι παιδὸς δύσφορον ἄταν*. Aesch. Eum. 677: *μενῶ δ' ἀκούσαι, πῶς ἄγων κριθήσεται*. Nihil enim ad rem, quod verbum simplex *μένειν* illic positum est. Deinde falli mihi videntur interpretes, qui auctore Musgravio *δῆνα* intransitive (coll. quae ego ad El. 899. monui) hoc loco dictum putant. Immo ut *θηλύειν στόμα* Ai. 632 ed. meae, ad quem locum vide quae adnotata sunt, significat os

καὶ μὴ ἴπιμείναι τοῦμόν δῆνα στόμα,
 ἀλλ' αὐτὸν εἰκάθοντα συμπράσσειν, νόμον
 κάλλιστον ἐξευρόντα, πειθαρχεῖν πατρί.

ΥΛΛΟΣ.

- ἀλλ', ὦ πάτερ, ταρβῶ μὲν εἰς λόγον στάσιν
 1160 τοιάνδ' ἐπελθῶν, πείσομαι δ' ἅ σοι δοκεῖ. 1180

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἐμβαλλε χεῖρα δεξιὰν πρώτιστά μοι.

ΥΛΛΟΣ.

ὡς πρὸς τί πίστιν τήνδ' ἄγαν ἐπιστρέφεις;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ θᾶσσον οἴσεις, μηδ' ἀπιστήσεις ἐμοί;

in Emendat. p. 157 sq. planum feci. Pro qua quid restituendum sit, incertum adhuc videtur. Potuit scribi: ἢ μοι χρόνῳ μέλλοντι, τῷ παρόντι νῦν.

mollire, id est asperitatem linguae lenire, ita non dubium est, quin *δῆνα* τοῦμόν στόμα sit acuere os meum, id est, facere, ut aspera sit oratio mea.

V. 1157 sq. *νόμον — πατρί*] Non recte Erfurdus, cui ceteri interpretes assensu sunt, *ἐξευρόσκειν* explicat accipere. Immo νόμον ἐξευρόσκειν κάλλιστον, πειθαρχεῖν πατρί, est legem reperio sive intelligo esse optimam, ut patri obtemperem. Ac saepe quidem quum *ἐξευρόσκειν*, tum imprimis simplex *εὐρόσκειν* eodem prorsus modo usurpatur, quo nos dicimus: ich finde, ich sehe an, veluti ich finde das Gesetz sehr gut. Sic O. R. 304: *ἤς σε προσιάτην σωτήρᾳ τ', ὄναξ, μοῦνον ἐξευρόσκειν*. 441: *τοιαῦτ' ὀνειδίξ', οἷς ἐμ' εὐρόσεις μέγαν*. Philoct. 452: *ποῦ χρῆ τίθεσθαι ταῦτα, ποῦ δ' ἀλνεῖν, δταν τὰ θεῶν ἐπαινῶν τοὺς θεοὺς εὔρω κακοὺς;*

Simillimus usus est verbi *εὐρόσκειν*, quando cum participio iungitur, nihil significans nisi intelligere, ut apud Herod. VII, 194: *ἀνακρεμισθέντος ὦν αὐτοῦ, λογίζόμενος ὁ Διογῆσιος εὐρέ οἱ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημάτων πεποιημένα ἐς οἶκον τὸν βασιλῆϊον*.

V. 1159 sq. Schol.: *ταρβῶ μὲν εἰς λόγον*: ἐδλαβῶμαι μὲν, εἰς τοιαύτην ὀμίλλαν ἐλθῶν, μὴ οὐχ αἰρετά μοι προτείνης, πράξω δὲ ὄμως, κἂν δεινὰ ἢ εἰς λόγου στάσιν· περιφραστικῶς εἰς λόγους. Cf. O. R. 634: *τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαπῶροι, στάσιν γλώσσης ἐπήρασθε;*

V. 1162. Schol.: *ἐπιστρέφεις*: *ζητεῖς, ἐπάγεις μοι ἀκριβῆ πίστιν*. De verbis *ὡς πρὸς τί* vide quae Matth. ad Eur. Phoen. 621. et Lobeck. ad Ai. 77. p. 107 ed. sec. disputarunt.

V. 1163. *οὐ θᾶσσον — ἐμοί*] *Οὐ* particula utriusque membro communis est. Cf. quae ad

ΥΛΛΟΣ.

ἰδοὺ προτεινω, κούδεν ἀντειρήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

1165 ὄμνυ Διὸς νυν τοῦ με φύσαντος κάρα. 1185

ΥΛΛΟΣ.

ἦ μὴν τί δράσειν, καὶ τόδ' ἐξειρήσεται;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἦ μὴν ἐμοὶ τὸ λεχθὲν ἔργον ἐκτελεῖν.

ΥΛΛΟΣ.

ὄμνυμ' ἔγωγε, Ζῆν' ἔχων ἐπώμοτον.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

εἰ δ' ἐκτός ἔλθοις, πημονὰς εὐχου λαβεῖν.

ΥΛΛΟΣ.

1170 οὐ μὴ λάβω· δράσω γάρ. εὐχομαι δ' ὅμως. 1190

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οἷσθ' οὖν τὸν Οἰτήης Ζητὸς ὕψιστον πάγον;

V. 1165. Διὸς νυν ipse scripsi. Vulgo Διὸς νῦν.
1175—1178. cur uncis incluserim, in Emendat. p. 199 sqq.
exposui.

Ai. 75. et ad O. R. 618. adnotavi. De ἀπιστεῖν ad v. 1208 sq. monui.

V. 1166. ἦ μὴν — ἐξειρήσεται] Explicat Hermannus: diceturne etiam hoc, quid me facturum iurare debeam? Nec video equidem, quomodo verba, quae posita sunt, aliter explicari liceat. Nihilominus persuadere mihi non possum, si id, quod indicatum est, dicere voluisset, poetam iis, quae nunc scripta leguntur, verbis usurum fuisse.

V. 1168. Schol.: ἐπώμοτον· ὄρκιον.

V. 1169. Schol.: εἰ δ' ἐκτός ἔλθοις· εἰ παραβαλὴς τοὺς ὄρκους. Cf. Ai. 640: οὐκ ἔτι συντρόφος ἀργαῖς ἔμπεδος, ἀλλ' ἐκτός ὁμιλεῖ.

V. 1171. τὸν Οἰτήης — πάγον] Id est τὸν τοῦ Διὸς πάγον τὸν Οἰταῖον. Vide ad Philoct. 484 ed. meae. De re vide v. 200. et v. 436.

V. 1174. αὐτόχειρα — φίλων] Schol.: ταῖς σαντιοῦ χεῖρσιν εἰς μέθ' ὧν θέλει φίλων· οὐ γὰρ μόνος ἐδύνατο φέρειν αὐτόν.

V. 1179. γόου — δάκρυ] Brunckius quum ita haec interpretatus sit: lacrimis autem et gemitu tempera, videtur εἰσῆτω ita accepisse, ut suppressum statueret sē pronomen sive τὴν οἴην φρένα. Atqui ut recte dicatur, quod valde dubium videtur, γόος μ' εἰσέχεται, quemadmodum dicitur οἰκτός μ' εἰσέχεται et alia similia, quae attulit Valck. ad Eur. Phoen.

ΥΛΛΟΣ.

οἷδ', ὡς θυτήρ γε πολλὰ δὴ σταθεῖς ἄνω.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἐνταῦθά νυν χρὴ τοῦμόν ἐξάραντά σε

σῶμ' αὐτόχειρα καὶ ξὺν οἷς χρήζεις φίλων,
1175 [πολλὴν μὲν ὕλην τῆς βαθυρόριζου δρυὸς 1195
κείραντα, πολλὸν δ' ἄρσεν' ἐκτεμόνθ' ὁμοῦ
ἄγριον ἔλαιον, σῶμα τοῦμόν ἐμβραλεῖν·
καὶ πευκίνης λαβόντα λαμπάδος σέλας,]
πρῆσαι. γόου δὲ μηδὲν εἰσῆτω δάκρυ,

1180 ἀλλ' ἀστένακτος κἀδάκρυτος, εἴπερ εἶ 1200
τοῦδ' ἀνδρός, ἔρξον· εἰ δὲ μή, μενῶ σ' ἐγὼ
καὶ νέρθεν ὦν ἀραῖος εἰσαεὶ βαρῦς.

ΥΛΛΟΣ.

οἶμοι, πάτερ, τί εἶπας; οἶά μ' εἰργασαι;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὅποια δραστὲ' ἐστίν. εἰ δὲ μή, πατρός

1185 ἄλλου γενοῦ του, μηδ' ἐμὸς κληθῆς ἔτι. 1205

V. 1183. τί εἶπας ex La restitui. De hiatus ad Philoct. 100. monui. Ceteri libri partim τοῦ εἶπας, partim τίν' εἶπας, partim τί μ' εἶπας.

1378 sqq., tamen vix puto quinquam Graecorum δάκρυ μ' εἰσέχεται dixisse. Itaque εἰσῆτω, si scriptum a poeta est, de quo dubitari posse iudico, sic explicandum existimem: penetret, incidat scil. in rogam. Minus offensionis videatur esse in locutione γόου δάκρυ. Sic Ajac. 579. γόους δακρύνει dictum. Porro similia sunt qualia protulit Matth. §. 316. f. Accedit, quod δάκρυον γρηγορός, δάκρυα φιλάδελφα Sophocles dixit El. 1231. Ant. 527. et πενθίμων δακρῶν Euripides Phoen. 1078. Copula coniuncta sunt δάκρυα et γόοι ab Eur. Iph. T. 860; παρὰ δὲ βῶμόν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. Troad. 315: ἐπὶ δάκρυοι καὶ γόοιοι. Or. 320: ἐν δάκρυοι καὶ γόοιοι.

V. 1181 sq. Schol.: εἰ δὲ

μή· εἰ δὲ μὴ ταῦτα ποιήσεις, διατελέσω ταῖς κατάραϊς καὶ καθ' Ἰδίου βαρῶν σε. ἀραῖος· ἐπάρατος, τιμωρός δαίμων. De usu adiectivi ἀραῖος cf. Elmsl. ad Eur. Med. 595., de coniunctis duobus adiectivis ἀραῖος βαρῦς quae ad O. C. 1076 sq. adnotavi. Itaque μενῶ σ' ἐγὼ ἀραῖος βαρῦς idem est atque μενεῖ σε ἢ ἐμὴ βαρεῖα ἀρά, coll. v. 1240: ἀλλά τοι θεῶν ἀρὰ μενεῖ σε.

V. 1183. οἶά μ' εἰργασαι; Sic Phil. 928: οἶά μ' εἰργάσω] Quamquam huius loci ratio alia atque illius est. Verum sumit Hyllus iniuria se affectum ab Hercule esse eo, quod coactus sit ab eo ipsum interficere. Cf. quae idem statim post dicit.

ΥΛΛΟΣ.

οἶμοι μάλ' αὐθις, οἷά μ' ἐκκαλεῖ, πάτερ,
φρονέα γενέσθαι καὶ παλαμναῖον σέθεν;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' ὦν ἔχω παιώνιον
καὶ μῦνον ἰατῆρα τῶν ἐμῶν κακῶν.

ΥΛΛΟΣ.

1190 καὶ πῶς ὑπαίθρων σῶμ' ἂν ἰώμην τὸ σόν; 1210

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀλλ' εἰ φοβεῖ πρὸς τοῦτο, τᾶλλά γ' ἔργασαι.

ΥΛΛΟΣ.

φορᾶς γέ τοι φθόνησις οὐ γενήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἦ καὶ πυρᾶς πλήρωμα τῆς εἰρημένης;

ΥΛΛΟΣ.

ὅσον γ' ἂν αὐτὸς μὴ τι προσψαύων χερσῖν·
1195 τὰ δ' ἄλλα πράξω, κοῦ καμῆ τούμῶν μέρος. 1215

V. 1194. μὴ τι προσψαύων ex mea coniectura scripsi.

V. 1186. οἶμοι μάλ' αὐθις] Vide quae ad O. C. 1466. adnotavi. Tum ἐκκαλεῖ Scholiasta explicat ἀναγκάσεις.

V. 1187. Schol.: παλαμναῖον ἀλάστορα, μαιφόνον, αὐτόχειρα.

V. 1188 sq. ἀλλ' ὦν ἔχω — κακῶν] Inaudita foret abundantia, si hoc ordine verba collocata essent: τῶν ἐμῶν κακῶν, ὦν ἔχω. Atqui quum praecedant verba ὦν ἔχω, minus molesta sunt quae sequuntur, aliis interiectis verbis, τῶν ἐμῶν κακῶν. Nunc enim repetita tantum, quae maxime urgenda est, notio intelligitur.

V. 1191. φοβεῖ πρὸς τοῦτο] De praepositionis usu vide Matth. §. 591. Similis eis praepositionis

positionis usus est; de quo Matth. §. 578. c. egit.

V. 1192. φορᾶς] Schol. rec.: ἦγον τὸ φέρειν σε.

V. 1193. Schol.: ἦ καὶ πυρᾶς· ὄντως οὐκ πληρώσεις τὴν πυρᾶν τῆς ὕλης;

V. 1194. ὅσον γ' — χερσῖν] De forma loquendi cf. O. R. 347: ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦθρον, εἰργάσθαι θ', ὅσον μὴ χερσὶ καλῶν. Thucyd. I, 111: τῆς γῆς ἐκράτουον ὅσα μὴ προϊόντες πολλὰ ἐκ τῶν ὀπλων.

V. 1195. τούμῶν μέρος] Sic Ant. 1062: οὕτω γὰρ ἦδη καὶ δοκῶ τὸ σόν μέρος.

V. 1197. πρὸς μακροῖς ἄλλοις] De genere neutro, quum femininum deberet poni, conferri Dorvill. ad Charit. p. 571. (549

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀλλ' ἀρκέσει καὶ ταῦτα· πρόσνευμαι δέ μοι
χάριν βραχέϊαν πρὸς μακροῖς ἄλλοις διδούς.

ΥΛΛΟΣ.

εἰ καὶ μακρὰ κάρτ' ἐστίν, ἐργασθήσεται.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

τὴν Εὐρυτεῖαν οἶσθα δῆτα παρθένον.

ΥΛΛΟΣ.

1200 Ἴόλην ἔλεξας, ὥς γ' ἐπεικάζειν ἐμέ. 1220

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἔγνωσ. τοσοῦτον δὴ σ' ἐπισκῆπτω, τέκνον·
ταύτην, ἐμοῦ θανόντος, εἶπερ εὐσεβεῖν
βούλει, πατρῶων ὀρκίων μεμνημένος,
πρόςθου δάμαρτα, μηδ' ἀπιστήσης πατρί·

1205 μηδ' ἄλλος ἀνδρῶν τοῖς ἐμοῖς πλευροῖς ὁμοῦ
κλιθεῖσαν αὐτὴν ἀντὶ σοῦ λάβοι ποτέ· 1226
ἀλλ' αὐτός, ὦ παῖ, τοῦτο κήδευσον λέχος.
πεῖθου. τὸ γὰρ τοι μεγάλα πιστεύσαντ' ἐμοὶ
σμικροῖς ἀπιστεῖν τὴν πάρος ξυγγεῖ χάριν.

Libri μὴ ποταφαίων. At abhorret a trimetro iambico epicum ποταφαίων.

ed. Lips.) Hermannus iubet.

V. 1199. τὴν Εὐρυτεῖαν — παρθένον] Vide quae ad Ai. 134. adnotavimus.

V. 1201. Schol.: ἐπισκῆπτω· ἐντέλλομαι σοι, παρεγγυῶ. Contra vulgarem usum et Sophocles hoc loco ἐπισκῆπτειν cum accusativo eius coniunxit, cui quid imperatur, et Euripides Iphi. T. 701: ὄταν δ' ἐς Ἑλλάδ' ἐπιπύοντ' Ἀργὸς μόλης, πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκῆπτω τάδε· τύμβον τε χῶσον κἀπῆδες μνημεία μοι. Notum est autem verba omnia dicendi, quamvis per se nunquam cum accusativo, sed cum dativo eius iungantur, cui quid dici significetur, tamen saepissime cum accusativo coniungi sequente infinitivo, ut λέγω σε

Soph. Trag. Vol. II. Sect. III.

ταῦτα ποιῆσαι. Eadem ratio huius loci et Euripidei videtur, nisi quod pro infinitivo poetae, quo vividior esset oratio, imperativum ponere maluerunt.

V. 1205 sq. ἄλλος — ἀντὶ σοῦ] Vide quae ad O. C. 484. adnotavimus.

V. 1207. τοῦτο κήδευσον λέχος] Hanc fove uxorem, i. e. hanc duc uxorem. Cf. Emendat. p. 6.

V. 1208 sq. τὸ γὰρ τοι — ξυγγεῖ χάριν] Id est ἐὰν γὰρ μεγάλα μοι πιστεύσας σμικροῖς ἀπιστῆς, τὴν πάρος χάριν συγγεῖς. Simillime Ant. 68: τὸ γὰρ περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. Notum autem illud est, et πιστεῖν obtemperandi

ΥΛΛΟΣ.

1210 οἴμοι. τὸ μὲν νοσοῦντι θυμοῦσθαι κακόν· 1230
τὸ δ' ὡδ' ὄρᾶν φρονοῦντα τίς ποτ' ἂν φέροι;
ΗΡΑΚΛΗΣ.

ὡς ἐργασείων οὐδὲν ὦν λέγω θροαῖς.

ΥΛΛΟΣ.

τίς γάρ ποθ', ἧ μοι μητρὶ μὲν θανεῖν μόνῃ
μεταίτιος, σοί τ' ἀνθις, ὡς ἔχεις, ἔχειν,

1215 τίς ταῦτ' ἂν, ὅστις μὴ ἕξ ἀλαστόρων νοσοῖ, 1235
ἔλοιτο; κρεῖσσον κάμει γ', ὦ πάτερ, θανεῖν
ἢ τοῖσιν ἐχθίστοισι συνναίειν ὁμοῦ.

V. 1210 sq. Mendosi hi versus videntur. Vide notam exege-

et ἀπιστεῖν non obtempe-
randi notione quum a ceteris
Graecis tum a Sophocle saepe
usurpari. Cf. de πιστεύειν v. 1251:
σοὶ γε πιστεύσας. O. C. 175: σοὶ
πιστεύσας. O. R. 625: ὡς οὐχ
ὑπέλθων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις;
de verbo ἀπιστεῖν iam ad Ant.
219. admonui. De accusativo με-
γάλα vide quae ad Ai. 1215. et
ad Ant. 64. adnotata sunt.

V. 1210 sq. οἴμοι — τίς
ποτ' ἂν φέροι] Non dubito,
quin hic locus corruptus sit,
verequē pro ὄρᾶν Groddeck-
ckius ὄρᾶν scribendum coniec-
rit. Sed videtur etiam νοσοῦντα
cum Wakefieldio restituend-
um esse, ita ut hoc dicat Hyllus:
heu, mentis non compo-
tem irasci (Herculem aegro-
tantem mihi, si non obtempe-
rem, irasci) malum est; sed
mentis compotem talia
mandata exsequi (semet
ipsum dicit) quis ferat? De
significatu verborum νοσεῖν et
φρονεῖν eo quo monui sensu
sibi oppositorum cf. Aiac. 337.
344. Ant. 1052.

V. 1212. ὡς ἐργασείων —
θροαῖς] Sic El. 1025: ὡς οὐχὲ
νοσοῦσσοια νοσοειεῖς τάδε.

V. 1213 sq. Schol.: τίς γάρ

ποθ', ἧ μοι μητρὶ τὸ τίς
ἐφ' ἑαυτοῦ ἔθρην, ἀντὶ τοῦ,
πῶς ἂν ἐγὼ ἐλοίμην γῆμαι αὐ-
τήν, τὴν τῶν κακῶν αἰτίαν οὐ-
σαν. De τίς pronomini usu ad
Ai. 240. monitum est, de dativo
μοὶ ad μητρὶ referendo vide ad
v. 640., de infinitivo ad Ant.
1152, de significatione adiectivi
μεταίτιος ad huius fab. v. 257.

V. 1215 sq. Schol.: τίς
ταῦτ' ἂν, ὅστις μὴ ἕξ ἀλα-
στόρων τίς ἂν ταῦτα πράτ-
τειν ἔλοιτο, ἐκτὸς ὦν μανίας καὶ
θεηλασίας; ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἂν
ἐλοίμην, εἰ μὴ μαινοίμην. Non
recte Scholiasta ταῦτα ἔλοιτο ἂν
interpretatus est, quae verba hoc
significant; haec sumat, ac-
cipiat. Pro ταῦτα exspectes
τήνδε, quum Iole significetur.
Verum loquitur Hyllus summa
cum indignatione, de Iole dicens
ut de re sibi molestissima. Si-
milis exempla attulit Bernhar-
dy Synt. Gr. p. 281. De verbo
ἀφείσθαι cf. Phil. 365: τὰλλα
μὲν πάρεστί σοι πατρῶ' ἔλθομαι.
Ai. 396: ἔλεσθέ μ' οἰήτορα. De-
nique ἕξ ἀλαστόρων νοσεῖν facile
apparet hoc significare: a nu-
mine investo mente pri-
vatum esse. De nomine ἀλά-
στορ ad O. C. 784 sq. diximus.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἀνὴρ ὅδ', ὡς ἔοικεν, οὐ νεμείν ἐμοὶ
φθίνοντι μοῖραν· ἀλλὰ τοι θεῶν ἀρὰ
1220 μενεῖ σ' ἀπιστήσαντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις. 1240

ΥΛΛΟΣ.

οἴμοι, τάχ', ὡς ἔοικας, ὡς νοσεῖς φράσεις.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

σὺ γάρ μ' ἀπ' εὐνασθέντος ἐκκινεῖς κακοῦ.

ΥΛΛΟΣ.

δείλαιος, ὡς ἐς πολλὰ τάπορεῖν ἔχω.

ticam.

V. 1217. τοῖσιν ἐχθίστοι-
σι] Universe loquitur, quamvis
Iolen potissimum respiciat. Vide
ad O. R. 361 ed. meae.

V. 1218 sq. ἀνὴρ — μοῖραν]
De infinitivo νεμείν, pro quo in-
dicativum exspectes, vide Herm.
ad Vig. p. 894. et Matth. §.
539. not. 2., de locutione μοι-
ραν νεμείν τινα Blomf. gloss.
Aesch. Prom. 299.

V. 1219. θεῶν ἀρὰ] Her-
mannus θεῶν ἀρὰ, inquit, quum
dicit, execrationem deorum in-
vocatione factam, ac deinde, quae
hanc consequitur, iram deorum
vindictamque intelligit.

V. 1221. οἴμοι — φράσεις]
Haereo nonnihil in his verbis,
quamvis per se spectata nulla
videantur difficultates laborare.
Nisi fallor, hoc dicit Hyllus:
mox dices, ut videtur, te
insanire, id est, non longe
videris ab insania rursus
abesse, qui ea me facere
iubeas, quae qui sana men-
te sit fieri velle nequeat,
et, ni faciam, maxima mi-
hi mala imprecere. Insanus
autem sive mentis non compos
videbatur Hercules, quando sum-
mis corporis doloribus vexaba-
tur, qui nunc cessabant. Apta

certe haec, quam posui, senten-
tia iis est, quae respondet Her-
cules. Illud contra non dubium
videtur, quin Scholiasta falsus
sit, qui ita haec explicat: ὡς
φανερὸς εἰ νοσῶν χαλεπῶς, οὕτω
καὶ χαλεπῶς διαλεγόμενος.

V. 1222. Schol.: σὺ γάρ μ'
ἀπ' εὐνασθέντος· σὺ με,
φροῖν, ἀναταράτεις ἀπὸ τοῦ κα-
ταπραῦνθέντος κακοῦ, μὴ πει-
θόμενος.

V. 1223. Schol.: δείλαιος,
ὡς εἰς πολλὰ ἄτοπον γὰρ
καὶ ἐναντιοῦσθαι καὶ πείθεσθαι,
δι' ὃ ἀπορῶ. Non esse hanc ac-
curatam huius versus explicatio-
nem sponte apparet. Quo sensu
vulgo ἔχειν cum infinitivo iungi-
tur, ita ut posse significet, eo-
dem hic interpretes ἔχω cum τὰ-
πορεῖν coniunctum putant. Quod
non probō. Neque enim, quod
sciam, unquam, ita si ponitur ἔχω,
infinitivo articulus additur. Ita-
que τὸ ἀπορεῖν pro τὴν ἀπορῶν
dictum existimo, ut τὸ φιλεῖν
pro τὴν φιλεῖν dixit Sophocles
O. C. 1617: τὸ γὰρ φιλεῖν οὐκ
ἔστιν ἕξ ὅτου πλέον ἢ τοῦδε
τάνδρος ἔχετε. Videtur ergo
hoc dicere: ὡς εἰς πολλὰ ἢ ἀπο-
ρῶ ἔστιν, ἢν ἔχω, quam mul-

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ γὰρ δικαιοῖς τοῦ φτυεύσαντος κλύειν.

ΥΛΛΟΣ.

1225 ἀλλ' ἐκδιδαχθῶ δῆτα δυσσεβεῖν, πάτερ; 1245

ΗΡΑΚΛΗΣ.

οὐ δυσσεβεία, τοῦμόν εἰ τέρψεις κέαρ.

ΥΛΛΟΣ.

πράσσειν ἄνωγας οὐν με πανδίκως τάδε;

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἔγωγε. τούτων μάρτυρας καλῶ θεοῦς.

ΥΛΛΟΣ.

τοιγὰρ ποιήσω, κοῦκ ἀπάσομαι, τὸ σὸν
1230 θεοῖσι δεικνὺς ἔργον. οὐ γὰρ ἂν ποτε 1250
κακὸς φανείην, σοὶ γε πιστεύσας, πάτερ.

V. 1236. ὑστάτη mendosum est. Videtur ἵσταται scribendum. Vide Emendat. p. 158 sqq.

ta sunt (ab Hercule Hyllo imperata), in quibus quid faciam ambigam. De eius praepositionis usu vide Matth. §. 578. c.

V. 1224. Schol.: δικαιοῖς· δικαίον νομίζεις.

V. 1227. πανδίκως] Vide quae ad v. 602. adnotavimus.

V. 1230. Schol.: θεοῖσι δεικνὺς ἔργον· διαμαρτυρούμενος τοὺς θεοὺς γαμήσω τὴν ἰδίην.

V. 1232. Schol.: καλῶς τελευτᾷς· ἀντὶ τοῦ καλῶς τὸν λόγον ἐπεραίωσας.

V. 1232 sqq. τὴν χάριν — με θῆς] Non intellexerunt structurae rationem qui post πρόσθετες non comma, sed colon posuerunt. Aptae enim ὡς particula est e verbis τὴν χάριν πρόσθετες, in quibus inest significatio curandi, perficiendi. Itaque huius loci eadem ratio atque v.

600 sqq.: ἀλλ' αὐτὰ δὴ σοι ταῦτα καὶ πράσσω, — ὅπως φέρῃς μοι τόνδε ταναῦφῃ πέπλον. Ceterum ut amant dicere poetae Graeci: ταχὺς ἦλθον, cito adveni (coll. Phil. 791. 1062 ed. meae), pro ταχέως ἦλθον, ita hoc loco pro ταχέως scriptor prosaicus sine dubio adverbium ταχέως posuisset.

V. 1235 sq. Schol.: ἄγ' ἔγκονεῖτε· ἐνεργεῖτε καὶ ἀνακουφίσατε. παῦλά τοι κακῶν· μόνη γὰρ ἀνάπαις τὸ παραθεῖναι με τῷ πυρὶ καὶ τοιαύτη τελευτῇ χρῆσασθαι. Ut scripsit poeta, certum illud mihi videtur, sententiam huius loci hanc esse debere: hic enim vitae meae exitus (τὸ παραθεῖναι με τῷ πυρὶ) finis existit malorum meorum. Cf. Emendat. p. 158 sqq.

V. 1239 sq. Schol.: ἄγε νυν,

ΗΡΑΚΛΗΣ.

καλῶς τελευτᾷς, καπὶ τοῖςδε τὴν χάριν
ταχέϊαν, ὦ παῖ, πρόσθε, ὡς, πρὶν ἐμπεισεῖν
σπαραγμὸν ἢ τιν' οἶστρον, ἐς πυράν με θῆς.
1235 ἄγ' ἔγκονεῖτ', αἴρεσθε. παῦλά τοι κακῶν 1255
αὕτη τελευτῇ τοῦδε τάνδρος ὑστάτη.

ΥΛΛΟΣ.

ἀλλ' οὐδὲν εἶργει σοὶ περαινέσθαι τάδε,
ἐπεὶ κελύεις κάξαναγκάζεις, πάτερ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

ἄγε νυν, πρὶν τήνδ' ἀνακινῆσαι
1240 νόσον, ὧ ψυχὴ σκληρὰ χάλυβος 1260
λιθοκόλλητον στόμιον παρέχουσ',
ἀνάπαιε βοήν, ὡς ἐπίχαρτον
τελέουσ' ἀεκούσιον ἔργον.

V. 1237. περαινέσθαι ex mea coniectura scripsi. Libri τελειούσθαι. Cf. Emendat. p. 160 sqq.

V. 1243. τελέουσ' cum Billerbeckio scripsi. Libri τελέως.

πρὶν τήνδ' ἀνακινῆσαι· ἐαυτὸν παραθαυρήσει, ὥστε μὴ βοᾶν κομίζομενον εἰς τὴν πυράν. Verba πρὶν—ἀνακινῆσαι hoc significant: priusquam morbum resuscites, id est: ne resuscites sive ut impedias, quominus resuscitetur morbus.

V. 1240. ὧ ψυχὴ σκληρὰ χάλυβος] Coniungenda haec verba esse Scholiasta iam vidit. Aptae afferunt editores Hesiod. O. et D. 146: ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν. Qui χάλυβος cum verbis sequentibus iungunt, non advertisse videntur perquam incommode χάλυβος et λιθοκόλλητον hoc loco cum substantivo στόμιον coniungi.

V. 1241. Schol.: λιθοκόλλητον στόμιον παρέχουσα· λίθινον καὶ σκληρὸν χαλκῶν σαυτῇ ἐπιβαλοῦσα. Non probo hanc verbi παρέχειν interpretationem,

quamvis interpretibus recentioribus omnibus probata videatur. Neque enim video, qua ratione activum παρέχειν τι significare unquam possit sibi induere aliquid. Immo quam ubique verbum illud activum potestatem habet, ut sit praebere aliquid alieni, ea hic quoque positum puto, ita ut animus frenum adhibere Herculi, id est linguae eius dicatur, impediturum ea re, quominus in eiulatus erumpat. Saepe autem animus linguae opponitur, ut El. 1175: κρατεῖν γὰρ οὐκέτι γλώσσης σθένω. Adde O. C. 1051: χρυσέα κληῖς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκεν. Ant. 180: ὅστις ἐκ φόβου τοῦ γλώσσαν ἐγκλήσας ἔχει.

V. 1241 sq. Schol.: ἀνάπαιε βοήν· ἀνάπαισον τὴν βοήν, ὡς εἰς ἐπίχαρτον καὶ ἀκούσιον πρᾶγμα χωροῦσα, τὴν πυράν· πῶς δὲ ἐπίχαρτον καὶ ἀκού-

ΥΛΛΟΣ.

- αἶρετ', ὀπαδοί, μεγάλην μὲν ἐμοὶ
 1245 τούτων θέμενοι συγγνωμοσύνην, 1265
 μεγάλην δὲ θεοῖς ἀγνωμοσύνην
 εἰδότες ἔργων τῶν πρᾶσσομένων·
 οἱ φύσαντες καὶ κληζόμενοι
 πατέρες τοιαῦτ' ἐφορῶσι πάθῃ.
 1250 τὰ μὲν οὖν μέλλοντ' οὐδεὶς ἐφορᾷ· 1270
 τὰ δὲ νῦν ἐστῶτ' οἰκτρὰ μὲν ἡμῖν,
 αἰσχρὰ δ' ἐκείνοις,
 χαλεπώτατα δ' οὖν ἀνδρῶν πάντων
 τῷ τήνδ' ἄτην ὑπέχοντι.

V. 1250. Non placet ἐφορᾷ, quod nescio an mendosum sit.
 V. 1255. ἐπ' οἰκτρῶν e scholiis rescripsi. Libri ἀπ' οἰκτρῶν.
 Cf. Comment. nostram de scholiorum in Soph. trag. auctoritate
 p. 26.

οἶον; ἐπὶ χαρῶν μὲν, ὅτι ἀπαλ-
 λάττεται τῆς νόσου, ἀκούσιον
 δέ, ὅτι λυπεῖ πάντα ἢ ἀποστέρ-
 ρησιν τοῦ βίου· παρὰ τὸ ἐκὼν
 ἀέκοντι γε θυμῷ.

V. 1244. Schol.: αἶρετ',
 ὀπαδοί· οὐκ οἰκέταις, ἀλλὰ
 τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ ἐξ Εὐ-
 βολίας φησὶ.

V. 1245. Schol.: συγγνω-
 μοσύνην· ἐνὶ τοῦ συγγνώμην,
 ὅτι κατὰ γνώμην πατρῶν τοῦτο
 ποιεῖ. De locutione συγγνώμην
 τίθεσθαι, quae idem significat
 atque συγγνώσκειν, ad O. C.
 462. monui.

V. 1246 sq. μεγάλην —
 πρᾶσσομένων] Recte iam
 Musgravius monuit locutio-
 nem ἀγνωμοσύνην εἰδέναι τινὲ
 τινος conformatam esse ex locu-
 tione χάριν εἰδέναι τινὲ τινος.

V. 1248 sq. Schol.: οἱ φύ-
 σαντες καὶ κληζόμενοι· εἰς
 τὸν Δία ἢ ἀπότασις τοῦ λόγου·
 ἐκείνους, φησὶν, ἀγνώμονας ἡγεύ-

οιθε, οἵτινες γεννήσαντες αὐτὸν
 περιφῶσι τοιαῦτα πάσχοντα.

V. 1252. Schol.: αἰσχρὰ
 δ' ἐκείνοις· τοῖς γεννήσαντι
 ἐπονείδιστα.

V. 1255. Schol.: λείπου
 μηδὲ σύ, παρθένε· ἔοικεν
 Ὑλλος ἀποστραφεῖς ταῖς ἀπὸ
 τοῦ χοροῦ λέγειν τοῦ μὴ ἀπο-
 λιμπάνεσθαι τῶν οἰκτρῶν, ἕως ἂν
 ἐπανέλθωσιν ἀπὸ τῆς πυρᾶς. Τι-
 νὲς δὲ γράφουσιν ἐπ' οἰκτρῶν,
 τουτέστι, μηδὲ ἡμεῖς περιλείπε-
 σθε ἐνταῦθα, ἀλλ' ἀκολουθήσα-
 τε. Virgines enim, ut constat,
 decere putabatur domi manere
 neque in publicum prodire; hinc
 ait: μηδὲ σύ, παρθένε, ἐπ' οἰ-
 κτρῶν λείπου, quae sola potest
 pro vera scriptura haberi.

V. 1256. μέγλους — θα-
 νάτους] De unius Deianirae in-
 teritu cogitandum. Sic O. R.
 496: Λαβδακίδαις ἐπικουρὸς ἀδή-
 λων θανάτων. El. 206: τοὺς ἐμὸς
 ἴδε πατῆρ θανάτους αἰκέεις. Cf.
 Seidler. ad Eur. El. 479.

- 1255 λείπου μηδὲ σύ, παρθέν', ἐπ' οἰκτρῶν, 1275
 μέγλους μὲν ἰδοῦσα νέους θανάτους,
 πολλὰ δὲ πῆματα καὶ καινοπαθῆ·
 κούδεν τούτων, ὅ τι μὴ Ζεὺς.

V. 1257. καινοπαθῆ vix putem Sophoclem scripsisse.
 Schol.: καινοπαθῆ· νεοκατασκευάσασθαι. Ac nescio equidem, an
 id ipsum, καινοπαθῆ, poeta scripserit. Tum καὶ copulam ante
 καινοπαθῆ primus Bentleius vidit addendam esse. Sic Aesch. Ag.
 63: πολλὰ παλάσματα καὶ γυιοβαρῆ.

V. 1258. Schol.: κούδεν ἀγαθῶν ἐστὶν αἰτία. — οὐδὲν
 τούτων οὐδεὶς ἐπραξεν, εἰ μὴ
 περὶ τὸ ἐποίησεν. Αἰα δὲ τὴν εἰ-
 μαρμένην λέγει, ἥτις κακῶν καὶ
 videntur intelligere.

METRA

**QUIBUS SOPHOCLES IN HAC
FABULA USUS VIDERUR.**

METRA
 QURBUS SOPHOCLES IN HAC
 FABULA USUS VIDERITUR

M E T R A
 Q U I B U S
 SOPHOCLES IN HAC FABULA USUS VIDETUR.

Vss. 1—93. trimetri iambici.

Vss. 94—101.

— — — — — dipod. iamb. penth. dact.

95 — — — — — iambelegus.

— — — — — trim. dact. cat.

— — — — — dim. epitr. et penth. dact.

— — — — — iambelegus.

100 — — — — — tetram. epitr. prae-
 posita anacrusi.

— — — — — dim. iamb. hypercat.

Regnant in hoc carmine, quod ad Doriam harmoniam can-
 tatum esse patet, epitriti, numeri tardi ac ponderosi, temperati
 alio alacriore quidem, sed gravi tamen numero, dactylico. Cf.
 Herm. Elem. doctr. metr. p. 698 sqq. — De epitritis dictum ad
 Electr. v. 1066. Ceterum conferendum est cum hoc carmine illud,
 quod in Aiace legitur v. 172—191.

Vss. 110—119.

110 — — — — — duo trim. dact. catal.

— — — — — trim. dact. cat. et
 penth. dact.

Vss. 964—968. systema anapaesticum legitimum, quod constat dimetris, uno interposito monometro. Respondent vss. 974—978.

Vss. 969—973. systema anapaesticum liberius, quod constat duobus dimetris acatalectis, totidemque catalecticis.

Vss. 979—989. duo systemata anapaestica, quae constant dimetris, binis interpositis monometris.

Vss. 990—992.

990 $\cup \cup$ pyrrhichius.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ tetram. dactyl.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ iamb., chori., spondeus.

Vss. 993—995.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ dim. anapaest.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ monom. anap.

995 metrum dubium.

Vss. 996—1000. hexametri dactylici. Idem vss. 1004—1008.

Vss. 1009—1011.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ dochmius.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ duo dact. et dochm.

$\cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup \cup$ dochmius.

Vss. 1023—1238. trimetri iambici, exceptis vss. 1060. 1065. 1066., quorum primus dochmius est, duo reliqui ex iambo et antispasto constant.

Vss. 1239—1258. tria systemata anapaestica, quae constant dimetris, uno interposito monometro.